

ΟΛΥΜΠΟΣ 20 ΧΡΟΝΙΑ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ 1998-2018
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΑΜΟΥΡΗΣ

Το παρόν ψηφιακό βιβλίο διανέμεται ελεύθερα στο διαδίκτυο από τον δημιουργό του, υπό την ακόλουθη άδεια *Creative Commons*:

ΕΝΤΥΠΗ ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΤΕΡΙΝΗ 2018
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2020

Επιμέλεια- Κείμενα-Σκίτσα: Β.Μαμούρης
Φωτογραφίες: Β.Μαμούρης-Γ.Πηγαδάς
Email: vasilis.mamouris@yahoo.com
ISBN: 978-618-00-0430-4

ΕΞΩΦΥΛΛΟ : Τραβέρσα κόψης Μπαρμπαλά

ΟΛΥΜΠΟΣ 20 ΧΡΟΝΙΑ

**ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ 1998-2018
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΑΜΟΥΡΗΣ**

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Γεννήθηκε στην Κατερίνη τον Ιούνιο του 1965. Τελείωσε το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και από το 2008 εργάζεται σαν καθηγητής Φυσικής Αγωγής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Έχει παρακολουθήσει τις σχολές Ορειβασίας-Αναρρίχησης Αρχαρίων και Μέσου Επιπέδου της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ορειβασίας Αναρρίχησης (ΕΟΟΑ) και υπήρξε για χρόνια Αντιπρόεδρος, Έφορος ορειβασίας-αναρρίχησης και αρχηγός αναβάσεων του ΣΕΟ Κατερίνης.

Από το 2004 έως και το 2008, υπήρξε διαχειριστής του καταφυγίου «Κρεβάτια» στον Όλυμπο, συντηρώντας και σημαδεύοντας παλαιά μονοπάτια καθώς και ανοίγοντας νέες ορειβατικές και αναρριχητικές διαδρομές.

Είναι εκπαιδευτής στην ειδικότητα Συνοδών Βουνού των ΙΕΚ και αντιπρόσωπος των Ορειβατικών Φυσιολατρικών Συλλόγων Πιερίας στη Συμβουλευτική Επιτροπή Ορειβατικών Πεζοπορικών Δραστηριοτήτων για τον Όλυμπο (ΣΕΠΟΔ), της Διεύθυνσης Δασών Πιερίας.

Έχει στο ενεργητικό του αναβάσεις και αναρριχήσεις στα περισσότερα Ελληνικά βουνά αλλά και στο εξωτερικό. Πάντα επιστρέφει στον αγαπημένο Όλυμπο για τον οποίο γράφει σε ορειβατικά έντυπα και στον τοπικό τύπο. Είναι συγγραφέας και του βιβλίου-λευκώματος «Μικρές ιστορίες στα βόρεια» καθώς και μικρών οδηγιών για τον Όλυμπο (Δίκτυο Μονοπατιών Βορειοανατολικού Ολύμπου κ.α.)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

<i>Πρόλογος</i>	<i>Σελ.7</i>
<i>Κεφ.1 : Βορειοδυτικός Όλυμπος</i>	<i>Σελ.10</i>
<i>Κεφ.2 : Βόρειος Όλυμπος</i>	<i>Σελ.18</i>
<i>Κεφ.3 : Καζάνια Ολύμπου</i>	<i>Σελ.26</i>
<i>Κεφ.4 : Το φαράγγι στα Μικρά Καζάνια</i>	<i>Σελ.36</i>
<i>Κεφ. 5 : 22 Διαδρομές στον Όλυμπο</i>	<i>Σελ.42</i>
<i>Κεφ. 6: Ράχη κόψη Μπαρμπαλά</i>	<i>Σελ.52</i>
<i>Κεφ. 7 : Κύκλος στο ρέμα του Παπά</i>	<i>Σελ.62</i>
<i>Κεφ. 8 : Αγ. Απόστολοι-Κλεφτόβρυση, Αγία Κόρη-Πετρόστρουγκα</i>	<i>Σελ.72</i>
<i>Κεφ. 9 : Ράχη Κορομηλιάς Ορλιάς</i>	<i>Σελ.78</i>
<i>Κεφ. 10 : Κρεβάτια Μεσονήσι</i>	<i>Σελ.86</i>
<i>Κεφ. 11: Δίκτυο Μονοπατιών Βορείου Ολύμπου</i>	<i>Σελ.94</i>
<i>Κεφ. 12 : Το «μυστικό» φαράγγι Ξερολακίου</i>	<i>Σελ.104</i>
<i>Κεφ. 13 : Γομαρόσταλος και Γκαβός</i>	<i>Σελ.110</i>
<i>Κεφ. 14 : Κόψη Σκολιού</i>	<i>Σελ.116</i>
<i>Κεφ. 15 : Κόψη Προφήτη Ηλία</i>	<i>Σελ.120</i>
<i>Κεφ. 16 : Κρυονέρια Κόκκαλα</i>	<i>Σελ.128</i>
<i>Κεφ. 17 : Δρόμοι προς το Οροπέδιο</i>	<i>Σελ.134</i>
<i>Κεφ. 18 : Κοκκινοπλός Λιτόχωρο</i>	<i>Σελ.142</i>
<i>Κεφ. 19 : Κορομηλιά-Σέλωμα</i>	<i>Σελ.154</i>
<i>Κεφ. 20 : Τα μονοπάτια του Ολύμπου</i>	<i>Σελ.148</i>
<i>Κεφ. 21 : Από τον Ορλιά στον Αραπλάκο</i>	<i>Σελ.164</i>
<i>Κεφ. 22: Νότιος Όλυμπος</i>	<i>Σελ.174</i>
<i>Επίλογος</i>	<i>Σελ.182</i>

Πόδι του Ναούμ, Κόψη Ξερολάκι και Μικρή Τούμπα

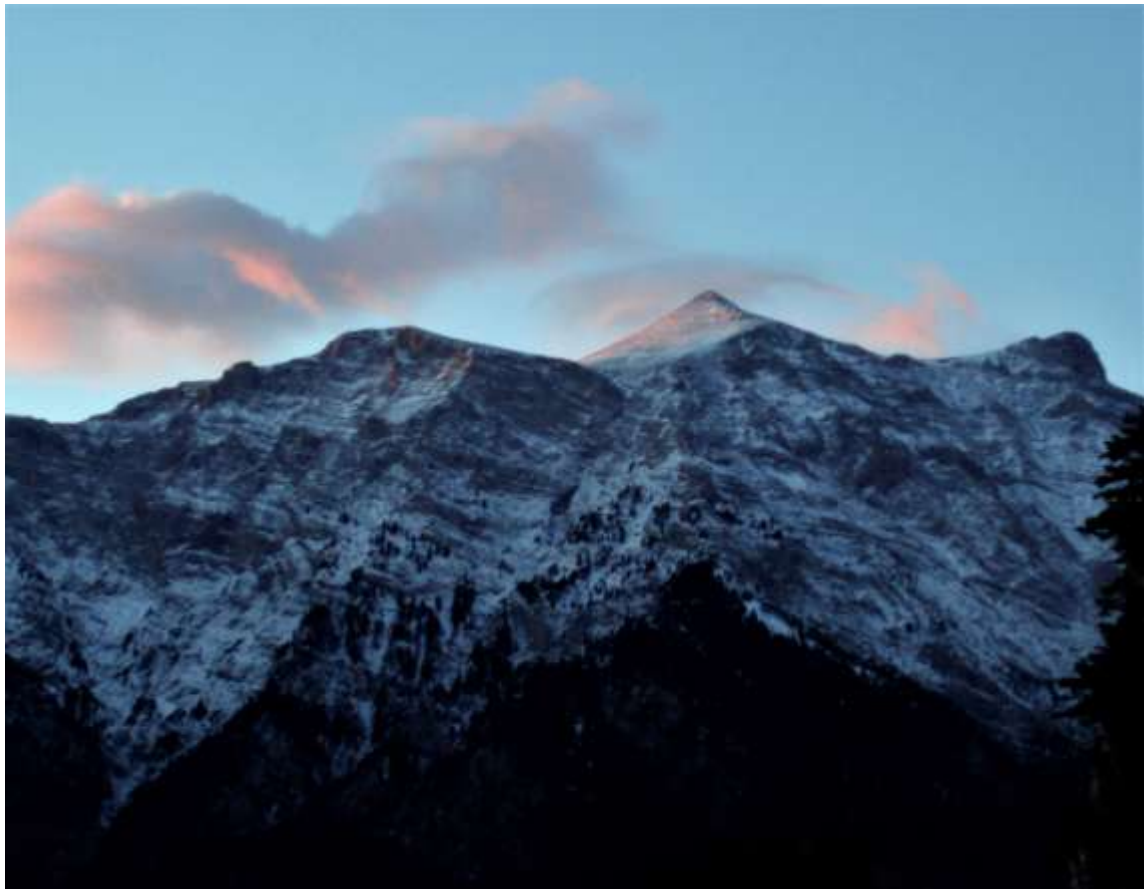
*Το βιβλίο-λεύκωμα αφιερώνεται στις κόρες μου,
Ελένη και Αναστασία.*

*Για το δικό τους χρόνο , που «έκλεψα», για να μαζέψω αυτό το υλικό..
Πιστεύω να μην ήταν χαμένος χρόνος...*

Πρόλογος

Από μικρός θυμάμαι αυτή την εικόνα. Βγαίνοντας στην αυλή του σπιτιού μου αυτήν αντίκριζα. Ειδικά το χειμώνα, άστραφτε η ψηλή κορφή στον ήλιο! Τα μάτια μου δε μπορούσα να πάρω από πάνω της.

Φανταζόμουν τον εαυτό μου να φεύγει με τα πόδια κι απ' τη Κατερίνη να φτάνει στα ρίζα του βουνού. Κι από κει κατευθείαν πάνω στη ψηλή κορφή! Αυτή πίστευα ότι ήταν η ψηλότερη. Από κει θα 'βλεπα τι υπάρχει από πίσω. Θα 'βλεπα όλη την Ελλάδα από κει ψηλά! Από τη κορφή του Ολύμπου...

Η Βόρεια και ο Προφήτης Ηλίας στο δειλινό

Πέρασαν πολλά χρόνια κι όταν ήρθε η στιγμή βρέθηκα εκεί πάνω από αλλού. Η κορφή που αγνάντευα απ' το σπίτι μου λέγονταν Προφήτης Ηλίας και δεν ήταν η ψηλότερη. Κι απ' την κορφή σίγουρα δε βλέπεις τα πάντα...

Αλλά το βουνό πόσο όμορφο και πόσο διαφορετικό από κάθε μεριά! Θέλω να περπατήσω, να σκαρφαλώσω παντού. Και ειδικά εκεί. Στο παιδικό μου όνειρο. Και ξεκίνησα... Και δε χόρταινα... Ανέβαινα ξανά και ξανά. Και όταν κατέβαινα συνέχιζα με σκίτσα, σχέδια και πίνακες. Ανέβαινα και μέσα από αυτά! Και όσο πιο πολύ το γνώριζα, τόσο πιο πολύ με κέρδιζε αυτό το μοναδικό βουνό. Το παιδικό μου όνειρο κάποτε πραγματοποιήθηκε, αλλά δε σταμάτησα. Ξανά και ξανά με τραβούσε κοντά του.. Ο μοναδικός Όλυμπος...

Δε ξέρω τι μπορεί να νιώθει ο καθένας εκεί πάνω. Εγώ ένιωθα μια μοναδική χαρά. Κι όσο τον γνώριζα, όμορφα σαν το σπίτι μου ένιωθα. Πιο χαρούμενος γινόμουν. Και τη χαρά να μοιραστώ ήθελα, με φίλους, με γνωστούς, με όλους... Κι άρχισα και να γράφω... Και μαζεύτηκαν είκοσι χρόνια τώρα πολλά...

Όλα ξεκίνησαν με τη δημιουργία της εθελοντικής ομάδας του ΣΕΟ Κατερίνης. Μαζεύτηκε κόσμος πολύς και με ιδέες πολλές. Ανάμεσα σε αυτές ειπώθηκε να κάνουμε κάτι για την πρόληψη του ατυχήματος στο βουνό. Έτσι γεννήθηκε η ιδέα του οδηγού για τον Βορειοδυτικό Όλυμπο και έτσι πιάστηκα να γράψω και να κάνω τον πρώτο χάρτη-σκίτσο για τον Όλυμπο. Ακολούθησε ο οδηγός για τη Βόρεια πλευρά και για τα Καζάνια. Συνέχισα και με άλλες δημοσιεύσεις, με φωτογραφίες του φίλου Γιάννη Μαυρίδη, που έγιναν ακόμα περισσότερες όταν αναλάβαμε μαζί τη διαχείριση του καταφυγίου στα Κρεβάτια.

Βγαίνοντας στο Οροπέδιο

Για τις ανάγκες του λευκώματος χρησιμοποίησα κυρίως δικές μου φωτογραφίες. Εξαιρεση αποτελούν όσες απεικονίζουν πρόσωπα και ευχαριστώ για αυτές το φίλο Γιώργο Πηγαδά. Τα κείμενα σίγουρα στην αρχή ήταν πολύ ερασιτεχνικά (γράφω λίγο σαν να μιλάω...). Μάλλον συνεχίζουν να είναι έτσι κι ας πέρασαν τόσα χρόνια. Σε κάποια σημεία διορθώθηκαν αλλά και εμπλουτίστηκαν με νέα στοιχεία για να είναι πιο επίκαιρα. Στην παρούσα ηλεκτρονική έκδοση του 2020 έγινε και μια επικαιροποίηση της έντυπης έκδοσης του 2018.

Η ποιότητα γενικά των κειμένων αλλά και των φωτογραφιών είναι συζητήσιμη...

Αποτελούν όμως, μαζί με τα σκίτσα, μια άλλη εικόνα του βουνού μέσα στο χρόνο. Κείμενα, φωτογραφίες, σκίτσα είκοσι χρόνια τώρα.

Είκοσι χρόνια δημοσιεύσεις για τον Όλυμπο...

Κεφ.1 : Βορειοδυτικός Όλυμπος

Το κείμενο γράφτηκε για την εθελοντική ομάδα του ΣΕΟ Κατερίνης και δημοσιεύτηκε στα ορειβατικά περιοδικά μαζί με χάρτη-σκίτσο της περιοχής.

Η παρουσίαση άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις καθώς εκείνη την εποχή, (πριν το 2000), η πληροφορίες για την περιοχή αυτή του Ολύμπου ήταν ελάχιστες. Ακόμα και τώρα σχεδόν είκοσι χρόνια μετά παραμένει επίκαιρη.

Κόψη Ξερολάκι και Καζάνια

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΟΣ ΟΛΥΜΠΟΣ

ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΕΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Μετά από σύσκεψη στη Νομαρχία Πιερίας και ενόψει του χειμώνα που έρχεται, αποφασίστηκε η δημιουργία μιας ομάδας επιφυλακής για επέμβαση σε ορειβατικά ατυχήματα. Η ομάδα αποτελείται από άνδρες της Πυροσβεστικής, του ΕΚΑΒ και από εθελοντές ορειβάτες των Συλλόγων της Πιερίας. Η επέμβαση της ομάδας πραγματοποιείται με μια κλήση στο «199». Η εθελοντική ομάδα του ΣΕΟ Κατερίνης κρίνει σκόπιμο να κάνει μια προσπάθεια και για την αποφυγή του ατυχήματος.

Έτσι ξεκινά μια ενημέρωση για την πιο άγνωστη και ίσως πιο επικίνδυνη πλευρά του Ολύμπου, τη Βορειοδυτική.

Η ενημέρωση περιλαμβάνει ένα χάρτη-σκίτσο της περιοχής, τα «καταφύγια ανάγκης», τις θέσεις νερού, τα επικίνδυνα σημεία, τα σημεία πτώσης χιονοστιβάδων κ. α.

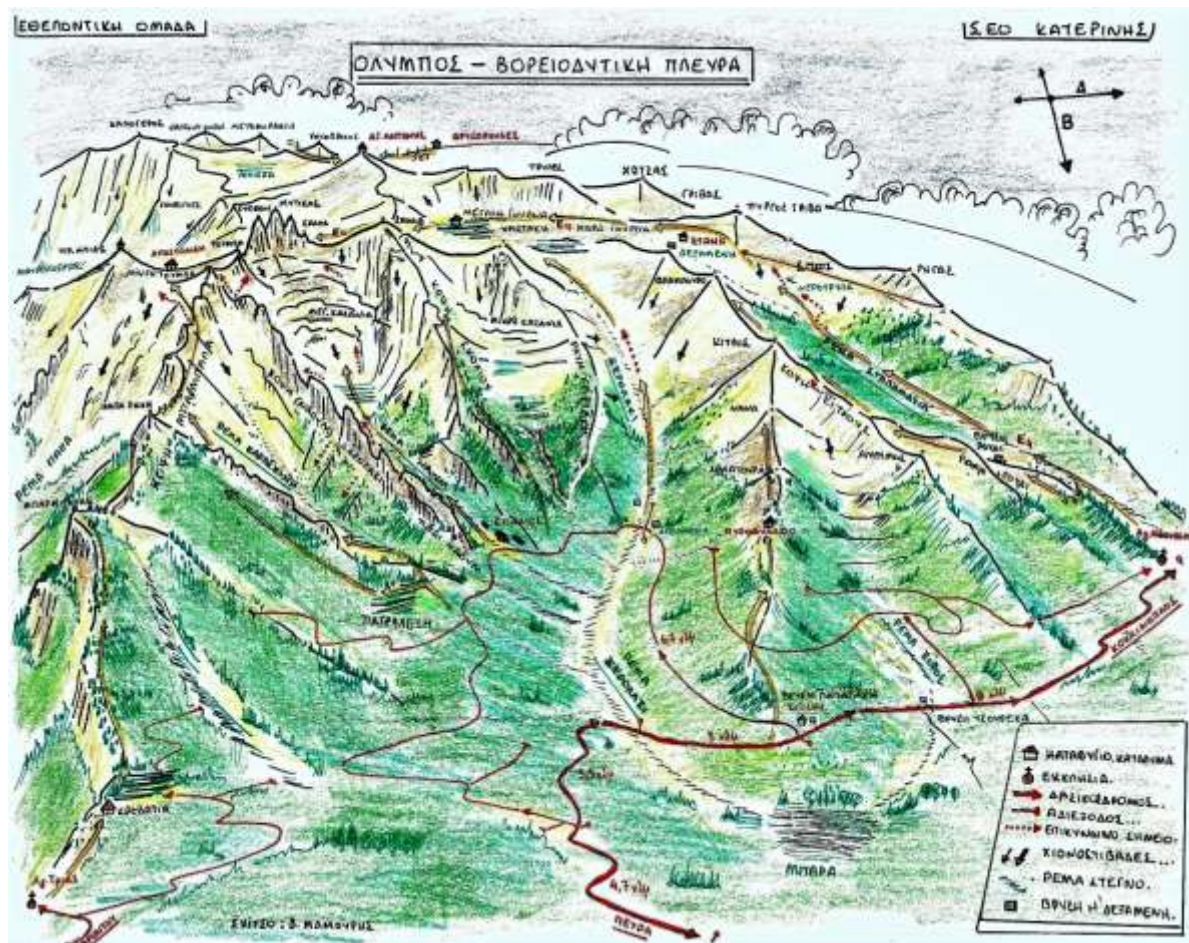
Περιγραφή της περιοχής

Βλέποντας τον Όλυμπο από ψηλά και ΒΔ θα διακρίνουμε από αριστερά προς δεξιά:

Α. ΤΗ ΡΑΧΗ ΚΟΨΗ ΜΠΑΡΜΠΑΛΑ: Ξεκινά πάνω από τα χωριά Βροντού και Πέτρα για να φτάσει μέχρι το Οροπέδιο των Μουσών πίσω από το καταφύγιο του Αποστολίδη (θέση Μικρή Τούμπα). Αριστερά της κατεβαίνει το ρέμα του Παπά (ρέμα Αγ.Τριάδας) και δεξιά της το μεγάλο ξερό πάντα, ρέμα Ξερολάκι.

Β. ΤΗ ΒΡΑΧΙΝΗ ΚΟΨΗ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΜΟΝΑΣΤΕΡΟΥ: Μικρή δασωμένη κόψη που ανεβαίνει κάθετα από το Ξερολάκι (θέση Κρεβάτι Ξερολακίου-Πατραλέξη) προς την κόψη Μπαρμπαλά, την Παπά Ράχη και την κορυφή Παλιομονάστερο.

Γ. ΤΗΝ ΚΟΨΗ ΞΕΡΟΛΑΚΙΟΥ ή ΝΑΟΥΜ ή ΧΤΕΝΙΑ: Η γνωστή κόψη που ξεκινά και αυτή από το Ξερολάκι (θέση Σπηλιές) για να συναντήσει την κόψη Μπαρμπαλά στο Οροπέδιο (θέση Μικρή Τούμπα). Αριστερά της το στεγνό ρέμα Καρασκίνη και δεξιά της οι ψηλότερες κορυφές του Ολύμπου, τα Μεγάλα Καζάνια και το στεγνό ρέμα Ναούμ. Και τα δύο αυτά ρέματα καταλήγουν στο Ξερολάκι.

Δ. ΤΗ ΡΑΧΗ-ΚΟΨΗ ΣΚΟΛΙΟΥ: Ξεκινά και αυτή από τη θέση Σπηλιές για να καταλήξει στην κορυφή Σκολιό. Αριστερά της τα Μεγάλα Καζάνια και δεξιά της η κορυφή Χριστάκη, τα Μικρά Καζάνια και στεγνό ανώνυμο ρέμα που πέφτει και αυτό στο Ξερολάκι.

Ε. ΤΗ ΡΑΧΗ ΧΡΙΣΤΑΚΗ: Ομαλή ράχη που καταλήγει σε βράχια πριν την κορυφή Χριστάκη. Αριστερά της τα Μικρά Καζάνια και δεξιά της συνεχόμενες ρεματιές που καταλήγουν όλες στο Ξερολάκι.

Ζ. ΤΟ ΡΕΜΑ ΞΕΡΟΛΑΚΙ: Ξεκινά Νότια της κορυφής Χριστάκη (θέση Μεγάλη-Μικρή Γούρνα) στρέφεται γύρω από αυτή και με Βόρεια πια κατεύθυνση κατεβαίνει συναντώντας όλες τις προηγούμενες κόψεις και ρέματα από Ανατολικά για να καταλήξει στη θέση Μπάρρα πάνω από το χωριό Πέτρα.

Η. ΤΗ ΚΟΡΥΦΟΓΡΑΜΜΗ ΣΑΛΑΤΟΥΡΑ ΚΙΤΡΟΣ ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ: Η κορυφογραμμή που συνοδεύει από Δυτικά το Ξερολάκι από τη Μπάρρα ως τη Μικρή Γούρνα.

Θ. ΤΗ ΡΑΧΗ ΑΝΘΙΜΟΣ ΤΣΑΜΠΑΣ ΚΙΤΡΟΣ: Δασωμένη ράχη από το δρόμο Πέτρας Κοκκινοπλού που γίνεται αλπική στην κορυφή Άνθιμος και εξελίσσεται σε όμορφη κόψη λίγο πριν την κορυφή του Κίτρος.

Ι. ΤΗ ΡΑΧΗ ΡΟΥΔΙ: Χαρακτηριστική ράχη πάνω από τον Κοκκινοπλό που καταλήγει στη κόψη Άνθιμου Κίτρους με χαρακτηριστικό λαιμό. Δεξιά της το στεγνό ρέμα της Σταλα(γ)ματιάς.

Κ. ΤΟ ΡΕΜΑ ΣΤΑΛΑΜΑΤΙΑΣ: Ξεκινά από τη θέση Κανάκη δίπλα στη Μικρή Γούρνα και κατεβαίνει με δυτική κατεύθυνση μέχρι τον Κοκκινοπλό. Αποτελεί πέρασμα του μονοπατιού Ε4. Βόρεια το συνοδεύουν οι κορυφές Φλάμπουρο, Κίτρος και η ράχη Ρούδι.

Λ. ΤΗ ΚΟΡΥΦΟΓΡΑΜΜΗ ΣΑΜΑΡΙ ΣΜΕΟΣ ΡΗΓΑΣ ΓΡΙΒΑΣ ΧΟΤΖΑΣ (ΔΙΑΚΟΠΤΗΣ): Κορυφογραμμή που συνοδεύει από Νότια τη Σταλαματιά.

Μ. ΤΗΝ ΑΛΠΙΚΗ ΒΔ ΠΛΕΥΡΑ: Ο καθαρά αλπικός ΒΔ Όλυμπος όπου από την αρχή της Σταλαματιάς, ακολουθώντας το Ε4, θα συναντήσουμε το Ξερολάκι, τη Μικρή και Μεγάλη Γούρνα και το Σκολιό. Νότια της διαδρομής αυτής διακρίνουμε την κορυφογραμμή Τρύπες που φτάνει μέχρι το διάσελο Σκολιού Αγ.Αντωνίου. Βόρεια ανεβαίνει ομαλά η κορυφή Χριστάκη. Από την έξοδο της Σταλαματιάς ως την μεγάλη Γούρνα μας συνοδεύει και ο απαράδεκτος παράνομος δρόμος, πάνω στο Ε4, που διακρίνεται ακόμα και το χειμώνα, παρόλα τα πολλά χιόνια που πέφτουν εδώ...

Ο Βορειοδυτικός Όλυμπος χειμώνα

Πριν το πρώτο ραπέλ της κόψης του Ξερολακίου

Η όλη πιο πάνω περιγραφή συμφωνεί στα τοπωνύμια με το χάρτη 1:50.000 του ΕΟΣ Αχαρνών, (καθώς και της Ανάβασης, Route maps και Geopsis), όπου ο αναγνώστης μπορεί να βρει και τα υψόμετρα όλων των κορυφών και θέσεων.

Καταφύγια ανάγκης

- Α. Κιόσκι στη θέση Βρύση Παπαζήση, στο 12^ο χλμ του δρόμου Πέτρας Κοκκινοπλού.
- Β. Σπηλιές στο ρέμα Ναούμ, 9 χλμ από τη διασταύρωση στη θέση Παπαζήση (στο 12^ο χλμ Πέτρας –Κοκκινοπλού), προς το Ξερολάκι (θέση Σπηλιές).
- Γ. Μικρό πυροφυλάκιο, στη θέση Πυξάρι πάνω στη ράχη της Σαλατούρας, στο τέλος του δάσους.
- Δ. Μικρή τσιμεντένια στάνη στην έξοδο του Ε4 από τη Σταλαματιά.
- Ε. Καταφύγιο ανάγκης στη θέση Μεγάλη Γούρνα που σχεδόν θάβεται από τα πολλά χιόνια το χειμώνα.

Θέσεις νερού

- Α. Βρύση Παπαζήση στο 12^ο χλμ Πέτρας Κοκκινοπλού.
- Β. Βρύση Τσουρέκα στο 15^ο χλμ Πέτρας Κοκκινοπλού.
- Γ. Βρύση Ρούδι πάνω στην ομώνυμη ράχη(1800μ.).
- Δ. Νερό και δεξαμενή στην έξοδο του Ε4 από τη Σταλαματιά. Νερό επίσης μπορούμε να βρούμε ψηλά στο ρέμα Καρασκίνη, σε δεξαμενές στο Ξερολάκι και σε πηγάδια στη Σταλαματιά. Όχι όμως όλες τις εποχές του χρόνου και αμφιβόλου ποιότητας. Χιονούρες για λιώσιμο και παρασκευή νερού θα βρούμε στη Μεγάλη Γούρνα και στα Καζάνια πολλές φορές ακόμα και τον Αύγουστο.

Κορυφή Χριστάκη

Επικίνδυνα σημεία

- A. Η τραβέρσα για το Οροπέδιο στο τέλος της κόψης του Μπαρμπαλά.
 - B. Η κόψη Ξερολακίου στα δύσκολα σημεία της και όταν φορτώνει πολλά χιόνια.
 - Γ. Το ρέμα Ναούμ ειδικά κάτω από τις κορυφές (Καζάνια).
 - Δ. Το Ξερολάκι στα σημεία που στενεύει (ανάμεσα Χριστάκη Φλάμπουρο).
 - E. Η κόψη Κίτρος μετά το λαιμό από Ρούδι.
 - Z. Η Σταλαματιά στις τραβέρσες για την έξοδο.
- ΟΛΑ τα παραπάνω αναφέρονται στο ΧΕΙΜΩΝΑ.
Η κόψη όμως Ξερολακίου και το ρέμα Ναούμ συνιστούν προσοχή όλο το χρόνο (λιθοπτώσεις, σαθρά).

Χιονοστιβάδες

Έχουν σημειωθεί κατά καιρούς: Στην ορθοπλαγιά και τα λούκια πάνω από το ρέμα του Παπά. Ψηλά στο ρέμα Καρασκήνη. Στα Μεγάλα Καζάνια μέχρι και χαμηλά στο ρέμα Ναούμ. Στα Μικρά Καζάνια. Στο Ξερολάκι ανάμεσα Χριστάκη Φλάμπουρο. Στη Σταλαματιά ψηλά και στη Μικρή Μεγάλη Γούρνα κυρίως από τη Νότια κορυφογραμμή (Τρύπες).

Καιρός

Στην περιοχή η κακοκαιρία έρχεται με Δυτικούς Βορειοδυτικούς ανέμους και εκδηλώνεται με απογευματινές καταιγίδες το καλοκαίρι και έντονες χιονοπτώσεις το χειμώνα. Οι τοπικές ομίχλες είναι συχνό φαινόμενο. Βόρειοι άνεμοι συνήθως σημαίνουν καλοκαιρία.

Επειδή η περιοχή «βλέπει» Βορειοδυτικά, μια κάποια πρόγνωση στα ψηλά μπορεί να γίνει επί τόπου. Καλού κακού παίρνεται δελτίο καιρού και μη ξεχνάτε ότι ανεβαίνετε στον Όλυμπο!

Κλασική εικόνα ΒΔ Ολύμπου

Μονοπάτια

Αν εξαιρέσουμε το Ε4 και ένα σηματοδοτημένο μονοπάτι στη κόψη του Μπαρμπαλά στις υπόλοιπες διαδρομές θα μας οδηγήσουν, ειδικά το χειμώνα, οι κόψεις και τα ρέματα. Οι διαδρομές απαιτούν καλή γνώση της περιοχής και σχετική ορειβατική εμπειρία. Σε περίπτωση λάθους, η αλλαγή διαδρομής, ή η επιστροφή, είναι πολλές φορές πολύ δύσκολη έως αδύνατη.

Επικοινωνία με VHF

Από όλες τις κόψεις μιλάς με Κατερίνη. Δυσκολίες υπάρχουν στην αλπική ζώνη και στα ρέματα. Ένας αναμεταδότης (LINK) απέναντι στα Πιέρια θα έλυσε το πρόβλημα. Σε κάθε περίπτωση υπάρχει πάντα κάποιος εθελοντής για πληροφορίες και βοήθεια αν καλέσετε στην 146500. Θεωρούμε την επικοινωνία απαραίτητη. Μπορεί εσείς να μη κινδυνεύετε αλλά να κινδυνεύει κάποιος κοντά σας...

Η όλη προσπάθεια αυτής της ενημέρωσης αφιερώνεται και αποτελεί ελάχιστο φόρο τιμής στους ορειβάτες του ΣΕΟ Θεσσαλονίκης, που έχασαν τη ζωή τους σε ατύχημα το 1999, στην περιοχή...

Τα Μεγάλα Καζάνια και οι ψηλές κορυφές

Κεφ.2 : Βόρειος Όλυμπος

Η παρουσίαση του Βόρειου Όλυμπου ή πιο σωστά Βορειοανατολικού, έγινε το 2001. Το καταφύγιο στα Κρεβάτια μόλις είχε κτιστεί και δεν υπήρχαν τα καταφύγια της Κορομηλιάς και της Πετρόστρουγκας, ούτε το σημερινό δίκτυο μονοπατιών.

Από το κομμάτι ειδικά του κειμένου που αναφέρετε στα μονοπάτια, μπορούμε να καταλάβουμε το πόσο άλλαξε στη συνέχεια η περιοχή, καθώς μέσα σε λίγα χρόνια ουσιαστικά δημιουργήθηκαν δύο καινούριες είσοδοι στο βουνό. Μία από το Δίον και το ρέμα Ορλιά και μία από τη Βροντού και τα ρέματα Αγ.Τριάδας και Αγ.Κόρης.

Βόρεια πλευρά. Σκούρτα , Πρ.Ηλίας και Κόκκαλα

ΒΟΡΕΙΟΣ ΟΛΥΜΠΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΕΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Περιγραφή της περιοχής

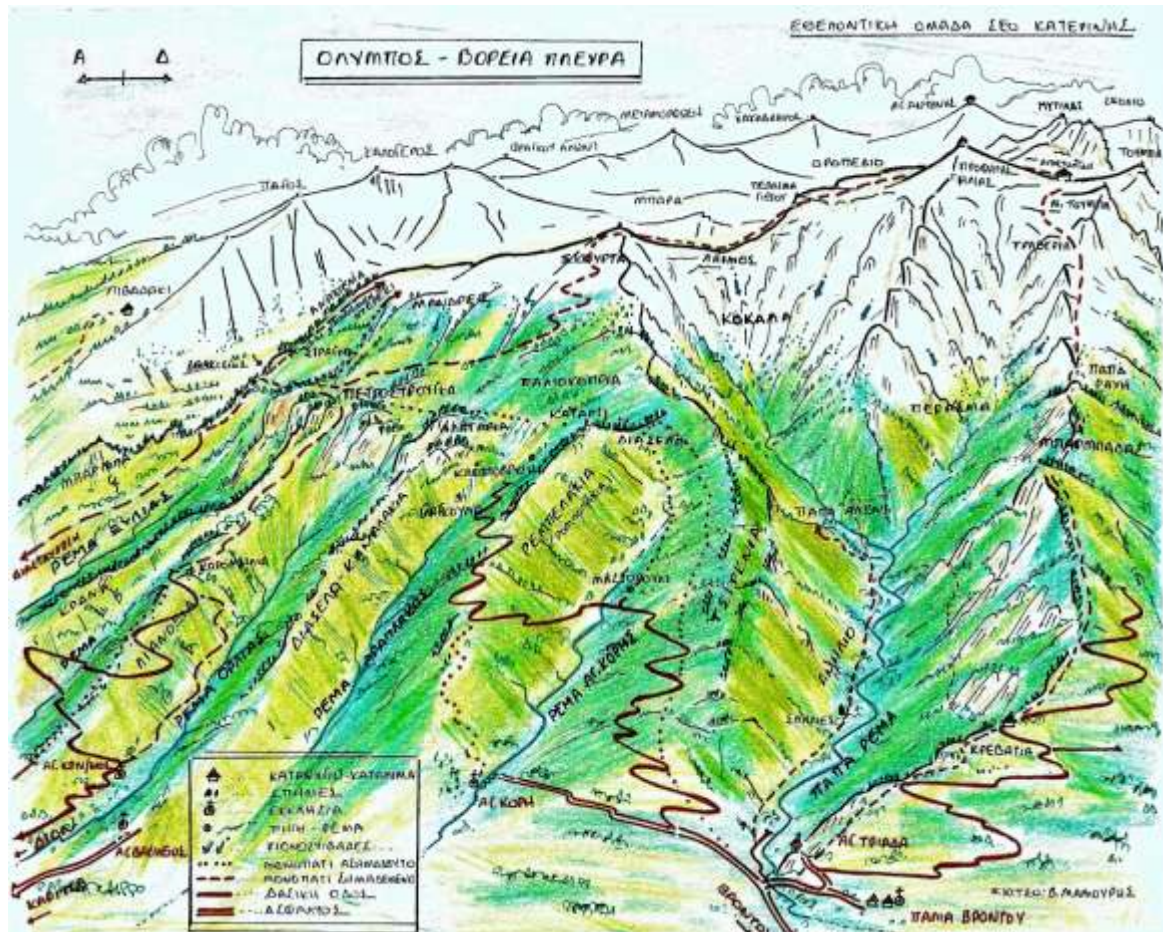
Βλέποντας τον Όλυμπο από ψηλά, πάνω από την πεδιάδα της Κατερίνης, θα διακρίνουμε μια σειρά από ρεματιές να κατεβαίνουν από την αλπική βορειοανατολική πλευρά.

Τα ρέματα σε αυτές, κάνουν την εμφάνισή τους κάτω από τα 1300 μέτρα και χάνονται πριν τα χωριά Πλατανάκια, Δίον, Καρίτσα, Βροντού και Πέτρα, που βρίσκονται στους πρόποδες της Βορειοανατολικής πλευράς του βουνού.

Πιο συγκεκριμένα από Ανατολικά προς Δυτικά και μετά το καταφύγιο του Σταυρού και το ρέμα της Μάνας θα δούμε:

ΤΟ ΡΕΜΑ ΤΟΥ ΞΥΛΙΑ ή ΞΥΔΙΑ: Ρέμα που ξεκινά ανάμεσα από Μπάρμπα και Πετρόστρουγκα για να φτάσει χαμηλά πάνω από το χωριό Πλατανάκια. Στη ράχη Ανατολικά του, η κλασική διαδρομή από «Διασταύρωση» και η κορυφή Μπάρμπα, και Δυτικά η ράχη που κατεβαίνει από Πετρόστρουγκα. Η ράχη αυτή από τα 1400 μέτρα και κάτω διχάζεται από μικρό ανώνυμο ρέμα στις ράχες Κράνα και Λιανοξιά.

ΤΟ ΡΕΜΑ ΤΟΥ ΟΡΛΙΑ: Ρέμα που «στραγγίζει» τα λούκια που κατεβαίνουν από το οροπέδιο της Σκούρτας (Μάνδρες) δημιουργώντας πανέμορφους καταρράκτες μέχρι τα εκκλησιάκια του Αγ. Κωνσταντίνου και του Αγ. Βασιλείου. Πάνω από τα χωριά Δίον και Καρίτσα αντίστοιχα. Ανατολικά του η ράχη της Λιανοξιάς και η Κορομηλιά και δυτικά του η Αλαταριά και η Διασέλα (ή ράχη Καναλάκια).

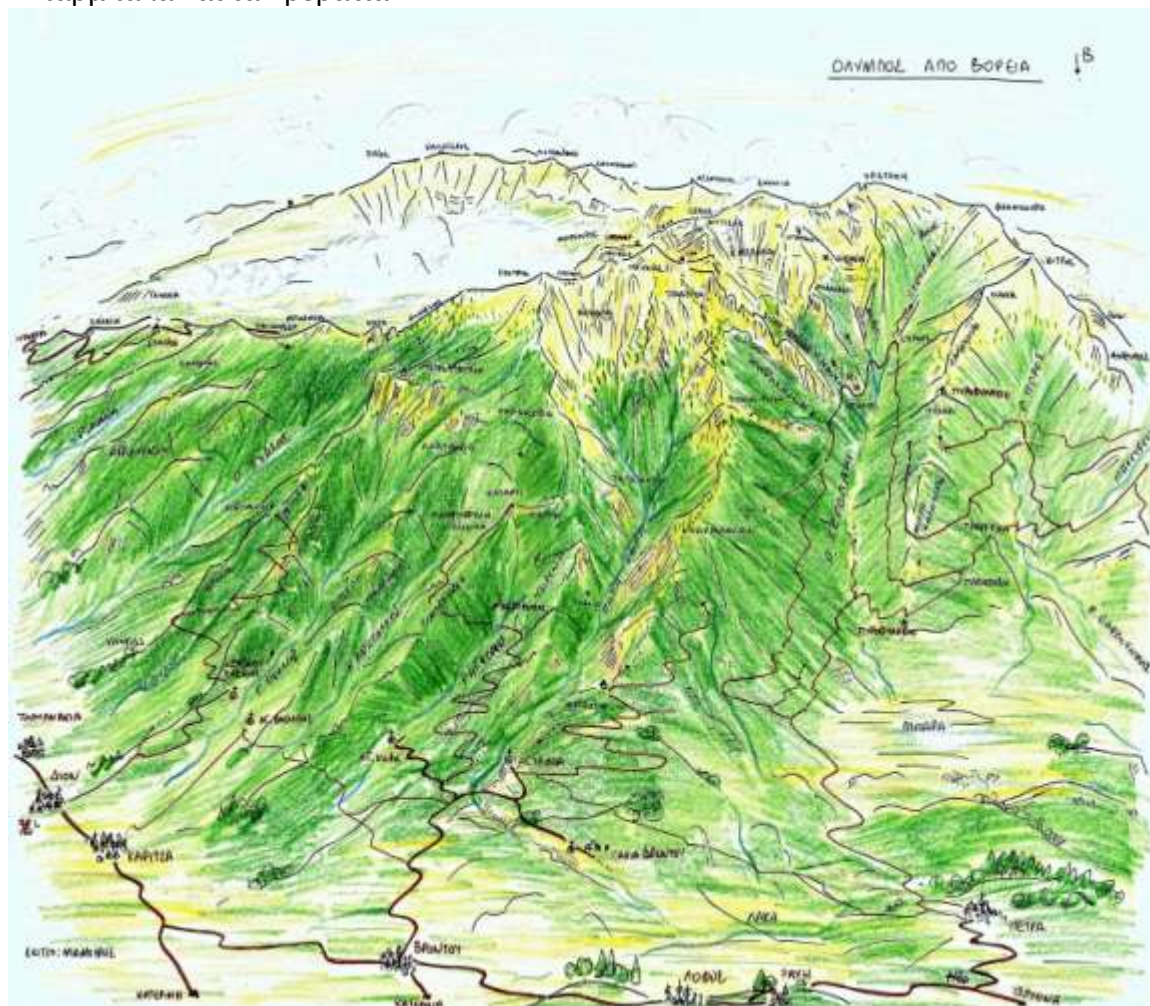

ΤΟ ΡΕΜΑ ΤΟΥ ΑΡΑΠΗ ή ΑΡΑΠΛΑΚΟΥ: Ένα ακόμα όμορφο ρέμα που κατεβαίνει από την περιοχή της Κλεφτόβρυσης κάτω από Σκούρτα και Παλιοκοπριά.

Ανατολικά του η Αλαταριά, η Διασέλα, η Κρανιά και δυτικά η ράχη Ρομπολάκια πάνω στην οποία ξεχωρίζει η δασωμένη κορυφή Κατάρτι και η ράχη Παγίδα.

ΤΟ ΡΕΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΟΡΗΣ: Η ράχη Ρομπολάκια περνά από τη θέση Έλατος, από χαρακτηριστικό διάσελο στα 1500 μέτρα, που την ενώνει με μια μεγαλύτερη ράχη που κατεβαίνει από την κορυφή της Σκούρτας και την Παλιοκοπρισιά. Η μεγάλη αυτή ράχη από Σκούρτα κατεβαίνει ως Τσιρκνιά και ανάμεσα σε αυτήν και τα Ρομπολάκια κατεβαίνει το ρέμα της Αγ.Κόρης, μέχρι το ομώνυμο εκκλησάκι πάνω από το χωριό Βροντού.

ΤΟ ΡΕΜΑ ΤΟΥ ΠΑΠΑ: Το μεγαλύτερο ρέμα της περιοχής κατεβαίνει από τις ορθοπλαγιές κάτω από το Προφήτη Ηλία δημιουργώντας μια μεγάλη και φαρδιά ρεματιά. Ένα ρέμα από το Λαιμό και ένα από την μεριά της τραβέρας της κόψης του Μπαρμπαλά ενώνονται χαμηλά στα 900 μέτρα, στην αρχή της κόψης που ανεβαίνει προς τον Προφήτη Ηλία. Αυτά είναι που δημιουργούν το ρέμα του Παπά που κατεβαίνει μέχρι το εκκλησάκι της Αγ.Τριάδας και τη Παλιά Βροντού σαν ρέμα πια της Αγ.Τριάδας. Ανατολικά του η ράχη Τσιρκνιά και Δυτικά του η ράχη κόψη Μπαρμπαλά και τα Κρεβάτια.

ΤΗΝ ΑΛΠΙΚΗ ΒΟΡΕΙΑ ΖΩΝΗ: Απλώνεται από το Ανάθεμα μέχρι τη Μικρή Τούμπα και πάνω της διέρχεται η κλασική διαδρομή από Διασταύρωση. Διακρίνουμε τη φαρδιά ζώνη του οροπεδίου (Μάνδρες) της Σκούρτας, την ομώνυμη κορυφή, το Λαιμό, τα Καγκέλια, το Οροπέδιο των Μουσών, τον Προφήτη Ηλία και τις Βόρειες ορθοπλαγιές προς το ρέμα του Παπά.

Μονοπάτια

Εκτός της κλασικής διαδρομής από Πετρόστρουγκα υπάρχουν σημαδεμένα μονοπάτια: Από Αγ.Κωνσταντίνο προς Κορομηλιά και Πετρόστρουγκα. Από Αγ.Τριάδα προς Παπά Αλώνι. Από Αγ.Τριάδα προς Κρεβάτια Μπαρμπαλά και Οροπέδιο. Η σήμανσή τους μπορεί να χαρακτηριστεί από «διακριτική» έως ελλιπής.

Περισσότερο «ψάξιμο» θα χρειαστούν τα μονοπάτια: Από Δίον για Ράχη-Κορομηλιά, από Αγ.Κόρη για Κλεφτόβρυση, από Αγ.Τριάδα για Μαστορούλι-Πετρόστρουγκα και από Κρεβάτια για Παπά Αλώνι. Σήμανση δεν υπάρχει και πολλά κομμάτια τους έχουν εξαφανισθεί... Εντύπωση προκαλεί η μη αξιοποίηση της διαδρομής Δίον Ράχη Κορομηλιά Πετρόστρουγκα, που είναι και ο πιο πιθανός τρόπος ανάβασης των αρχαίων κατοίκων του Δίου προς το ιερό βουνό. *(έτος 2001)

Λιμνούλες στον Αραπλάκο

Θέσεις νερού-πηγές

Όλα τα ρέματα που περιγράψαμε είναι συνεχούς ροής. Πηγάζουν από τα 1300 μέτρα και κάτω και εξαφανίζονται στα 400 μέτρα περίπου. Εποχές με πολύ νερό θα συναντήσουμε και πολλά μικρότερα που κατεβαίνουν από τις ράχες κόβοντας τα μονοπάτια. Πηγές πάνω σε αυτά θα βρούμε αρκετές με πιο χαρακτηριστικές: Την πηγή Μαστορούλι στη διαδρομή προς Έλατο-Πετρόστρουγκα, την πηγή του Ίταμου από Αγ.Κόρη προς Ρομπολάκια και διάσελο Έλατος, την πηγή Κλεφτόβρυση κάτω από το διάσελο (πρέπει να κατεβούμε χαμηλότερα προς τον Αραπλάκο).

Από κάποια μονοπάτια μπορούμε να έχουμε πρόσβαση σε νερό κατεβαίνοντας στα ρέματα. Όπως σε αυτό από Αγ. Κωνσταντίνο προς Κορομηλιά (ρέμα Ορλιά), από Αγ. Τριάδα προς Παπά Αλώνι (ρέμα Παπά) και από Αγ.Κόρη προς διάσελο Έλατος (ρέμα Αγ.Κόρης).

Καταφύγια ανάγκης

Εκτός από τα καταφύγια στο Οροπέδιο «καταφύγια ανάγκης» της περιοχής μπορούν να χαρακτηριστούν: Η σπηλιά του Ιθακήσιου, τα μαντριά της Πετρόστρουγκας, σπηλιές στο Παπά Αλώνι αλλά και πάνω στο μονοπάτι (μία ώρα από Αγ.Τριάδα), τα εκκλησάκια της περιοχής, και το καινούριο καταφύγιο στα Κρεβάτια που είναι σχεδόν έτοιμο. **(έτος 2001)*

Καταρράκτης στον Ορλιά

Χιονοστιβάδες

Σημειώνονται κυρίως ψηλά, στις πλαγιές κάτω από Σκούρτα και Λαιμό και κάτω από Προφήτη Ηλία και κόψη Μπαρμπαλά, προς το ρέμα του Παπά. Έχουν όμως αναφερθεί χιονοστιβάδες και στο Ανάθεμα καθώς και στα λούκια που κατεβαίνουν από τις Μάνδρες, κόβοντας την κλασική διαδρομή. Επίσης μακριές γραμμές χιονιού και σαρωμένα δένδρα, πάνω από τις πηγές του Ορλιά, πάνω από την Κλεφτόβρυση, και κάτω από τον Μπαρμπαλά, μαρτυρούν ότι χιονοστιβάδες μπορούν να φτάσουν και χαμηλότερα.

Επικίνδυνα σημεία

Στα δασωμένα της περιοχής κίνδυνο διατρέχουμε μόνο αν χάσουμε τα μονοπάτια που πολλές φορές είναι δυσδιάκριτα ή «εξαφανίζονται». Πιο χαρακτηριστικό σημείο στο μονοπάτι από Μαστορούλι για Πετρόστρουγκα. Μετά το διάσελο το μονοπάτι κατεβαίνει προς Κλεφτόβρυση. Εμείς όμως πρέπει να τραβερσάρουμε χωρίς καθαρό μονοπάτι μέχρι την απέναντι ράχη της Αλαταριάς όπου και το ξανασυναντάμε. Τέτοια σημεία θα συναντήσουμε και στα σημαδεμένα μονοπάτια καθώς η σήμανση είναι ελλιπής. Σε κάθε περίπτωση όμως οι ράχες και οι ρεματιές θα μας οδηγήσουν, φτάνει να αποφύγουμε τις κοίτες των ρεμάτων που είναι επικίνδυνες. Ειδικά στο ρέμα του Αραπλάκου πρέπει να αποφύγουμε όλη τη ρεματιά καθώς θεωρείται «άβατη» (έλλειψη μονοπατιών, υπερβολική βλάστηση). Αυτός είναι και ο λόγος που αποτελούσε το κρησφύγετο του γνωστού ληστή Γιαγκούλα. Ως άβατες και επικίνδυνες χαρακτηρίζονται και οι Βόρειες ορθοπλαγιές πάνω από το ρέμα του Πάπα. Απαιτούν τέλει εξοπλισμό πολύ χρόνο και εμπειρία. Μόνο καταξιωμένοι ορειβάτες (Μπουντόλας, Σπανούδης) έχουν δοκιμάσει εδώ.

Η αλπική ζώνη του βουνού, από Πετρόστρουγκα προς Οροπέδιο, είναι γνωστή και δέχεται πολλές επισκέψεις όλες τις εποχές. Το καλοκαίρι πολλοί την υποτιμούν. Μια καταιγίδα όμως στην Πετρόστρουγκα, στο Λαιμό ή στο Οροπέδιο, μπορεί να μας βάλει σε περιπέτειες. Το χειμώνα τα πράγματα δυσκολεύουν περισσότερο και χρειάζεται να κάνουμε ειδική αναφορά:

α) Για το πώς θα βγούμε στο οροπέδιο της Σκούρτας. Η κλίση στο Ανάθεμα είναι μεγάλη και όπως και η κλασική διαδρομή εκτεθειμένη. Προτιμήστε το «Ντερέκι» πάνω από τη Πετρόστρουγκα και δίπλα από χαρακτηριστικό λούκι που κατεβαίνει από τις Μάνδρες.

Οι πύργοι της κόψης Μπαρμπαλά

β) Το πώς θα «κόψουμε» το Λαιμό. Στέγες παρατηρούνται και από τις δύο πλευρές και η ασφάλιση απαιτεί την ανάλογη εμπειρία.

γ) Πως θα ανεβούμε τα Καγκέλια για το Πέρασμα του Γιώσου. Κοντά στην κόψη είναι η καλύτερη επιλογή χωρίς να «βαραινουμε» το χιόνι της πλαγιάς προς Γκαβό-Πριόνια που κάνει απότομο σκαλοπάτι (κόψιμο χιονιού).

δ) Πως θα βγούμε στο Οροπέδιο. Ένα δεύτερο σχοινί μαζί με το συρματοσχοινο δεν έβλαψε ποτέ κανένα.

ε) Πως θα κινηθούμε στο Οροπέδιο. Η ομίχλη κάνει πολλές φορές τις αποστάσεις ανάμεσα στα κολονάκια τεράστιες!

Τέλος **(ζ)** Η όλη πορεία σε παλιά κομμένα βήματα είναι πολλές φορές η πιο εύκολη αλλά όχι πάντα και η πιο ασφαλής...

Όλα τα πιο πάνω σημαίνουν πλήρη εξοπλισμό, γνώση και πάνω από όλα κρίση, για αυτό και καθιστούν όλη αυτή τη διαδρομή ως «επικίνδυνο σημείο».

Καιρός

Η κακοκαιρία έρχεται στην περιοχή από Δυτικά και μπορεί να κρατήσει μέρες. Συνήθως βοριάδες σημαίνουν καλοκαιρία. Όταν όμως η καλοκαιρία αυτή παρατραβήξει το χειμώνα (τελευταία πολύ συχνά), παρατηρούνται έντονα καιρικά φαινόμενα με Βόρειους ανέμους πολύ χιόνι και πολύ χαμηλές θερμοκρασίες. Προτιμήστε τους βοριάδες που έρχονται μετά από κακοκαιρία από δυτικά... Τέλος, επειδή την περιοχή κάτω από τα αλπικά δεν τη βλέπει πολύ ο ήλιος το χειμώνα, καλά χιόνια και πάγο θα βρούμε προς την Άνοιξη, σε αντίθεση με τη Ανατολική και Νότια πλευρά του Ολύμπου.

Τα Κόκκαλα κάτω από Σκούρτα και Λαιμό

Επικοινωνία

Τα κινητά πιάνουν παντού στις ράχες, δυσκολότερα στα ρέματα. Κλήση για βοήθεια στο 199 και 112. Στο Οροπέδιο δεν μπορεί να πει κανείς τίποτα με σιγουριά καθώς πολλές φορές δυσκολεύονται και τα VHF. Συνήθως όμως, σε όλη την περιοχή που «βλέπει» προς Πιερία και Θεσσαλονίκη, μια κλήση για βοήθεια ή πληροφορία στην 146500 θα έχει σίγουρα ανταπόκριση.

Βάθρες στη θέση Δέση Αράπη

Σαν επίλογος

Προσπαθήσαμε σε λίγες γραμμές να καλύψουμε μια περιοχή στον Όλυμπο που θέλει χρόνια και πολύ περπάτημα για να τη μάθει κανείς. Ευχαριστούμε όσους βοήθησαν με πληροφορίες, φωτογραφίες και βιβλία και συμπλήρωσαν τις δικές μας γνώσεις και εμπειρίες. Ευχαριστούμε και όσους επικοινωνήσαν μαζί μας για διευκρινήσεις, ευχαριστίες αλλά και παράπονα. Όλοι βοήθησαν, με τον τρόπο τους, (καλή διάθεση να υπάρχει), για να γίνει κατανοητό ότι μια ανάβαση στον Όλυμπο, απαιτεί πάνω από όλα σεβασμό στο βουνό και τη ζωή, σοβαρότητα και εκτίμηση των ικανοτήτων μας.

Γιατί σε αυτό το βουνό κανείς δεν είναι απόλυτα έμπειρος και πάντα χρειάζεται μια ακόμα συμβουλή...

Κεφ.3 : Καζάνια Ολύμπου

Μετά το 2000 ο ΣΕΟ Κατερίνης είχε μεγάλη δράση και παρουσία στην περιοχή του Ξερολακίου και ειδικά στα Καζάνια. Όλο το ετήσιο πρόγραμμά του εστιάζονταν σε αναβάσεις στην περιοχή. Αποτέλεσμα ήταν επαναλήψεις των διαδρομών της περιοχής και μια πρώτη χειμερινή ανάβαση της κόψης του Σκολιού με κατάβαση από τα Μικρά καζάνια και το φαράγγι που βρίσκεται εκεί. Έτσι σαν αποτέλεσμα ήρθε και μια παρουσίαση των διαδρομών των Καζανιών. Στη συνέχεια όμως, ακολούθησαν μια χειμερινή πρώτη ανάβαση του φαραγγιού στα Μικρά Καζάνια και πολλές άλλες επαναλήψεις, που πρόσθεσαν καινούρια στοιχεία. Η δημοσίευση λοιπόν εδώ, παρουσιάζεται με κάποιες αλλαγές και πιο βελτιωμένη, για να είναι πάντα επίκαιρη...

ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑ ΚΑΖΑΝΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΕΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η περιοχή ορίζεται από την κορυφογραμμή Μικρή Τούμπα-Τούμπα-Στεφάνι-Μύτικας-Σκολιό και από δύο κόψεις. Την κόψη του Ξερολακίου (Ναούμ) και την ράχη-κόψη Σκολιού που συναντιούνται κατεβαίνοντας στη τοποθεσία Σπηλιές. Εδώ βγαίνει το ρέμα των Μεγάλων Καζανιών, γνωστό ως ρέμα Ναούμ, που αφού περάσει το δασικό δρόμο καταλήγει με στενό φαράγγι στο μεγάλο ρέμα Ξερολάκι. Αριστερά (βορειοανατολικά) από τα Καζάνια και την κόψη του Ξερολακίου το ρέμα Καρασκίνη και η κόψη Μπαρμπαλά και δεξιά (δυτικά) η κορυφή Χριστάκη και τα Μικρά Καζάνια.

Την περιοχή χαρακτηρίζει ένα φανταστικό βραχώδες ανάγλυφο. Ορθοπλαγιές, λείες πλάκες και μεγάλοι πύργοι δεσπόζουν στις κόψεις και μέσα στα Καζάνια. Το νερό και το χιόνι χτυπούν άγρια την περιοχή αλλάζοντας το τοπίο χρόνο με το χρόνο. Από τις ψηλότερες κορυφές του Ολύμπου, έως και χαμηλά στο δάσος μέχρι την έξοδο του ρέματος του Ναούμ και το Ξερολάκι...

Τα Μεγάλα Καζάνια

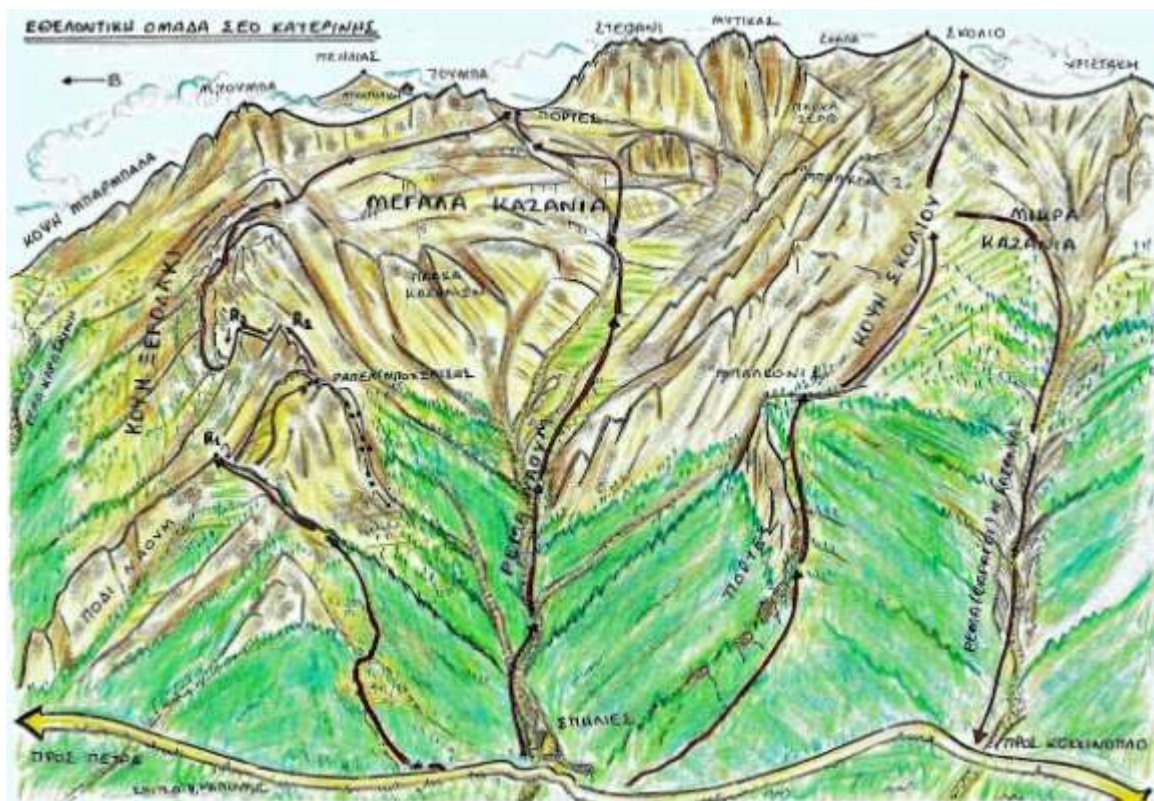
ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

Τέσσερις κυρίως διαδρομές μπορεί να κάνει κανείς στην περιοχή και κάθε μία έχει να δώσει κάτι διαφορετικό στον επισκέπτη. Όλες όμως χαρακτηρίζονται από άγρια ομορφιά, έντονη κλίση, έλλειψη μονοπατιών-σήμανσης, ανυπαρξία νερού, επικοινωνία μόνο από τις κόψεις, σαθρά πεδία, αναρριχητικά κομμάτια και δύσκολη παροχή βοήθειας. Γι αυτό η κόψη του Ξερολακίου (Ναούμ), το ρέμα του Ναούμ, η κόψη του Σκολιού και τα Μικρά Καζάνια, διαδρομές που προτείνουμε, απαιτούν ορειβατική εμπειρία και γνώση του βουνού. Από αυτές η κόψη του Ξερολακίου (μόνο για ανάβαση) και τα Μικρά Καζάνια (κυρίως για κατάβαση) απαιτούν πλήρη αναρριχητικό εξοπλισμό. Το χειμώνα όλες οι διαδρομές απαιτούν χειμερινό εξοπλισμό (πιολέ, κραμπόν, αναρριχητικά υλικά) και πολλές φορές υλικά διανυκτέρευσης στο βουνό. Για τον απλό πεζοπόρο η κόψη του Σκολιού και το ρέμα του Ναούμ είναι ότι πιο «άγριο» και δύσκολο μπορεί να συναντήσει κανείς στα Ελληνικά βουνά το καλοκαίρι και απαιτούν την ανάλογη εμπειρία.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Από Πέτρα προς Κοκκινοπλό στο πέμπτο χιλιόμετρο στη θέση Μπάρα κάνουμε αριστερά και στην επόμενη διασταύρωση ξανά αριστερά. Ο στενός δασικός δρόμος κινείται μετά ανατολικά για να στραφεί στη συνέχεια δυτικά και μετά νότια. Με αυτή τη κατεύθυνση θα μας οδηγήσει στη θέση Σπηλιές στο ρέμα Ναούμ πάνω από το Ξερολάκι.

Από Κοκκινοπλό προς Πέτρα μετά τη βρύση του Τσουρέκα, στη θέση Κίοσκι ή βρύση Παπαζήση, στο όγδοο χιλιόμετρο, κάνουμε δεξιά. Ο δασικός με νότια κατεύθυνση κινείται πάνω από το Ξερολάκι και κάποια στιγμή περνά το ρέμα προς τη θέση Σπηλιές. Το σημείο αυτό αποτελεί αφετηρία και κατάληξη όλων των διαδρομών των Καζανιών.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ

Κόψη Ξερολακίου (Ναούμ).

Ξεκινάμε από χαρακτηριστικό άνοιγμα, του δρόμου που έρχεται από Κοκκινοπλό, αμέσως μετά το ρέμα Ναούμ. Εδώ προς τα πάνω δεν υπάρχει πρηνές και μπαίνουμε εύκολα στο δάσος. Διακρίνουμε αχνό μονοπάτι πάνω και παράλληλα από το δρόμο με βόρεια κατεύθυνση. Το ακολουθούμε και γρήγορα φτάνουμε σε μικρή ρεματιά όπου στρίβουμε πάνω και ανατολικά κινούμενοι στα δεξιά της, με έντονη κλίση χωρίς πια μονοπάτι. Φτάνουμε έτσι σε χαρακτηριστικές πλάκες και άνοιγμα του δάσους. Αριστερά και βόρεια θα πέσουμε στο «Πόδι του Ναούμ», όπου βράχια και σάρες, θα κάνουν δύσκολη τη διαδρομή μας. Για αυτό κινούμαστε δεξιά και πάνω από τις πλάκες μέχρι χαρακτηριστική ρεματιά. Την περνάμε και κινούμαστε στη δεξιά όχθη της με έντονη κλίση.

Στο τέλος της και περνώντας ανάμεσα από βράχια, θα βγούμε σε κόψη πάνω από τα Μεγάλα Καζάνια και με τις ψηλότερες κορυφές απέναντι μας. Αριστερά μας, στη συνέχεια της κόψης που βρισκόμαστε, και στο ψηλότερο σημείο της, βρίσκεται το πρώτο ραπέλ της κόψης του Ξερολακίου. Ανηφορίζουμε προς αυτό, περνώντας προσεκτικά κάποια σημεία, όπου θα χρειαστεί τοπικά να σκαρφαλώσουμε...

Κάνουμε το ραπέλ και βρισκόμαστε ουσιαστικά στη βάση του πρώτου μεγάλου πύργου της κόψης. Αποφεύγουμε από δεξιά κάποιες λείες πλάκες με αναρρίχηση (το πολύ τέταρτου βαθμού) και βρισκόμαστε στη φαρδιά χορταριασμένη ράχη του.

Συνεχίζουμε και πριν την κορυφή κάνουμε τραβέρσα από δεξιά για να βρεθούμε πίσω της σε μικρό φυσικό γεφυράκι προς τη συνέχεια της κόψης. Στην τραβέρσα, που θέλει προσοχή, θα βρούμε και πλακέτες με ναυτικούς κρίκους. Είναι ρελέ, που οδηγεί και σε άλλα χαμηλότερα, για υποχώρηση από την κόψη προς το ρέμα του Ναούμ. Συνήθως υποχωρήσεις έχουμε το χειμώνα, και κυρίως προς την άλλη πλευρά και το ρέμα Καρασκίνη, όπου υπάρχουν καλύτερες συνθήκες. Σε κάθε περίπτωση όμως, μια υποχώρηση από την κόψη προς τα ρέματα, είναι μια δύσκολη υπόθεση, ακόμα και όταν βγούμε από τα σχοινιά των ραπέλ.

Στη συνέχεια της διαδρομής μας πάνω στην κόψη ανεβοκατεβαίνουμε μικρούς πύργους μέχρι το δεύτερο ραπέλ. Κάνουμε το δεύτερο ραπέλ (μικρότερο από το πρώτο) και καταλήγουμε στο στενότερο σημείο της κόψης που το καβαλάμε για 40 περίπου μέτρα. Ένα καρφί στην αρχή και το τρίτο ραπέλ στο τέλος μπορούν να δώσουν και την ασφάλεια του σταθερού σχοινοῦ στο πέρασμα αυτό. Η χρήση σχοινοῦ γενικά, εκτός από τα ραπέλ, τοπικά σε σημεία της κόψης, είναι κάτι που επαφίεται και στη κρίση του καθενός.

Κάνουμε το τρίτο και μεγαλύτερο ραπέλ και βρισκόμαστε σε πατάρι αριστερά της κόψης όπως ανεβαίνει (το καλύτερο σημείο για τυχόν διανυκτέρευση). Ακολουθούμε για λίγο το πατάρι που στενεύει για να καταλήξει σε αδιέξοδο όπου υπάρχει και παλιό καρφί με ιμάντα. Δεν το ακολουθούμε μέχρι τέλους αλλά κάνουμε τραβέρσα προς μεγαλύτερο χορταριασμένο πατάρι χαμηλότερα που είναι και η συνέχεια της διαδρομής μας. Το ακολουθούμε σχεδόν μέχρι τέλους όπου και ξαναβγαίνουμε εύκολα πάνω στη κόψη πριν τον τελευταίο μεγάλο πύργο. Κινούμαστε αριστερά του και με πλάγιο πέρασμα προσεκτικά περνάμε σε βράχινο ζωνάρι, πάλι κάτω από την κόψη. Το ακολουθούμε και βρίσκουμε πέρασμα, (το πολύ τετάρτου βαθμού), που μας βγάζει πάνω της, κοντά σε μικρό πύργο, και απέναντι από τη μεγάλη σαθρή ράχη που φτάνει μέχρι τις Πόρτες του Στεφανιού.

Απομένει η τραβέρσα μέχρι εκεί όσο πιο κοντά γίνεται στα κάθετα βράχια του Οροπεδίου. Αν θέλουμε μπορούμε να βγούμε και από τα λούκια της Τούμπας και αν έχουμε κουράγιο και όρεξη για πιο πολύ σκαρφάλωμα από την Μικρή Τούμπα. Αν επιλέξουμε αυτήν την έξοδο, καθώς και την είσοδο με αναρρίχηση από το Πόδι του Ναούμ, έχουμε την ολοκληρωμένη και σαφώς πιο δύσκολη ανάβαση της κόψης.

Τι να προσέξουμε:

Να πάρουμε καιρό και μέσο επικοινωνίας. Να υπολογίζουμε για τυχόν διανυκτέρευση χωρίς όμως να βαραίνουμε πολύ το σακίδιο. Να ξεκινάμε νωρίς ή ακόμα και με διανυκτέρευση πριν το πρώτο ραπέλ. Η χειμερινή ανάβαση με πολλά χιόνια είναι έως αδύνατη. Να μη βιαστούμε και να κάνουμε οικονομία δυνάμεων καθώς μέχρι το πρώτο ραπέλ είναι η μισή σχεδόν υψομετρική!

Το πρώτο ραπέλ στην ευθεία της κόψης, τα άλλα προς τα αριστερά. Στο τρίτο το σχοινί δεν έρχεται εύκολα. Προσοχή στις τραβέρσες και τα σαθρά ειδικά αν επιλέξουμε κάποια παραλλαγή.

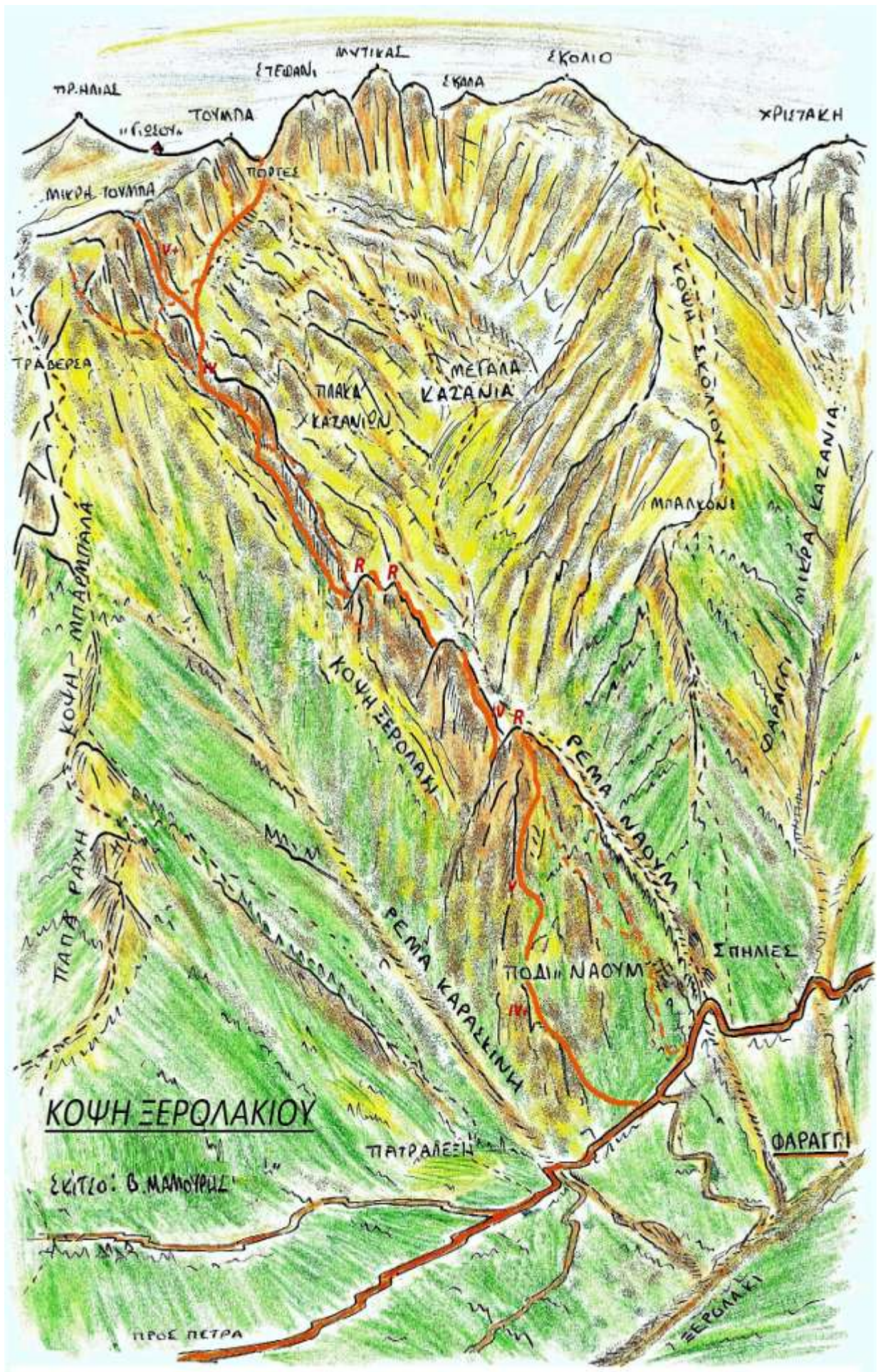
Τέλος, θέλει προσοχή για να βρούμε τα κατάλληλα σημεία για να αφήσουμε τα πατάρια προς την κόψη. Αλλιώς θα οδηγηθούμε κάτω από την Μικρή Τούμπα και θα αναγκαστούμε να βγούμε στο Οροπέδιο ψάχνοντας τα λούκια της βόρειας πλευράς της (νέα παραλλαγή).

Η Κόψη Ξερολάκι από την πλευρά των Καζανιών

Ρέμα Ναούμ

Μπαίνουμε στην κοίτη του ρέματος και την ακολουθούμε συναντώντας κατά σειρά σπηλιές, ένα ρέμα από αριστερά και ρέμα-λούκι από δεξιά. Παραμένουμε στο κεντρικό που στη συνέχεια στενεύει και γίνεται πιο απότομο με λείες πλάκες και βράχια. Κάποια στιγμή ξανανοίγει και δέχεται εδώ ρέματα από όλες τις μεριές δημιουργώντας εδώ ένα είδος «πάτου» των Καζανιών. Από το σημείο αυτό και πριν το πρώτο μικρό ρέμα που κατεβαίνει από δεξιά, αφήνουμε την κοίτη και ανεβαίνουμε δεξιά στην απότομη χορταριασμένη πλαγιά με τα τελευταία αραιά δένδρα ακολουθώντας ξεχασμένο αδιόρατο μονοπάτι.

Ανεβαίνουμε την πλαγιά έχοντας αριστερά μας τη ρεματιά και δεξιά μας τις πρώτες ορθοπλαγιές του Σκολιού. Κάποια στιγμή περνάμε τη ρεματιά και συνεχίζουμε προς τα πάνω σε μεγαλύτερη χορταριασμένη πλαγιά χωρίς ίχνος μονοπατιού. Στα αριστερά μας διακρίνουμε άλλο ρέμα και πάνω από αυτό λείες πλάκες και πιο ψηλά τη γνωστή μεγάλη «Πλάκα Καζανιών».

Ανηφορίζουμε μέχρι σημείο που η κλίση γλυκαίνει και το ρέμα στρίβει αριστερά και πάνω προς τις ψηλότερες κορυφές. Στο βάθος διακρίνουμε τις μεγάλες σάρες του Σκολιού αλλά εμείς θα ακολουθήσουμε την κατεύθυνση του ρέματος.

Κινούμαστε προς το Στεφάνι ανεβαίνοντας διαδοχικά «σκαλοπάτια» στα δεξιά της ρεματιάς. Εδώ θα βρούμε και κίτρινα σημάδια που θα μας οδηγήσουν μέχρι το Οροπέδιο. Είναι το μονοπάτι που ακολουθούν οι αναρριχητές από τις Πόρτες του Στεφανιού προς την ορθοπλαγιά του Σκολιού. Ακολουθούμε τα σημάδια και κινούμαστε σε ζωνάρια προς χαρακτηριστικό πύργο κάτω από το Στεφάνι. Περνάμε μικρά ρεματάκια, που πέφτουν προς τη ρεματιά αριστερά μας, και φτάνουμε σε πέρασμα που θέλει λίγο σκαρφάλωμα. Ένα σταθερό σχοινί βοηθά εδώ την ανάβασή μας. Αμέσως μετά βγαίνουμε πια σε ξεκάθαρο μονοπάτι και ανεβαίνουμε την τελική ράχη προς την Τούμπα και το Στεφάνι, προς τις Πόρτες.

Τι να προσέξουμε:

Τον καιρό! Η ομίχλη κάνει τα πράγματα δύσκολα και μια καταιγίδα μετατρέπει το ρέμα σε χείμαρρο. Τα σαθρά πεδία και τα βράχια μέσα στην κοίτη. Τη στροφή «κλειδί» δεξιά που θα μας βγάλει από το ρέμα προς τα Καζάνια. Υπάρχουν κάποια σημάδια που όμως φθείρονται και εξαφανίζονται από τα πολλά νερά και χιόνια που κατεβαίνουν εδώ από παντού! Το χειμώνα τα πράγματα γίνονται πολύ πιο επικίνδυνα και απαιτείται μεγάλη εμπειρία χειμερινού βουνού αλλά και καλή γνώση του ανάγλυφου. Χιονοστιβάδες έχουν φτάσει κατά καιρούς μέχρι χαμηλά στο ρέμα του Ναούμ αλλάζοντας στην κυριολεξία τη μορφολογία της κοίτης του...

Κόψη Σκολιού

Ξεκινάμε από τη δασωμένη πλαγιά δεξιά και πάνω από το ρέμα του Ναούμ και τις σπηλιές. Η κόψη στην αρχή έχει την μορφή απότομης δασωμένης ράχης και μετά συνεχίζει με γκρέμια στα αριστερά της προς το ρέμα Ναούμ μέχρι την κορυφή Μπαλκόνι. Αν κινηθούμε κατευθείαν στη απότομη ράχη θα χρειαστεί να σκαρφαλώσουμε κάποια δύσκολα σημεία με βράχια. Για το λόγο αυτό γίνεται μια τραβέρσα προς τα δεξιά της και στη συνέχεια ανηφορίζουμε, πάντα από τη δυτική πλευρά, μέχρι που αυτό γίνεται αδύνατο, λόγω της έντονης κλίσης προς τα Μικρά Καζάνια.

Εδώ βγαίνουμε στην κόψη και στο σημείο αυτό βρίσκουμε σταθερά συρματοσχοίνα και σιδερένια σκαλοπάτια. Τα ανεβαίνουμε με προσοχή και στη συνέχεια ακολουθούμε την κόψη μέχρι την κορυφή «Μπαλκόνι». Από την κορυφή συνεχίζουμε σε μικρό λαιμό που στη συνέχεια φαρδαίνει και οδηγεί σε μεγάλη ατελείωτη σαθρή ράχη μέχρι χαρακτηριστικά «Μπαλκόνια», λίγο πριν τη προκορφή του Σκολιού. Μοναδική θέα προς τα Μεγάλα και Μικρά καζάνια και προς τις ορθοπλαγιές των ψηλότερων κορυφών αλλά η κόντρα δύσκολη και σε πολύ σαθρό πεδίο. Αν θέλουμε μια πιο εύκολη ανάβαση μπορούμε να κινηθούμε προς το διάσελο Σκολιού Χριστάκη και από εκεί προς την κορυφή.

Τι να προσέξουμε:

Τις ισχυρές απογευματινές καταιγίδες του Ολύμπου. Καλό είναι να μη μας βρουν πάνω σε μια κόψη χωρίς μονοπάτια και κανενός είδους καταφύγιο. Στο ξεκίνημα να κινηθούμε στο δάσος δεξιά της κόψης και να εντοπίσουμε το σημείο που πρέπει να βγούμε πάνω της και στα σιδερένια σκαλοπάτια. Με ομίχλη προσέχουμε στο αλπικό κομμάτι, για να μη βρεθούμε κάτω από τις ορθοπλαγιές του Χριστάκη, χάνοντας το διάσελο. Μπορεί να βρεθούμε ακόμα και στις σάρες των Καζανιών κάτω από το Σκολιό χάνοντας την ίδια την κόψη. Για το χειμώνα η διαδρομή είναι πολύ μεγάλη και καλό είναι να έχουμε μελετήσει τη διανυκτέρευση μας.

Το καταφύγιο ανάγκης του Αγίου Αντωνίου είναι κοντά στην κορυφή.

Το φαράγγι στα Μικρά Καζάνια

Μικρά Καζάνια (φαράγγι)

Αναφέρεται σαν διαδρομή επιστροφής από την κόψη του Σκολιού και λόγω του πανέμορφου φαραγγιού που κατεβαίνουμε. Η κλασική επιστροφή γίνεται γύρω από το Χριστάκη μέσω Μεγάλης και Μικρής Γούρνας ακολουθώντας το ρέμα Ξερολάκι. Αν όμως έχουμε αναρριχητικά υλικά και την ανάλογη εμπειρία και εξοπλισμό κατάβασης φαραγγιών κατεβαίνουμε από τα Μικρά Καζάνια. Από το αλπικό κομμάτι της κόψης του Σκολιού κατεβαίνει προς τα Μικρά Καζάνια χαρακτηριστικό ρέμα. Κινούμαστε δίπλα του και κατεβαίνουμε στο «πάτο» σε φαρδιά κοίτη. Πίσω μας οι ορθοπλαγιές του Χριστάκη και μπροστά μας και προς τα κάτω η κοίτη στενεύει και μετατρέπεται σε στενό φαράγγι. Με λείους τοίχους 10-15 μέτρων και «σκαλοπάτια» το φαράγγι απαιτεί αρκετά ραπέλ μέχρι το τέλος του.

Το χειμώνα πολλά από αυτά εξαφανίζονται και η κατάβαση είναι πιο εύκολη, τα σχοινιά όμως και τα υλικά, είναι πάντα απαραίτητα. Μετά το τέλος του φαράγγιού μια φαρδιά κοίτη θα μας οδηγήσει στο δασικό δρόμο του Ξερολακίου. Κάνουμε δεξιά και σε λίγο φτάνουμε στη αφετηρία των διαδρομών στις Σπηλιές του ρέματος του Ναούμ.

Τι να προσέξουμε:

Τα σαθρά στην κατάβαση στα Μικρά Καζάνια και τα βράχια μέσα στο φαράγγι. Τα ραπέλ στο φαράγγι. Χρειάζονται πάντα υλικά για ρελέ παρόλο που υπάρχουν κάποια μόνιμα. Κάποια έχουν γίνει χειμώνα και είναι πολύ ψηλά και κάποια καλοκαίρι και θάβονται από τα πολλά χιόνια.

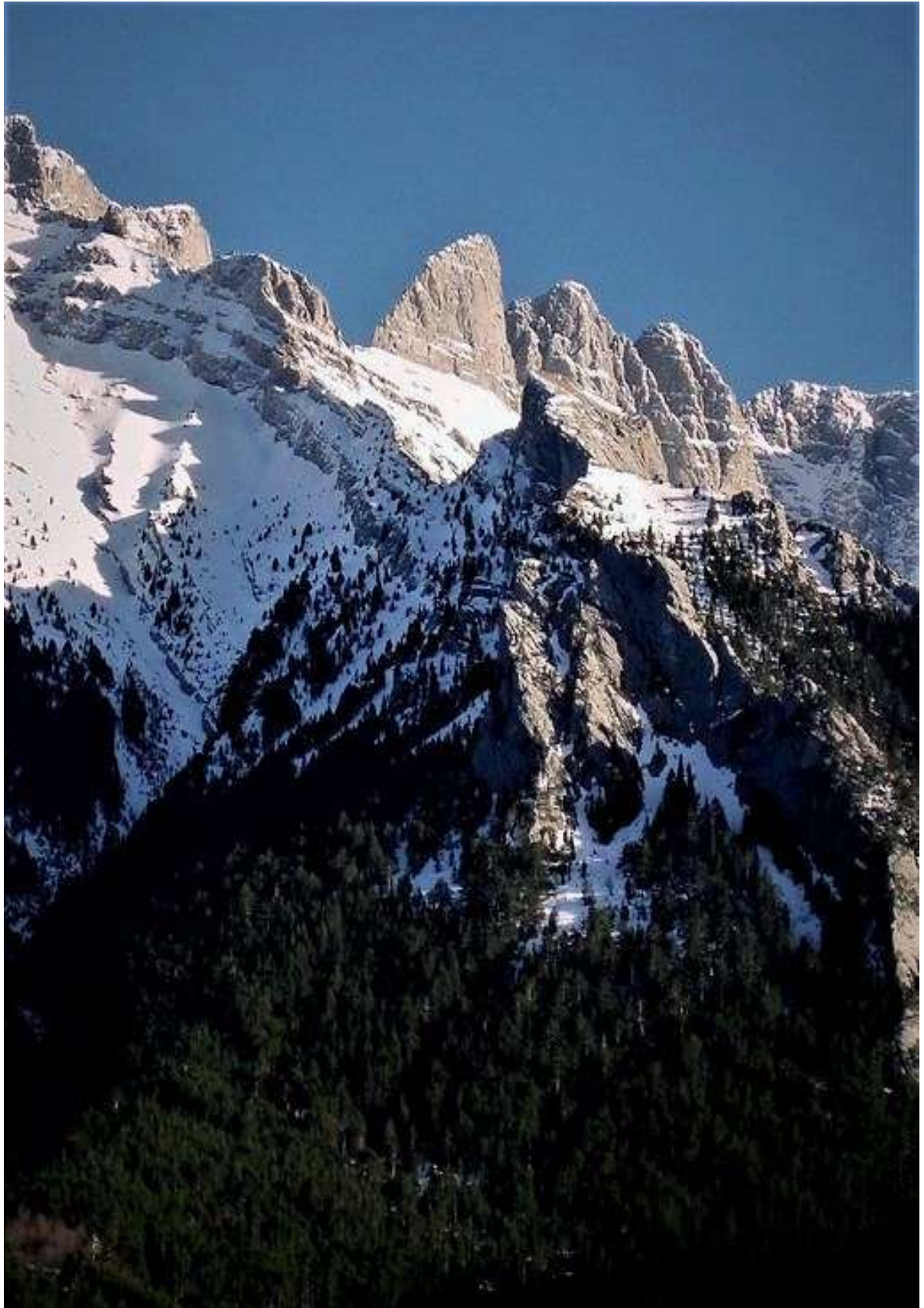
Το χειμώνα έχουμε και πολλές χιονοστιβάδες, από την απότομη πλαγιά της κόψης Σκολιού, προς τα Μικρά Καζάνια, προς το φαράγγι, και την κοίτη της ρεματιάς μετά από αυτό. Μαζί με τις έντονες καταιγίδες, που γεμίζουν το φαράγγι νερό, είναι οι κύριες αιτίες που αλλάζουν το τοπίο χρόνο με το χρόνο αλλά και το κάνουν τόσο εντυπωσιακά όμορφο.

Προσπαθήσαμε να κάνουμε μια σύντομη παρουσίαση των διαδρομών των Καζανιών πιστεύοντας ότι κάποιες λεπτομέρειες τις καλύπτει η εμπειρία του βουνού που χρειάζεται οπωσδήποτε εδώ... Καλή φυσική κατάσταση και τεχνική κατάρτιση είναι αυτονόητα. Λόγω των μεγάλων κλίσεων και των τοπικών δυσκολιών δεν αναφερθήκαμε καθόλου στο χρόνο που χρειάζεται για την πραγματοποίησή τους. Εξαρτάται πάντα από την εποχή, τον καιρό, τον αριθμό των ατόμων κ.α.

Καλά είναι να ξεκινάμε νωρίς και να υπολογίζουμε σίγουρα διανυκτέρευση ψηλά στις κορυφές (καταφύγια) ή και πάνω στις διαδρομές ειδικά το χειμώνα(μπιβουάκ). Σε κάθε περίπτωση μια επίσκεψη στην περιοχή είναι πάντα μια όμορφη εμπειρία σε αυτήν την πιο άγρια πλευρά του Ολύμπου...

Στην κόψη του Ξερολακίου

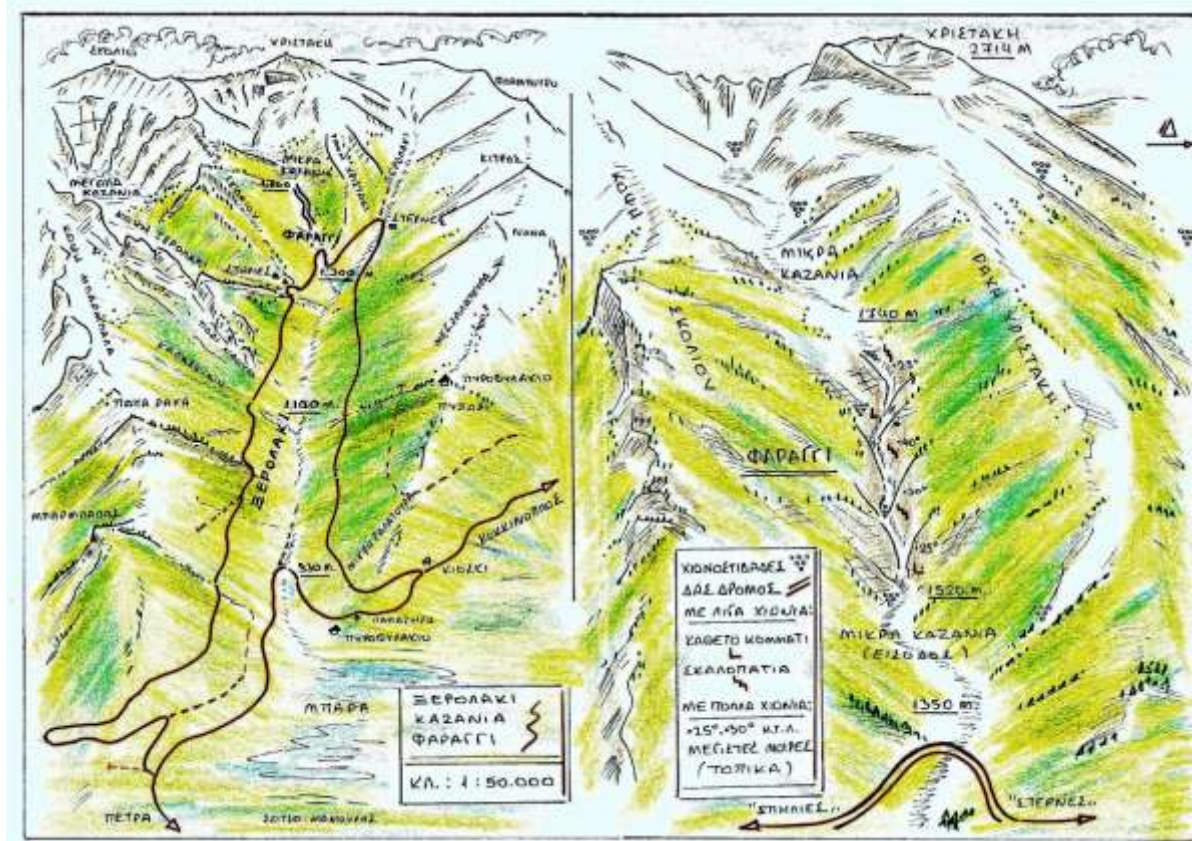
Η κόψη του Ξερολακίου χειμώνα...

Κεφ.4 : Το φαράγγι στα Μικρά Καζάνια

Η παρουσίαση των Καζανιών είχε την θετική ανταπόκριση και των άλλων παρουσιάσεων με εξαίρεση το Φαράγγι στα Μικρά Καζάνια. Για πρώτη φορά υπήρξε γκρίνια, ότι η διαδρομή είναι πιο δύσκολη από ότι παρουσιάστηκε. Υπήρξε μέχρι και αμφισβήτηση πραγματοποίησης της από τον ΣΕΟ Κατερίνης. Έχοντας την ευθύνη του κειμένου και του σκίτσου της διαδρομής έπρεπε να πάρω θέση. Αυτό έγινε με μια παρουσίαση του φαραγγιού με περισσότερες λεπτομέρειες και προσωπικές φωτογραφίες πάνω στη διαδρομή. Ήταν η πρώτη δημοσίευση που είχε τη δικιά μου υπογραφή και όχι του ΣΕΟ Κατερίνης. Ακολούθησαν πολλές, χωρίς ευτυχώς, μέχρις στιγμής τουλάχιστον, άλλα παράπονα...

ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΤΑ ΜΙΚΡΑ ΚΑΖΑΝΙΑ

Τέλη Γενάρη 2002. Το μικρό λεωφορείο του ΣΕΟ Κατερίνης ήταν το μόνο όχημα στο δρόμο από το χωριό Πέτρα προς το Ξερολάκι. Τα φώτα της πόλης κάτω μακριά διακρίνονταν έντονα καθώς η νύχτα αντιστέκονταν ακόμα. Εκεί που ο δρόμος κόβει το ρέμα κάπου στα 900 μέτρα ψηλά σταμάτησε το λεωφορείο από τα πολλά χιόνια. Δώδεκα άτομα κατέβηκαν και πιάστηκαν σε ένα όργιο ετοιμασίας και πειραγμάτων μέσα στο πρωινό κρύο. Στο βάθος τα χιόνια της ορθοπλαγιάς του Χριστάκη αχνόφεγγαν στο πρωινό φως. Κάπου εκεί από κάτω ο στόχος μας, το φαράγγι στα Μικρά Καζάνια.

Η κόψη του Σκολιού είναι μια πανέμορφη διαδρομή ανάμεσα στα Μεγάλα και Μικρά Καζάνια. Το χειμώνα δίνει τη δυνατότητα μιας όμορφης κατάβασης από τα Μικρά Καζάνια, και το φαράγγι που υπάρχει εκεί, καθώς σάρες, βράχια, πλάκες και σκαλοπάτια εξαφανίζονται κάτω από το χιόνι. Κάποια κάθετα σημεία όμως στο φαράγγι παραμένουν και απαιτούν πλήρη εξοπλισμό για ραπέλ. Η αναρρίχηση των σημείων αυτών το Χειμώνα και η ανάβαση του φαραγγιού ήταν κάτι που άξιζε μια προσπάθεια και το σκεφτόμασταν από καιρό. Ο φετινός όμως Χειμώνας με τα πολλά χιόνια μας επιφύλασσε μια έκπληξη.

Με τον ΣΕΟ Κατερίνης στη Κόψη Σκολιού

Το χιόνι μέσα στο Ξερολάκι ήταν σφιχτό και το ρέμα μια μεγάλη άσπρη γραμμή. Με μικρή κλίση, μας οδηγούσε, κάνοντας άχρηστους τους φακούς κεφαλής. Μια ώρα μετά, το πρωινό φως έλουσε την περιοχή και ο ήλιος χτύπησε το Σκολιό, το Χριστάκη, το Φλάμπουρο και το Κίτρος. Η μεγάλη δασωμένη ράχη του Χριστάκη κατεβαίνει ομαλά για να συναντήσει το Ξερολάκι στη θέση Στέρνες πάνω στο δασικό δρόμο. Όλα αυτά είναι μπροστά μας αλλά και εκτός της πορείας μας. Εμείς πιο πριν θα αφήσουμε το Ξερολάκι και θα κινηθούμε προς τα αριστερά εντοπίζοντας το ρέμα που κατεβαίνει από τα Μικρά Καζάνια και το φαράγγι.

Εδώ ο δασικός δρόμος κάνει μια μεγάλη στροφή πάνω στο ρέμα και οδηγεί αριστερά προς τις Σπηλιές του Ναούμ και στη συνέχεια προς τη θέση Μπάρα πάνω από την Πέτρα. Δεξιά οδηγεί προς τη θέση Στέρνες και τη θέση Κιόσκι - Βρύση Παπαζήση πάνω στο δρόμο Πέτρας Κοκκινοπλού.

Εμείς τον περνάμε και μπαίνουμε στο ρέμα προς το φαράγγι ενώ η κλίση αρχίζει σιγά-σιγά να αυξάνεται.

Εδώ υπάρχει φρέσκο χιόνι και από κάτω μεγάλη ποσότητα παγωμένου. Αριστερά μας ανεβαίνει η κόψη του Σκολιού και δεξιά μας η ράχη του Χριστάκη. Οι πλαγιές είναι δασωμένες αλλά οι έντονες κλίσεις και το φρέσκο χιόνι μας προβληματίζουν. Πιο ψηλά αριστερά το φώς του ήλιου χτυπά την κόψη του Ξερολακίου και βάφει με χρώματα τα λίγα σύννεφα μπροστά μας, πάνω από το Χριστάκη.

Το ρέμα κάνει στροφή, η κλίση αυξάνει, και το φαράγγι σαν ένας τοίχος αδιαπέραστος εμφανίζεται μπροστά μας. Αριστερά και πάνω από το φαράγγι, όλη η πλαγιά είναι βραχώδης με λίγα δένδρα και έχει «κατεβάσει» όλα τα χιόνια λίγο πριν την είσοδο του φαραγγιού. Ίχνη από μικρές χιονοστιβάδες συναντήσαμε και πριν. Κατέβηκαν από ανοίγματα του δάσους από τη μεριά της ράχης του Χριστάκη. Εδώ έχουμε μια σχετικά μεγάλη χιονοστιβάδα που τα χοντρά σκληρά «σβόλια» της εντυπωσιάζουν τα νέα μέλη της παρέας μας.

Κατεβαίνοντας στα Μικρά Καζάνια

Τα τοιχώματα του φαραγγιού φαίνεται να έχουν αδειάσει και αυτά από το φρέσκο χιόνι και κρίνουμε ότι η περιοχή είναι ασφαλής για να συνεχίσουμε...

Ανεβαίνουμε μια ομαλή ράμπα και κάνουμε στάση ψάχνοντας το πρώτο κάθετο πέρασμα του φαραγγιού. Εδώ σχηματίζονταν ένας μικρός παγοκαταρράκτης και δίπλα του από μικρά δένδρα κάναμε το τελευταίο ραπέλ κατεβαίνοντας...

Όλα αυτά βρίσκονται κάτω από τα πόδια μας! Το ύψος του χιονιού είναι απίστευτο!

Στο φαράγγι των Μικρών Καζανιών

Μπαίνουμε στο φαράγγι για καλά και η έκπληξη συνεχίζεται! Τα τοιχώματα του φαραγγιού έχουν «κοντύνει» αισθητά και κάθε ίχνος κάθετου σκαλοπατιού έχει εξαφανιστεί. Το φαράγγι έχει μετατραπεί σε ένα πανέμορφο λούκι με γλυκιά κλίση και μικρά παγωμένα κομμάτια με λίγο μεγαλύτερη. Ασφαλίζουμε κάποια σημεία με σταθερά σχοινιά και κινούμαστε γρήγορα πιο βαθιά και ψηλότερα.

Από τις ρωγμές στο χιόνι δίπλα στα βράχια προσπαθούμε να υπολογίσουμε το ύψος του χιονιού. Αδύνατον! Το δεύτερο κάθετο πέρασμα που περιμέναμε έχει εξαφανιστεί και αυτό. Φτάνουμε στο τέλος και η στενή έξοδος είναι θαμμένη και αυτή κάτω από τα χιόνια. Δημιουργείται εδώ ένα μεγάλο χιονισμένο πλατό στα 1700 μέτρα περίπου μέσα στα Μικρά Καζάνια. Η περιοχή πλαισιώνεται από τη κόψη του Σκολιού και την ορθοπλαγιά και ράχη του Χριστάκη. Είναι αρκετά ανοιχτή, σχετικά ασφαλής, και με θέα προς το Ξερολάκι και την πεδιάδα της Πιερίας.

Ένα όμορφο σημείο για κατασκήνωση και εξόρμηση προς το Χριστάκη και τα όμορφα λούκια που κατεβαίνουν από αυτό.

Αυτά όμως άλλα φορά καθώς ο χρόνος μας πιέζει. Μπαίνουμε πάλι στο φαράγγι προς τα κάτω χαζεύοντας όμορφους μικρούς παγοκαταρράκτες στα τοιχώματα. Φτάνουμε στα παγωμένα κομμάτια και βρίσκοντας μια πλακέτα προτιμούμε να κατεβούμε με ραπέλ καθώς η κλίση εδώ είναι αρκετή. Πιο κάτω σε πιο εύκολο κομμάτι βρίσκουμε και ευκαιρία για λίγη εκπαίδευση. Απαραίτητη για τα νέα παιδιά που ακολουθούν αλλά και για δύο μέλη της ομάδας διάσωσης της Πυροσβεστικής Κατερίνης που είναι σήμερα μαζί μας. Η ομάδα αυτή ακολουθεί εθελοντικά το ΣΕΟ στις εξορμήσεις του σε μια προσπάθεια εκπαίδευσης και γνωριμίας με τις άγνωστες πλευρές του Ολύμπου.

Στο τέλος των ραπέλ στο Φαράγγι

Βγαίνουμε από το φαράγγι απόγευμα πια χωρίς οι ακτίνες του ήλιου να έχουν μπει σε αυτό έστω και λίγο. Περνάμε πάλι δίπλα από τις πεσμένες χιονοστιβάδες και παίρνουμε το δρόμο για το Ξερολάκι.

« Κοιτάω το φαράγγι, τις επικίνδυνες βραχώδεις πλαγιές-πλάκες, τα πεσμένα χιόνια, το βαθύ μπλε του ουρανού...Σκέφτομαι πως σήμερα πήγαν όλα καλά. Ήρθαμε τη κατάλληλη στιγμή με τις όποιες ικανότητες είχαμε σαν ομάδα να ανεβούμε το φαράγγι. Όλα ήταν στρωμένα για μας όπως έπρεπε, σαν ένα δώρο... Η σκέψη μου πάει τρεις μήνες πίσω, τέλος καλοκαιριού. Ακριβώς δίπλα, στα Μεγάλα Καζάνια. Η ίδια σχεδόν ομάδα, υποχωρούσε, σε μια υποθετικά εύκολη ανάβαση, χτυπημένη από μια απίστευτη καταιγίδα! Σήμερα το βουνό, η φύση που τότε σεβαστήκαμε, μας το ανταπέδωσε...»

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΣΗ

Α. Με πολλά χιόνια: Πάνω κάτω θα βρείτε τα πράγματα όπως τα περιγράψαμε. Εκτός κι αν τα χιόνια είναι φρέσκα και μαλακά. Στην περίπτωση αυτή η προσέγγιση είναι πιο χρονοβόρα. Υπάρχει κίνδυνος χιονοστιβάδων και κίνδυνος από ρωγμές – τρύπες στο χιόνι ανάμεσα στα βράχια.

Β. Με λίγα χιόνια: Γίνεται πιο εύκολη η προσέγγιση καθώς μπορούμε με όχημα να φτάσουμε μέχρι την είσοδο στα Μικρά Καζάνια πάνω στο δρόμο (1300μ.). Αυξάνονται όμως οι δυσκολίες μέσα στο φαράγγι καθώς προκύπτουν κάθετα κομμάτια και «σκαλοπάτια» που η αναρρίχηση τους είναι δύσκολη.

Γ. Χωρίς χιόνια: Δύσκολη αναρρίχηση καθώς τα βράχια γλιστρούν και δεν ασφαλίζονται εύκολα. Ακόμα και η κατάβαση, παρόλο που κάποια υλικά που έχουν αφεθεί τη βοηθούν, είναι μόνο για ανθρώπους που αγαπούν την ταλαιπωρία και τα καινούρια πεδία.

ΣΕ ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ:

Όλα τα απαραίτητα υλικά αναρρίχησης και ασφάλισης διαδρομής. Πρόγνωση καιρού, καθώς μια καταιγίδα μετατρέπει το φαράγγι σε χείμαρρο, και μια χιονοθύελλα σε επικίνδυνο λούκι. Τέλος δε ξεχνάμε ότι είμαστε στον Όλυμπο σε μια περιοχή με δύσκολη επικοινωνία και παροχή βοήθειας.

Η σωστή εκτίμηση της εμπειρίας και των ικανοτήτων μας καθώς και ο σεβασμός στη φύση και το βουνό που ανεβαίνουμε είναι στοιχεία απαραίτητα...

Κεφ. 5. : 22 Διαδρομές στον Όλυμπο

Για την έκδοση ενός οδηγού του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου γράφτηκε το κείμενο, και έγινε το αντίστοιχο σχέδιο χάρτης για όλο το βουνό. Αξίζει να σημειωθεί ότι χωρίς να ενημερωθώ προστέθηκαν διαδρομές πάνω στο σχέδιο, το οποίο υπέγραφα και είχα την ευθύνη, και έτσι βγήκε στην κυκλοφορία. Στη συνέχεια δημοσιεύτηκε και σε περιοδικά του χώρου ευτυχώς χωρίς παρεμβάσεις. Γενικά είναι πολύ συχνό το φαινόμενο, όχι μόνο παρεμβάσεων, αλλά και αναδημοσιεύσεων, ειδικά στο ίντερνετ, κειμένων, σκίτσων και ειδικά φωτογραφιών, χωρίς ενημέρωση και αναφορά του δημιουργού.

Πολλές από τις σημάνσεις των μονοπατιών που περιγράφονται εδώ έχουν αλλάξει. Στα κεφάλαια 9 και 11 αναφέρονται κάποιες αλλαγές και στο κεφάλαιο 20, αφιερωμένο ειδικά για τα μονοπάτια του Ολύμπου, όπως και στο 21, θα βρείτε πιο πρόσφατη ενημέρωση.

22 ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟΝ ΟΛΥΜΠΙΟ

22 διαδρομές στο βουνό των Θεών που συνήθως προτιμούν οι ορειβάτες πεζοπόροι το καλοκαίρι λόγω της ιδιαίτερης ομορφιάς τους και λόγω μιας σχετικά καλής σήμανσης που τις διακρίνει.

Σταυροϊτιές, Ζωνάρια, Μύτικας

ΥΠΟΜΝΗΜΑ-ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ: Διαφορά υψομέτρου αρχής και τέλους της διαδρομής που συνήθως είναι και το ψηλότερο σημείο της.

ΣΗΜΑΝΣΗ: Είναι χαρακτηριστικό όλων των διαδρομών. Εξαιρούνται ίσως σημεία ξεκάθαρης συγκεκριμένης πορείας, όπως πολύ περπατημένα μονοπάτια, δασικοί δρόμοι, ρέματα. Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι η μορφή της σήμανσης είναι κάτι που μπορεί να αλλάξει και όχι πάντα προς το καλύτερο...

ΧΡΟΝΟΣ: Είναι ο χρόνος που θα κάνει μια ομάδα με μέτρια φυσική κατάσταση χωρίς να βιάζεται και με αρκετά διαλείμματα.

ΜΗΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ: Έως πέντε περίπου χιλιόμετρα χαρακτηρίζεται ως **μικρή**, από πέντε έως δέκα **μεσαία** και πάνω από δέκα **μεγάλη**.

ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ:

Α σημαίνει πορεία σε δάσος συνήθως χωρίς δύσκολα και εκτεθειμένα σημεία.

Β σημαίνει πορεία σε δάσος και σε αλπικό πεδίο ή μόνο σε αλπικό πεδίο που ανεβάζει τη δυσκολία λόγω πιο δύσκολων καιρικών συνθηκών.

Γ σημαίνει πορεία σε δάσος και σε αλπικό πεδίο ή πορεία μόνο σε αλπικό πεδίο με διάσχιση χιονισμένων σημείων και με εύκολα αναρριχητικά περάσματα χωρίς τη χρήση ασφαλιστικών μέσων.

Στο Ρέμα του Γκαβού

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ :

Δ 1): ΣΚΑΝΔΑΛΙΑΡΑ(800μ.)-ΔΑΣΟΣ ΜΑΛΤΑΣ(1580μ.)

Υψομετρική διαφορά:780μ.
 Σήμανση: Καλή, κόκκινα σημάδια
 Χρόνος :Δύο με τρεις ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μεσαία
 Βαθμός δυσκολίας : Α

Μέρος του παλιού μονοπατιού που συνέδεε το Λιτόχωρο και τον Αγιάννη με τον « Μπεχτέ(σι)» και την Καρυά.

Ξεκινά από τον δασικό Λιτόχωρο-Μάλτα- Παλιά Λεπτοκαρυά. Από τη ράχη Κωστή πριν το ρέμα της Μάλτας μπορούμε να κινηθούμε και προς τις αλπικές κορυφές Φράγκου Αλώνι και Καλόγερο.

Μύτικας και Στεφάνι

Δ2): ΝΤΕΛΗ(660μ.)-ΛΙΒΑΔΑΚΙ(2100μ.)

Υψομετρική διαφορά: 1440μ.
 Σήμανση: Καλή , κόκκινα σημάδια
 Χρόνος: Τέσσερις με πέντε ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μεγάλη
 Βαθμός δυσκολίας: Β

Από τον δασικό Λιτόχωρο- Μάλτα- Π. Λεπτοκαρυά προς Ντελή, Τσουκνίδα, Πελεκούδια και Λιβαδάκι. Εδώ και κάτω από τις κορυφές του Πάγου και του Καλόγερου υπάρχει μικρό καταφύγιο που λειτουργεί κατόπιν συνεννόησης με τον ΕΟΣ Λιτόχωρου

Δ3):ΛΙΤΟΧΩΡΟ(300μ.)-ΓΚΟΛΝΑ(1030μ)

Υψομετρική διαφορά: 730μ.
 Σήμανση: Κόκκινα και μωβ σημάδια
 Χρόνος: Δύο περίπου ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μικρή
 Βαθμός δυσκολίας: Α

Από Λιτόχωρο προς Προφήτη Ηλία και προς την Γκόλνα που απλώνει την ορθοπλαγιά της προς τον Ενιπέα και την επιβλητική Ζηλνιά. Επιστροφή και από Ντελή ή από θέση «Καστάνα» και φαράγγι Ενιπέα.

Δ4): ΛΙΤΟΧΩΡΟ(300μ.)-ΠΡΙΟΝΙΑ(1100μ.)

Υψομετρική διαφορά:800μ.
 Σήμανση: Ασπρα-κίτρινα σημάδια Ε 4
 Χρόνος: Τέσσερις περίπου ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μεγάλη
 Βαθμός δυσκολίας: Α

Το ευρωπαϊκό μονοπάτι Ε4 μέσα από το φαράγγι του Ενιπέα. Πορεία δίπλα και πάνω από το ποτάμι με ξύλινα γραφικά γεφυράκια. Πριν καταλήξει στα Πριόνια περνά από την σπηλιά και την Παλαιά Μονή του Αγίου Διονυσίου.

Ο Μαυρόλογγος, το οροπέδιο της Μπάρας και η κορυφή Μεταμόρφωση

Δ5): ΠΡΙΟΝΙΑ(1100μ.)-ΛΙΒΑΔΑΚΙ(2100Μ.)

Υψομετρική διαφορά: 1000μ.
 Σήμανση: Καλή , κόκκινα σημάδια
 Χρόνος: Τέσσερις περίπου ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μεσαία
 Βαθμός δυσκολίας: Β

Από τα Πριόνια αφήνουμε το κεντρικό μονοπάτι κινούμενοι προς Μαυρόλογο. Στη συνέχεια ανηφορίζουμε προς το Λιβαδάκι κάτω από τις κορυφές του Καλόγερου. Διαδρομή στην καρδιά του Εθνικού Δρυμού.

Δ6): ΠΡΙΟΝΙΑ(1100μ.)-ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΣΠΗΛΙΟΣ ΑΓΑΠΗΤΟΣ(2100μ.)

Υψομετρική διαφορά: 1000μ.
 Σήμανση: Άσπρα-κίτρινα σημάδια Ε4
 Χρόνος: Τρεις περίπου ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μεσαία
 Βαθμός δυσκολίας: Α

Η πιο κλασική διαδρομή του Ολύμπου προς το καταφύγιο Σπήλιος Αγαπητός. Δίπλα στον Μαυρόλογο και από το «μονοπάτι της σιωπής» στο «μπαλκόνι» του καταφυγίου κάτω από τις ψηλότερες Κορυφές.

Δ7)ΚΑΤ.ΣΠ.ΑΓΑΠΗΤΟΣ(2100μ.)-ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ(2650μ)

Υψομετρική διαφορά: 550μ.
 Σήμανση: Πολύ καλή , κίτρινα σημάδια
 Χρόνος: Μία με δύο ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μικρή
 Βαθμός δυσκολίας: Γ

Το «κοφτό» σύντομο μονοπάτι που οδηγεί στα καταφύγια Χρήστος Κάκκαλος και Γιώσος Αποστολίδης στο οροπέδιο των Μουσών. Στενό, ανηφορικό και με πέρασμα χιονούρας με την βοήθεια συρματοσχοινου.

Δ8):ΚΑΤ ΣΠ ΑΓΑΠΗΤΟΣ(2100μ.)-ΖΩΝΑΡΙΑ-ΚΑΤ. Γ.ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ(2680μ)

Υψομετρική διαφορά: 580μ.
Σήμανση: Ε4 και πορτοκαλί σημάδια
Χρόνος: Δύο περίπου ώρες
Μήκος διαδρομής: Μικρή
Βαθμός δυσκολίας: Β

Το μονοπάτι που αφού κινηθεί για λίγο στο Ε4 πάνω από το καταφύγιο μπαίνει στα «Ζωνάρια», φτάνει στη βάση των διαδρομών για Μύτικα και Στεφάνι (Δυσκολίας Γ)και καταλήγει στα καταφύγια του Οροπεδίου.

Δ9):ΚΑΤ. ΣΠ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ(2100μ.)-ΣΚΑΛΑ(2882μ.)-ΣΚΟΛΙΟ(2912μ.)

Υψομετρική διαφορά: 812μ.
Σήμανση: Μονοπατιού Ε4
Χρόνος: Δύο με τρεις ώρες
Μήκος διαδρομής: Μεσαία
Βαθμός δυσκολίας: Β

Η συνέχεια του Ε4 προς τις κορυφές περνά από την Σκάλα. Από εδώ αν αφήσουμε το μονοπάτι μπορούμε μέσω της «Κακόσκαλας» (δυσκολία Γ) να ανεβούμε στο Μύτικα . Αν συνεχίσουμε το Ε4 θα μας οδηγήσει σχεδόν στην κορυφή του Σκολιού.

Δ10):ΓΚΟΡΤΣΙΑ(1120μ.)-ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΠΕΤΡΟΣΤΡΟΥΓΚΑΣ(1980μ.)
ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΧΡ. ΚΑΚΚΑΛΟΥ(2630μ.) και Γ.ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ(2680μ.)

Υψομετρική διαφορά: 1560μ.
Σήμανση: Πολύ καλή, κόκκινα σημάδια
Χρόνος: Πέντε με έξι ώρες
Μήκος διαδρομής: Μεγάλη
Βαθμός δυσκολίας: Β

Η δεύτερη πιο κλασική διαδρομή. Από την Γκορτσία στην «Πετρόστρουγκα» και από εκεί στα αλπικά της Σκούρτας με θέα την Πιερία. Από το Λαιμό και το πέρασμα του «Γιώσου» στο Οροπέδιο και τα καταφύγια.

Δ11): ΣΤΑΥΡΟΣ(940μ.)-ΡΕΜΑ ΜΑΝΑΣ(1030μ.)

Υψομετρική διαφορά: 90 μ.
Σήμανση: Καλή, κόκκινα σημάδια
Χρόνος: περίπου μία ώρα
Μήκος διαδρομής: Μικρή
Βαθμός δυσκολίας: Α

Μονοπάτι ιστορικής αξίας με αρκετά πετρόχτιστα σημεία. Μια πορεία χωρίς υψομετρική διαφορά σε ένα καταπληκτικό φυσικό περιβάλλον μας οδηγεί στο ρέμα της Μάνας. Επιστροφή μπορεί να γίνει και από δασικό δρόμο που από το ρέμα οδηγεί στον ασφαλτόδρομο Σταυρός -Πριόνια.

Δ12): ΟΡΛΙΑΣ (260μ.)-ΚΑΤ.ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ(1000μ.)-ΠΕΤΡΟΣΤΡΟΥΓΚΑ(1980μ.)

Υψομετρική διαφορά: 1720 μ.
Σήμανση: Πολύ καλή, μπλε σημάδια και μετά την Κορομηλιά κίτρινα
Χρόνος: Πέντε με έξι ώρες
Μήκος διαδρομής: Μεγάλη
Βαθμός δυσκολίας: Α

Από το εκκλησάκι του Αγίου Κων/νου και Ελένης δίπλα στο ρέμα Ορλιά. Στην Κορομηλιά συναντά το αρχαίο μονοπάτι που έρχεται από τη ράχη και το Δίον και το ακολουθεί μέχρι την Πετρόστρουγκα όπου συναντά και την κλασική διαδρομή από Γκορτσία.

Δ13):ΜΑΣΤΟΡΟΥΛΙ (970μ.)-ΚΛΕΦΤΟΒΡΥΣΗ (1380μ.)

Υψομετρική διαφορά: 410μ.
 Σήμανση: Καλή, κόκκινα σημάδια
 Χρόνος :Δύο με τρεις ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μεσαία
 Βαθμός δυσκολίας: Α

Πριν την Αγία Κόρη ανεβαίνουμε το δασικό δρόμο μέχρι τη θέση «Μαστορούλι» Παίρνουμε νερό από την ομώνυμη πηγή και ανηφορίζουμε προς τα «Ρομπολάκια» και το «Διάσελο» ενώ στη συνέχεια κατηφορίζουμε προς την Κλεφτόβρυση. Από εδώ μπορούμε να κινηθούμε και προς «Πετρόστρουγκα».

Δ14):ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ(400μ.)-ΠΑΠΑ ΑΛΩΝΙ(1080μ.)

Υψομετρική διαφορά: 680μ.
 Σήμανση: Καλή, κίτρινα κόκκινα σημάδια
 Χρόνος: Περίπου τρεις ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μεσαία
 Βαθμός δυσκολίας: Α

Από την Αγία Τριάδα Βροντούς προς την όμορφη ρεματιά του Παπά δίπλα στο ομώνυμο ρέμα Η πορεία φτάνει σε μικρό οροπέδιο κάτω από την βόρεια ορθοπλαγιά του βουνού.

Δ15):ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ(400μ.)-ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ «ΚΡΕΒΑΤΙΑ»(1000μ.)

Υψομετρική διαφορά: 600μ.
 Σήμανση: Καλή, κόκκινα-κίτρινα σημάδια
 Χρόνος: Περίπου μιάμιση ώρα
 Μήκος διαδρομής: Μικρή
 Βαθμός δυσκολίας: Α

Από το εκκλησάκι της Αγίας Τριάδας προς την ράχη του Μπαρμπαλά πάνω από το ρέμα του Παπά. Προς το τέλος η ράχη μετατρέπεται σε μεγάλο πλάτωμα τα «Κρεβάτια» όπου και το καταφύγιο.

Δ16):ΚΑΤ. «ΚΡΕΒΑΤΙΑ»(1000μ.)-ΚΑΤ.ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ(2680μ.)

Υψομετρική διαφορά: 1680μ.
 Σήμανση: Καλή κόκκινα-κίτρινα σημάδια
 Χρόνος: Έξι ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μεγάλη
 Βαθμός δυσκολίας: Γ

Η μεγάλη και δύσκολη κόψη του Μπαρμπαλά από τα «Κρεβάτια» στο Οροπέδιο των Μουσών ανάμεσα στην ρεματιά του Παπά και τη ρεματιά του Ξερολακίου, στη βόρεια πλευρά του βουνού.

Δ17):ΚΑΤ. «ΚΡΕΒΑΤΙΑ»(1000μ.)-ΠΑΠΑ ΡΕΜΑ(800μ.)

Υψομετρική διαφορά:--200μ.
 Σήμανση: Καλή, κίτρινα-μπλε σημάδια
 Χρόνος: Περίπου μιάμιση ώρα
 Μήκος διαδρομής :Μικρή
 Βαθμός δυσκολίας: Α

Διαδρομή από το καταφύγιο προς το ρέμα του Παπά κάτω από τον Μπαρμπαλά. Μετά το ρέμα συναντά το μονοπάτι για Παπά Αλώνι λίγο πριν αυτό τερματίσει.

Δ18):ΡΕΜΑ ΝΑΟΥΜ(1280μ.)--ΚΑΤ.ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ(2680μ.)

Υψομετρική διαφορά: 1400μ.
 Σήμανση: Με ελλείψεις, λίγα σημάδια στο ρέμα και λίγα κίτρινα ψηλότερα
 Χρόνος: Τέσσερις με πέντε ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μεσαία
 Βαθμός δυσκολίας: Γ

Στην πιο άγρια πλευρά του βουνού το ρέμα του Ναούμ οδηγεί μέσα στα «Μεγάλα Καζάνια» . Σε δύσκολο μονοπάτι κινούμαστε προς τις «Πόρτες» ανάμεσα από Τούμπα και Στεφάνι και στη συνέχεια προς το Οροπέδιο.

Δ19):ΞΕΡΟΛΑΚΙ(1300μ.) -ΣΚΟΛΙΟ(2912μ.)

Υψομετρική διαφορά: 1612μ.
 Σήμανση: Όχι απαραίτητη στην αρχή του Ε4 στη συνέχεια
 Χρόνος: Περίπου έξι ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μεγάλη
 Βαθμός δυσκολίας: Β

Δασικός δρόμος στην αρχή και η παγετωνική ρεματιά του Ξερολακίου στη συνέχεια οδηγούν σε πέρασμα ανάμεσα στις κορυφές Χριστάκη και Φλάμπουρο. Βγαίνουμε στη «Μικρή Γούρνα» και συναντάμε το Ε4 προς «Μεγάλη Γούρνα» και Σκολιό.

Δ20):ΚΟΚΚΙΝΟΠΛΟΣ(1200μ.) –ΣΚΟΛΙΟ(2912μ.)

Υψομετρική διαφορά: 1712μ.
 Σήμανση: Τα σημάδια του Ε4
 Χρόνος: Πάνω από επτά ώρες
 Μήκος διαδρομής: Μεγάλη!
 Βαθμός δυσκολίας: Β

Η μεγάλη διαδρομή του Ε4 από τον Κοκκινοπλό προς την «Σταλαματιά» και προς την δυτική αλπική πλευρά του βουνού. Συνέχεια στη «Μικρή» και «Μεγάλη Γούρνα» πριν την τελική ανηφόρα για Σκολιό.

Το Οροπέδιο των Μουσών

Δ21):ΒΡΥΣΟΠΟΥΛΕΣ(1800μ.)-ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ(2817μ.)

Υψομετρική διαφορά: 1017μ.

Σήμανση: Πυλώνες χιονοδρομικού
έως την βάση της κορυφής

Χρόνος: Περίπου τρεις ώρες

Μήκος διαδρομής: Μεσαία

Βαθμός δυσκολίας: Β

Από το καταφύγιο στις «Βρυσοπούλες» και κάτω από τους πυλώνες του χιονοδρομικού, που λειτουργεί σαν κέντρο εκπαίδευσης του στρατού, οδηγούμαστε στο καταφύγιο ανάγκης στη βάση του Αγίου Αντωνίου. Δεύτερο καταφύγιο ανάγκης θα βρούμε και στην κορυφή από την οποία μπορούμε να κινηθούμε προς Σκολιό και Σκάλα.

Δ22):ΚΑΡΥΑ(900μ.)-ΔΙΑΣΕΛΟ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ/ΚΑΚΑΒΡΑΚΟΥ(2500μ.)

Υψομετρική διαφορά: 1600μ.

Σήμανση: Ασπρα-κόκκινα του
Εθνικού μονοπατιού Ο2

Χρόνος: Περίπου έξι ώρες

Μήκος διαδρομής: Μεγάλη

Βαθμός δυσκολίας: Β

Από το χωριό το μονοπάτι Ο2 μας οδηγεί στην «Χαρβαλόβρυση» και στη συνέχεια στην αλπική Νότια πλευρά ανάμεσα στις κορυφές Κακάβρακα και Μεταμόρφωση. Από το διάσελο μπορούμε να κινηθούμε προς «Μπάρα» και Άγιο Αντώνιο με το Ο2 ή προς «Σταυροϊτίες», Σκάλα, Σκολιό, Μύτικα.

Στο τέλος μιας ακόμα διαδρομής...

ΣΑΝ ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Η περιγραφή των 22 πιο πάνω διαδρομών δεν σημαίνει ότι στον Όλυμπο δεν υπάρχουν άλλες εξίσου όμορφες όπως η διαδρομή Πέτρα –Μπαρμπαλάς , η κόψη του Σκολιού, η ράχη της Σαλατούρας , η ράχη Ρούδι, η κορυφογραμμή του Γρίβα και Φλάμπουρου , η διαδρομή από Μπεχτέ για Άνω Πηγαδάκι, η διαδρομή από Γομαρόσταλο και πολλές άλλες. Σχεδόν από κάθε χωριό του Ολύμπου ξεκινούν διαδρομές προς τις κορυφές και τα όμορφα δάση του βουνού. Οι διαδρομές που περιγράψαμε είναι οι πιο αντιπροσωπευτικές, καλύπτουν όλα τα είδη της πεζοπορίας και δέχονται τις περισσότερες επισκέψεις αλλά και σημάνσεις.

Στο τελευταίο θα έπρεπε να σταθούμε λίγο και να επισημάνουμε ότι η υπόθεση «σήμανση στον Όλυμπο» είναι κάτι που έχει αφεθεί στην καλή διάθεση του καθενός με κάποια πολλές φορές πολύ αντιαισθητικά αποτελέσματα. Η όμορφη και συνολική δουλειά που συναντά κανείς σε άλλα βουνά δυστυχώς δεν έχει γίνει εδώ. Είναι ένας ακόμα λόγος που κάνει απαραίτητη την ισχυροποίηση και αύξηση αρμοδιοτήτων του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. Και ενός Δρυμού επιτέλους με όλες τις επιπλέον επεκτάσεις που από χρόνια περιμένουμε...

Κεφ. 6: Ράχη κόψη Μπαρμπαλά

Ξεκινήσαμε με το Γιάννη το Μαυρίδη τη λειτουργία του καταφυγίου στα Κρεβάτια το 2004. Έτσι ξεκίνησα να γράφω για τις διαδρομές της περιοχής και να κάνω τα πρώτα σχέδια για αυτές. Στο πρώτο σκίτσο της κόψης σημείωνα και τα δύσκολα σημεία της. Μετά τη σχεδιάζα πιο ελεύθερα. Είχε γίνει πια κλασική...Το κείμενο γράφτηκε αφού πρώτα κάναμε τις απαραίτητες εργασίες συντήρησης καθώς και τη σήμανση της διαδρομής . Πέντε κουραστικές αλλά υπέροχες μέρες πάνω στην όμορφη βορεινή ράχη...

ΟΛΥΜΠΟΣ ΡΑΧΗ-ΚΟΨΗ ΜΠΑΡΜΠΑΛΑ

Στη σκιά της κόψης του Ξερολακίου αλλά εξίσου όμορφη και εντυπωσιακή η κόψη του Μπαρμπαλά αποτελεί μια μεγάλη και ίσως την πιο δύσκολη πεζοπορική διαδρομή του Ολύμπου, αν ξεκινήσει κανείς από τη βάση της , από τα Κρεβάτια πάνω από το χωριό Βροντού.

Οι πύργοι του Μπαρμπαλά

Από τα 1000 μέτρα στα 2700 του Οροπεδίου, εκτεθειμένη στους βόρειους και τους δυτικούς ανέμους, με συνεχόμενες ορθοπλαγιές από τη μια και απότομες πλαγιές από την άλλη, με μεγάλες κλίσεις και με δύσκολα περάσματα, αποτελεί μια σκληρή δοκιμασία για τον ορειβάτη αλλά και μια αξέχαστη εμπειρία.

Η βόρεια και η δυτική πλευρά του Ολύμπου όσο περισσότερο ανεβαίνουμε δίνουν εικόνες που επιβεβαιώνουν τη φήμη του δύσκολου, άγριου και ταυτόχρονα πανέμορφου βουνού.

Παπά Ράχη, Παλιομονάστερο και στο βάθος ο Μπαρμπαλάς

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

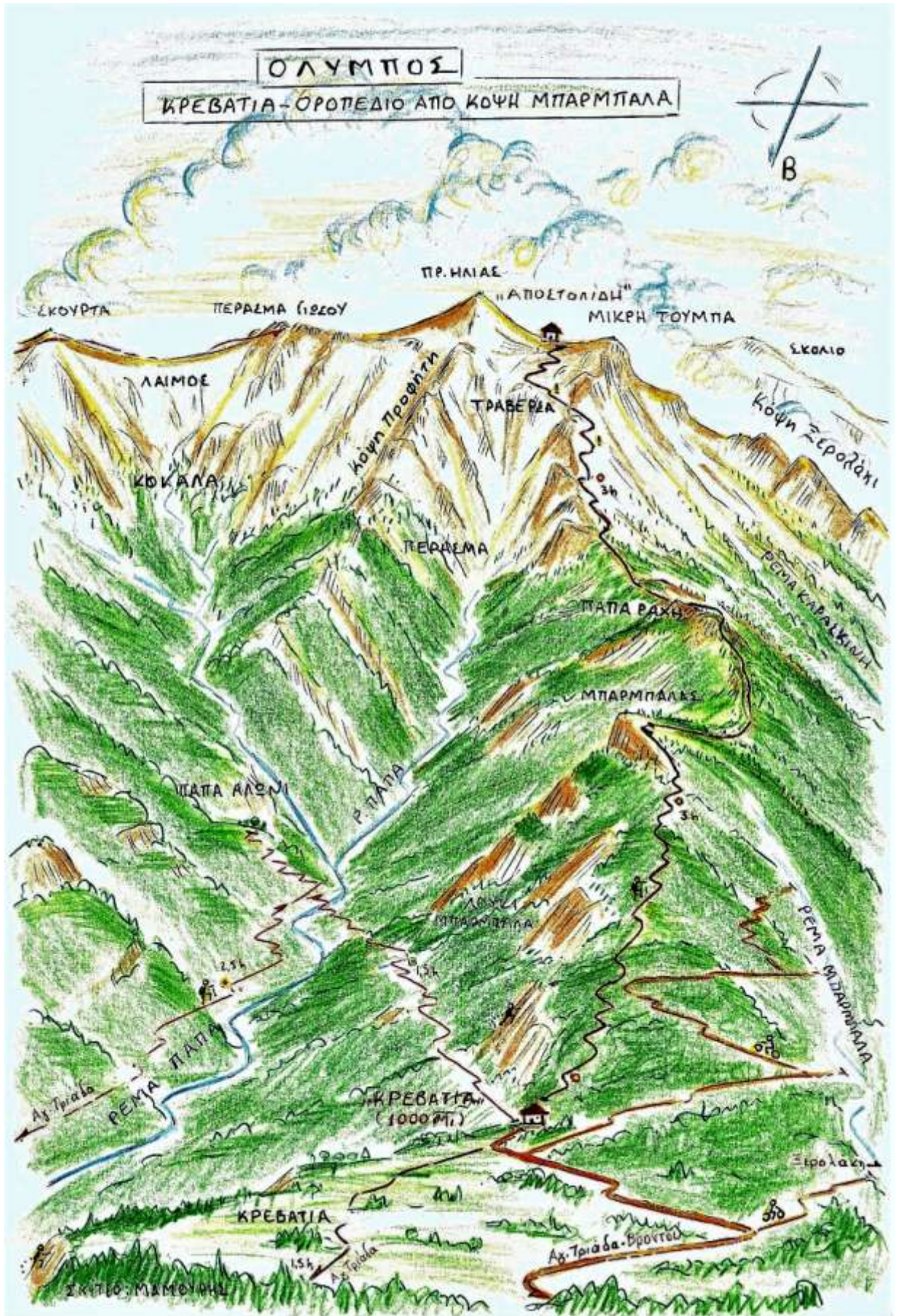
Αφετηρία της διαδρομής είναι το νέο οργανωμένο καταφύγιο στα Κρεβάτια. Μέχρι τα Κρεβάτια μας φέρνει δασικός δρόμος οχτώ χιλιομέτρων από την Αγία Τριάδα Βροντούς. Μπορεί κανείς να ξεκινήσει να περπατά και από την Αγία Τριάδα καθώς ένα όμορφο και καλά σημαδεμένο μονοπάτι μας οδηγεί από τα 400 μέτρα στα 1008 μέτρα του Καταφυγίου σε μιάμιση περίπου ώρα.

Θέλει όμως πολύ κουράγιο για την συνέχεια καθώς η πορεία μας ξεκινά πολύ απότομα μέσα στο όμορφο πευκοδάσος του Μπαρμπαλά. Το μονοπάτι με κόκκινη-κίτρινη σήμανση φιδοσέρνεται και ανεβαίνει την πρώτη μικρή δασωμένη κορυφή (Κάτω Ουντζάκια). Για λίγο το τοπίο ανοίγει και έχουμε μια καλή εικόνα της ρεματιάς του Παπά και της βόρειας πλευράς του βουνού. Το μονοπάτι συνεχίζει έχοντας πάντα αριστερά ορθοπλαγιές και δεξιά δασωμένη πλαγιά με οξιές, έλατα και κυρίως πεύκα τα οποία κυριαρχούν πάνω στην πορεία μας. Περνάμε δεύτερο δασωμένο ύψωμα (Πάνω Ουντζάκια) Το καταλαβαίνουμε, όπως και το προηγούμενο, από την κλίση, που γλυκαίνει για λίγο, πριν την τελική ανηφόρα για τον Μπαρμπαλά. Σε ανοίγματα του δάσους μπορούμε να δούμε την κορυφή με την εντυπωσιακή ορθοπλαγιά της πάνω από το ρέμα του Παπά και με φόντο τη Σκούρτα, το Λαιμό και τον Προφήτη Ηλία. Πριν την κορυφή το δάσος αραιώνει και κινούμαστε σε απότομη ράχη χωρίς ξεκάθαρο μονοπάτι με μεγάλα έλατα αριστερά μας και αραιά γέρικα πεύκα δεξιά μας. Τα πεύκα αυτά, που μοιάζουν πολύ με ρόμπολα, συνεχίζουν πάνω στην επίπεδη ράχη δεξιά της κορυφής δημιουργώντας ένα πανέμορφο μικρό δάσος στη συνέχεια της κόψης. Το κολονάκι της κορυφής βρίσκεται αριστερά σε ένα μπαλκόνι χωρίς δέντρα και με θέα προς όλες τις πλευρές. Από εδώ μπορούμε να δούμε όλη τη διαδρομή που κάναμε από τα Κρεβάτια καθώς και τη συνέχεια της κόψης μέχρι το Οροπέδιο.

Κάτω από τα πόδια μας η ρεματιά και του Παπά το Αλώνι. Στο βάθος η Πιερία και η θάλασσα και πάνω μας η βόρεια ορθοπλαγιά από τη Σκούρτα μέχρι τη Μικρή Τούμπα. Πάνω από τη συνέχεια της κόψης επιβλητική πραγματικά η κόψη του Ξερολακίου-Ναούμ και δεξιότερα η κορυφογραμμή Φλάμπουρο-Κίτρος-Σαλατούρα πάνω από το ρέμα Ξερολάκι. Θέαμα πραγματικά μοναδικό και είμαστε ακόμα στα 1847 μέτρα της κορυφής του Μπαρμπαλά..

Αφήνουμε την κορυφή -μετά την απαραίτητη στάση για ξεκούραση- και κινούμαστε για λίγο δυτικά στη δασωμένη επίπεδη ράχη της. Βγαίνουμε σε γυμνό πεδίο και ανηφορίζουμε-τραβερσάρουμε για να ξαναπιιάσουμε την κόψη που συνεχίζει βόρεια. Η πορεία μας τώρα γίνεται σε λαϊμό με την ονομασία Παπά Ράχη, με γλυκιά κλίση και απότομα δασωμένες πλαγιές δεξιά και αριστερά. Για λίγο τραβερσάρουμε μέσα στο δάσος για να αποφύγουμε μικρό βράχινο σκαλοπάτι και ξαναβγαίνουμε στην κόψη που στενεύει αρκετά λίγο πριν συναντήσει υψομετρικό κολονάκι και στη συνέχεια την κορυφή Παλιομονάστερο. Η κορυφή(1920μ.) είναι ουσιαστικά μια στενή γυμνή έξαρση, το ψηλότερο σημείο της Ράχης Παπά, που την ανεβαίνουμε από εύκολο πέρασμα από αριστερά της.

Κινούμαστε στο στενό φρύδι της κορυφής που κάποια στιγμή γίνεται βράχινο με ορθοπλαγιά από τη μια μεριά και ομαλό βράχο και σάρες από την άλλη. Η μικρή αυτή ορθοπλαγιά της κορυφής δημιουργεί σκαλοπάτι πάνω στην κόψη που το αποφεύγουμε από τα δεξιά ακολουθώντας τη σήμανση. Ξαναβγαίνουμε στην κόψη και είμαστε στο σημείο που ξεκινά δασωμένη βραχώδης κόψη προς το Ξερολάκι. Αυτή δημιουργεί και άλλο σκαλοπάτι στην πορεία μας που το αποφεύγουμε με τραβέρσα στα αριστερά, μέσα από το πυκνό δάσος που κατεβαίνει προς τη ρεματιά. Πολύ σύντομα βγαίνουμε σε δασωμένο αυχένα της κόψης όπου καταλήγει και το ξεχασμένο δυσδιάκριτο μονοπάτι από τη θέση Πατραλέξη Ξερολακίου. Συνεχίζουμε στη δασωμένη πια κόψη, χωρίς έντονη κλίση, με απότομες πλαγιές δεξιά μας προς το ρέμα Καρασκίνη και ακόμα πιο απότομες αριστερά μας, που καταλήγουν σε ορθοπλαγιές πάνω από το ρέμα του Παπά. Κάποια στιγμή τα δέντρα τελειώνουν και φανερώνεται μπροστά μας το καθαρά αλπικό τμήμα της κόψης. Είμαστε πια κοντά στα 2000 μέτρα και τα πράγματα δυσκολεύουν καθώς η κόψη γίνεται απότομη με μεγάλες ορθοπλαγιές και απότομα λούκια από τη μια και βραχώδης πλαγιές και σάρες από την άλλη. Το μονοπάτι δεν μπορεί να σταθεί πια πάνω στην κόψη και ανεβαίνει με συνεχείς τραβέρσες από τη πιο ομαλή πλευρά του ρέματος Καρασκίνη και του Ξερολακίου. Στην αρχή δεν είναι τόσο ξεκάθαρο καθώς κινείται σε απότομη πλαγιά με αλπική βλάστηση, στη συνέχεια όμως γίνεται καλύτερο παρόλο που είναι χαραγμένο σε βράχο και σάρες. Τα κόκκινα-κίτρινα σημάδια έγιναν εδώ πιο πυκνά για να μας οδηγήσουν οικονομικότερα- από άποψη δυνάμεων- και ασφαλέστερα καθώς σε πολλά σημεία το μονοπάτι χάνεται ή δημιουργεί πολλές διακλαδώσεις. Αρκετές φορές το μονοπάτι βγάζει πάνω στην κόψη και το θέαμα είναι πράγματι εντυπωσιακό. Μεγάλοι πύργοι πετάγονται δίπλα από τις ορθοπλαγιές και τα απότομα λούκια της κόψης Μπαρμπαλά. Εντυπωσιακά μυτίκια στεφανώνουν την απέναντι κόψη του Προφήτη Ηλία. Ανάμεσά τους ένα μεγάλο λούκι κατεβάζει προς το ρέμα του Παπά νερά από τις τελευταίες χιονούρες του βορινού τοίχου και του Οροπεδίου. Συνεχίζουμε στην απότομη κλίση, περνάμε ένα-δύο δύσκολα σημεία, ένα πέρασμα με λίγο σκαρφάλωμα και σιγά-σιγά πλησιάζουμε τον πύργο της Μικρής Τούμπας.

Σε αυτήν καταλήγει η κόψη μας όπως και η κόψη του Ξερολακίου, που είναι πια απέναντί μας, σε απόσταση αναπνοής, με τους επιβλητικούς πύργους της να σημαδεύουν τον ουρανό. Εδώ όμως εμείς θα αφήσουμε όλα αυτά και την κόψη για να μπούμε αριστερά προς την «Τραβέρσα» που θα μας οδηγήσει στο Οροπέδιο.

Αλπικό τμήμα της κόψης και κορυφή Μικρή Τούμπα

Είναι ένα στενό πατάρι σκαμμένο στο βράχο και τις σάρες του βορινού τοίχου του βουνού, που τα 150-200 μέτρα του, αντέχουν χρόνια τώρα. Μας οδηγούν αέρινα από την κόψη του Μπαρμπαλά σε μια σαθρή αλλά βαθιά τελική ράχη, που βγάζει στο Οροπέδιο. Το όλο όμως πέρασμα θέλει ιδιαίτερη προσοχή, καθώς είναι σαθρό, τοπικά πολύ στενό και περίπου στη μέση του, υπάρχει βράχος και δύσκολο πέρασμα.. Απαιτεί αναρρίχηση για δύο-τρία μέτρα σε μικρή κλίση και άνετα πατήματα. Η συσσωρευμένη όμως κούραση, το σακίδιο και οι κλίσεις γύρω που δεν συγχωρούν λάθη, ανεβάζουν τον βαθμό δυσκολίας . Ψυχραιμία θέλει και το τελευταίο επίπονο σαθρό κομμάτι του μονοπατιού που τελειώνει σε εικονοστάσι που στήθηκε εδώ για τους ορειβάτες που έχασαν την ζωή τους το 1999, σε χειμερινή κατάβαση της κόψης. Έχουμε σχεδόν τελειώσει τη δύσκολη πορεία μας και από εδώ μπορούμε να δούμε ολόκληρη την διαδρομή μας, από τα Κρεβάτια και το καταφύγιο. Είμαστε πια στο Οροπέδιο, κινούμαστε σε γλυκιά κλίση χωρίς μονοπάτι και βλέπουμε το καταφύγιο του «Αποστολίδη». Μπορούμε να χαλαρώσουμε και να αφεθούμε στη φιλοξενία του.

Ο τελευταίος εντυπωσιακός πύργος της κόψης

ΤΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΞΟΥΜΕ:

Α. Να μην είναι η πρώτη μας ανάβαση στο Οροπέδιο. Μια προηγούμενη εμπειρία από κάποια κλασική διαδρομή θεωρείται απαραίτητη καθώς η κόψη είναι σαφώς δυσκολότερη.

Β. Τον εξοπλισμό μας και τα εφόδιά μας. Η διαδρομή δεν θέλει πολύ βάρος αλλά χρειάζεται πολλά. Είναι από αυτές που το σακίδιο μας θέλει καλή οργάνωση από την προηγούμενη μέρα. Απαραίτητα αρκετό νερό καθώς πάνω στη διαδρομή δεν υπάρχει πουθενά.

Γ. Το ρυθμό μας συνολικά. Μπορεί η υψομετρική και η απόσταση να μην διαφέρουν πολύ με την κλασική διαδρομή από Γκορτσιά αλλά η φύση και οι κλίσεις της κόψης απαιτούν πιο αργούς ρυθμούς και άρα περισσότερο χρόνο.

Δ. Την μορφολογία του μονοπατιού ειδικά στην κατάβαση. Είναι πολλά τα σημεία που κινείται σε βράχια , πλάκες και σάρες δίπλα σε κάθετες και πολύ απότομες πλαγιές .

Ε. Τα περάσματα που απαιτούν αναρρίχηση. Βασικά δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη δυσκολία, είναι όμως ψηλά στη διαδρομή σε επικίνδυνα σημεία και απαιτούν σίγουρες κινήσεις.

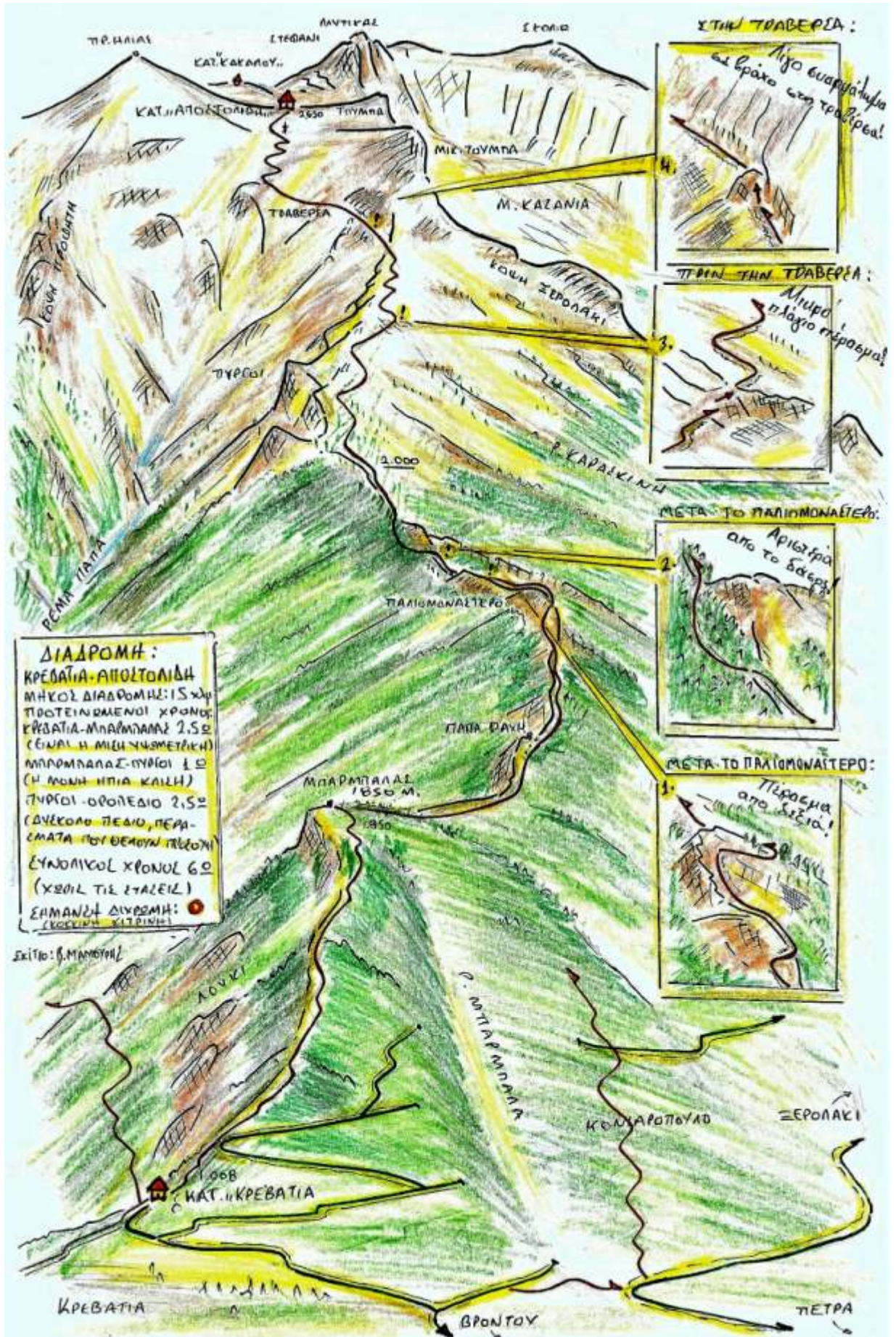
Ζ. Τον καιρό . Η κόψη «βλέπει» δυτικά και συνήθως το καλοκαίρι από εκεί έρχεται η κακοκαιρία.

Μια καταιγίδα πάνω στην κόψη είναι ότι χειρότερο καθώς είναι τελείως εκτεθειμένη στους δυτικούς και βόρειους ανέμους ενώ οι κεραυνοί έχουν αφήσει πολλά σημάδια πάνω της. Στο καθαρά αλπικό της κομμάτι είναι πολύ συχνό φαινόμενο η ομίχλη ακόμα και με καλή πρόγνωση καιρού.

Η ίδια όμως η κόψη και τα πυκνά σημάδια στο κομμάτι αυτό θα μας οδηγήσουν μέχρι το εικονοστάσι στο Οροπέδιο. Από εδώ μέχρι το καταφύγιο δεν υπάρχει σήμανση , ακολουθήστε το ρέμα αριστερά που κατεβαίνει από το διάσελο Προφήτη-Τούμπας ή αν η ομίχλη είναι πολύ πυκνή, πυξίδα και αζιμούθιο 163,5 θα μας οδηγήσουν με ακρίβεια και ασφάλεια.

Στην Τραβέρσα της κόψης Μπαρμπαλά

ΔΙΑΔΡΟΜΗ:
 ΚΡΕΒΑΤΙΑ-ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ
 ΜΗΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ: 15 χμ
 ΠΡΟΣΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ:
 ΚΡΕΒΑΤΙΑ-ΜΠΑΡΜΠΑΛΕ 2,50
 (ΕΙΝΑΙ Η ΜΕΙΧΥΣΜΕΤΡΗ)
 ΜΠΑΡΜΠΑΛΕ-ΠΥΡΓΟΙ 1,00
 (Η ΜΟΝΗ ΗΠΙΑ ΚΑΙΩΗ)
 ΠΥΡΓΟΙ-ΟΡΟΠΕΔΙΟ 2,50
 (ΔΥΣΚΟΛΟ ΠΕΔΙΟ, ΠΕΡΑ-
 ΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΕΛΟΥΝ ΠΕΡΟΧΗ)
 ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ 6,00
 (ΧΩΡΙΣ ΤΙΣ ΕΥΑΙΕΙΣ)
 ΣΗΜΑΝΣΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ:
 ΣΚΟΠΙΝΗ ΧΙΤΡΙΝΗ

ΣΤΗΝ ΤΡΑΒΕΡΣΑ:
 Μπο εναρμόνισμα
 σε βράχο στη τραβέρσα!

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΤΡΑΒΕΡΣΑ:
 Μπορό πλάγιο πέρασμα!

ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΑΛΙΜΟΝΑΙΤΕΡΟ:
 Αρκετά
 από το δάσος!

ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΑΛΙΜΟΝΑΙΤΕΡΟ:
 Πέρασμα
 από δάσος!

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

Η Αγία Τριάδα Βροντούς είναι εκκλησάκι 4 χιλιόμετρα από το ομώνυμο χωριό. Στη Βροντού φτάνουμε από Κατερίνη (17 χλμ) ή από την διασταύρωση του Λιτοχώρου στην εθνική οδό Αθηνών-Θεσσαλονίκης (16 χλμ).

Το καταφύγιο στα Κρεβάτια λειτουργεί τα Σαββατοκύριακα όλο το χρόνο (τις καθημερινές κατόπιν συνεννόησης). Για κρατήσεις τηλ.: 6938186984 και 6971773070. * (Νέοι διαχειριστές έτους 2018)

Το καταφύγιο του Αποστολίδη λειτουργεί από αρχές Ιουνίου έως τα τέλη Σεπτεμβρίου . Κρατήσεις στο 6948043655 και στο 2351082840.

Η κόψη Μπαρμπαλά μπορεί να γίνει και από το Ξερολάκι από τη θέση Πατραλέξη ή Κρεβάτι Ξερολακίου στο δασικό Πέτρα-Μπάρα-Σπηλιές Ναούμ. Βγαίνουμε στην κόψη στον αυχένα μετά την κορυφή Παλιομονάστερο από ξεχασμένο δύσκολο μονοπάτι, δίπλα σε βραχώδη κόψη. Έτσι μειώνουμε την διάρκεια της ανάβασης μέχρι το Οροπέδιο, χάνουμε όμως τη μισή διαδρομή.

Από την κόψη μιλάμε με κινητό μέχρι τα 2100 μέτρα περίπου. Πιο ψηλά αρχίζουν τα προβλήματα και ο ασύρματος δίνει λύσεις για μια επαφή τουλάχιστον με τα καταφύγια.

Το χειμώνα τα πράγματα γίνονται πολύ δύσκολα καθώς απαιτείται τέλειος εξοπλισμός, αναρριχητικό υλικό, εμπειρία και πολύ καλή φυσική κατάσταση. Η χειμωνιάτικη μέρα είναι πολύ μικρή για μια ολοκληρωμένη προσπάθεια στην κόψη. Προτιμείστε ανάβαση μέχρι Μπαρμπαλά – Παπά Ράχη ή την κόψη από Πατραλέξη αν τα χιόνια δεν έχουν κλείσει το Ξερολάκι.

ΣΑΝ ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Η κόψη του Μπαρμπαλά είναι σίγουρα μια διαδρομή για έμπειρους ορειβάτες , μια μικρή ανάβαση όμως μέχρι την κορυφή ή μια ανάβαση μέχρι την Παπά Ράχη είναι εξίσου ενδιαφέρουσα και προσιτή και στον πιο αρχάριο. Νέα μονοπάτια καθώς και ποδηλατικές διαδρομές δημιουργήθηκαν από το καταφύγιο στα Κρεβάτια προς το Ξερολάκι και προς το ρέμα του Παπά που προσφέρεται με τους καταρράκτες του για όμορφες καταβάσεις . Επίσης ορθοπλαγιές για μεγάλες αλλά και σπορ διαδρομές κοντά στο καταφύγιο δέχονται ήδη τις πρώτες «επισκέψεις» ενώ οι κόψεις και τα μεγάλα λούκια του βορινού τοίχου δείχνουν πια κοντινότερα.

Γενικά μια περιοχή που από συγκυρίες «έκρυβε» και «προστάτευε» την ομορφιά της όλα αυτά τα χρόνια αρχίζει να αναδεικνύεται. Ευθύνη όλων μας που θα ασχοληθούμε και θα ωφεληθούμε από την ανάδειξη αυτή ή πού θα την επισκεφτούμε απλά , να μην γίνουν τα λάθη του παρελθόντος. Έτσι ώστε η αξιοποίησή της να φέρει μαζί και την καλύτερη προστασία της...

Ανεβαίνοντας με θέα τις βόρειες ορθοπλαγιές

Κατεβαίνοντας προς την Τραβέρσα με θέα όλη την κόψη

Κεφ. 7 : Κύκλος στο ρέμα του Παπά

Για να παρουσιαστεί η συγκεκριμένη διαδρομή ακολουθήθηκε η ίδια μέθοδος όπως και στη κόψη Μπαρμπαλά. Πρώτα καθαρισμός και συντήρηση και μετά σήμανση. Η διαδρομή Αγ. Απόστολοι-Παπά Αλώνι και Αγ.Τριάδα-Κρεβάτια ήταν σε σχετικά καλή κατάσταση. Το κομμάτι όμως Κρεβάτια-Παπά ρέμα, για να κλείσει ο κύκλος, είχε πολύ δουλειά. Σε κάποια σημεία είχε εξαφανισθεί εντελώς. Το παλιό «κλέφτικο» μονοπάτι ξαναβρέθηκε, ξαναζωντάνεψε και αποτελεί πια την πιο πολυσύχναστη διαδρομή από το καταφύγιο Κρεβάτια...

ΑΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ-ΠΑΠΑ ΡΕΜΑ-ΚΡΕΒΑΤΙΑ-ΑΓ. ΤΡΙΑΔΑ

« Μια κυκλική πορεία στην παρθένα φύση του ρεματιάς του Παπά »

Ίσως λίγα μέρη στον Όλυμπο και γενικότερα στα Ελληνικά βουνά έχουν καταφέρει να κρατήσουν την φυσική τους ομορφιά, τουλάχιστον όσο αφορά την χλωρίδα, όπως η ρεματιά του Παπά. Η περιοχή ήταν ιδιοκτησία εταιρείας, η οποία λόγω χρεών, την παραχώρησε σταδιακά στο δημόσιο, χωρίς να προλάβει να προβεί σε ξύλευση, με διάνοιξη δρόμων και όλα τα γνωστά επακόλουθα. Επίσης και η βόσκηση ήταν και είναι ελάχιστη και αν δεν υπήρχε και το κυνήγι θα είχαμε ένα πραγματικό παράδεισο, από το υψόμετρο μόλις των 350 μέτρων που βρίσκεται η είσοδος της ρεματιάς.

Η ρεματιά του Παπά

Το ρέμα του Παπά – ρέμα Αγίας Τριάδας:

Είναι ένα ρέμα συνεχούς ροής από τα μεγαλύτερα του Ολύμπου. Το μήκος του είναι πάνω από 10 χιλιόμετρα, από τη συμβολή των δύο κύριων ρεμάτων που το σχηματίζουν (850 μ.), μέχρι την Αγία Τριάδα (350 μ.), όπου παίρνει και το όνομά της. Πιο συγκεκριμένα έχουμε ένα ρέμα που μαζεύει τα νερά από τα λούκια και τις απότομες πλαγιές της λεκάνης που οριοθετείται από την βορινή κόψη της Σκούρτας, τον Λαιμό, τις βόρειες άκρες του οροπεδίου των Μουσών και την κόψη του Προφήτη Ηλία. Ένα δεύτερο ρέμα ξεκινώντας πίσω από το καταφύγιο του Αποστολίδη κατεβαίνει ανάμεσα από την κόψη του Προφήτη Ηλία και την κόψη του Μπαρμπαλά και μαζεύει ότι κατεβάζουν τα παράπλευρα λούκια.

Τα δύο ρέματα κάνουν ουσιαστικά την εμφάνισή τους στα 1200 περίπου μέτρα και ενώνονται περίπου στα 850 για να σχηματίσουν το κυρίως ρέμα. Αυτό συνεχίζει και δέχεται κυρίως από την ανατολική του πλευρά και άλλα μικρότερα ρέματα για λίγους μήνες το χρόνο για να καταλήξει στο εκκλησάκι της Αγίας Τριάδος.

Εδώ συνήθως χάνεται τροφοδοτώντας τον υδροφόρο ορίζοντα της Πιερίας. Η στεγνή κοίτη του που σπάνια πια πλημμυρίζει στρέφεται από βόρεια προς τα ανατολικά και περνά κάτω από τον δρόμο Κατερίνης- Δίου προς την θάλασσα σαν ρέμα Ξηρολάκι (καμιά σχέση με το Ξερολάκι των Καζανιών).

Το ρέμα του Παπά

Το ιστορικό της ονομασίας:

Παπά ρέμα , Παπά αλώνι , Παπά ράχη και όλοι ρωτούν ποιος είναι επιτέλους αυτός ο Παπάς . Σύμφωνα λοιπόν με τις ιστορίες των ντόπιων η εκκλησιαστική διαπλοκή ήταν φαινόμενο και της Τουρκοκρατίας και ο συγκεκριμένος Παπάς ήταν καταδότης των κλεφτών που δρούσαν στην περιοχή. Κάποτε λοιπόν αυτοί τον έπιασαν και για να τον τιμωρήσουν τον έβαλαν γυμνό καλοκαιριάτικα να θερίζει χόρτα σε ένα οροπέδιο προς το τέλος του ρέματος (Παπά Αλώνι). Κάποια στιγμή ο Παπάς δεν άντεξε και έφυγε προς την δροσιά του ρέματος και στη συνέχεια προς την απέναντι ράχη και κορυφή βαφτίζοντας ταυτόχρονα και ότι συνάντησε στη διαδρομή του με την ιδιότητά του. Άγνωστο γιατί κανείς δεν θυμάται το όνομά του ούτε και τι απέγινε τελικά..

Η Μονή Αγίας Τριάδας

Πρόσβαση στην περιοχή και αφετηρία-κατάληξή της:

Προσεγγίζουμε από το χωριό Βροντού 16 χιλιόμετρα από Κατερίνη και το ίδιο περίπου από τις εξόδους της Θεσσαλονίκης –Αθηνών (έξοδος Ν.Εφέσσου ή Δίου από Θεσσαλονίκη και έξοδος Λιτοχώρου ή Ν.Εφέσσου από Αθήνα). Από την Βροντού 4 χιλιόμετρα ασφάλτος μας οδηγεί στη θέση και το εκκλησάκι των Αγίων Αποστόλων. Από εδώ ο δρόμος συνεχίζει ασφάλτος προς Αγία Κόρη ενώ ένας άλλος τσιμεντένιος κατηφορίζει προς το ρέμα του Παπά , το περνά από στενό τσιμεντένιο γεφυράκι και συνεχίζει ασφάλτος προς Αγία Τριάδα , και παλιά Βροντού.

Πριν την Αγία Τριάδα 8,5 χιλιόμετρα χωματόδρομος οδηγεί στο καταφύγιο Κρεβάτια. Εμείς αφήνουμε το αυτοκίνητο στους Άγιους Απόστολους όπου υπάρχει και σχετική πινακίδα-χάρτης των διαδρομών, (καθώς και τα γραφεία του τοπικού συλλόγου ΕΟΣ Βροντούς) και κατηφορίζουμε τον δρόμο για ρέμα και Αγία Τριάδα. Βλέπουμε αμέσως αριστερά χωματόδρομο και πινακίδα που δείχνει ότι αυτός θα μας οδηγήσει προς την διαδρομή για Παπά Αλώνι ενώ ο κύριος δρόμος προς την διαδρομή για Κρεβάτια. Επιλέγουμε τον χωματόδρομο αριστερά που μας οδηγεί σε λίγα λεπτά πάνω και παράλληλα από το ρέμα, στην αφετηρία της διαδρομής, απέναντι από το βράχο και το εκκλησάκι της Αγίας Τριάδας που θα είναι η κατάληξή μας. Εδώ ένατσιμεντένιο έργο πάνω στο χωματόδρομο υποδέχεται τα νερά ενός παροδικού χείμαρρου που πέφτει στο ρέμα και αριστερά πάνω μας ένα κανάλι μεταφοράς νερού περνά πάνω από την ξερή κοίτη του. Με φωτεινό κόκκινο και κίτρινο χρώμα τα σημάδια του μονοπατιού ξεκινούν και μας περνούν αμέσως πάνω από την δεξιά όχθη του χείμαρρου όπου και πράσινη πινακίδα με στοιχεία της διαδρομής για Παπά αλώνι. Αυτήν θα ακολουθήσουμε στο πρώτο κομμάτι της κυκλικής μας πορείας.

Χαρακτηριστική βάρθρα στο ρέμα Παπά

Περιγραφή της διαδρομής:

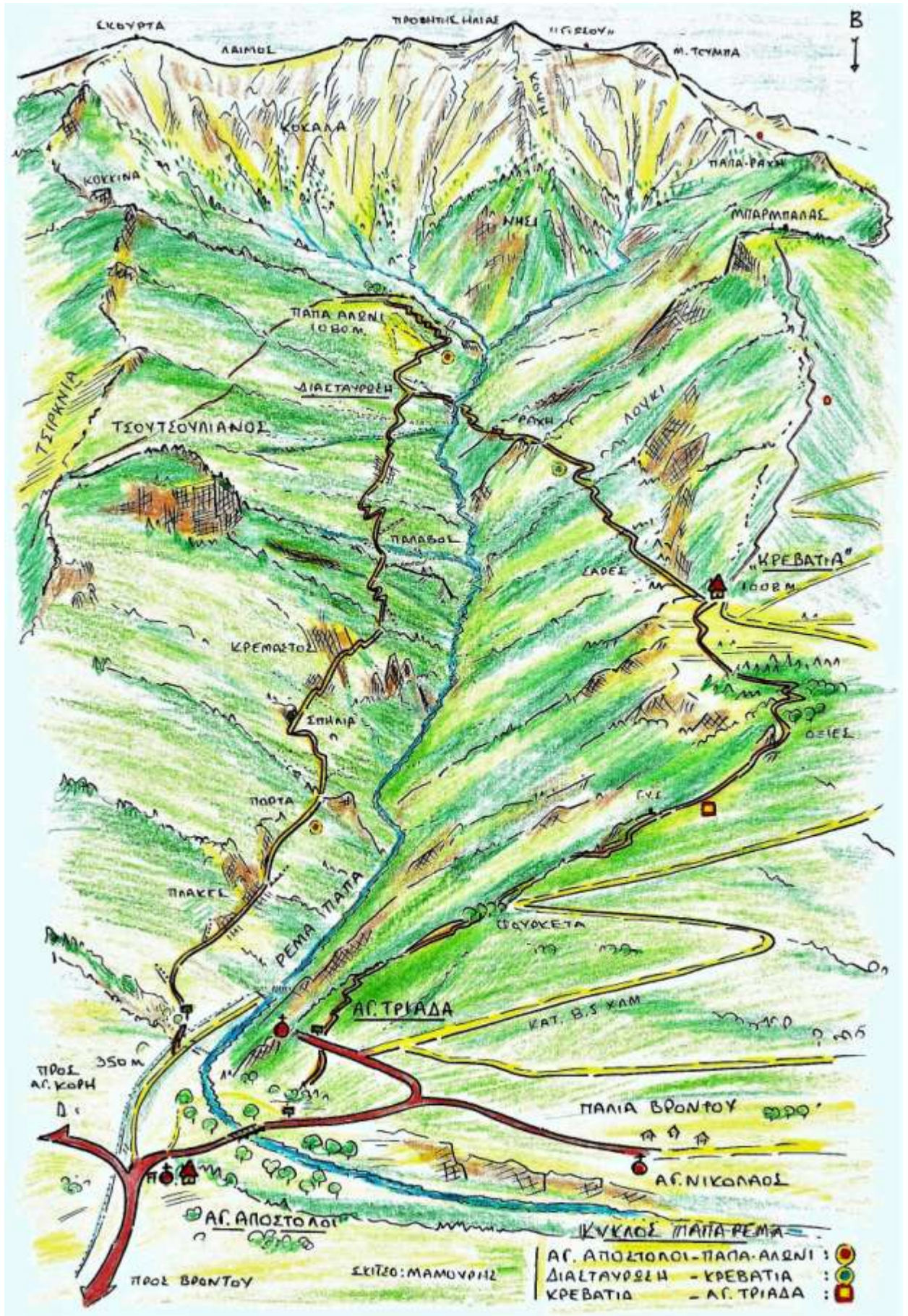
Το μονοπάτι ξεκινά ανηφορικά ανάμεσα από μεγάλα πυξάρια και κέδρα και στη συνέχεια κάνει στροφή δεξιά, η κλίση γλυκαίνει και κινείται παράλληλα με το ρέμα αλλά σε απόσταση από αυτό. Αγνοούμε παρακλάδι από αριστερά τραβερσάρουμε κάποιες βραχώδης πλάκες αγνοούμε δεύτερο παρακλάδι από δεξιά και ανηφορίζουμε δίπλα σε βράχια για να μπούμε πια για καλά σε δάσος με πεύκα, βελανιδιές, αριές και πυξάρια.

Απέναντι μας δυτικά βλέπουμε τις απόκρημνες άκρες του οροπεδίου στα Κρεβάτια καθώς και όλη την ράχη που θα κατεβούμε μέχρι την Αγία Τριάδα. Πολύ σύντομα βγαίνουμε σε ώμο με βραχάκι δεξιά που μοιάζει με πόρτα που μας μπάζει στη κυρίως ρεματιά που κάνει εδώ στροφή προς τα νότια. Αποκαλύπτεται έτσι μπροστά μας όλο το μέγεθος της με το ρέμα να κυλά μπροστά μας, τον Προφήτη Ηλία ψηλά και όλη την κόψη του Μπαρμπαλά στα δυτικά . Εδώ η ρεματιά φαρδαίνει και το μονοπάτι πλησιάζει στο ποτάμι τόσο που μπορούμε άνετα να κατεβούμε σε αυτό. Στη συνέχεια απομακρύνεται , μπαίνει σε πυκνό δάσος με οξιές, , στρίβει για λίγο αριστερά και πάνω και περνά κάτω από μεγάλες κρηνιές.

Νωρίς την Άνοιξη δημιουργούν εδώ ένα καταπληκτικό θέαμα με τα πολλά κίτρινα άνθη τους. Βγαίνουμε από αυτές προς τα δεξιά και βρισκόμαστε μπροστά σε μεγάλη σπηλιά που στην δεξιά της πλευρά δημιουργεί χαμηλούς θαλάμους σε μήκος περίπου 15 μέτρων. Συνεχίζουμε και ανάμεσα στα πεύκα κάνουν την εμφάνιση τους εντυπωσιακές γλυστροκουμαριές με τους γυαλιστερούς κόκκινους κορμούς τους.. Αμέσως μετά το τοπίο ανοίγει και περνάμε κάτω από βράχια από τα οποία νωρίς την άνοιξη πέφτει ένα ρέμα δημιουργώντας έναν εντυπωσιακό καταρράκτη(«Κρεμαστός») που καταλήγει στο μονοπάτι. Από την κάτω μεριά εντυπωσιακοί βράχοι-πύργοι υψώνονται προς το μονοπάτι . Αυτό ξαναμπαίνει σε δάσος με οξιές που θα εναλλάσσονται στην πορεία μας με πεύκα και άλλα δένδρα δημιουργώντας ένα από τα πιο όμορφα δάση του Ολύμπου.

Μερικές ανηφορικές στροφές , ένα παρακλάδι από δεξιά που αγνοούμε , ένα στεγνό συνήθως ρέμα και βγαίνουμε σε ώμο με θέα όλη σχεδόν την ρεματιά προς τα κάτω . Από πάνω μας προς τα ανατολικά βλέπουμε μια δασωμένη χαμηλή κορυφή με εντυπωσιακή όμως ορθοπλαγιά που οι ντόπιοι ονομάζουν «Τσουτσουλιάνο». Ορθοπλαγιές βλέπουμε και στην απέναντι πλευρά του ρέματος κάτω από την δασωμένη ράχη του Μπαρμπαλά.. Αμέσως μετά ένα μονοπάτι φεύγει δεξιά προς το ρέμα εμείς όμως συνεχίζουμε με νότια κατεύθυνση και ακολουθώντας τη σήμανση βγαίνουμε σε σημείο που αντικρίζουμε όλες τις βόρειες ορθοπλαγιές του βουνού από τη Σκούρτα μέχρι την Μικρή Τούμπα.

Στη συνέχεια διασχίζουμε ρέμα με νερό όλη την Άνοιξη και φτάνουμε σε δάσος με μεγάλες οξιές κοντά στο κυρίως ρέμα σε μια περιοχή που είναι γνωστή με το όνομα «Παλαβός».Το μονοπάτι αφήνει τις οξιές κάνει στροφή για λίγο αριστερά και πάνω, ξαναγυρίζει δεξιά και βγαίνει σε πλάκα που την περνά από χαρακτηριστικό σκαλοπάτι από όπου και έχουμε θέα της κορυφής του Μπαρμπαλά. Παρακάμπουμε σημείο με πεσμένους κορμούς και το μονοπάτι γίνεται «τούνελ» σε πυκνά πυξάρια μέσα στο δάσος που οδηγεί σε ρέμα που κρατά νερό αρκετούς μήνες και καταλήγει και αυτό στο ρέμα του Παπά. Το ίδιο σκηνικό επαναλαμβάνετε και πιο κάτω όπου περνάμε συνήθως στεγνό ρέμα και βγαίνουμε σε χαρακτηριστική διασταύρωση με πινακίδες κατευθύνσεων. Μια πινακίδα δείχνει αριστερά για Παπά Αλώνι με την ίδια σήμανση που ακολουθήσαμε μέχρι τώρα.. Είναι άλλη μισή ώρα πορεία με έντονη κλίση που οδηγεί σε μικρό οροπέδιο στα 1080 μέτρα.. Δύο άλλες πινακίδες δείχνουν ότι δεξιά βρίσκεται το ρέμα του Παπά και τα Κρεβάτια αν ακολουθήσουμε την κίτρινη και γαλάζια σήμανση. Είναι η συνέχεια της πορείας μας που σε 5 λεπτά θα μας οδηγήσει στο ποτάμι μέσα από πυκνή βλάστηση που δημιουργούν εδώ πυξάρια , οξιές και ίταμοι.

Μετά από περίπου δυόμισι ώρες συνολική πορεία μπορούμε να αφεθούμε στην δροσιά που προσφέρουν οι πανέμορφες λίμνες του που βρίσκονται προς την πάνω μεριά του ρέματος . Προς τα κάτω υπάρχει ένας μεγάλος εντυπωσιακός «σπαστός» καταρράκτης και ένας κρίκος σε χαρακτηριστικό βράχο δείχνει ότι το σημείο προσφέρεται για να αρχίσει κανείς από εδώ την κατάβαση, αν διαθέτει τον κατάλληλο εξοπλισμό και εμπειρία..

Είμαστε στα 800 περίπου μέτρα υψόμετρο και απομένουν άλλα 200 από την άλλη πλευρά του ποταμού μέχρι το καταφύγιο Κρεβάτια και περίπου μιάμιση ώρα διαδρομή. Ξεκινάμε λοιπόν με βόρεια τώρα κατεύθυνση από την άλλη μεριά και με έντονη κλίση . Παίρνουμε γρήγορα υψόμετρο και βγαίνουμε, με μικρή τραβέρσα σε βράχο , στη ράχη που κατεβαίνει από τον Μπαρμπαλά. Ένα μπαλκόνι εδώ μας δίνει υπέροχη θέα όλης της περιοχής και κυρίως της άγριας κόψης του Προφήτη Ηλία. Συνεχίζουμε την πορεία μας ανάμεσα σε πεύκα που είναι καμένα στην βάση τους από πρόσφατη φωτιά.

Η ρεματιά με φθινοπωρινά χρώματα

Αμέσως μετά περνάμε χαρακτηριστικό ώμο και πέφτουμε σε καμένες οξιές που πολλές έχουν πέσει στο μονοπάτι. Η πορεία μας όμως γίνεται άνετα και σύντομα πέφτουμε σε ρέμα-λούκι από τον Μπαρμπαλά όπου η βλάστηση οργιάζει καθώς η φωτιά σταμάτησε εδώ λόγω της υγρασίας.

Δεν υπάρχει νερό αλλά η υγρασία είναι έντονη στα βράχια δίπλα στο μονοπάτι που στάζουν όταν λιώνουν τα χιόνια ψηλότερα.. Από εδώ και για μία περίπου ώρα μέχρι το καταφύγιο θα συναντούμε και καλαισθητα ταμπελάκια σε δένδρα και φυτά που θα μας ενημερώνουν για την πλούσια χλωρίδα της περιοχής . Για την χλωρίδα και τα λουλούδια όλου του Ολύμπου όπως επίσης και για τις διαδρομές του, μπορούμε να έχουμε και πληρέστερη ενημέρωση μέσα από προβολές που γίνονται στο καταφύγιο κάθε Σαββατόβραδο.

Η διαδρομή μας με μια τελευταία ανηφόρα θα μας βγάλει από το λούκι και η συνέχεια είναι μια μεγάλη τραβέρσα με γλυκές κλίσεις κάτω από τις ορθοπλαγιές της ράχης του Μπαρμπαλά μέσα σε μια πανέμορφη φύση που έκρυβε ως τώρα τα μυστικά της . Το μονοπάτι πάντα με την ίδια κίτρινη – μπλε σήμανση θα κόψει όμορφα κάποιες σάρες που κατεβαίνουν από τα βράχια και θα μας οδηγήσει στο καταφύγιο πάνω από το οροπέδιο Κρεβάτια.. Από το καταφύγιο θα ακολουθήσουμε την κόκκινη-κίτρινη σήμανση του μονοπατιού της κόψης του Μπαρμπαλά που από την Αγία Τριάδα οδηγεί στο Οροπέδιο των Μουσών. Το μονοπάτι διασχίζει το οροπέδιο Κρεβάτια και μπαίνει σε δάσος πεύκης και στη συνέχεια οξιάς για να βγει σε ράχη δίπλα σε χαρακτηριστικό βράχο. Η ράχη (Ντραμάλα) είναι γυμνή με λίγα κέδρα, δύο πέτρινα παγκάκια και στην άκρη της υπάρχει υψομετρικό της ΓΥΣ..

Από εδώ έχουμε όμορφη θέα της ρεματιάς, των κορυφών και της διαδρομής που κάναμε απέναντι. Το μονοπάτι συνεχίζει ακολουθώντας την ράχη από δεξιά μέχρι το σημείο που αυτή συναντά φουρκέτα του δρόμου που ανεβαίνει στο καταφύγιο. Συνεχίζει πάνω στη ράχη ανάμεσα σε βελανιδιές περνά ένα λιβαδάκι και παίρνει την τελική κατηφόρα για την Αγία Τριάδα ανάμεσα σε πυξάρια, αριές και μικρά πεύκα. Σε μία ώρα και κάτι από το καταφύγιο φτάνουμε στο πλακόστρωτο της εκκλησίας στην οποία αξίζει μια επίσκεψη για να θαυμάσουμε το παλιό εκκλησάκι του 14^{ου} αιώνα στο πίσω μέρος και να δούμε από το μπαλκόνι του ψηλά στο βράχο το ρεματιά του Παπά. Από εδώ βλέπουμε απέναντι το σημείο που ξεκινήσαμε καθώς και τους Άγιους Απόστολους όπου αφήσαμε το αυτοκίνητό μας. Κατηφορίζουμε από το δρόμο ή το μονοπάτι , περνάμε για τελευταία φορά το ρέμα από το γεφυράκι και ανηφορίζουμε . Ο κύκλος έχει κλείσει...

Τι να προσέξουμε:

Η διαδρομή έχει πολύ καλή σήμανση και τα μονοπάτια δέχονται συνεχή επέμβαση για να μην κλείσουν από την πλούσια βλάστηση της περιοχής . Σε όλα τα σημεία που συναντούμε ρέματα ή βράχους περνάμε πολύ εύκολα με λίγο προσοχή και αποτελούν συνήθως και τα πιο όμορφα σημεία της διαδρομής. Αν θελήσετε να μπειτε στην σπηλιά στην αρχή της διαδρομής έχετε το νου σας στις νυχτερίδες που συνήθως βρίσκουν καταφύγιο στον τελευταίο μικρό θάλαμο.

Όσο αφορά τον καιρό στη ρεματιά έχουμε κάποιες φορές τοπικές καταιγίδες τύπου Μαυρόλογγου με τα έντονα τους όμως φαινόμενα να απειλούν κυρίως τις κόψεις και τις ορθοπλαγιές ψηλότερα . Λόγω του χαμηλού υψόμετρου δεν έχουμε επίσης και μεγάλο ύψος χιονιού ενώ ίχνη χιονοστιβάδων (τύπου Ενιπέα) δεν υπάρχουν καθώς η διαδρομή κάνει στροφή πριν τις επικίνδυνες βόρειες πλαγιές.. Σαν «ύποπτο» σημείο μπορεί να αναφερθεί η καμένη από κεραυνό ράχη κάτω από την κορυφή του Μπαρμπαλά και το διπλανό λούκι που κατεβαίνει από αυτήν.

Για την επικοινωνία σας τα κινητά πιάνουν σίγουρα μόνο στην αρχή της ρεματιάς και στη ράχη από τα Κρεβάτια μέχρι την Αγία Τριάδα . Πιο μέσα στο ρέμα τη λύση δίνει ο ασύρματος VHF και η συχνότητα 146500 . Καλέστε σε αυτήν το καταφύγιο που είναι ανοιχτό τα Σαββατοκύριακα όλο το χρόνο για κάθε πληροφορία ή βοήθεια . Από το κινητό σας όπου πιάνει καλέστε και στα τηλέφωνα του υπεύθυνου του καταφυγίου...

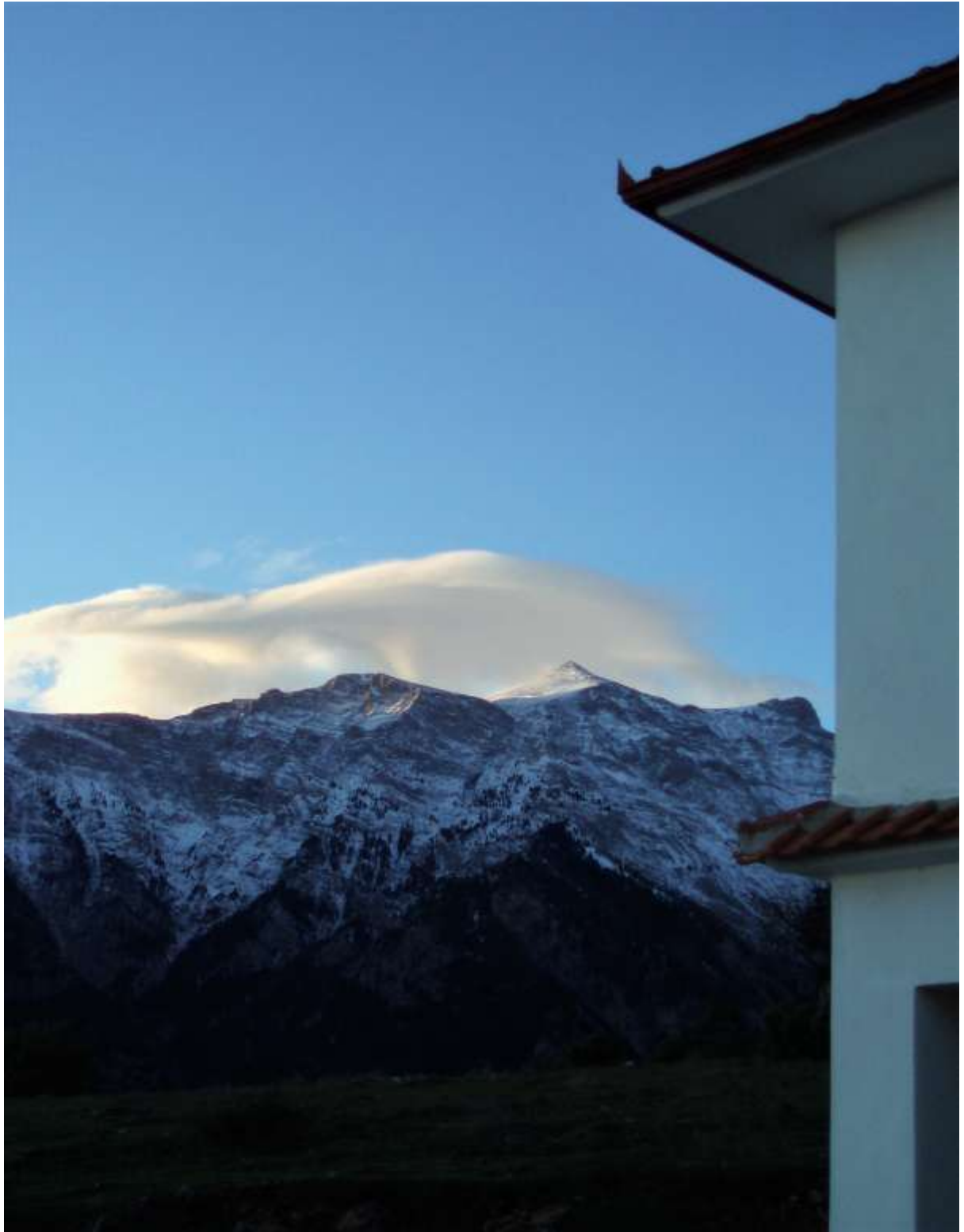

Τα «μενίρ» του ρέματος του Παπά

Σαν επίλογος:

Η διαδρομή στο ρέμα του Παπά σαν κυκλική πορεία που είναι μπορεί να γίνει και ανάποδα ή να έχει σαν αρχή και τέλος την Αγία Τριάδα καθώς και εκεί υπάρχει χώρος για το αυτοκίνητο. Προτάθηκε με τον συγκεκριμένο τρόπο σαν μια καλοκαιρινή ημερήσια πορεία σε χαμηλό υψόμετρο που αναζητά την σκιά στην ανάβαση και τον ήλιο την ώρα της στάσης, και της βουτιάς, στα κρύα νερά και τις λίμνες του ρέματος . Φυσικά το μπάνιο στο ποτάμι δεν αποτελεί μέρος μιας γενικής οικολογικής συμπεριφοράς αλλά ας είναι αυτό η τελευταία απειλή για την φύση της περιοχής . Μια φύση πλούσια που αξίζει την γνωριμία και την προσοχή μας για να παραμείνει όμορφη και να ανακάμψει η κάποτε πλούσια πανίδα της που συνεχίζει να απειλείται .

Γιατί ο ενημερωμένος και ευαίσθητος επισκέπτης είναι αυτός που θα αντιδράσει, θα απαιτήσει, θα φωνάξει, μήπως και σωθεί ένας ακόμα μικρός παράδεισος αυτού του τόπου...

Καταφύγιο Κρεβάτια και Προφήτης Ηλίας

Κεφ. 8 : Αγ. Απόστολοι Μαστορούλι Κλεφτόβρυση και Αγία Κόρη Πετρόστρουγκα

Για την ολοκλήρωση αυτών των διαδρομών πολύ μεγάλη ήταν η βοήθεια του Ορειβατικού Συλλόγου του Αγ.Σπυρίδωνα και του προέδρου του Κώστα Φούντα. Ειδικά στο κομμάτι για Μαστορούλι, Παπά Αλώνι Μαστορούλι, και διάσελο Έλατος Πετρόστρουγκα, τα οποία είχαν κλείσει από τη βλάστηση.

Ο Κώστας και ο Ορειβατικός Αγ.Σπυρίδωνα συνεχίζει να συντηρεί τις διαδρομές αυτές μαζί με τον ΕΟΣ Βροντούς, που διοργανώνει εδώ και ορεινό αγώνα δρόμου.

ΑΓ.ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ-ΜΑΣΤΟΡΟΥΛΙ-ΚΛΕΦΤΟΒΡΥΣΗ ΚΑΙ ΑΓΙΑ ΚΟΡΗ – ΠΕΤΡΟΣΤΡΟΥΓΚΑ

«Στα μονοπάτια του Γιαγκούλα»

Τα λημέρια του ληστή Γιαγκούλα και τα μονοπάτια που χρησιμοποιούσε απλώνονταν σε όλη την ευρύτερη περιοχή, της Πιερίας, της Λάρισας, και όχι μόνο. Η περιοχή αυτή του Ολύμπου όμως, του ρέματος της Αγίας Κόρης και του Αράπη, συνδέθηκε με το όνομά του περισσότερο, γιατί εδώ και κοντά στην πηγή της Κλεφτόβρυσης, έδωσε την τελευταία του μάχη...

Η περιοχή των μονοπατιών:

Στο κέντρο του Δικτύου μονοπατιών Βορείου Ολύμπου

Το παλιό «κλέφτικο» μονοπάτι που άρχιζε από τα Κρεβάτια προς το ρέμα του Παπά συνέχιζε προς Παπά Αλώνι και Μαστορούλι, για να καταλήξει στο Κατάρτι και στην Κλεφτόβρυση.

Το μονοπάτι αυτό σε συνδυασμό με άλλα που διατρέχουν τις ράχες και τα ρέματα της περιοχής του Βορείου Ολύμπου αποτελούν πια ένα ενιαίο δίκτυο που μας βοηθούν να γνωρίσουμε την όμορφη φύση και την ιστορία της περιοχής. Διαφορετικά χρώματα στα μονοπάτια και πινακίδες στις διασταυρώσεις, μαζί με ένα δωδεκασέλιδο ενημερωτικό φυλλάδιο κάνουν την επίσκεψη εδώ εύκολη και για τον νέο ορειβάτη. Το φυλλάδιο θα διανέμεται δωρεάν σε επιλεγμένα καταστήματα-περίπτερα και Υπηρεσίες του Δήμου Δίου. Τα μονοπάτια του ρέματος του Παπά και των Κρεβατιών παρουσιάστηκαν και στα τεύχη 169,175 και 181 των Κορφών ενώ τα μονοπάτια του Ορλιά και της Κορομηλιάς στο τεύχος 184. Εδώ θα κινηθούμε κάπου ανάμεσα και στο κέντρο του δικτύου μονοπατιών του ΒΑ Ολύμπου.

Από τη ράχη της Αλαταριάς μέχρι τα Ρομπολάκια, τη ράχη της Τσιρκνιάς και του Παπά το Αλώνι. Μια περιοχή δίπλα και πάνω από τα ρέματα του Αράπη και της Αγίας Κόρης. Τα ρέματα αυτά είναι συνεχούς ροής και με αρκετές πηγές πάνω στα μονοπάτια που θα αναφερθούν στη συνέχεια. Αν σκοπεύουμε όμως να κινηθούμε προς το τέλος του Αυγούστου πρέπει να γνωρίζουμε ότι τα τελευταία χρόνια, πολλές πηγές έχουν πρόβλημα και νερό θα βρούμε μόνο χαμηλά στα ρέματα.

Καταρράκτες στο Ρέμα Αγίας Κόρης

Διαδρομή Άγιοι Απόστολοι Μαστορούλι διάσελο Έλατος Κλεφτόβρυση

Το μονοπάτι αυτό σημαδεμένο με κόκκινο κύκλο σε άσπρο φόντο ξεκινά από το εκκλησάκι των Αγίων Αποστόλων στα 350 μέτρα και τέσσερα χιλιόμετρα από το χωριό Βροντού. Από εδώ ξεκινούν και μονοπάτια για Παπά Αλώνι και Κρεβάτια αλλά και προς Αγ.Κόρη, με άλλη σήμανση. Το πρώτο κομμάτι της διαδρομής μέχρι το «Μαστορούλι» κόβει συνεχώς δασική οδό με την ίδια κατεύθυνση, κάποιες φορές την ακολουθεί και κινείται σε ράχη με μικτό δάσος. Στη συνέχεια πιάνει την ανατολική της πλευρά πάνω από το ρέμα της Αγ.Κόρης. Κάποια στιγμή αφήνει το δρόμο για τελευταία φορά και ανεβαίνει παλιό και μη βατό δρόμο πυρόσβεσης μέχρι την πρώτη δεξιά στροφή του.

Εδώ στα 980μ. είναι το Μαστορούλι που αποτελεί και κομβικό σημείο. Αριστερά σε μονοπάτι τριών λεπτών συναντάμε τη βρύση Μαστορούλι ενώ δεξιά στη συνέχεια του δρόμου κόκκινος κύκλος σε κίτρινο φόντο σύντομα θα μας βάλει στο μονοπάτι για Τσιρκνιά , Παπά αλώνι , Παπά Ρέμα και πίσω για Άγιους Απόστολους ή Κρεβάτια. Εμείς συνεχίζουμε ευθεία με την ίδια κόκκινη-άσπρη σήμανση και μπαίνουμε σε μονοπάτι που σύντομα θα μας βγάλει στην πηγή του Μαστορούλι που είναι και μία από τις πηγές του ρέματος της Αγίας Κόρης.

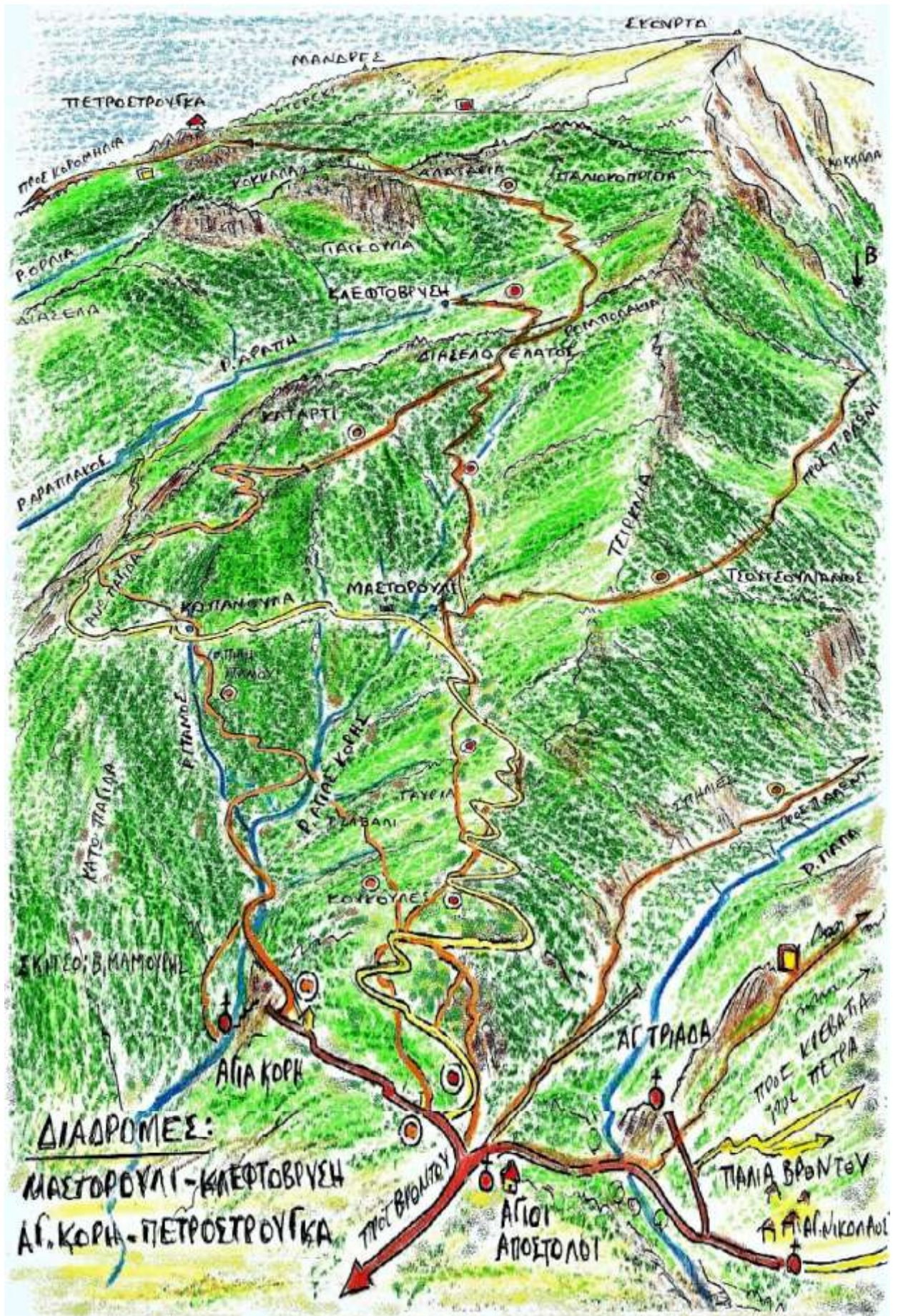
Ανηφορίζουμε το μονοπάτι πάνω από τις πηγές και ξαναπέφτουμε στο δρόμο πυρόσβεσης που σύντομα στενεύει και γίνεται όμορφο μονοπάτι. Αυτό κινείται δίπλα στη στεγνή εδώ ρεματιά της Αγίας Κόρης και κάποια στιγμή περνά στην απέναντι πλευρά . Συνεχίζει κερδίζοντας όμορφα ύψος και κάποια στιγμή συναντά το μονοπάτι που έρχεται από Αγία Κόρη με άσπρη –πορτοκαλί σήμανση. Συνεχίζουν για λίγο με διπλή σήμανση μέχρι κάτω από το διάσελο «Έλατος», στα 1500 περίπου μέτρα. Από εδώ το μονοπάτι μας ανεβαίνει για λίγο και περνά στην άλλη πλευρά του διασέλου για να κατηφορίσει μέχρι τις πηγές του Αράπη και τη Θρυλική Κλεφτόβρυση , στα 1380 μέτρα . Στην κλειστή αυτή ρεματιά, όπου και τερματίζει η διαδρομή μας, διαδραματίστηκαν πολλά γεγονότα της πρόσφατης ιστορίας που έχουν να κάνουν κυρίως με τη δράση των κλεφτών και αργότερα των ληστών της περιοχής.

«Οι απότομες πλαγιές τριγύρω ήταν τα λημέρια του ληστή Γιαγκούλα που σκοτώθηκε εδώ μετά από μάχη θρυλική... Και η σπηλιά του, που παραμένει μυστική, κίνητρο είναι για πολλούς, που ψάχνοντας την ιστορία του τόπου ανακαλύπτουν την πανέμορφη φύση του...»

Διαδρομή Αγία Κόρη Κοπανούλα Διάσελο Έλατος Πετρόστρουγκα

Από Άγιους Απόστολους συνεχίζουμε στην ασφαλτο προς Αγία Κόρη για λίγο περισσότερο από ένα χιλιόμετρο. Λίγο πριν το τέλος του δρόμου, (όπου και τα σκαλοπάτια που οδηγούν στο γραφικό ξωκλήσι), και μετά από παλιό αναψυκτήριο, βλέπουμε την αρχή της διαδρομής μας. Είναι σημαδεμένη με πορτοκαλί κύκλο σε άσπρο φόντο. Το μονοπάτι ξεκινά κάτω από πυκνά πουρνάρια, συνεχίζει για λίγο σε ξεχασμένο δασικό και πέφτει στο ρέμα της Αγίας Κόρης σε σημείο με όμορφους καταρράκτες. Περνά το ρέμα τρεις φορές και ανηφορίζει στην αριστερή πλευρά του μέχρι να συναντήσει άλλο ρέμα με το όνομα Ίταμος. Η διαδρομή περνά και αυτό το ρέμα , πλησιάζει το ρέμα της Αγίας Κόρης στη θέση Τζαβάλι και ανεβαίνει σε απότομη ράχη ανάμεσα στο δύο ρέματα για να φτάσει στη θέση «πηγή Ίταμος».

Συνεχίζει , σε ένα πραγματικά καταπράσινο και με έντονη υγρασία τοπίο, και κόβει το δασικό δρόμο δύο χιλιόμετρα από το Μαστορούλι στη θέση «Κοπανούλα». Εδώ μαζεύεται νερό σε «κοπάνες»(παλιές μπανιέρες τώρα) από την ομώνυμη πηγή που είναι λίγο ψηλότερα.. Το μονοπάτι ξαναμπαίνει σε δάσος που στη αρχή του Ιούλη γεμίζει εδώ με κόκκινους κρίνους (*Lilium chalcedonicum*). Περνά και άλλο σημείο με κοπάνες φτάνει πάλι κοντά στο δρόμο από Μαστορούλι και συνεχίζει για να βγει σε παλιό δύσβατο δασικό δρόμο τον οποίο ακολουθεί μέχρι τέλους. Σε στροφή αυτού του δρόμου έχουμε θέα της ρεματιάς του Αράπη και απέναντι τα «Κόκκαλα» όπου και ο προορισμός μας. Από το τέλος του δρόμου το μονοπάτι κάνει μια όμορφη τραβέρσα δυτικά και κάτω από την κορυφή Κατάρτι μέχρι τη θέση Έλατος όπου και συναντά το μονοπάτι από Μαστορούλι με την άσπρη κόκκινη σήμανση.

Η θρυλική Κλεφτόβρυση

Για λίγο συνεχίζουν μαζί με διπλή σήμανση και κατόπιν το μονοπάτι μας, με την άσπρη πορτοκαλί σήμανση, συνεχίζει για λίγο την τραβέρσα, για να περάσει στη άλλη μεριά της ράχης ψηλότερα.. Στη ράχη αυτή, από το Κατάρτι (1550μ.) μέχρι την ένωση της με την ράχη της Τσιρκνιάς στα 1600μ, συναντάμε και αρκετά νεαρά ρόμπολα, για αυτό είναι και γνωστή σαν ράχη «Ρομπολάκια». Το μονοπάτι έχει περάσει πια στη μεριά του Αράπη και κάνει τραβέρσα πάνω από τις πηγές του και κάτω από την περιοχή της «Παλιοκοπρισιάς». Κάποια στιγμή ανηφορίζει έντονα χωρίς φανερό ίχνος και πιάνει την απέναντι ράχη της «Αλαταριάς».

Το μονοπάτι ξαναγίνεται φανερό και οδηγεί σε πέρασμα για την άλλη μεριά της άγριας και βραχώδους ράχης προς την Πετρόστρουγκα.. Η περιοχή εδώ, ένα μπαλκόνι προς τον κάμπο της Πιερίας, γεμάτη αστραποκαμένους κορμούς, είναι γνωστή και σαν «Κόκκαλα». Ένα μεγάλο κοπάδι χτυπήθηκε εδώ από κεραυνό και τα οστά των άτυχων ζώων, για χρόνια βρισκόνταν στην περιοχή, δίνοντάς της και το αντίστοιχο όνομα.. Απέναντι μας τώρα προς τα νοτιανατολικά η Πετρόστρουγκα, την οποία και προσεγγίζουμε εύκολα περνώντας πάνω από τα ρέματα που κατεβαίνουν από την Σκούρτα για να σχηματίσουν χαμηλότερα τον Ορλιά..

Εδώ συναντάμε και το μονοπάτι από Κορομηλιά λίγο πριν αυτό βγει στην κλασική διαδρομή Γκορτσιά-Οροπέδιο των Μουσών. Η διαδρομή μας τελειώνει στα μαντριά της Πετρόστρουγκας και στο καινούριο καταφύγιο.

*Πρόσφατα δημιουργήθηκε και δεύτερη είσοδος (Παραλλαγή) από Αγ.Απόστολους που συναντά το μονοπάτι που περιγράψαμε στη θέση Τζαβάλι. Σε συνδυασμό με την είσοδο από Αγ.Κόρη αποτελούν μια εύκολη και πανέμορφη κυκλική διαδρομή...

Ο Ίταμος ρίχνει τα νερά του στο ρέμα της Αγίας Κόρης

Τα ρέματα που μιλούν...

«Τρέχουν αιώνες τώρα τα ρέματα της Αγια Κόρης και του Αράπη και οι βρύσες στο Μαστορούλι και την Κλεφτόβρυση έχουν να διηγηθούν πολλές ιστορίες και θρύλους, για κλέφτες και ληστές, για αντάρτες και άλλους ανθρώπους του βουνού, που ξεδίψασαν και ξαπόστασαν δίπλα τους. Φτάνει να αφουγκραστείς και τότε σίγουρα θα ακούσεις, να βγάζει το νερό μέσα από τα βράχια, θαμμένες ιστορίες και μύθους, αυτού του τόσο όμορφου και άγριου βουνού...

Πάνε λίγα χρόνια όμως, που δυσκολεύονται πολύ στο τέλος του Καλοκαιριού... Δεν θέλουν να μιλήσουν και βουβή διαμαρτυρία κάνουν, για τα χιόνια που δεν ήρθαν το χειμώνα και για αυτούς που θέλουν να τα κάνουν να σωπάσουν...

Και φέτος για πρώτη φορά, από αρχές του Ιούλη κιόλας, το Μαστορούλι, έριξε την τελευταία του στάλα στον περαστικό ορειβάτη και του είπε σιγά στο αυτί:

Μάλλον οι ιστορίες μας δεν σας αρέσουν...»

Κεφ. 9 : Ράχη Κορομηλιά Ορλιάς

Η παρουσίαση αυτή έγινε το 2008 μετά από τον καθαρισμό και σήμανση κυρίως της ράχης για Κορομηλιά, καθώς η διαδρομή από Ορλιά μέχρι Πετρόστρουγκα ήταν σε καλή κατάσταση, λόγω του Μαραθώνιου. Οι διαδρομές μπήκαν στο δίκτυο μονοπατιών Βορείου Ολύμπου, αν και ανατολικότερα, με σκοπό να φέρουν κοντά καταφύγια και τοποθεσίες αλλά και τους πολλούς ορειβατικούς συλλόγους της περιοχής. ΕΟΣ Δίου, ΕΟΣ Καρίτσας, ΕΟΣ Βροντούς, ΕΟΣ Αγ.Σπυρίδωνα, όλα διπλανά χωριά του Δήμου Δίου-Ολύμπου. Δυστυχώς ο τοπικισμός και η ανθρώπινη ματαιοδοξία θριαμβεύει ακόμα σε βάρος του τόπου. Και σαν να μη φτάνει αυτό τελευταία έχουν προστεθεί και οι ορειβατικές ομάδες-σύλλογοι του ίντερνετ! Όχι οι ορειβάτες δεν έχουν αυξηθεί, μόνο οι πρόεδροι...

ΑΓ. ΚΩΝ/ΝΟΣ-ΡΑΧΗ- ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ-ΟΡΛΙΑΣ-ΑΓ.ΚΩΝ/ΝΟΣ

«Ένας κύκλος στα βήματα των κατοίκων της αρχαίας πόλης του Δίου»

Τα μονοπάτια που περπατούσαν οι αρχαίοι κάτοικοι του Δίου ήθελαν δύο φίλοι από Ιταλία να ανεθούν και δεν ήθελα να τους χαλάσω το χατίρι. Επέλεξα για αυτό το παλιό, ξεχασμένο και φαρδύ μονοπάτι της ράχης που βγάζει στην Κορομηλιά και για επιστροφή το μονοπάτι του Ορλιά..

Ήταν μια όμορφη μέρα του Σεπτέμβρη, νομίζω πρέπει να ήταν και η λεγόμενη «παγκόσμια μέρα αφιερωμένη στον τουρισμό»... Ήταν μια μέρα που την πέρασα προσπαθώντας να εξηγήσω τα ανεξήγητα.....

Στο καταφύγιο της Κορομηλιάς

Με το ξεκίνημα λοιπόν έπρεπε να απαντήσω στους φίλους επισκέπτες γιατί το βουνό τραντάζονταν, από τις βολές του κοντινού πεδίου βολής, μια τέτοια μέρα πριν την λήξη της καλοκαιρινής περιόδου! Και στη συνέχεια : Τι είναι αυτές οι πλαστικές λουρίδες (τσέρκια) και οι υπόλοιπες κορδέλες σε διάφορα χρώματα που κρέμονται από τα δέντρα ; Τι γράφουν αυτές οι άσπρες κόκκινες ταινίες που επίσης κρέμονται από τα δέντρα ; Και αυτά τα πολύχρωμα πραγματάκια που μυρίζουν μπαρούτι; Σήμανση και αυτά ; Ευτυχώς, το υπέροχο μονοπάτι , με τις οξίες στα γλυκά φθινοπωρινά χρώματα , τους έκανε να σταματήσουν ...

Φτάσαμε στο νεόχτιστο καταφύγιο στην Κορομηλιά . Κανείς τους δεν σχολίασε τα απίστευτα σκουπίδια στην γύρω περιοχή...Και αυτό με έκανε να νιώσω ακόμα πιο άσχημα... Πήραμε το δρόμο του γυρισμού από το μονοπάτι του Ορλιά και σιγά-σιγά η διάθεσή τους άρχιζε να αλλάζει ενώ κάτι σχολίαζαν συνεχώς... Κατάλαβα τι ήταν αυτό όταν τους είδα να σκάνε στα γέλια μπροστά σε ένα δέντρο με τέσσερα διαφορετικά σήματα πάνω του! Μέχρι το τέλος της διαδρομής μέτρησαν έξη διαφορετικές σημάνσεις! Κίτρινα σημάδια, πορτοκαλί σημάδια, κόκκινα σημάδια, μπλε τρίγωνα σε άσπρο φόντο, ροζ και κόκκινα παραλληλόγραμμα σε άσπρο φόντο, άσπρα τετράγωνα με κόκκινο έλατο στη μέση και συν κάποια σήματα του Μαραθώνιου που περνά από εδώ. Τι κι αν οι καταρράχτες του Ορλιά «φώναζαν» για να τους προσέξουν και να τους θυμίσουν ότι βρίσκονται στο πανέμορφο και μυθικό βουνό, στα βήματα των αρχαίων Ελλήνων! Τα καμώματα των σύγχρονων Ελλήνων είχαν διαλύσει κάθε προηγούμενη εικόνα του μυαλού τους και τους έκαναν να γελούν και να κλαίνε μαζί...

Πέρασε λίγος καιρός και κάποια πράγματα ευτυχώς άλλαξαν λίγο στην περιοχή, καθώς και σε όλο το βουνό, και έτσι σήμερα υπάρχουν σίγουρα δύο λόγοι που γράφονται αυτές οι γραμμές.

ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ: Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Η διαδρομή μας αρχίζει και τελειώνει στο εκκλησάκι του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης(υψ.280μ.), λίγα χιλιόμετρα από το χωριό Δίον και στην έξοδο της ρεματιάς του Ορλιά ή Ουρλιά όπως τον αποκαλούν οι ντόπιοι. Εδώ τελειώνει η άσφαλτος και μπορούμε να αφήσουμε το αυτοκίνητο και να προμηθευτούμε νερό από τις βρύσες της εκκλησίας. Δεν μπαίνουμε στο μονοπάτι του Ορλιά που ξεκινά από εδώ αλλά περπατάμε στο χωματόδρομο που συνεχίζει προς την Κορομηλιά και το καταφύγιο.

Περίπου ενάμισο χιλιόμετρο μετά και αμέσως μετά το τρίτο μικρό ρέμα που περνά ο δρόμος συναντάμε στα δεξιά την είσοδο του μονοπατιού(380μ.). Κανονικά το μονοπάτι ξεκινά χαμηλότερα από το τέλος χαρακτηριστικού χωματόδρομου που έρχεται από το Δίον σχεδόν παράλληλα με την άσφαλτο. Το κομμάτι όμως αυτό σπάνια χρησιμοποιείται και δεν είναι σε καλή κατάσταση καθώς όλοι προτιμούν να αφήσουν το αυτοκίνητο στον Άγιο Κωνσταντίνο. Αφήνουμε λοιπόν το δρόμο και μπαίνουμε στο μονοπάτι που είναι φαρδύ, καλοπατημένο και κινείται πάνω από μικρό ρέμα και στη βόρεια πλευρά της ράχης που οδηγεί στην Κορομηλιά.

Παίρνουμε όμορφα υψόμετρο και σύντομα βγαίνουμε στη ράχη σε σημείο με θέα που οι ντόπιοι ονομάζουν «Κουμαριές». Η επιλογή του ονόματος δεν είναι τυχαία καθώς η περιοχή κατακλύζεται από γλυτροκουμαριές με τους χαρακτηριστικούς κόκκινους κορμούς.

Συνεχίζουμε στη ράχη που φαρδαίνει και βγαίνουμε στον δρόμο για Κορομηλιά (700μ.)για να συνεχίσουμε ακριβώς απέναντι.

Ανηφορίζουμε πάλι και σύντομα βγαίνουμε σε χαρακτηριστικό βράχινο μπαλκόνι με θέα όλη την Πιερία και τον Θερμαϊκό. Συνεχίζουμε και ενώ οι πρώτες οξιές κάνουν την εμφάνισή τους βγαίνουμε πάλι σε φουρκέτα του δρόμου πάνω στην ράχη. Από εδώ και λίγο απότομα στην αρχή το μονοπάτι μας βάζει για πρώτη φορά στην νότια πλευρά της ράχης και πάνω από το μεγάλο ανώνυμο ρέμα που μας χωρίζει από την απέναντι ράχη «Κράνα» . Το ρέμα αυτό κρατά νερό μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού και ενώνεται χαμηλά με το μεγαλύτερο διπλανό ρέμα του «Ξυλιά»(ή Ξιδιά).Το μονοπάτι μαλακώνει και σε λίγο μπαίνει σε καταπληκτικό δάσος οξιάς ενώ πλησιάζει το ανώνυμο ρέμα και για λίγο κινείται δίπλα σε αυτό. Συνεχίζουμε και συναντάμε μικρότερο ρεματάκι που πέφτει στο μεγαλύτερο. Εδώ το μονοπάτι στρίβει απότομα δεξιά και βόρεια και ανεβαίνει απότομα ανάμεσα σε πεύκα για να πιάσει σύντομα τη ράχη σε σημείο με πολλές κορομηλιές . Είμαστε στη θέση «Κορομηλιά»(1000μ.) όπου βρίσκεται και το νεόχτιστο καταφύγιο καθώς και το τέρμα του δρόμου από Άγιο Κωνσταντίνο. Για την κατάβαση μας θα ακολουθήσουμε το δρόμο αυτό προς τα κάτω για λίγο, μέχρι την πρώτη φουρκέτα .

Εδώ μπαίνουμε στο μονοπάτι που κόβει το δρόμο γρήγορα και δύο φορές, πριν πέσει προς την ρεματιά του Ορλιά. Αφήνοντας το δρόμο για τελευταία φορά συναντάμε και διασταύρωση με πινακίδες(850μ.) . Δεξιά και ανατολικά φεύγει το «παλιό μονοπάτι» για Άγιο Κωνσταντίνο που είναι κλειστό σε πολλά σημεία από την βλάστηση. Κάνουμε λοιπόν αριστερά και σε λίγο βγαίνουμε πάνω από την εντυπωσιακή ρεματιά του Ορλιά .

Το μονοπάτι κατεβαίνει απότομα όχι προς την έξοδο αλλά δυτικότερα και βαθύτερα εκεί που η ρεματιά γίνεται πραγματικό φαράγγι και το ρέμα δημιουργεί πανέμορφες εικόνες. Εντυπωσιακοί βράχοι, απίστευτη βλάστηση και καταρράχτες θα είναι το σκηνικό μας μέχρι σχεδόν το τέλος της διαδρομής μας. Σε αρκετά σημεία συναντάμε διασταυρώσεις από όπου μπορεί κανείς να προσεγγίσει το ρέμα και τους καταρράκτες . Κάποια στιγμή η κλίση γλυκαίνει και η διαδρομή πλησιάζει το ρέμα (υψ.500μ.)περνώντας κάτω από μια εντυπωσιακή ορθοπλαγιά που κατεβάζει νερά μέχρι την αρχή του καλοκαιριού. Είναι ο «Κρεμαστός» της περιοχής του Ορλιά. Στη συνέχεια το μονοπάτι, ένα πραγματικό «τούνελ» στη βλάστηση, συναντά το ρέμα στη θέση Ίταμος , δίπλα στην ομώνυμη πηγή. Από εδώ και πέρα. η κίνησή μας είναι σχεδόν παράλληλη με το ρέμα μέχρι και το εκκλησάκι του Αγίου Κωνσταντίνου όπου και θα κλείσουμε την κυκλική μας πορεία.. Μια πορεία που μπορεί άνετα και χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια να ξεκινήσει το πρωί και να τελειώσει το μεσημέρι , στη δροσιά του Ορλιά.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ: Η ΝΕΑ ΣΗΜΑΝΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

Η διαδρομή που περιγράψαμε είχε στη ράχη μέχρι την Κορομηλιά σήμανση με κορδέλες κάθε είδους και χρώματος (μέχρι και ταινίες της Αστυνομίας με την ένδειξη «απαγορεύεται η είσοδος»)! Όσο για τη διαδρομή του Ορλιά είχε πραγματικά έξη διαφορετικές σημάσεις ! Κάποιες ήταν παλιές των τοπικών ορειβατικών συλλόγων. Κάποιες άλλες μόνο για την άνοδο (βλέπε Μαραθώνιος). Κάποια άλλη σήμανση σταματούσε σε συγκεκριμένο σημείο της διαδρομής που προσεγγίζουμε το ρέμα για κατάβαση του φαραγγιού. Κάθε δραστηριότητα και το δικό της χρώμα!

Μετά από επαφές με το Δασαρχείο Πιερίας και το Δήμο Δίου έγινε καθαρισμός των δύο μονοπατιών και καινούρια σήμανση. Έτσι η ράχη για κορομηλιά σημαδεύτηκε με **κίτρινο τετράγωνο σε άσπρο φόντο** ενώ το ρέμα του Ορλιά έχει πια μόνο μία σήμανση, **μπλε τρίγωνο σε άσπρο φόντο**.

Γενικότερα σε όλο το βουνό μετά από πολύ καιρό έστω και με παρατράγουδα είχαμε την πρώτη προσπάθεια σήμανσης των μονοπατιών με διαφορετικά χρώματα.

Πιο συγκεκριμένα μελέτη της Περιφέρειας του 2002 πρόβλεπε μαζί με κάποια έργα συντήρησης (πολύ τσιμέντο!) και τη σήμανση των περισσότερων γνωστών μονοπατιών. Η σήμανση θα ήταν τριγωνικό ταμπελάκι φωσφόρου σε χοντρό τετραγωνισμένο πάσαλο και κάθε 100 μέτρα . Προβλέπονταν ταμπελάκι μόνο για την μία πλευρά του πάσαλου, (μόνο για το ανέβασμα δηλαδή), και το ίδιο σήμα για όλες τις διαδρομές! Όλα αυτά δυστυχώς διαπιστώθηκαν μόλις με το ξεκίνημα του έργου το 2007 , ενώ το τσιμέντο είχε ήδη αρχίσει να πέφτει στον Ενιπέα και στον Ορλιά.. Έστω και αργά όμως άρχισε μια προσπάθεια από πολύ κόσμο και από το Δασαρχείο Πιερίας να πιεστεί η Περιφέρεια και ο επιβλέπων του έργου για κάποιες αλλαγές. Τελικά καταφέραμε να επικρατήσει στα έργα το ξύλο και η πέτρα και να πάμε σε ένα άλλο είδος σήμανσης πιο κοντά σε ότι προβλέπεται από την Ομοσπονδία. Δυστυχώς όμως ο αριθμός των σημάτων ήταν πάλι μικρός , η τοποθέτησή που έγινε από τον εργολάβο δεν ήταν και η καλύτερη ενώ αφέθηκαν στις διαδρομές τα πολλά παλιά σημάδια άλλου χρώματος (κυρίως κόκκινου). Έστω και έτσι όμως το πρώτο δίκτυο μονοπατιών του Ολύμπου άρχισε να διαμορφώνεται και έχει εν συντομία ως εξής:

- Μονοπάτι Ε4 Λιτόχωρο-Ενιπέας-Καταφύγιο Α -Σκολιό-Γούρνες-Σταλαματιά-Κοκκινοπλός: Κλασικό σήμα Ε4.
 - Μονοπάτι Ο2 Καρυά-Χαρβαλόβρυση-Διάσελο Μεταμόρφωσης Κακάβρακα-Μπάρα-Κορυφογραμμή Αγιαντώνη Σκολιού: Κλασικό σήμα Ο2.
 - Μονοπάτι Διασταύρωση-Πετρόστρουγκα-Σκούρτα-Οροπέδιο Μουσών-Καταφύγιο Αποστολίδη και Κάκαλου: Κόκκινο τετράγωνο σε άσπρο φόντο.
 - Μονοπάτι Χονδρομεσοράχη-Ζωνάρια-Καταφύγιο Αποστολίδη: Πορτοκαλί τρίγωνο σε άσπρο φόντο.
 - Μονοπάτι Καταφύγιο Α-Καταφύγιο Κάκαλος-Κατ.Αποστολίδη(κοφτό): Κίτρινο τρίγωνο σε άσπρο φόντο.
 - Μονοπάτι Κορομηλιά-Λιανοξία-.Πετρόστρουγκα : Κίτρινο τετράγωνο σε άσπρο φόντο.
 - Μονοπάτι Λιτόχωρο-Γκόλνα-Καστάνα-Ενιπέας: Μοβ τρίγωνο σε άσπρο φόντο
- Τα μονοπάτια αυτά, συν της ράχης της Κορομηλιάς και του Ορλιά που περιγράψαμε, καθώς και τα μονοπάτια της περιοχής του καταφυγίου Κρεβάτια, είναι πια καταχωρημένα στο Δασαρχείο Πιερίας με συγκεκριμένα χρώματα τα οποία πρέπει να φροντίζει να διατηρεί οποιοσδήποτε κάνει συντήρηση ή βελτίωση της σήμανσης. * (έτος 2008)

Επίσης οποιαδήποτε σήμανση άλλου μονοπατιού καλά είναι να λαμβάνει υπόψη της την ήδη υπάρχουσα και να υπάρχει αντίστοιχη ενημέρωση του Δασαρχείου. Είναι μια ευκαιρία οι τοπικοί σύλλογοι και οι ορειβάτες να τελειοποιήσουν τις σημάνσεις αυτές, αλλά και να ξεκινήσουν και άλλες, με βάση το συγκεκριμένο σχέδιο, και να γίνει επιτέλους πραγματικότητα το «Δίκτυο μονοπατιών Ολύμπου».

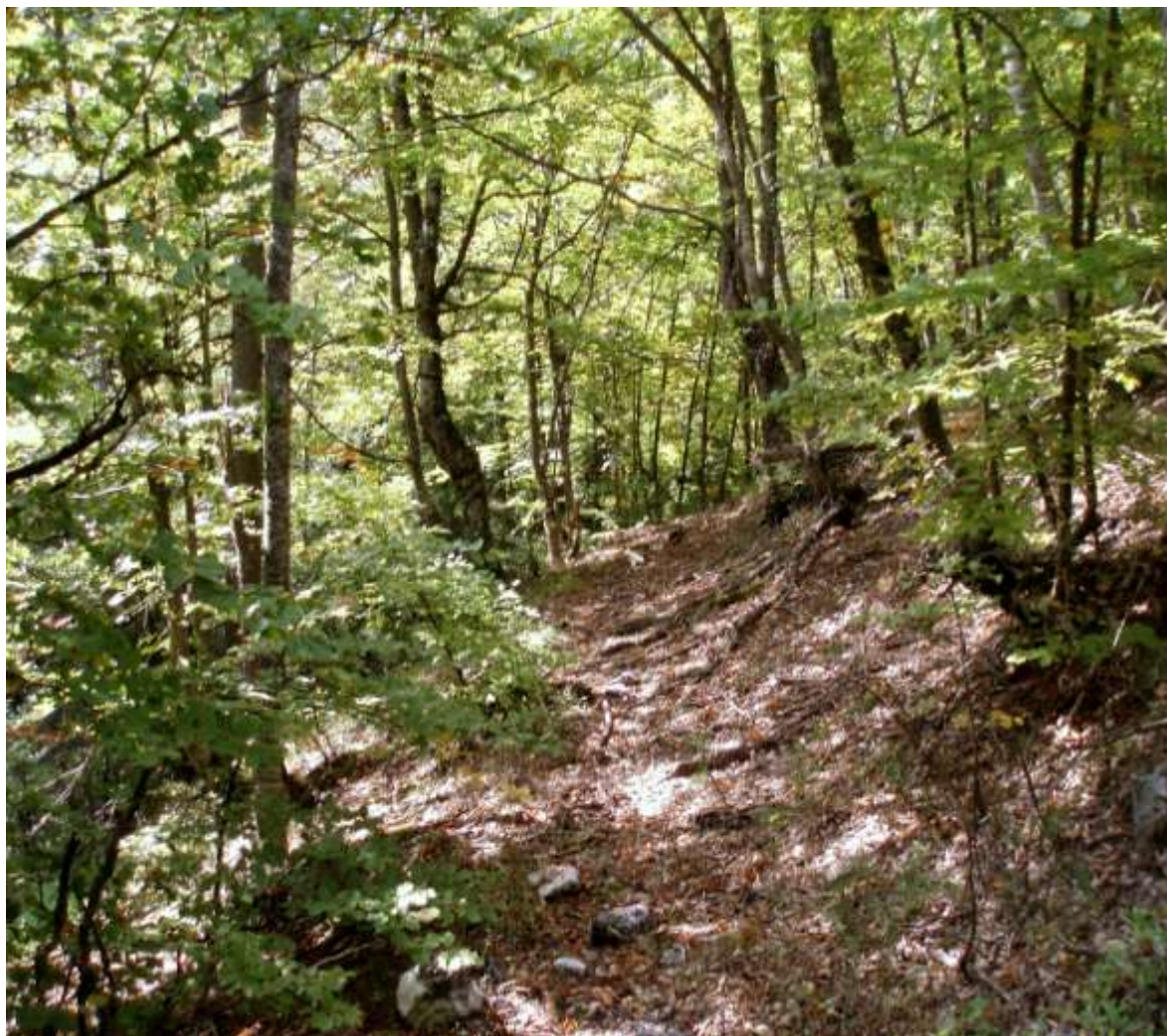
Θέση Ίταμος στον Ορλιά

ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ;

Τρίτος λόγος δεν υπήρχε αλλά την ώρα που γράφονταν οι άλλοι δύο πληροφορήθηκα κάτι για το οποίο θα πρέπει να γραφτούν πολλά και να γίνουν ακόμα περισσότερα .Ο δρόμος λοιπόν, φάρδους 12 μέτρων, για τις Βρυσσούλες, ασφαλτοστρώθηκε μέχρι τα 1800 μέτρα ! Και η ταμπέλα κάτω στο χωριό Σπαρμός δεν γράφει πια προς ΚΕΟΑΧ αλλά προς **ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΛΥΜΠΟΥ!** Επίσης ανακοινώθηκαν βελτιώσεις των δρόμων προς Χαρβαλόβρυση (1600μ.)και προς Μεγάλη Γούρνα(2400μ)! Και είχαμε και πρόταση από το Δήμο Λιτόχωρου προς το Δρυμό για δημιουργία χιονοδρομικού κέντρου στο Λιβαδάκι!

Νομίζω ότι άδικα τόσος λόγος και κόπος για την σήμανση. Σε λίγο θα μας οδηγούν προς τις κορφές οι πυλώνες και τα συρματόσχοινα...

ΥΓ.ΕΡΩΤΗΣΗ : Τελικά **μόνο 22** σύλλογοι της Ελληνικής Ομοσπονδίας «**Ορειβασίας Αναρρίχησης**» υπέγραψαν το ψήφισμα για την μη κατασκευή άλλων χιονοδρομικών στην Ελλάδα ;

Στο μονοπάτι της Ράχης για Κορομηλιά

Ο εντυπωσιακός καταρράκτης του Κόκκινου Βράχου

Κεφ. 10 : Κρεβάτια Μεσονήσι

Το παλιό μονοπάτι για Μεσονήσι βρέθηκε εύκολα καθώς ανοίχτηκε από ζώα φόρτου. Πήγαινε όμως εκεί που βόλευε τους ντόπιους για μεταφορά ξυλείας και πάγου και όχι στην κορυφή. Για την κορυφή, μια έξαρση ουσιαστικά της κόψης για Προφήτη Ηλία, δεν υπήρχε τίποτα. Από ένα σημείο λοιπόν και μετά δημιουργήθηκε-σκάφτηκε μικρό καινούριο μονοπάτι και καθαρίστηκε σηματοδεύτηκε όλη η διαδρομή. Για πολύ καιρό με προβλημάτιζε αυτή η παρέμβαση... Μέχρι που μπορεί να παρεμβαίνει κανείς στο βουνό προκειμένου να το κάνει προσιτό στον πεζοπόρο ορειβάτη; Το καλοκαίρι του 2007 οι προβληματισμοί μου σταμάτησαν. Μια καλοκαιρινή καταιγίδα και ένας κεραυνός, κάτω ακριβώς από την κορυφή, και δίπλα στο μονοπάτι, φέρνει την φωτιά στο Μεσονήσι. Χάρη στο νέο μονοπάτι η επέμβαση της πυροσβεστικής ήταν γρήγορη, άμεση και αποτελεσματική...

Από Μεσονήσι η ρεματιά Πατά και η Πιερία

ΚΡΕΒΑΤΙΑ-ΜΕΣΟΝΗΣΙ-ΚΟΨΗ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ

« Το μονοπάτι του Σπανούδη »

«Ήταν τα χρόνια τα δύσκολα χωρίς το δρόμο και το καταφύγιο στα Κρεβάτια που για να ανεβείς στον Όλυμπο από βόρεια έπρεπε να ξεκινήσεις από την Αγία Τριάδα.

Και αν ο στόχος σου ήταν να βγεις οροπέδιο από την «βόρεια κόψη»την κόψη του Προφήτη Ηλία τότε μιλάμε για μια ανάβαση που τα είχε όλα. Μεγάλη πεζοπορία, αναρρίχηση, πιθανή διανυκτέρευση και όλα αυτά σε ένα πεδίο δύσκολο και άγνωστο. Όλα αυτά δηλαδή που κάνουν μια πραγματικά ορειβατική εμπειρία και αυτό που πάντα έψαχνε ο Σάκης ο Σπανούδης.

Ήρθε λοιπόν τον Απρίλη του '98 με μια μικρή παρέα και παρά την χιονοθύελλα που τους ανάγκασε σε δύο διανυκτερεύσεις, ψηλά στην κόψη, βγήκαν στο Οροπέδιο. Για να βγουν στην κόψη άνοιξαν έναν καινούριο «δρόμο»πάνω σε ξεχασμένα μονοπάτια σε μια περιοχή που οι ντόπιοι ονομάζουν Μεσονήσι.

Η δουλειά του Σάκη και της παρέας του και κάποιων αγνώστων που προσπάθησαν με κίτρινα τρίγωνα να σημαδέψουν την διαδρομή θα ήταν κρίμα να πάει χαμένη.

Έπρεπε να ολοκληρωθεί, να σηματοδοτηθεί πολύ καλά και να οδηγεί έστω και δύσκολα μέχρι την αρχή της κόψης του Προφήτη Ηλία, σε χαρακτηριστική μικρή κορυφή. Για να προσφέρει σε συνδυασμό με το καταφύγιο και το μονοπάτι προς το ρέμα του Παπά, μια άλλη εικόνα του βουνού στον απαιτητικό πεζοπόρο καθώς και μια πρόσβαση για αναρρίχηση στη βόρεια πλευρά του Ολύμπου...»

Μεσονήσι, Κόψη Προφήτη Ηλία και Κόκκαλα

ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

Η διαδρομή είναι συνδυασμός τριών διαφορετικών μονοπατιών με τρεις διαφορετικές σημάνσεις με κατατοπιστικές όμως πινακίδες στα κομβικά σημεία. Η τρίτη σήμανση με τα κίτρινα τρίγωνα είναι αυτή που μας βάζει στο «Μεσονήσι» (ή «Μισνής») που είναι ένα βραχώδες δασωμένο «νησί» που περιβάλλεται από τις βόρειες ορθοπλαγιές και τα δύο κύρια ρέματα που δημιουργούν το ρέμα του Παπά. Το τελευταίο κομμάτι της είναι μια απότομη ανάβαση σε δάσος χωρίς ουσιαστικά μονοπάτι με πυκνή όμως σήμανση που οδηγεί σε μικρή κορυφή του «νησιού» στα 1400 μέτρα περίπου και στην αρχή της κόψης του Προφήτη Ηλία.

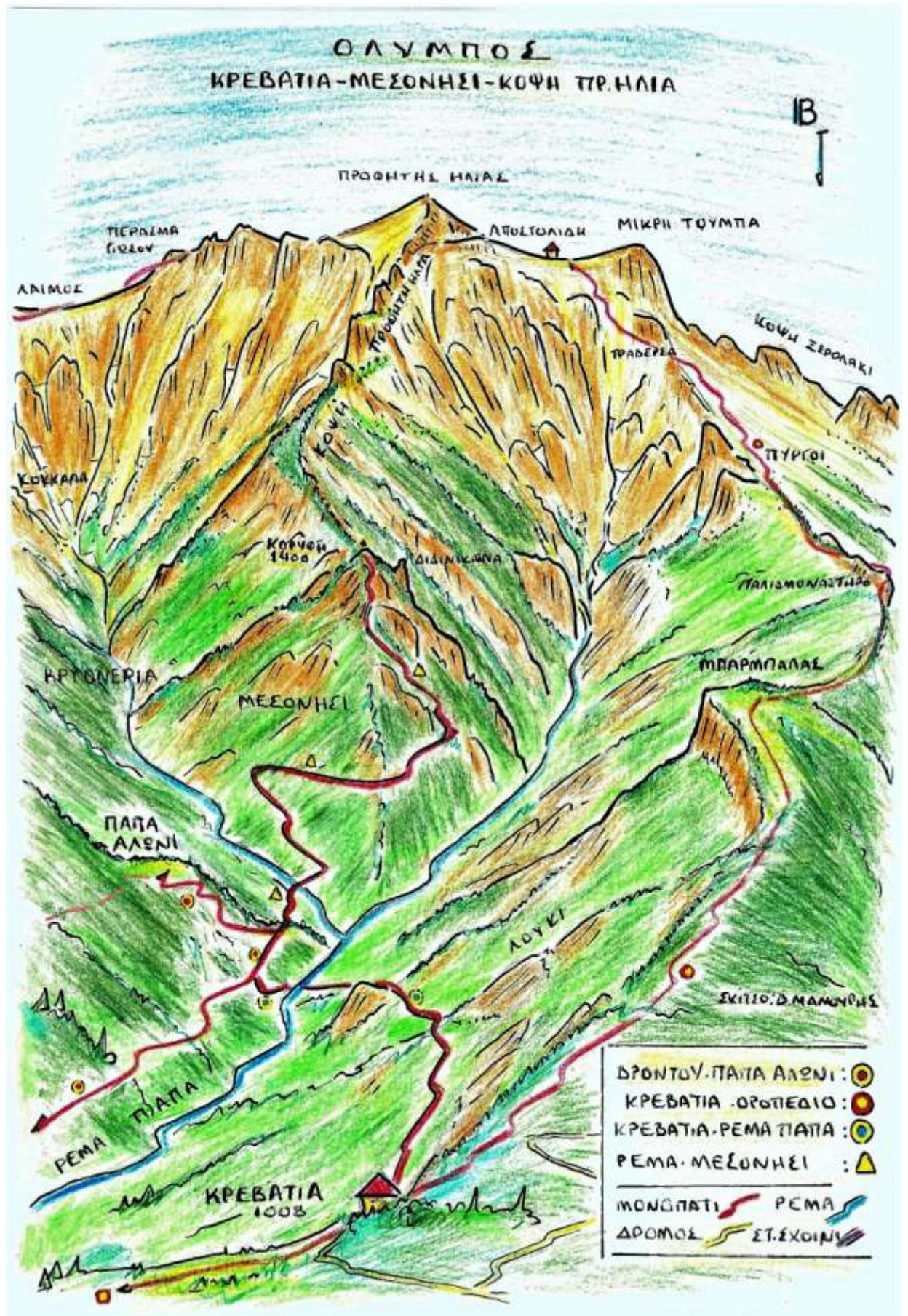
Από εδώ χωρίς σήμανση σε μια δασωμένη αλλά δύσκολη και εκτεθειμένη κόψη μπορεί κανείς να συνεχίσει μέχρι τα τελευταία ρόμπολα όπου και αρχίζει το βράχινο αναρριχητικό κομμάτι της κόψης. Εμείς εδώ θα περιγράψουμε το πεζοπορικό και σημαδεμένο κομμάτι της διαδρομής που μόνο προς το τέλος δυσκολεύει ικανοποιώντας και τον πιο απαιτητικό πεζοπόρο και δίνοντας μια εικόνα της άγριας και παρθένας βόρειας πλευράς του βουνού.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Ξεκινάμε από το καταφύγιο «Κρεβάτια» (1008 μ.) και ακολουθούμε το μονοπάτι προς το ρέμα του Παπά με κίτρινη-μπλε σήμανση. Το μονοπάτι κινείται σε δάσος πεύκου και είναι μια τραβέρσα μέχρι χαρακτηριστικό φαρδύ λούκι που κατεβαίνει από τον Μπαρμπαλά. Πέφτει σε αυτό και σε πυκνό δάσος οξιάς και ξανανεβαίνει σε χαρακτηριστικό ώμο από όπου και αρχίζει μια κατηφορική πορεία μέχρι το ρέμα του Παπά (800μ.). Μέχρι εδώ κάνουμε μία περίπου ώρα εκτός και αν μας καθυστερήσουν τα πινακιδάκια που έχουν μπει σε αυτή τη «περιβαλλοντική» διαδρομή και μας δίνουν στοιχεία για την χλωρίδα της περιοχής. Επίσης σε αρκετά σημεία και στο ρέμα έχουμε όμορφη θέα της κόψης του Προφήτη Ηλία καθώς και της κορυφής στο Μεσονήσι. Συνεχίζουμε περνώντας εύκολα το ρέμα και με την ίδια σήμανση ανηφορίζουμε κάτω από οξιές και ίταμους για να μπούμε και πάλι σε δάσος πεύκου όπου και διασταύρωση με πινακίδες διαδρομών. Αριστερά με κίτρινη-κόκκινη σήμανση το μονοπάτι κατηφορίζει προς Άγιους Απόστολους και Βροντού ενώ δεξιά προς Παπά Αλώνι και Μεσονήσι.

Ανηφορίζουμε λοιπόν και σε λιγότερο από μισή ώρα από την στιγμή που αφήσαμε το ρέμα φτάνουμε σε δεύτερη διασταύρωση. Είμαστε σε χαρακτηριστικό ώμο πάνω από την συμβολή των δύο ρεμάτων που σχηματίζουν το ρέμα του Παπά και έχουμε θέα και προς τις δύο ρεματιές. Αριστερά λένε οι πινακίδες με την ίδια κόκκινη κίτρινη σήμανση ένα ανηφορικό μονοπάτι θα μας οδηγήσει στο Παπά-Αλώνι ενώ δεξιά κίτρινη σήμανση θα μας πάει προς τα Κρουονέρια και το Μεσονήσι. Είναι ακριβώς μπροστά μας, όπως και η κορυφή που είναι ο στόχος μας, στο κέντρο του εντυπωσιακού αμφιθέατρου που σχηματίζουν εδώ οι βόρειες πλευρές του Ολύμπου. Τα σημάδια μας φέρνουν πολύ σύντομα στις όχθες του ρέματος που κατεβαίνει από τα Κρουονέρια και τα Κόκκαλα και στη συνέχεια μας περνούν απέναντι στο Μεσονήσι.

Κάποτε το μονοπάτι συνέχιζε και μέσα στη ρεματιά δίπλα στο ρέμα και οδηγούσε τους κατοίκους της περιοχής στα «Κρουονέρια», σε χιονούρες κάτω από τα μεγάλα λούκια για να πάρουν πάγο για τα ψυγεία της εποχής. Περνάμε εύκολα το ρέμα γεμίζοντας τα παγούρια, γιατί δεν θα βρούμε άλλο νερό στην πορεία μας, και μπαίνουμε σε παλιό μονοπάτι ξύλευσης σε μικτό και πανέμορφο δάσος. Το μονοπάτι σύντομα κάνει στροφή αριστερά, παίρνει ύψος πάνω από το ρέμα που περάσαμε και μετά κάνει στροφή δεξιά για να πιάσει τη βόρεια ράχη. Τα παλιά σημάδια που βρήκαμε εδώ ανέβαιναν κατευθείαν την ράχη από το ρέμα σε απότομη κλίση χωρίς μονοπάτι και μέσα στην πυκνή βλάστηση. Σαφώς το μονοπάτι σε ανεβάζει πολύ πιο άνετα και συνεχίζει μπαίνοντας στη ρεματιά πάνω από το άλλο ρέμα που κατεβαίνει από την τραβέρσα της κόψης του Μπαρμπαλά.

Είμαστε πια ψηλά μέσα στο Μεσονήσι και το μόνο που δηλώνει ανθρώπινη παρουσία εδώ είναι τα κίτρινα σημάδια και το φρεσκοκλαδεμένο μονοπάτι πραγματικό τούνελ στην πυκνή βλάστηση. Ακόμα και το έδαφος του παλιού μονοπατιού που πατάμε είναι γεμάτο χόρτα και φύλλα δίνοντας μια πρωτόγνωρη πραγματικά αίσθηση. Οι έντονες κλίσεις και τα απότομα βράχια συμπληρώνουν το τοπίο και του δίνουν μια άγρια ομορφιά. Για λίγο το μονοπάτι ανηφορίζει με νότια κατεύθυνση ξαναγυρίζει στη ρεματιά και ξαφνικά σταματά.

Λίγο πριν την κορυφή στο Μεσονήσι

Εδώ υπάρχει ένα άνοιγμα στο δάσος που μας επιτρέπει να δούμε απέναντι τον Μπαρμπαλά και μια εντυπωσιακή ορθοπλαγιά από κάτω καθώς και όλη την ομώνυμη κόψη. Στο σημείο αυτό προφανώς συγκέντρωναν οι κάτοικοι τα ξύλα για να τα φορτώσουν στα ζώα και έτσι ίσως δικαιολογείται το φάρδος του μονοπατιού μέχρι εδώ καθώς και η απότομη εξαφάνιση του.

Συνεχίζουμε ακολουθώντας τα σημάδια και μιάμιση περίπου ώρα από τις τελευταίες πινακίδες και μισή από το τέλος του μονοπατιού βγαίνουμε σε απότομα δασωμένα λούκια ανάμεσα σε βράχια που οδηγούν στην κόψη. Τα σημάδια οδηγούν σε ένα από αυτά που θα μας ανεβάσει εύκολα και με την βοήθεια ενός σταθερού σχοινιού που έχει τοποθετηθεί εδώ.

Λίγο ανέβασμα ακόμα και βγαίνουμε σε σημείο με θέα κάτω ακριβώς από την κορυφή. Είμαστε ουσιαστικά στην αρχή της κόψης του Προφήτη Ηλία και η κορυφή είναι μια βραχώδης έξαρση της. Αποφεύγουμε έναν μεγάλο βράχο από αριστερά βγαίνουμε από πάνω του και ανηφορίζουμε μέχρι τα τελευταία βράχια της κορυφής. Είμαστε μόλις στα 1400 περίπου μέτρα αλλά οι ορθοπλαγιές γύρω μας στα τελευταία αυτά βήματα καθώς και το τοπίο γύρω δίνουν μια άλλη αίσθηση. Προς τα βόρεια απλώνεται η ρεματιά του Παπά και όλη η Πιερία. Νότια κατηφορίζει για λίγο και συνεχίζει εντυπωσιακή η κόψη του Προφήτη Ηλία. Πλαισιώνεται από το Λαιμό, τα Κόκκαλα, τη Σκούρτα, προς τα ανατολικά και την Μικρή Τούμπα και τους εντυπωσιακούς πύργους της κόψης του Μπαρμπαλά στα δυτικά.

Δίπλα από την κορυφή ένας εντυπωσιακός μονόλιθος υψώνεται που σε συνδυασμό με βράχο στην κορυφή δίνει την εντύπωση ανθρώπινης γιγάντιας φιγούρας. Κάτω από τις ορθοπλαγιές εντυπωσιακά λούκια κατεβαίνουν από παντού με απίστευτες ποσότητες χιονιού στη βάση τους. Εικόνες από μια άλλη οπτική γωνία από την «κορφή στο Μεσονήσι» που επιβεβαιώνουν για μια ακόμα φορά την άγρια ομορφιά αυτού του βουνού...

ΤΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΞΟΥΜΕ

Κυρίως το τελευταίο κομμάτι της διαδρομής καθώς ακόμα και μέσα στο δάσος έχει αρκετά εκτεθειμένα κομμάτια.. Το λούκι πριν το τέλος είναι απότομο αλλά έχει «σκαλοπάτια» και δέντρα που βοηθούν την κίνηση μέσα σε αυτό με ασφάλεια. Το σχοινί που έχει τοποθετηθεί, είναι στατικό του εμπορίου και βοηθάει την κίνησή μας αλλά έχει φθαρεί και καλά είναι να μην το φορτώνουμε με το βάρος μας. Για τους πιο απαιτητικούς που θέλουν να συνεχίσουν η κόψη συνεχίζει δασωμένη αλλά με αρκετά εκτεθειμένα και δύσκολα σημεία μέχρι τα 2000 μέτρα περίπου και φυσικά χωρίς σήμανση.

Στο υπόλοιπο βράχινο κομμάτι μέχρι το Οροπέδιο θα συναντήσουμε εντυπωσιακούς πύργους και σαθρά πεδία που απαιτούν αναρριχητικό εξοπλισμό, εμπειρία, ίσως υλικά διανυκτέρευσης και πάνω από όλα καλό καιρό. Με άσχημο καιρό καλά είναι να αποφύγουμε την κόψη γενικώς. Το χειμώνα όλη η διαδρομή δεν είναι εκτεθειμένη σε χιονοστιβάδες, σε αντίθεση με τη γύρω περιοχή, και με καλό καιρό και λίγα χιόνια μπορεί να προσφέρει πανέμορφες εικόνες της παγωμένης βόρειας πλευράς. Τέλος τα ρέματα περνιούνται με προσοχή όλες τις εποχές του χρόνου και τα κινητά συνήθως ανταποκρίνονται στο κομμάτι πριν την κορυφή. Αν χρειαστείτε κάτι καλέστε στο τηλέφωνο του καταφυγίου ή αν έχετε ασύρματο στην 146500 συχνότητα VHF.

ΙΣΤΟΡΙΑ (ΚΥΡΙΩΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ) ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Αρκετά χρόνια πριν εμφανιστούν οι ορειβάτες η περιοχή είχε έντονη ανθρώπινη παρουσία καθώς υπήρχαν ξυλάδες με νεροπρίονα , βοσκοί και κυνηγοί. Στις σπηλιές, που είναι αρκετές, έβρισκαν καταφύγιο οι κλέφτες επί τουρκοκρατίας, αργότερα οι ληστές και στη συνέχεια οι αντιστασιακοί.

Από τότε υπήρξε ένα μεγάλο κενό και ελάχιστα σημάδια δείχνουν πια ανθρώπινη δραστηριότητα . Ο μπάρμπα-Γιώργος ο Νάτσιος πάνω από 80 χρονών πια είναι ο τελευταίος βοσκός που σκαρφάλωνε με τα γίδια στο Μεσονήσι και την κόψη. Σε μια από τις επισκέψεις του στο καταφύγιο αναγνώρισε αμέσως σε φωτογραφία τον ανθρωπόμορφο μονόλιθο δίπλα στην κορυφή στα 1400 μέτρα. Το λέμε «Διδηνίκαινα» μας είπε ή «Ντιντηνίκαινα», γιατί μοιάζει με την γυναίκα κάποιου Διδηνίκου, που ήταν γνωστή εκείνη την εποχή, για το ύψος και το παράστημα της. Όταν κατέβηκε κι ο μπάρμπα-Γιώργος από τη περιοχή άρχισαν να ανεβαίνουν οι πρώτοι ορειβάτες.

Πρωτοπόρος εδώ στα Κόκκαλα ο Τάκης ο Μπουντόλας που θα σκαρφαλώσει την μόνη καταγεγραμμένη ολοκληρωμένη διαδρομή βράχου. Μια καλή προσπάθεια από χαμηλά, από τα Κρυονέρια, με περιπετειώδη υποχώρηση, θα γίνει από τον Κατερινιώτη Τριαντάφυλλο Ασαρίδη και την παρέα του, ενώ έχουμε και σόλο αναβάσεις μέχρι το Λαιμό, από τον Ηλία Παπαβασιλείου και το Θ. Θωμίδη(Τόμυ).

Κάποιοι μιλούν και για μια χειμερινή διαδρομή του Μπουντόλα εδώ, ενώ ένα λούκι μοναχικά έχει σκαρφαλώσει και ο Βασίλης Χατζηβαρσάνης. Στο Μεσονήσι ο Σπανούδης και η παρέα του θα κάνουν την πρώτη περιπετειώδη, με σχεδόν χειμερινές συνθήκες, ανάβαση της κόψης του Προφήτη Ηλία. Θα ακολουθήσουν κάποιες καλοκαιρινές επαναλήψεις και οι πρώτες χειμερινές προσπάθειες.

Σε μια από τις επαναλήψεις ο Σωτήρης ο Καράμπαμπας και η παρέα του θα σκαρφαλώσουν προς το Μεσονήσι και την κόψη αφού πρώτα από το Ξερολάκι ανεβούν και κατεβούν την Παπά Ράχη ! Πρόσφατα έχουμε και τις πρώτες ολοκληρωμένες χειμερινές από τους Κ.Κότσαλο-Γ.Ρεντζή-Θ.Νταβαρίνο και από τους Θ.Θωμίδη-Χρ.Ανανιάδη. Καταπληκτικές και οι δύο μοναχικές χειμερινές αναβάσεις από τον Πάνο Αθανασιάδη. Η μία από τα Κρυονέρια και λούκι αριστερά της κόψης, προς τους πύργους, με έξοδο στο Οροπέδιο από το αμφιθέατρο δεξιά της. Η άλλη, παρόμοια, με έξοδο από ανοιχτό λούκι δεξιά και πάνω από τους πύργους. Είναι τέλος πιθανόν να έχουν υπάρξει και άλλες ολοκληρωμένες προσπάθειες στην περιοχή αλλά από όσο γνωρίζουμε δεν έχει υπάρξει κάποια επίσημη καταγραφή.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Για την πλευρά αυτή του βουνού όπως και για τα Καζάνια στα ορειβατικά βιβλία και χάρτες για τον Όλυμπο υπάρχει ένα μεγάλο κενό σε ότι αφορά τις ονομασίες. Στην περιοχή των Καζανιών είναι λογικό για διαδρομές όπως η κόψη του Ξερολακίου ή η κόψη του Σκολιού, που ήταν αδιάφορες για τους κατοίκους, να υπάρχουν μόνο γενικές ονομασίες και να επικρατήσουν έτσι «ορειβατικοί» όροι,(όπως κόψη, ραπέλ, μπαλκόνι κ.τ.λ.), προκειμένου να εντοπιστούν κάποια σημεία στο χάρτη.

Στην περιοχή όμως της ρεματιάς του Παπά, είχαμε ανθρώπινη δραστηριότητα και ονομασίες αρκετές, που απλά δεν είχαν καταγραφεί καθώς οι διαδρομές της περιοχής δεν ήταν γνωστές στους ορειβάτες και δεν προέκυψε αυτή η ανάγκη. Με την συντήρηση και προβολή των μονοπατιών έπρεπε να βρούμε και τις ονομασίες των διάφορων σημείων διασταυρώνοντας τις γνώμες ηλικιωμένων ανθρώπων που έζησαν στα μέρη αυτά.

Έτσι ήρθαμε σε επαφή με παλιούς βοσκούς, κυνηγούς, ξυλοκόπους καθώς και ανθρώπους που σε μικρή ηλικία, τα δύσκολα χρόνια της κατοχής και του εμφυλίου, κουβαλούσαν μαντάτα και τρόφιμα σε όσους κρύβονταν εδώ. Έτσι κάθε καινούρια ονομασία που έχει προστεθεί έχει μπει διασταυρωμένη και με απόλυτο σεβασμό στην ιστορία και την παράδοση αυτού του τόπου .

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΣΧΟΛΙΟ

Όταν αποφασίσαμε να δουλέψουμε και να παρουσιάσουμε αυτό το μονοπάτι αυθόρμητα ήρθε στο μυαλό ο τίτλος : «Το μονοπάτι του Σπανούδη». Όχι γιατί ο Σάκης ήταν πρωτοπόρος, ή γιατί ήταν μικρότερη η προσφορά των συντρόφων του, ή και των υπολοίπων που προσπάθησαν εδώ αλλά γιατί ήταν μια ευκαιρία, μια αρχή, να προβληθούν κάποιοι άνθρωποι και η δράση τους . Ο Σπανούδης λοιπόν για όσους δεν γνωρίζουν είναι ένας ορειβάτης με πλούσια δράση σε Ελλάδα και εξωτερικό . Είναι ο άνθρωπος που πρώτος σκαρφάλωσε και την κόψη του Ξερολακίου και ο πρώτος Έλληνας που σκαρφάλωσε την Ushba στον Καύκασο .

Και φυσικά δεν ήταν μόνος του και φυσικά δεν είναι ο μόνος μιας άλλης γενιάς που πρόσφερε, και ακόμα προσφέρει, σε αυτό που λέμε Ελληνική ορειβασία. Μια βόλτα στο Ρετζίκι στη Θεσσαλονίκη, ή κάπου αντίστοιχα στη Αθήνα, ή αλλού, και θα συναντήσετε αρκετούς, που παλεύουν παρά την ηλικία τους . Τα ονόματά τους θα τα βρείτε σε κλασικές γραμμές στις ορθοπλαγιές του Ολύμπου και άλλων βουνών.

Είναι άνθρωποι που βγήκαν στο βουνό ίσως κι από ανθρώπινη ματαιοδοξία, όπως όλοι μας, εκεί πάνω όμως δεν την αύξησαν αλλά απόκτησαν σεμνότητα ζηλευτή. Άφησαν στην άκρη την αυτοπροβολή και δεν έμπλεξαν το βουνό με την πολιτική και το κέρδος. Είναι άνθρωποι που το αγαπούν και το σέβονται και έχουν πολλά να πουν για την ορειβασία του σήμερα, χωρίς ανταγωνιστική διάθεση και σκοπιμότητες. Ας τους δοθεί επιτέλους ο λόγος, και εμείς οι «μικροί» ας πάψουμε και ας ακούσουμε τη φωνή τους, τη φωνή του βουνού...

Ο Μπαρμπαλάς από το Μεσσήσι

Κεφ. 11: Δίκτυο μονοπατιών Βορείου Ολύμπου

Η δημοσίευση ήταν ουσιαστικά το δωδεκασέλιδο έντυπο-οδηγός για τα μονοπάτια του βόρειου-βορειοανατολικού Ολύμπου που τυπώθηκε το 2008 από το Δήμο Δίου. Το έντυπο τυπώθηκε σε τρεις γλώσσες και γρήγορα εξαντλήθηκε.

Πρόσφατα ο οδηγός ξανατυπώθηκε σε λίγα αντίτυπα επικαιροποιημένος και με πληροφορίες για τη νέα σήμανση, μετά την ένταξη των διαδρομών της περιοχής, στο Εθνικό Μητρώο Μονοπατιών. Και ο νέος οδηγός έχει εξαντληθεί και μπορεί να τον αναζητήσει κανείς μόνο σε ηλεκτρονική μορφή σε κάποιες ορειβατικές ιστοσελίδες. Εδώ η δημοσίευση παρατίθεται επικαιροποιημένη και με δύο επιπλέον σελίδες σύμφωνα με τον τελευταίο οδηγό και τις τελευταίες εξελίξεις μέχρι το 2020...

Η Βόρεια πλευρά..

ΔΙΚΤΥΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

Πέρασαν πολλά χρόνια από τότε που ο Γιώσος Αποστολίδης με τον Σωτήρη το Γουναρίδη περπάτησαν στα βόρεια του βουνού ,από τη Βροντού προς την Σκούρτα, ψάχνοντας καινούριους δρόμους για τα ψηλά . Οι δρόμοι αυτοί , παλιά μονοπάτια κτηνοτροφίας και ξύλευσης , γεμάτα ιστορίες και θρύλους, αφέθηκαν στην πλούσια βλάστηση της περιοχής, αλλά δεν ξεχάστηκαν.

Ορειβάτες της περιοχής, της Κατερίνης και της Θεσσαλονίκης και οι φύλακες του καταφυγίου Κρεβάτια, με αγάπη για αυτό το βουνό, ασχολήθηκαν τα τελευταία χρόνια με το καθαρισμό και τη σήμανσή τους, με στόχο την προβολή της πανέμορφης βόρειας πλευράς του Ολύμπου. Στήθηκε έτσι εθελοντικά ένα όμορφο δίκτυο και παρουσιάστηκε σε εκδήλωση του Δήμου Δίου το 2008, ο οποίος ανέλαβε και την έκδοση ειδικού οδηγού δώδεκα σελίδων. Επόμενο βήμα ήταν η τοποθέτηση πινακίδων στις αφετηρίες των μονοπατιών καθώς και σε κομβικά σημεία της περιοχής. Η Πιερία φαίνεται να επιμένει τελικά δείχνοντας το δρόμο της ήπιας παρέμβασης με σεβασμό στην παράδοση και τη όμορφη φύση του βουνού.

Τα μονοπάτια του δικτύου από ανατολικά προς δυτικά :

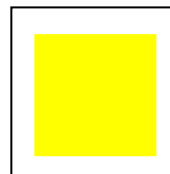
1. ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΑΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ-

ΡΑΧΗ-ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΚΟΡΟΜΗΛΙΑΣ-

ΛΙΑΝΟΞΙΑ-ΚΑΤ. ΠΕΤΡΟΣΤΡΟΥΓΚΑΣ

Αφετηρία : 280μ . Τέρμα : 1950μ..

Σήμανση : κίτρινο τετράγωνο σε άσπρο φόντο.

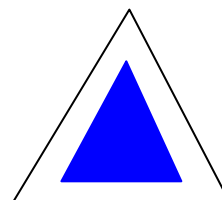
Το μονοπάτι που χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι κάτοικοι του Δίου για να ανεβούν στο βουνό. Η διαδρομή ουσιαστικά ξεκινά 1,5 χιλιόμετρο από τον Άγιο Κωνσταντίνο στο δρόμο για Κορομηλιά . Πορεία (1 με 2 ώρες) που κινείται σε ράχη προς το καταφύγιο της Κορομηλιάς . Από εκεί το μονοπάτι ανηφορίζει προς την Λιανοξιά και καταλήγει στην Πετρόστρουγκα (άλλες 3 ώρες).

2. ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΑΓ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ-ΟΡΛΙΑΣ-

ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΚΟΡΟΜΗΛΙΑΣ.

Αφετηρία : 280μ. Τέρμα : 1000μ.

Σήμανση : μπλε τρίγωνο σε άσπρο φόντο.

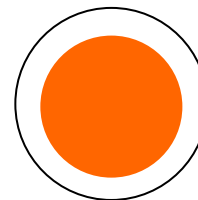
Το μονοπάτι που οδηγεί προς την Κορομηλιά μέσα από την όμορφη ρεματιά του Ορλιά (σε 1 με 2 ώρες) . Σε αρκετά σημεία μπορούμε να αφήσουμε τη διαδρομή και να προσεγγίσουμε εντυπωσιακούς καταρράκτες. Στο τέλος βγαίνει στο δρόμο για το καταφύγιο και συναντά το κίτρινο μονοπάτι για Πετρόστρουγκα.

3. ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΑΓΙΑ ΚΟΡΗ-ΚΟΠΑΝΟΥΛΑ

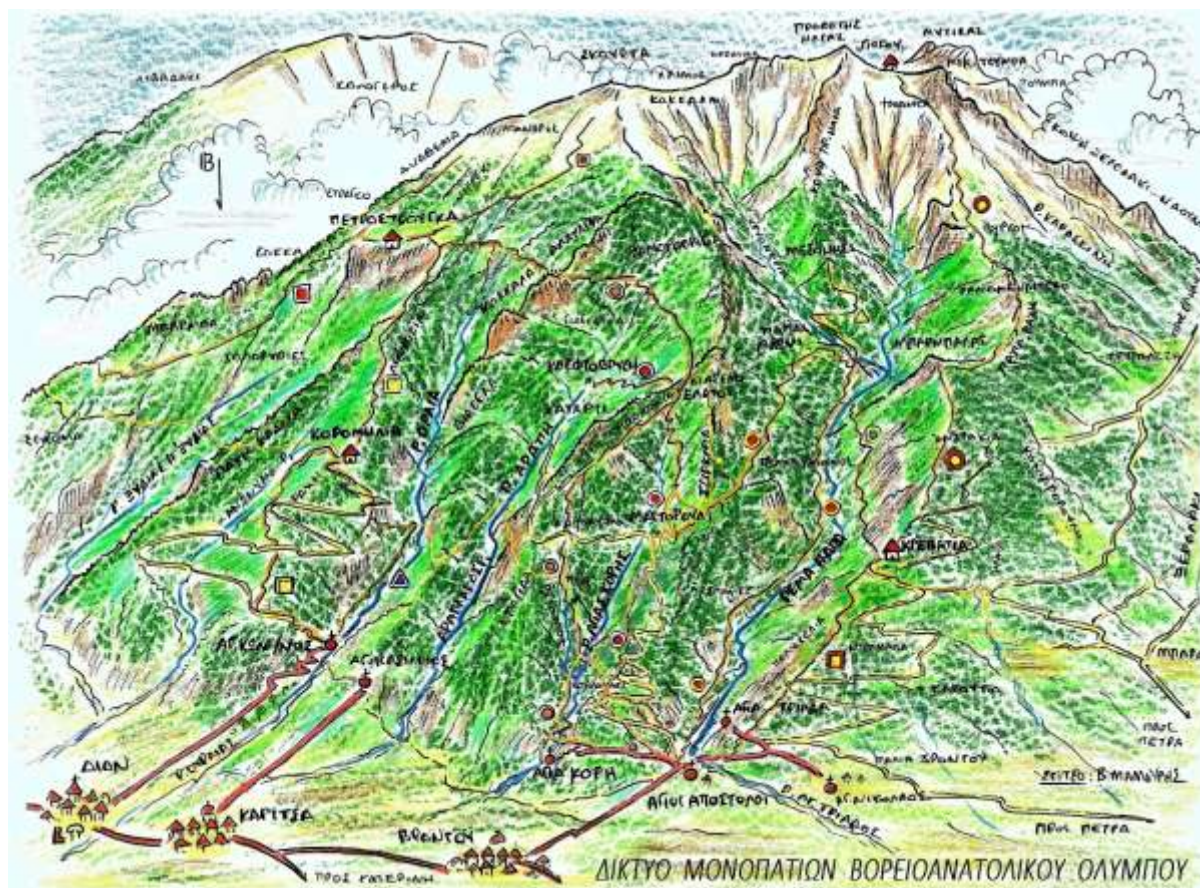
ΔΙΑΣΕΛΟ ΕΛΑΤΟΣ-ΠΕΤΡΟΣΤΡΟΥΓΚΑ

Αφετηρία: 350μ. Τέρμα: 1980μ.

Σήμανση: πορτοκαλί κύκλος σε άσπρο φόντο.

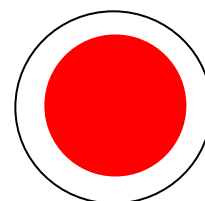
Το μονοπάτι που οδηγεί δίπλα και πάνω από τους καταρράκτες της Αγίας Κόρης προς την Κοπανούλα , το διάσελο του Έλατου και τα Ρομπολάκια (σε 4 ώρες) . Στη συνέχεια κατευθύνεται προς την Παλιοκοπρισιά , γυρίζει προς την Αλαταριά , περνά από τα Κόκκαλα και καταλήγει τελικά στην Πετρόστρουγκα (άλλες 2 ώρες) .

4. ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΑΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ-ΜΑΣΤΟΡΟΥΛΙ- ΔΙΑΣΕΛΟ ΕΛΑΤΟΣ-ΚΛΕΦΤΟΒΡΥΣΗ.

Αφετηρία: 350μ. Τέρμα : 1380μ.

Σήμανση: κόκκινος κύκλος σε άσπρο φόντο.

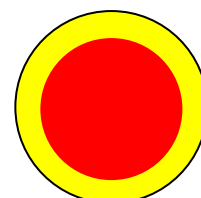

Το μονοπάτι που οδηγεί (σε 1 με 2 ώρες)μέχρι τη Πηγή του Μαστορούλι. και στη συνέχεια (σε 2 ώρες) ανεβαίνει στο διάσελο Έλατος στα **1550μ** για να συναντήσει το μονοπάτι από Αγία Κόρη. Για λίγο κινούνται μαζί και αμέσως περνά το διάσελο προς τη ρεματιά του Αράπη. Εδώ θα κατηφορίσει (για μισή ώρα) προς τα λημέρια του ληστή Γιαγκούλα και την ονομαστή Κλεφτόβρυση στα 1380 μέτρα .

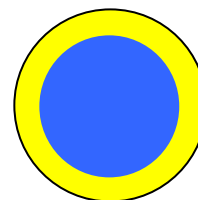
5. ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΑΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ-ΠΑΠΑ ΡΕΜΑ ΠΑΠΑ ΑΛΩΝΙ-ΜΑΣΤΟΡΟΥΛΙ

Αφετηρία: 350μ.. Τέρμα: 980μ..

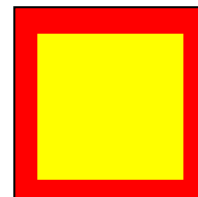
Σήμανση: κόκκινος κύκλος σε κίτρινο φόντο.

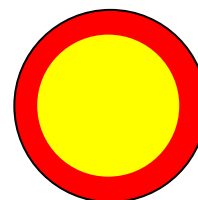
Πορεία εύκολη αλλά μεγάλη (4 έως 5 ώρες) στο μεγαλύτερο μέρος δίπλα και πάνω από το ρέμα του Παπά.. Αφήνει το ρέμα και ανηφορίζει για λίγο έντονα μέχρι το Παπά Αλώνι (στα 1020 μ.). Στη συνέχεια γυρίζει προς τη ράχη «Τσιρκνιά» (1100 μ.) και πέφτει στην διπλανή ρεματιά της Αγ.Κόρης και την πηγή «Μαστορούλι».

6. ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΚΑΤ.ΚΡΕΒΑΤΙΑ-ΠΑΠΑ ΡΕΜΑ**Αφετηρία:1020μ.. Τέρμα:830μ..****Σήμανση : μπλε κύκλος σε κίτρινο φόντο.**

Πορεία εύκολη (1 έως 2 ώρες) σε στενό αλλά και πανέμορφο μονοπάτι που οδηγεί βαθιά στη ρεματιά του Παπά . «Περιβαλλοντική» διαδρομή σε μεικτό δάσος με πολύ πλούσια χλωρίδα που καταλήγει στα δροσερά νερά του ρέματος και στο μονοπάτι για Παπά Αλώνι και πηγή Μαστορούλι.

7.ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΑΓ.ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ-ΑΓ.ΤΡΙΑΔΑ- ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΚΡΕΒΑΤΙ**Αφετηρία:350μ.. Τέρμα:1010μ..****Σήμανση: κίτρινο τετράγωνο σε κόκκινο φόντο.**

Μικρή πορεία (1 έως 2 ώρες) πάνω σε όμορφη ράχη με θέα στη ρεματιά του Παπά. Μετά τα 750 μ .μπαίνουμε σε όμορφο δάσος οξιάς και μαύρης πεύκης. Από το δάσος βγαίνουμε στο οροπέδιο «Κρεβάτια» και καταλήγουμε ψηλότερα στο ομώνυμο καταφύγιο.

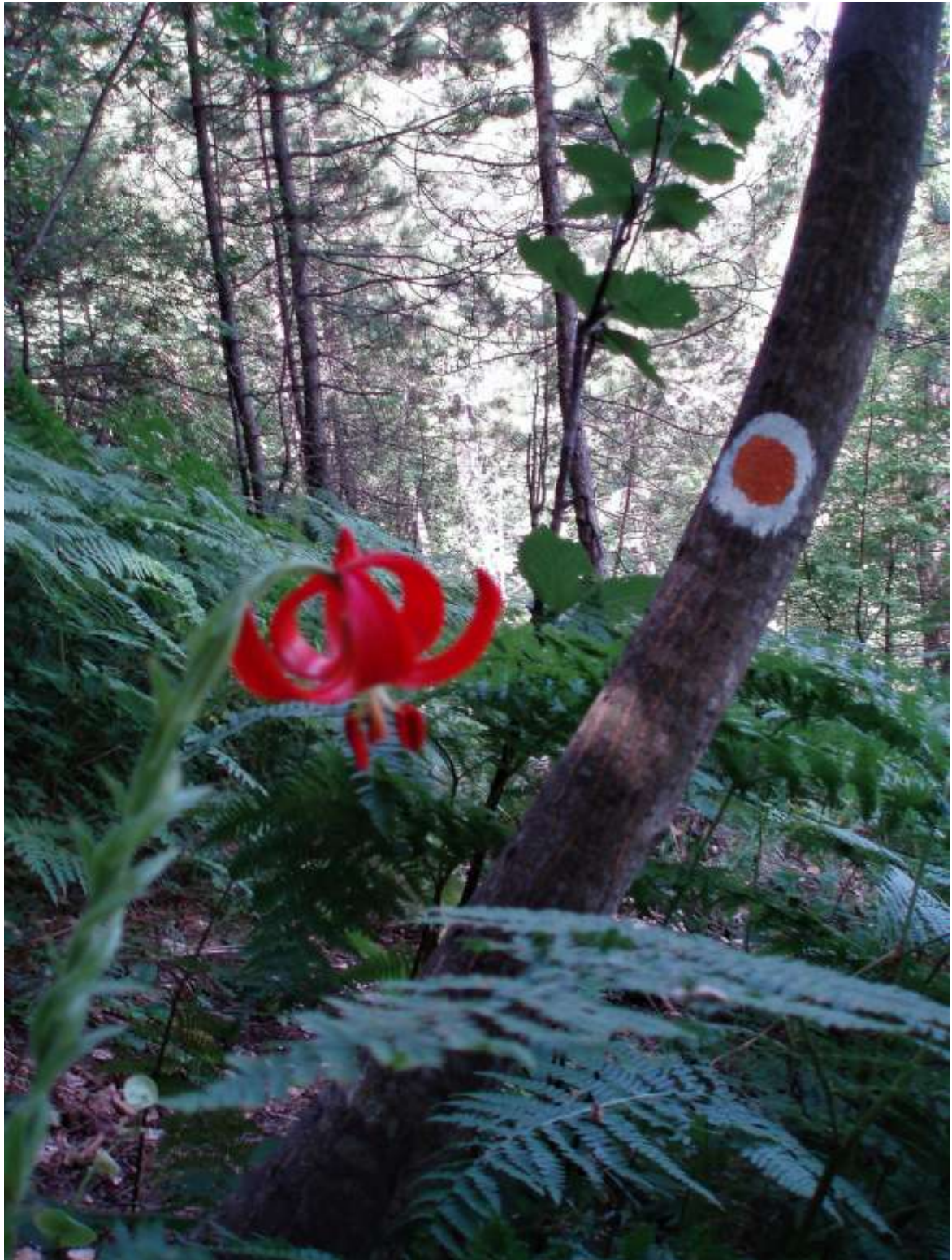
8.ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΚΑΤ.ΚΡΕΒΑΤΙΑ-ΜΠΑΡΜΠΑΛΑΣ-ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΜΟΥΣΩΝ-ΚΑΤ.ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ**Αφετηρία:1010μ.. Τέρμα:2700μ..****Σήμανση: κίτρινος κύκλος σε κόκκινο φόντο.**

Μεγάλη και δύσκολη πορεία (5 έως 8 ώρες)πάνω στην ράχη-κόψη του Μπαρμπαλά Έντονη ανηφόρα μέχρι την ομώνυμη κορυφή, ομαλή κίνηση στην Παπά ράχη και σαθρό πεδίο προς το τέλος καθώς και στην τραβέρσα πριν την έξοδο στο οροπέδιο. Εκτεθειμένη στον καιρό διαδρομή αλλά με απίστευτη θέα από την πιο άγρια και βόρεια πλευρά του βουνού.

Βορειοανατολικός Όλυμπος και άλλες διαδρομές

Πεζοπορικές:

Εκτός από τις διαδρομές του δικτύου υπάρχουν στην περιοχή και άλλα μονοπάτια που μπορεί κανείς να ακολουθήσει. Από Άγιο Βασίλειο, από Αράπη, από παλαιά Βροντού κ.α. Τα μονοπάτια αυτά έχουν μια υποτυπώδη σήμανση και σε αρκετά σημεία είναι δύσβατα αλλά τα τελευταία δέχονται παρεμβάσεις συντήρησης από συλλόγους της περιοχής. Έχει επίσης συντηρηθεί και σημαδευτεί με κίτρινη σήμανση η διαδρομή προς το Μεσονήσι και προς την κόψη του Προφήτη Ηλία (μέχρι τη θέση «Διδηνίκαινα», στα 1400 μέτρα) , όπως και η διαδρομή από Τσιρκνιά προς ράχη Τσιρκνιάς και Έλατο με κίτρινη σήμανση επίσης (δες και χάρτη του δικτύου) . Πολύ καλή σήμανση έχουμε και στο μονοπάτι από Κορομηλιά προς Σέλωμα, Μάνα και Σταυρό καθώς και σε κάποιες διαδρομές γύρω από το καταφύγιο προς τη ράχη Κράνα.

Σήμανση Αγία Κόρη-Πετρόστρουγκα

Ποδηλατικές:

Όλοι οι δασικοί δρόμοι της περιοχής προσφέρονται για ποδήλατο ενώ μια καλύτερη οργάνωση έχουμε στα Κρεβάτια με την τοποθέτηση κάποιων πινακίδων. Οι πινακίδες βοηθούν στη κίνηση αλλά δείχνουν και τον τρόπο για να ανακαλύψει κανείς και την περιοχή του Ξερολακίου, μια ιδανική περιοχή για ποδήλατο κάτω από τις ψηλότερες κορφές του Ολύμπου .

Αναρριχητικές :

Κάποιες πρώτες μικρές διαδρομές εκπαιδευτικού και σπορ χαρακτήρα θα βρούμε στην Αγ.Κόρη και στα Κρεβάτια ενώ στην κόψη του Προφήτη Ηλία και στα Κόκκαλα έχουμε τις μεγάλες βουνίσιες διαδρομές του Σάκη Σπανούδη και του Τάκη Μπουντόλα. Το δίκτυο βοηθά ήδη για την επανάληψή τους καθώς και για την δημιουργία νέων διαδρομών στα βράχια και τις ορθοπλαγιές της άγριας και δύσκολης βόρειας πλευράς του βουνού .

Κατάβασης φαραγγιών:

Η περιοχή έχει τέσσερα ρέματα με νερό όλο το χρόνο. Το ρέμα του Ορλιά, το ρέμα του Αράπη (Αραπλάκου), το ρέμα της Αγίας Κόρης και το ρέμα του Παπά. Τα ρέματα αυτά δημιουργούν όμορφα φαράγγια και είναι όλα ασφαλισμένα για την κατάβασή τους. Απαιτούν τον κατάλληλο εξοπλισμό, γνώση αλλά και σεβασμό προς την όμορφη φύση τους καθώς αποτελούν μαζί με τις άγριες ορθοπλαγιές το τελευταίο καταφύγιο για την πανίδα της περιοχής .

Σήμανση Άγιος Κωνσταντίνος Κορομηλιά

Τα καταφύγια της περιοχής

Το καταφύγιο «Κορομηλιά»

Το καταφύγιο στην Κορομηλιά είναι ένα καινούριο κτήριο στα 1000 περίπου μέτρα και με όμορφη θέα προς το Θερμαϊκό κόλπο. Φτάνουμε μέχρι εδώ από το Σέλωμα, από το μονοπάτι του Ορλιά ή από το μονοπάτι της Ράχης που συνεχίζει μέχρι Πετρόστρουγκα. Επίσης φτάνει και δασική οδός από τον Άγιο Κωνσταντίνο. Λειτουργεί σχεδόν όλο το χρόνο. Για περισσότερες πληροφορίες κρατήσεις καλέστε στο 6942243349.

Το καταφύγιο «Κρεβάτια»

Το καταφύγιο στα Κρεβάτια λειτουργεί από το 2004 και κάθε Σαββατοκύριακο. Βρίσκεται και αυτό λίγο πάνω από τα 1000 μέτρα και με θέα προς τις βόρειες ορθοπλαγιές του βουνού αλλά και προς την θάλασσα. Φτάνει κανείς εδώ από τα μονοπάτια της κόψης του Μπαρμπαλά και του ρέματος του Παπά. Επίσης και με χωματόδρομο από την Αγία Τριάδα. Για περισσότερες πληροφορίες και κρατήσεις καλέστε στα 6938186984 και 6971773070.

Το καταφύγιο «Πετρόστρουγκα»

Το καινούριο καταφύγιο στα 1950 μέτρα σε κομβικό σημείο συνάντησης της κλασικής από Γκορτσιά διαδρομής με τα μονοπάτια του Δικτύου. Λειτουργεί σχεδόν όλο το χρόνο. Για πληροφορίες και κρατήσεις επικοινωνήστε στα 6977246350 και 6948821513.

Τα καταφύγια «Αποστολίδη» και «Κάκαλου»

Τα καταφύγια στο οροπέδιο των Μουσών λειτουργούν από τα τέλη Μαΐου μέχρι και αρχές Οκτώβρη και κάποιες μέρες το χειμώνα. Φτάνουμε σε αυτά από Γκορτσιά και Πριόνια αλλά και χρησιμοποιώντας το Δίκτυο. Ακολουθούμε τις διαδρομές προς Πετρόστρουγκα ή την κόψη του Μπαρμπαλά. Για πληροφορίες κρατήσεις καλέστε για του Αποστολίδη στο 6948043655 ή στο 2351082840. Για το καταφύγιο του Κάκαλου καλέστε στο 6937361689.

Χρήσιμοι αριθμοί! Μόνο για κάποιο σοβαρό πρόβλημα καλέστε:

199(Πυροσβεστική) 112 (Τηλέφωνο SOS) ή στην 146500συχν.VHS

Διαδρομές σπάνιας φυσικής ομορφιάς

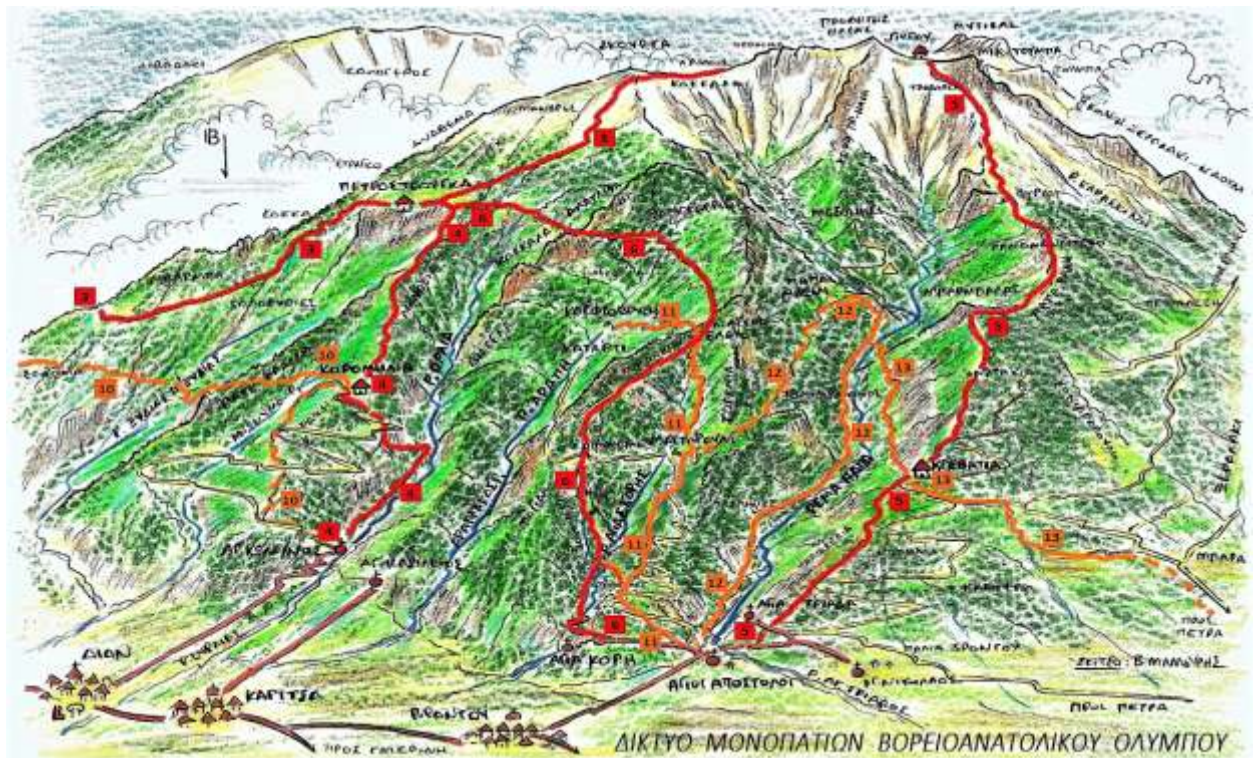
Η μορφολογία της περιοχής χαρακτηρίζεται από συνεχόμενες βαθιές ρεματιές που ξεκινούν από σχεδόν κάθετες πλαγιές για να καταλήξουν κοντά στη θάλασσα . Ο Νότιος άνεμος δύσκολα μπαίνει εδώ και τα κρυμμένα καλά από τον ήλιο χιόνια στέλνουν νερό στα ρέματα όλο το χρόνο. Όταν αυτά συμβαίνουν σε ένα βουνό όπως ο Όλυμπος τότε η φυσική ομορφιά ξεπερνά κάθε προηγούμενο. Το δίκτυο μονοπατιών βορείου Ολύμπου απλώνεται κυρίως σε μια ζώνη από τα 400 μέχρι τα 2000 μέτρα που δεν δέχεται καμιά οργανωμένη ξύλευση και το δάσος κυριαρχεί με μια ποικιλία θαυμαστή. Πλατάνια , βελανιδιές, και μεικτά δάση δίνουν σειρά στις ζώνες του πεύκου και της οξιάς μέχρι τη τελική ζώνη του ρόμπολου. Κέδρα, αριές, γαύροι, έλατα, ίταμοι, συμπληρώνουν ένα μακρύ κατάλογο των 100 περίπου ειδών δένδρων και θάμνων. Γύρω τους και μέχρι τη αλπική ζώνη αλλά 1600 είδη φυτών έρχονται να προστεθούν και να αναδείξουν το φυσικό πλούτο της βουνού ! Περισσότερα από 20 από αυτά τα βρίσκουμε μόνο στον Όλυμπο! Να λοιπόν ένας λόγος για να περπατήσει κανείς εδώ. Για να θαυμάσει λουλούδια εντυπωσιακά , όπως ο κόκκινος κρίνος (*Lilium chalkedonicum*) ή και το σπάνιο, από την εποχή των παγετώνων, (*Jankaea heldreichii*) χωρίς πολύ κόπο. Εδώ οι αριθμοί τους έχουν αυξηθεί ίσως και λόγω της ελάχιστης ανθρώπινης παρέμβασης και η όλη η φύση δείχνει να επανακάμπτει. Η επίσκεψη στην περιοχή του ενημερωμένου ορειβάτη και φυσιολάτρη μπορεί να βοηθήσει ακόμα περισσότερο...

Jankaea heldreichii ενδημικό του Ολύμπου

ΝΕΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΣΗΜΑΝΣΗ

Σύμφωνα με την νέα (σχετική με τα μονοπάτια) Υπουργική Απόφαση δημιουργήθηκε ειδική Συμβουλευτική Επιτροπή Ορειβατικών Πεζοπορικών Δραστηριοτήτων (ΣΕΠΟΔ) από το Διεύθυνση Δασών Πιερίας για τον Πιερίκο Όλυμπο (και αντίστοιχη για τον Θεσσαλικό). Η επιτροπή αυτή έκανε δεκτές τις προτάσεις των Ορειβατικών Συλλόγων της περιοχής και κατατέθηκε επιτέλους στο νέο Εθνικό Μητρώο Μονοπατιών μια συνολική πρόταση για τα μονοπάτια του Πιερίκου Ολύμπου. Σύμφωνα με αυτή τα μονοπάτια χωρίζονται σε Κύρια και Δευτερεύοντα. Τα Κύρια θα έχουν σήμανση με κόκκινο τετράγωνο και τα Δευτερεύοντα με πορτοκαλί. Κάθε μονοπάτι θα έχει τον δικό του αριθμό που θα αναγράφεται με μαύρο χρώμα. Έτσι με βάση τα νέα δεδομένα στο μέλλον τα μονοπάτια του Βορειοανατολικού Ολύμπου θα έχουν ως εξής:

-Το μονοπάτι Ορλιάς-Κορομηλιά (τώρα μπλε τρίγωνο σε άσπρο φόντο) και Κορομηλιά-Πετρόστρουγκα (τώρα κίτρινο τετράγωνο σε άσπρο φόντο) γίνεται ένα Κύριο μονοπάτι Ορλιάς-Κορομηλιά-Πετρόστρουγκα (κόκκινο τετράγωνο με μαύρο αριθμό 4).

-Το μονοπάτι για Κορομηλιά από Ράχη (τώρα κίτρινο τετράγωνο σε άσπρο φόντο) θα γίνει μελλοντικά τμήμα του Δευτερεύοντος μονοπατιού Από Σταυρό για Κορομηλιά (πορτοκαλί τετράγωνο με αριθμό 10) και θα φτάνει μέχρι τον Αγ.Κωνσταντίνο.

-Το μονοπάτι Αγ.Κόρη-Έλατος-Πετρόστρουγκα (τώρα πορτοκαλί κύκλος σε άσπρο φόντο) γίνεται Κύριο μονοπάτι (κόκκινο τετράγωνο με μαύρο αριθμό 6).

-Το μονοπάτι Αγ.Απόστολοι-Έλατος-Κλεφτόβρυση (τώρα κόκκινος κύκλος σε άσπρο φόντο) αλλάζει είσοδο και γίνεται Δευτερεύον μονοπάτι (πορτοκαλί τετράγωνο με μαύρο αριθμό 11).

-Το μονοπάτι Αγ.Απόστολοι-Παπά Αλώνι-Μαστορούλι (τώρα κόκκινος κύκλος σε κίτρινο φόντο) γίνεται Δευτερεύον μονοπάτι (πορτοκαλί τετράγωνο με μαύρο αριθμό 12).

-Το μονοπάτι Αγ.Απόστολοι-Κρεβάτια (τώρα κίτρινο τετράγωνο σε κόκκινο φόντο) και το μονοπάτι Κρεβάτια-Μπαρμπαλάς-Οροπέδιο (τώρα κίτρινος κύκλος σε κόκκινο φόντο) γίνονται ένα Κύριο μονοπάτι (κόκκινο τετράγωνο με μαύρο αρ. 5).

-Τέλος το μονοπάτι Κρεβάτια- Παπά Ρέμα (Τώρα μπλε κύκλος σε κίτρινο φόντο) γίνεται Δευτερεύον (πορτοκαλί τετράγωνο με μαύρο αριθμό 13) και θα ξεκινά, μελλοντικά πάντα, από την Πέτρα συμπεριλαμβάνοντας και το μονοπάτι Πέτρα-Κρεβάτια (τώρα μπλε σήμανση)...

Η σήμανση στη διαδρομή για Κρεβάτια

...και η νέα σήμανση που θα φτάνει μέχρι Μπαρμπαλά και Οροπέδιο των Μουσών

Κεφ.12:Το «μυστικό» φαράγγι Ξερολακίου

Η ανακάλυψη αυτού του φαραγγιού έγινε μετά από πληροφορίες που πήρα από συνάδελφο εκπαιδευτικό, τον Θεόδωρο Μπλέτσιο, τον οποίο και ευχαριστώ. Νομίζω ότι ο ενθουσιασμός της πρώτης μου επίσκεψης δεν ήταν υπερβολικός καθώς ενθουσίασε και τον καθένα που το επισκέφτηκε μετά τη δημοσίευση...

Η είσοδος του Φαραγγιού

**ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΤΟ ΡΕΜΑ ΤΟΥ ΝΑΟΥΜ
« ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΞΕΡΟΛΑΚΙΟΥ»**

«Ένα φαράγγι στον Όλυμπο, στο Ξερολάκι, με τοίχους που κρύβουν τον ουρανό και είσοδο κρυφή, λέγανε οι περιγραφές . Ένα φαράγγι που δεν είναι αυτό στις σπηλιές του Ναούμ, ούτε και το φαράγγι στα μικρά Καζάνια. Ένα φαράγγι που ψάχνουνε πολλοί και έγινε σχεδόν μύθος».

Φυσικό γεφύρι στο φαράγγι

ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΩΝΤΑΣ ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ

Η αλήθεια είναι ότι το Ξερολάκι είναι μια εντυπωσιακή πραγματικά περιοχή που σε κάθε επίσκεψή της ανακαλύπτεις και κάτι καινούριο . Για αυτούς που τους αρέσει να ψάχνουν καινούρια τοπία, τα ρέματα της περιοχής κρύβουν πολλές εκπλήξεις καθώς τα χιόνια και τα νερά που πέφτουν έχουν δημιουργήσει πανέμορφες εικόνες . Συνήθως όμως την περιέργειά μας τραβούν οι δύσβατες και ψηλότερες περιοχές από αυτές που φτάνουμε με το αυτοκίνητο.

Μπήκαμε έτσι στο ρέμα του Καρασκίνη, στο ρέμα του Ναούμ, στο ρέμα στα Μικρά Καζάνια και αλλού, πάντα όμως από την πάνω μεριά του δρόμου που κάνει τον κύκλο μέσα στο Ξερολάκι . Όμορφες οι εικόνες και εκεί αλλά το φαράγγι που «δεν βλέπεις ουρανό» πουθενά !

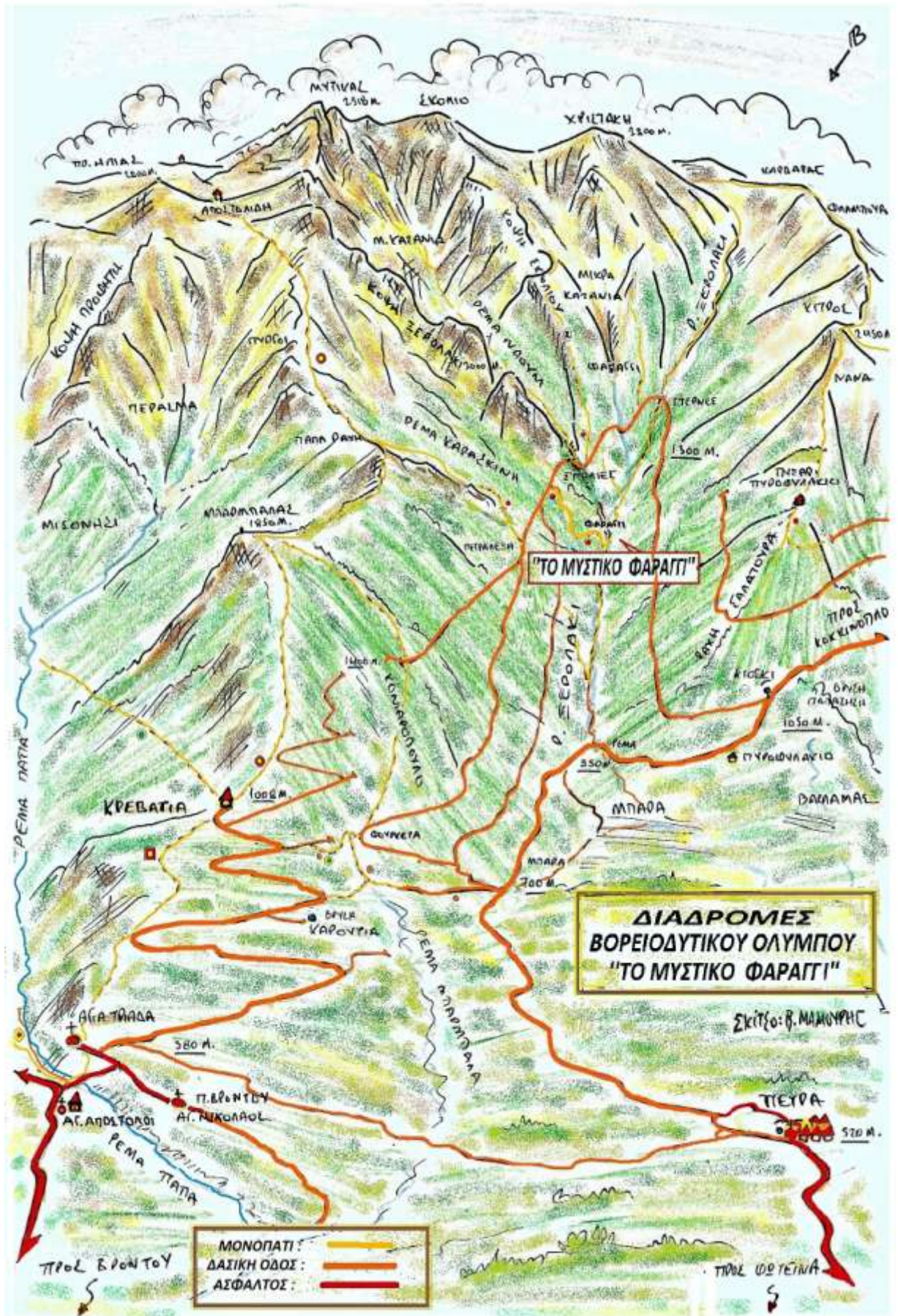
Αφήσαμε λοιπόν λίγη από την ματαιοδοξία του ορειβάτη πάνω στο δρόμο και κατηφορίσαμε προς τα κάτω, εκεί που τα ρέματα συναντούν την κύρια κοίτη του Ξερολακίου. Από την κοίτη μπήκαμε στην αρχή στο ρέμα του Καρασκίνη. Αυτό στην αρχή είναι φαρδύ αλλά στην συνέχεια στενεύει σχηματίζοντας μια μεγάλη σπηλιά στα δεξιά και ένα στενό φαράγγι στη συνέχεια που όμως απαιτεί από τα πρώτα μέτρα αναρρίχηση . Εντυπωσιακό αλλά μάλλον δεν πρόκειται για το φαράγγι που ψάχνουμε και έτσι ξαναγυρίζουμε στην κοίτη του Ξερολακίου. Κινούμαστε στο δρόμο που υπάρχει σε αυτήν μέχρι το σημείο που αυτός κάνει δεξιά προς το δάσος για να αποφύγει ένα δύσκολο κομμάτι του ρέματος. Δεν τον ακολουθούμε αλλά μπαίνουμε σε μικρότερο δρόμο δίπλα στο ρέμα και προς τα αριστερά ψάχνοντας την έξοδο του ρέματος του Ναούμ .

Ο δρόμος αυτός γυρίζει προς τα αριστερά και πάνω για να συναντήσει αυτόν που βρίσκεται ψηλότερα αλλά εκεί λίγα μέτρα δίπλα από την στροφή προς στο ρέμα βλέπουμε κάτι που μοιάζει με είσοδο. Είναι κάτι που εύκολα το προσπερνάς εκτός κι αν ψάχνεις κάτι παρόμοιο. Ναι, είναι η «πόρτα» του φαραγγιού που ψάχνουμε και είμαστε σίγουροι για αυτό από τα πρώτα κιόλας βήματα !

Κάθετοι τοίχοι περίπου δέκα-δεκαπέντε μέτρων που κλείνουν προς τα πάνω μας συνοδεύουν σε μια σχεδόν επίπεδη κοίτη με λίγα βράχια και φάρδος το πολύ πέντε μέτρα . Σε κάποιο σημείο ένας βράχος βρίσκεται σφηνωμένος δέκα μέτρα πάνω από τα κεφάλια μας δημιουργώντας ένα φυσικό γεφύρι και μάλιστα με δένδρα πάνω του!

Το φως πραγματικά δυσκολεύεται να μπει κάνοντας και την φωτογράφιση μια δύσκολη υπόθεση. Οι περίεργοι βραχώδης σχηματισμοί συνεχίζονται και πιο μέσα πάντα αρνητικοί στο τελείωμα τους και με μεγάλα πεύκα στις άκρες να σημαδεύουν τον ουρανό. Μια πραγματική σχισμή μέσα στο δάσος , ένα σχεδόν υπόγειο πέρασμα του ρέματος. Μετά από εκατό περίπου μέτρα το φαράγγι γίνεται αδιέξοδο. Η συνέχεια απαιτεί αναρρίχηση και έτσι η εξερεύνηση παίρνει τέλος . Βγαίνουμε από το φαράγγι και παίρνουμε τον δρόμο που ανεβαίνει προς τα πάνω για να δούμε που συναντά αυτόν που βρίσκεται ψηλότερα . Αυτό γίνεται κάτω από το Πόδι του Ναούμ και λίγο πριν τις Σπηλιές και το ρέμα .

Προχωρούμε και μπαίνουμε στο ρέμα προς τα κάτω για να βρεθούμε σύντομα πάνω από το αδιέξοδο του φαραγγιού. Τίποτα δεν μαρτυρά από εδώ την ομορφιά που βρίσκεται εκεί κάτω . Ναι το φαράγγι υπάρχει τελικά και είναι εδώ στο τέλος του ρέματος του Ναούμ.

Το φαράγγι από ψηλά

Το «μυστικό» φαράγγι...

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΚΑΙ ΤΟ ΞΕΡΟΛΑΚΙ

Μια επίσκεψη στο φαράγγι μπορεί να συνδυαστεί με μια εύκολη πορεία στην περιοχή χρησιμοποιώντας τους δασικούς δρόμους ή και με μια δυσκολότερη προς τις πολλές ψηλές κορυφές της περιοχής . Η περιοχή γενικά μπορεί να προσφέρει πανέμορφες εικόνες και στον επισκέπτη που απλά θέλει να κάνει ένα περίπατο και να δει τις ψηλότερες κορυφές από απόσταση αναπνοής . Η θέα των Καζανιών είναι γνωστό ότι χρησιμοποιείται σε όλα τα διαφημιστικά έντυπα για τον Όλυμπο και όμως το Ξερολάκι είναι η πιο αναξιοποίητη τουριστικά περιοχή του βουνού. Κάτω από άλλες συνθήκες αυτό ίσως δεν θα μας πείραζε και καθόλου.

Μας πειράζει όμως όταν ξυλεύεται χωρίς όρια και έλεγχο από νόμιμους και παράνομους , όταν το καλοκαίρι μετατρέπεται ανεξέλεγκτα σε εκτροφείο αγελάδων και όταν αποτελεί την κύρια είσοδο λαθροκυνηγών αγριοκάτσικων σε μια περιοχή που απαγορεύεται γενικά το κυνήγι και όλο το χρόνο. Μας πειράζει δε ακόμα περισσότερο όταν η Νομαρχία Λαρίσης -στην οποία ανήκει- την αγνοεί και «βλέπει» την τουριστική ανάπτυξη στον Όλυμπο μόνο με την μορφή ενός χιονοδρομικού στις Βρυσσούλες! * (έτος 2008). Μας προβληματίζει επίσης ότι ορειβάτες που γνωρίζουν, καθώς και σύλλογοι της περιοχής, δεν αντιδρούν αλλά και κάποιοι συναινούν σε αυτό! Μας αγχώνει επίσης η αδράνεια της ομοσπονδίας μας για όλα αυτά... **Μήπως τελικά οι ορειβάτες γίναμε μόνο αθλητές;**

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι υπάρχουν σχέδια και καλή διάθεση και ελπίζουμε σε μια απάντηση και μια κατάθεση και όχι αντιπαράθεση απόψεων, για μια κοινή δράση όλων για την προστασία του βουνού.

Καιρός πια να πάψουμε να διαφωνούμε για το όνομα της ρεματιάς του Παπά ή για το αν είχε συνθήκες πέρυσι για χειμερινές στα Καζάνια και να δώσουμε ιδέες για δράση υπέρ του Ολύμπου πριν να φτάσουν οι πυλώνες στο Σκολιό!

Κεφ. 13 : Γομαρόσταλος και Γκαβός

Η διαδρομή του Γομαρόσταλου, όπως και αυτή από Πετρόστρουγκα για το ρέμα του Γκαβού, καθαρίστηκε και σημαδεύτηκε από το Σάκη το Σπανούδη και τη παρέα του από Θεσσαλονίκη. Στη αυτή τη δημοσίευση δεν αναφέρθηκα στα ονόματα τους καθώς σεβάστηκα τη σεμνότητα που τους διακρίνει. Περνώντας όμως τα χρόνια κατάλαβα πως κάποια πράγματα πρέπει να καταγράφονται. Για ιστορικούς λόγους αλλά και για να μην οικειοποιούνται κάποιοι το έργο άλλων.

«Γιατί άνθρωποι κάθε λογής ανεβαίνουν και πάνω. Και το βουνό, ο Όλυμπος, κάθε φορά δάσκαλος γίνεται. Και σ' όλους μηνύματα στέλνει, σοφότεροι να κατεβούν, πιο Άνθρωποι... Και κάποιοι παίρνουν τα μηνύματα και προσπαθούν και καλύτεροι γίνονται. Κάποιοι όμως ούτε να ακούσουν δε θέλουν...»

ΡΑΧΗ - ΚΟΨΗ ΓΟΜΑΡΟΣΤΑΛΟΥ ΚΑΙ ΓΚΑΒΟΣ

«Στις κουτσουρόστρατες του Ολύμπου»

«Προς το τέλος του χειμώνα σαν έσφιγγαν τα χιόνια στα ψηλά και λιώνανε στα χαμηλά ανεβαίνανε οι λωτόμοι να κόψουν ρόμπολα. Τα κόβανε ψηλά στο ύψος του χιονιού και τα σέρνανε κάτω προς τα Πριόνια. Στενά απότομα μονοπάτια οι δρόμοι τους και μικρά λιβάδια στις ράχες οι στάβλοι για τα ζώα τους. Έτσι γινήκανε εκεί ψηλά οι κουτσουρόστρατες και τα γομαροστά(β)λια του Ολύμπου...»

Στο «Γομαρόσταλο»

Ακριβώς πάνω από τα Πριόνια και προς τα βορειοδυτικά η απότομη ράχη του Γομαρόσταλου που σημαδεύει το Οροπέδιο των Μουσών ήταν η πρώτη επιλογή των ξυλάδων της εποχής. Τα πολλά λιβάδια και οι κομμένοι κορμοί που συναντάμε πάνω της μαρτυρούν την ιστορία της . Την ίδια έντονη ξύλευση δέχονταν και η ευρύτερη, γεμάτη κουτσουρόστρατες , περιοχή από το ρέμα του Μαγαλιά μέχρι το ρέμα του Γκαβού και το Στράγκο . Παλιές φωτογραφίες εκείνης της εποχής δείχνουν ένα τοπίο εντελώς διαφορετικό με μικρή δασοκάλυψη. Σήμερα ευτυχώς το δάσος έχει επανέλθει κλείνοντας σε πολλά σημεία τα μονοπάτια και τα λιβάδια . Μόνο οι ψηλά κομμένοι και φθαρμένοι κορμοί έχουν μείνει για να δείχνουν ότι κάποτε εδώ υπήρχε έντονη ανθρώπινη κίνηση .

Στην αλπική ράχη του Γομαρόσταλου

Πρόσφατα το μονοπάτι της ράχης του Γομαρόσταλου καθαρίστηκε και σηματοδεύτηκε και αυτό θα ακολουθήσουμε μέχρι και το τέλος της βραχώδους κόψης στο οροπέδιο. Το τελευταίο αυτό κομμάτι απαιτεί αναρρίχηση σε σαθρό πεδίο και χρειάζεται ασφαλιστικά μέσα ή την ανάλογη εμπειρία σε δύσκολες αλπικές διαδρομές. Επειδή η καταρρίχηση των τελευταίων βράχων είναι ακόμα πιο δύσκολη για επιστροφή θα στραφούμε προς Λαιμό, Σκούρτα και Ανάθεμα. Από το Στράγκο προς το Γκαβό η πιο υπέροχη τραβέρσα του βουνού θα μας ξαναφέρει προς την ράχη του Γομαρόσταλου για να κατεβούμε από εκεί που ανεβήκαμε.

Περιγραφή ανάβασης :

Φτάνουμε στα Πριόνια και ακριβώς απέναντι από το πάρκιν βλέπουμε την είσοδο του μονοπατιού και τη σχετική πινακίδα. Το μονοπάτι μας ξεκινά με έντονη ανηφόρα και πυκνή σήμανση με μπλε χρώμα. Σε κάποια σημεία θα διακρίνουμε και την παλαιότερη κόκκινη σήμανση του ΣΕΟ Θεσσαλονίκης . Στην αρχή έχουμε κάποιες εικόνες του Μαυρόλογγου αλλά στην συνέχεια κινούμαστε πάνω από το ρέμα του Γκαβού με θέα προς τον Ενιπέα την θάλασσα και τον Καλόγερο πίσω μας. Το μονοπάτι πρόσφατα κλαδεμένο είναι μια στενή δίοδος σε πυκνό δάσος μαύρης πεύκης και οξιάς . Πολύ σύντομα και με συνεχόμενες μικρές στροφές κερδίζει ύψος και μπαίνει σε δάσος ρόμπουλου. Στην ουσία το μονοπάτι ανεβαίνει στην ανατολική πλαγιά της ράχης για να αποφύγει τα σαθρά και δύσκολα βράχια που βρίσκονται πάνω της . Περίπου στο υψόμετρο των 1700 μέτρων συναντά το φαρδύτερο μονοπάτι που από το Στράγκο τραβερσάει μέχρι το ρέμα του Μαγαλιά και συναντά το μονοπάτι E4 για το Σπήλιος Αγαπητός. Κάνουμε λοιπόν αριστερά και ακολουθούμε το νέο μονοπάτι που έχει τα δικά του κόκκινα σημάδια αλλά και αυτά που ακολουθούσαμε (μπλε σε πιο σκούρα τώρα απόχρωση) .

Σύντομα η διπλή σήμανση και η τραβέρσα τελειώνει σε όμορφο λιβάδι-γομαρόσταλο πάνω στη ράχη με θέα τον Μαυρόλογγο και τις ψηλότερες κορυφές του βουνού. Αφήνουμε το φαρδύ μονοπάτι και ανηφορίζουμε προς τα πάνω στην ράχη ακολουθώντας αδιόρατο μονοπάτι στο λιβάδι που σύντομα μπαίνει σε δάσος ρόμπουλου. Τα σημάδια εδώ είναι λιγότερα και το μονοπάτι δεν είναι ευδιάκριτο αλλά υπάρχουν παλιοί κομμένοι κορμοί που μας οδηγούν καθώς και η ίδια η ράχη που αρχίζει και αποκτά το χαρακτήρα κόψης .

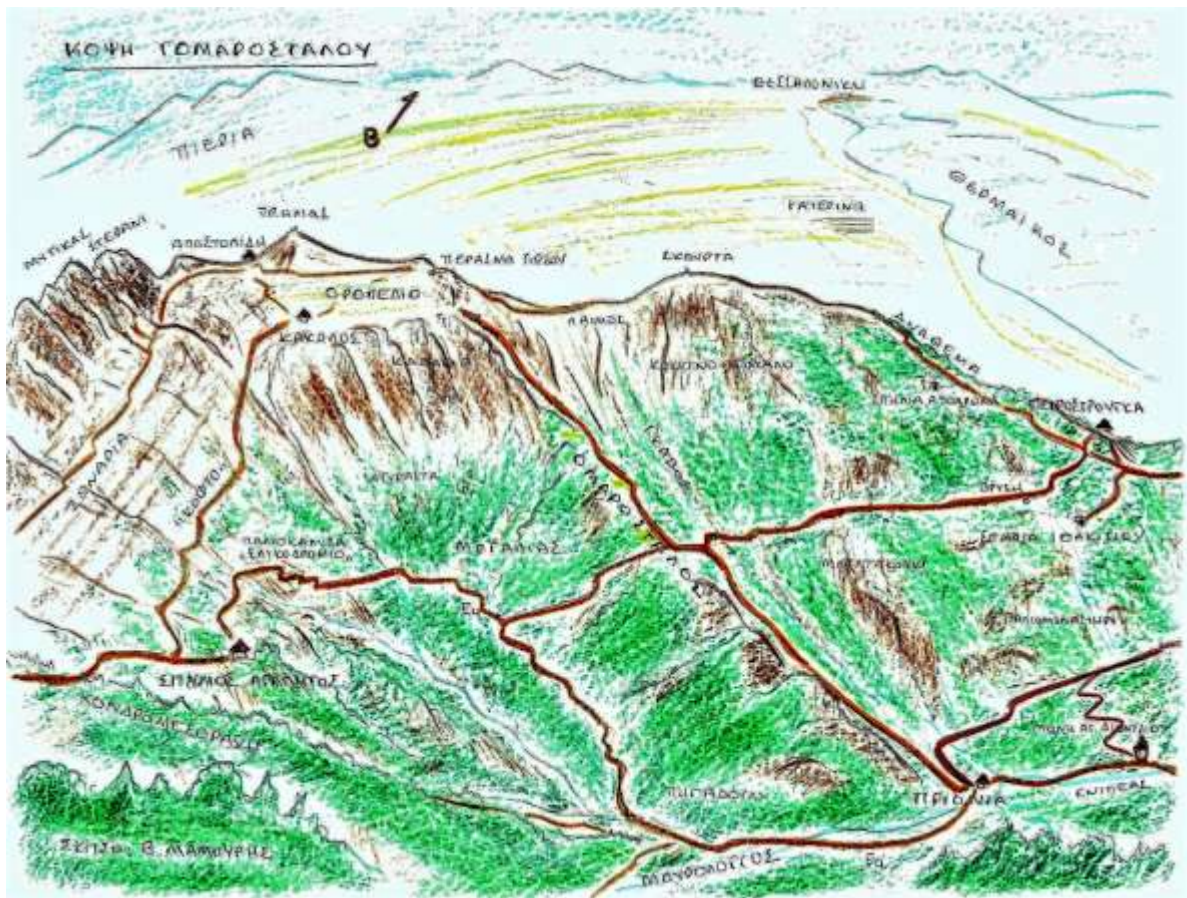
Ένα δεύτερο λιβάδι ,ένα τρίτο και είμαστε στα τελευταία δέντρα της ράχης που έχει γίνει μια στενή κόψη χωρίς ίχνος μονοπατιού. Οι γομαρόστα(β)λοι τέλος και μπροστά μας μια εύκολη αλλά σαθρή έξαρση της κόψης και τέλος το βράχινο αναρριχητικό κομμάτι της . Δεξιά μας προς τα βόρεια τα Καγκέλια ο Λαιμός και η Σκούρτα ενώ δυτικά το Στεφάνι , ο Μύτικας, τα Ζωνάρια, οι Σταυροϊτιές... Όλος ο Όλυμπος στα πόδια μας καθώς είμαστε στην πιο κεντρική κόψη του βουνού πάνω από το καταφύγιο του Σπήλιου Αγαπητού και λίγο κάτω από το Οροπέδιο.

Φτάνουμε στα βράχια της κόψης, με τα εντυπωσιακά Καλάγια αριστερά μας, και τα μπλε βέλη και σημάδια να μας δείχνουν τον πιο εύκολο δρόμο για να συνεχίσουμε.

Κινούμαστε λοιπόν στην αρχή δεξιά κάτω από τα βέλη και στη συνέχεια σκαρφαλώνουμε για να βγούμε στην κόψη δίπλα από χαρακτηριστικό λούκι. Αποφεύγουμε δύσκολους βράχους πάντα από δεξιά με περάσματα τρίτου βαθμού και κινούμαστε διαδοχικά στην στενή αλλά εντυπωσιακή βραχώδη κορυφογραμμή. Ένα φαρδύτερο κομμάτι ένας τελευταίος βράχος που σκαρφαλώνουμε και είμαστε στην νοτιοανατολική άκρη του Οροπεδίου των Μουσών με τα καταφύγια του Κάκαλου και του Αποστολίδη απέναντί μας.

Περιγραφή κατάβασης:

Αποχαιρετάμε το Οροπέδιο και κινούμαστε στην κλασική διαδρομή πέρασμα Γιώσου, Λαιμός μέχρι και την Σκούρτα. Από εδώ επιλέγουμε την διαδρομή προς Ανάθεμα και Στράγκο ακολουθώντας τα νότια γκρέμια τη Σκούρτας μέχρι πλαστικά κολονάκια που οδηγούν στην είσοδο του Αναθέματος. Μπαίνουμε σε αυτό με απότομη κλίση και πυκνά κόκκινα σημάδια και ανατολική κατεύθυνση. Περνάμε ένα πρώτο ξέφωτο δίπλα από την σπηλιά του Απόλλωνα, άλλα δύο μικρότερα και φτάνουμε στο Στράγκο. Εδώ στα 1900 μέτρα το κλασικό μονοπάτι συνεχίζει ανατολικά και κάτω προς Γκορτσιά ενώ ένα άλλο αριστερά και βόρεια πηγαίνει προς Πετρόστρουγκα.

Δεξιά μας προς τα νοτιοδυτικά είναι το μονοπάτι που θα μας οδηγήσει προς το Γκαβό και το Γομαρόσταλο. Η διαδρομή είναι και αυτή σε ένα μεγάλο μέρος καθαρισμένη από την ίδια παρέα της Θεσσαλονίκης που καθάρισε και το Γομαρόσταλο και που φιλοδοξεί με το τέλος των εργασιών να την σημαδέψει όλη με κίτρινο χρώμα και να τοποθετήσει και ανάλογες πινακίδες. Το μονοπάτι προς το παρόν έχει παλιά κόκκινη και τοπικά καινούρια κίτρινη σήμανση και είναι μια τραβέρσα που κόβει τα ρέματα που κατεβαίνουν από τη Σκούρτα.

Στο πρώτο μεγάλο ρέμα κάνει μικρό παρακλάδι που ξανανεβαίνει όμως προς το βασικό. Είμαστε στη βρύση του Αποστολίδη που το νερό της μαζεύετε τώρα για τις ανάγκες του καινούριου καταφυγίου στην Πετρόστρουγκα. Κινούμαστε σε δάσος ρόμπλου και βγαίνουμε συχνά σε ξέφωτα με όμορφη θέα προς τα Πριόνια και την κόψη του Γομαρόσταλου.

Συνεχίζουμε και βγαίνουμε σε μεγάλο ρέμα με βλάστηση και δεκάδες ισοπεδωμένους κορμούς. Είναι το ρέμα του Γκαβού , ή «Σούδα» όπως το λένε πολλοί, που κατεβαίνει από το Λαιμό μέχρι σχεδόν τον Ενιπέα . Είναι ένα κλειστό ρέμα, τυφλό όπως λέει και το όνομά του, που οι χιονοστιβάδες που κατεβάζει διαλύουν την περιοχή και σταματούν σε φυσικό φράγμα λίγο πάνω από τον δρόμο που έρχεται από το Σταυρό. Εδώ το μονοπάτι χρειάζεται δουλειά αλλά και έτσι η σήμανση μας οδηγεί με ασφάλεια ανάμεσα από πεσμένα δένδρα προς τη ράχη του Γομαρόσταλου. Δεν θα αργήσουμε να συναντήσουμε τα μπλε σημάδια που προς τα αριστερά, το ίδιο απότομα όπως μας ανέβασαν, θα μας κατεβάσουν προς τα Πριόνια. Αν θέλουμε πιο ομαλή αλλά μεγαλύτερη κατάβαση μπορούμε να συνεχίσουμε προς την ράχη και τον Μαγαλιά. Εκεί στα 1700 μέτρα θα συναντήσουμε την κλασική διαδρομή του E4 και θα κατηφορίσουμε προς τον Μαυρόλογο και τα Πριόνια.

Τι να προσέξουμε:

Η διαδρομή ανάβασης είναι σύντομη με μεγάλες κλίσεις για αυτό και θέλει καλό ρυθμό ώστε να κρατήσουμε δυνάμεις για το τελευταίο αναρριχητικό κομμάτι. Νερό δεν θα βρούμε πουθενά για αυτό η οικονομία δυνάμεων, η σωστή επιλογή-κατανάλωση εφοδίων, καθώς και το μικρό βάρος στο σακίδιο, δίνουν πάντα καθαρό μυαλό και «ισορροπία» στο βράχο. Σίγουρα το τελευταίο κομμάτι δεν είναι για μεγάλες ομάδες ούτε για άτομα που δεν έχουν σκαρφαλώσει τον 3^ο βαθμό σε σαθρό πεδίο του Ολύμπου. Η χρήση σχοινιού ή άλλων υλικών εξαρτάτε από την κρίση και την ικανότητα του καθενός. (Πρόσφατα έχουν μπει και σταθερά σχοινιά). Για όσους θέλουν να αποφύγουν το σκαρφάλωμα μπορεί να γίνει τραβέρσα από τα τελευταία δένδρα της κόψης προς τα Καγκέλια σε πεδίο σαθρό με μέτρια κλίση.. Ανάποδα μπορεί να γίνει και κατάβαση. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται εμπειρία κίνησης σε αλπικό πεδίο και καλός καιρός. Το Χειμώνα η ανάβαση της κόψης είναι ασφαλής από χιονοστιβάδες και επειδή έχει νοτιοανατολικό προσανατολισμό δεν κρατάει και πολύ χιόνι, απαιτεί όμως την ανάλογη εμπειρία και εξοπλισμό μιας χειμερινής αναρρίχησης στον Όλυμπο.

Στη διαδρομή κατάβασης νερό θα βρούμε μόνο στο καταφύγιο Πετρόστρουγκας και ίσως στη βρύση του Γιώσου, καθώς τα ρέματα είναι στεγνά τις περισσότερες μέρες του χρόνου. Προσοχή σε περίπτωση ομίχλης θέλει το οροπέδιο της Σκούρτας για να βρούμε την είσοδο του Αναθέματος. Σε κάθε περίπτωση Ανατολικά και Βόρεια με μέτριες κλίσεις θα πέσουμε στην κλασική διαδρομή της Πετρόστρουγκας.

Σαν επίλογος:

Η παρουσίαση διαδρομών σε αλπικό πεδίο με αναρριχητικά κομμάτια είναι κάτι που θέλει ιδιαίτερη προσοχή καθώς υπάρχουν ορειβάτες που τις ψάχνουν χωρίς όμως πολλές φορές να είναι έτοιμοι για αυτές. Δυστυχώς η εκπαίδευση σε αυτό που λέμε «κλασική ορειβασία» χάνεται μέσα στο τεράστιο κενό που χωρίζει την ορεινή πεζοπορία και την αναρρίχηση. Και μαζί με την κλασική ορειβασία κινδυνεύουν να χαθούν και οι κλασικές βουνίσιες γραμμές καθώς το κοινό ζητά παντού σήμανση, σκαλοπάτια, σταθερά σχοινιά και τελευταία χειμερινή και γιατί όχι νυχτερινή σήμανση!!!

Για λόγους ασφάλειας λοιπόν αντί να ζητάμε ορειβατική εκπαίδευση του κόσμου για τα πιο δύσκολα, παρεμβαίνουμε στο βουνό και τα κάνουμε πιο εύκολα!

Σίγουρα το καθάρισμα και η σήμανση των παλιών μονοπατιών ή της πορείας για μια κορυφή είναι κάτι απαραίτητο σαν παρέμβαση.

Που τελειώνει όμως η παρέμβαση αυτή και που πρέπει να παραμείνει ανέγγιχτο το βουνό για να αρχίζει η πραγματική επαφή μαζί του, η πραγματική ορειβασία ;

Η δουλειά που έγινε και γίνεται στο Γομαρόσταλο είναι ήδη αρκετή και μαζί με αυτή τη παρουσίαση δείχνουν απλά το δρόμο για μια όμορφη αλλά και άγρια πλευρά του βουνού.

Η διαδρομή στην κόψη μέχρι το Οροπέδιο δεν είναι «γήπεδο» και δεν προσφέρεται για μια ακόμα «κατάκτηση» του βουνού από ορειβάτες-αθλητές. Είναι για αυτούς που έχουν την γνώση, εκτιμούν σωστά τις ικανότητές τους απέναντι στην άγρια φύση του βουνού και θέλουν να ζήσουν μια ακόμα πραγματικά ορειβατική εμπειρία...

Έχω κάποιους στο μυαλό μου... Ελπίζω να μην είναι μόνο αυτοί...

Τα Καλάγια και οι ψηλές κορυφές από την κόψη

Κεφ. 14 : Κόψη Σκολιού

Τα κείμενο γράφτηκε το 2006 και αποδείχτηκε προφητικό σε ότι αφορά τα ορειβατικά δρώμενα του Ολύμπου και όχι μόνο... Γράφτηκε με ένα διαφορετικό ύφος, με χιούμορ αλλά και προβληματισμό για το μέλλον. Δέκα χρόνια μετά δεν ξέρει κανείς αν πρέπει να γελάσει ή να κλάψει. Πολλά πράγματα δεν έρχονται πια στον ύπνο μας σαν ένα κακό όνειρο, τα ζούμε και είναι πια μια πραγματικότητα...

Η κόψη του Σκολιού

ΚΟΨΗ ΣΚΟΛΙΟΥ

“Είναι καλοκαίρι, μεσημέρι, αλλά η ομίχλη είναι πυκνή καθώς ανεβαίνουμε με το Γιάννη από Αγιαντώνη για Σκολιό. Ξαφνικά η ομίχλη διαλύεται και από τη μεριά της Μεγάλης Γούρνας ακούμε κάτι σαν μουσική. Πολλά τζιπ, κόσμος, ψησταριές, φασαρία στα 2400 μέτρα στο τέλος του δρόμου. Του δρόμου που είναι ασφαλοστρωμένος! Τινάζομαι από το κρεβάτι! Ευτυχώς ήταν μόνο ένα όνειρο...

Η ομίχλη πάλι διαλύεται κι εμείς ανεβαίνουμε από Κλεφτόβρυση και Έλατο προς Πετρόστρουγκα. Ξαφνικά πυροβολισμοί από παντού δημιουργούν πανδαιμόνιο! Πέφτουμε με τα μούτρα στο μονοπάτι ενώ κλαράκια και κουκουνάκια πέφτουν γύρω μας! Καμιά δεκαριά κυνηγοί εμφανίζονται από το πουθενά με τα όπλα τους να καπνίζουν! Γελούν μαζί μας κι εγώ ξυπνάω. Χάνω έτσι τη σκηνή που ορμάω πάνω τους... Τώρα ανεβαίνουμε από Μαυρόλογγο προς Λιβαδάκι, στον πυρήνα του «Εθνικού Δρυμού». Ξάφνου σκάει στα πόδια μας ένα μπουκαλάκι ιστονικού!

Συνεχίζουμε, πάντα σε έντονη κλίση και τοπικά σαθρό πεδίο, ώσπου το δάσος, που κρατά γερά πάνω στα βράχια της κόψης, νικιέται από το υψόμετρο.

Είμαστε πια στα 2000 μέτρα και η κόψη μετατρέπεται σε φυσικό μπαλκόνι, πάνω από το ρέμα του Ναούμ, με εντυπωσιακή θέα προς την κόψη του Ξερολακίου και τα Καζάνια. Συνεχίζουμε και παίρνουμε ανάσα καθώς κινούμαστε σε φαρδύ λαιμό, με ήπια κλίση, ανάμεσα στα Μικρά και Μεγάλα Καζάνια. Εδώ βγαίνει και φαρδύ λούκι από το ρέμα Ναούμ γνωστό και σαν «λούκι του Άλαν».

Ο Άλαν είναι ο ηρωικός σκύλος που «ακολούθησε» χειμώνα στην ανάβαση αυτή «γνωστή παρέα» από Θεσσαλονίκη.

Μπροστά μας έχουμε το πιο δύσκολο κομμάτι της διαδρομής. Είναι μια πολύ σαθρή και με έντονη κλίση ράχη που θα μας οδηγήσει σε δεύτερο φυσικό μπαλκόνι και στη τελική κόψη για την κορυφή. Στα αριστερά της πορείας μας η πλαγιά πέφτει απότομα και στη συνέχεια σπάει σε μια σειρά από λούκια προς το ρέμα του Ναούμ.

Σταματάμε συχνά για ανάσες χαζεύοντας και την ορθοπλαγιά του Χριστάκη πάνω από τα Μικρά Καζάνια. Η ανηφόρα και η «σάρα» είναι ατελείωτη αλλά το δεύτερο μπαλκόνι (2700μ.), μας αποζημιώνει, με την απίστευτη θέα των ψηλότερων κορυφών απέναντι και των Καζανιών κάτω από τα πόδια μας. Πιο πάνω μας στη συνέχεια η ομαλή προκορφή του Σκολιού και πιο δεξιά το διάσελο Σκολιού-Χριστάκη. Στο διάσελο θα μπορούσαμε να βρισκόμαστε κι εμείς αν προτιμούσαμε μια πιο ομαλή ανάβαση. Με τραβέρσα και όχι με κατευθείαν ανάβαση προς το δεύτερο μπαλκόνι και την τελική κόψη.

Συνεχίζουμε σ' αυτήν με την ορθοπλαγιά του Σκολιού αριστερά μας. Αγνοούμε αδιόρατο μονοπάτι προς τα Καζάνια (εξυπηρετεί αναρριχητές), περνάμε δίπλα από την τρύπα –βάραθρο του Σκολιού και επιτέλους φτάνουμε στην κορυφή... Λίγα μέτρα πιο κάτω το Ε4 θα μας οδηγήσει προς το καταφύγιο Σπήλιος Αγαπητός και τα καταφύγια του Οροπεδίου για διανυκτέρευση.

Το πρώτο και το δεύτερο μπαλκόνι της κόψης χειμώνα

Πιο κοντά, ακολουθώντας τη νότια κορυφογραμμή, το καταφύγιο ανάγκης του Αγίου Αντωνίου μπορεί να μας προσφέρει προστασία. Στη Μεγάλη Γούρνα χαμηλότερα, έχουμε και τη καλύβα Χριστάκη, με ρίσκο όμως να ξυπνήσουμε με κορναρίσματα...

Επιστροφή για τις Σπηλιές του Ναούμ γύρω από το Χριστάκη (Μεγάλη Μικρή Γούρνα και Ξερολάκι) ή από Οροπέδιο-Πόρτες –Μεγάλα Καζάνια-ρέμα Ναούμ. Αν θέλουμε να κατεβούμε από τα ίδια καλύτερα να προτιμήσουμε το διάσελο Σκολιού-Χριστάκη και τραβέρσα προς το πρώτο Μπαλκόνι. Κατάβαση από τα Μικρά Καζάνια απαιτεί εμπειρία και εξοπλισμό κατάβασης φαραγγιού. Αυθημερόν ανάβαση και κατάβαση απαιτεί πολύ καλή φυσική κατάσταση και εμπειρία. Τα 1600 μέτρα της υψομετρικής διαφοράς, το δύσκολο πεδίο χωρίς ίχνος μονοπατιού και σήμανσης, η απουσία καταφυγίων πάνω στη διαδρομή και η δύσκολη επικοινωνία και παροχή βοήθειας ανεβάζουν τη δυσκολία της ανάβασης. Σε περίπτωση κακοκαιρίας όλα τα παραπάνω την καθιστούν απαγορευτική. Το χειμώνα τα πράγματα είναι ακόμα πιο δύσκολα καθώς όλη η ράχη του Σκολιού κατεβάζει και φορτώνει με απίστευτα χιόνια τα Μικρά Καζάνια.

Ακόμα και μετά την τοποθέτηση των σιδερένιων σκαλοπατιών η κίνηση στην κόψη του Σκολιού δεν έχει αυξηθεί. Παραμένει μια ανάβαση σε μια παρθένα πλευρά του βουνού που σίγουρα θα ικανοποιήσει τον έμπειρο και απαιτητικό πεζοπόρο-ορειβάτη που ζητά κάτι έξω από τα συνηθισμένα. Κάποιες φορές όμως ακόμα και κοντά στην κορυφή προσέξτε! Έρχονται στιγμές που κάποιοι εφιάλτες γίνονται πραγματικότητα. Υπάρχουν φορές που όταν διαλύεται η ομίχλη χάνεται η ομορφιά, η φύση, ο μύθος, ο Όλυμπος...

Το αλπικό κομμάτι της κόψης Σκολιού

Κεφ. 15 : Κόψη Προφήτη Ηλία

Η περιγραφή της διαδρομής ήρθε για να λύσει πολλές απορίες ορειβατών, μιας και μετρούσε ελάχιστες αναβάσεις όταν δημοσιεύτηκε. Ακόμα και τώρα υπάρχουν ερωτήματα για κάποια σημεία της, αλλά και για κάποιες διαφορετικές αναβάσεις που έχουν γίνει. Το σκίτσο που μπαίνει εδώ, είναι νεώτερο της δημοσίευσης του 2010, για να λύσει κάποιες από τις απορίες αυτές. Η περιγραφή όμως της διαδρομής παραμένει η ίδια καθώς αποτελεί την «κλασική» ανάβαση της κόψης.

ΚΟΨΗ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ « Η Βόρεια »

«Στέκεσαι στο Λαιμό και χαζεύεις τους εντυπωσιακούς της πύργους από Ανατολικά, να δημιουργούν ένα υπέροχο προφίλ. Ανεβαίνεις την κόψη του Μπαρμπαλά, αντικρίζεις από δυτικά το ίδιο προφίλ και τρελαίνεσαι!

Στενή σαν μαχαίρι, πάνω στον άξονα του βορρά, την αγναντεύεις από τα Κρεβάτια και σου κλείνει το μάτι, μαζεύοντας τη σκιά ή τα σύννεφα, πότε από την μια και πότε από την άλλη... Η βόρεια κόψη του βουνού. Η κόψη του Προφήτη Ηλία. Όνειρο και πόθος!»

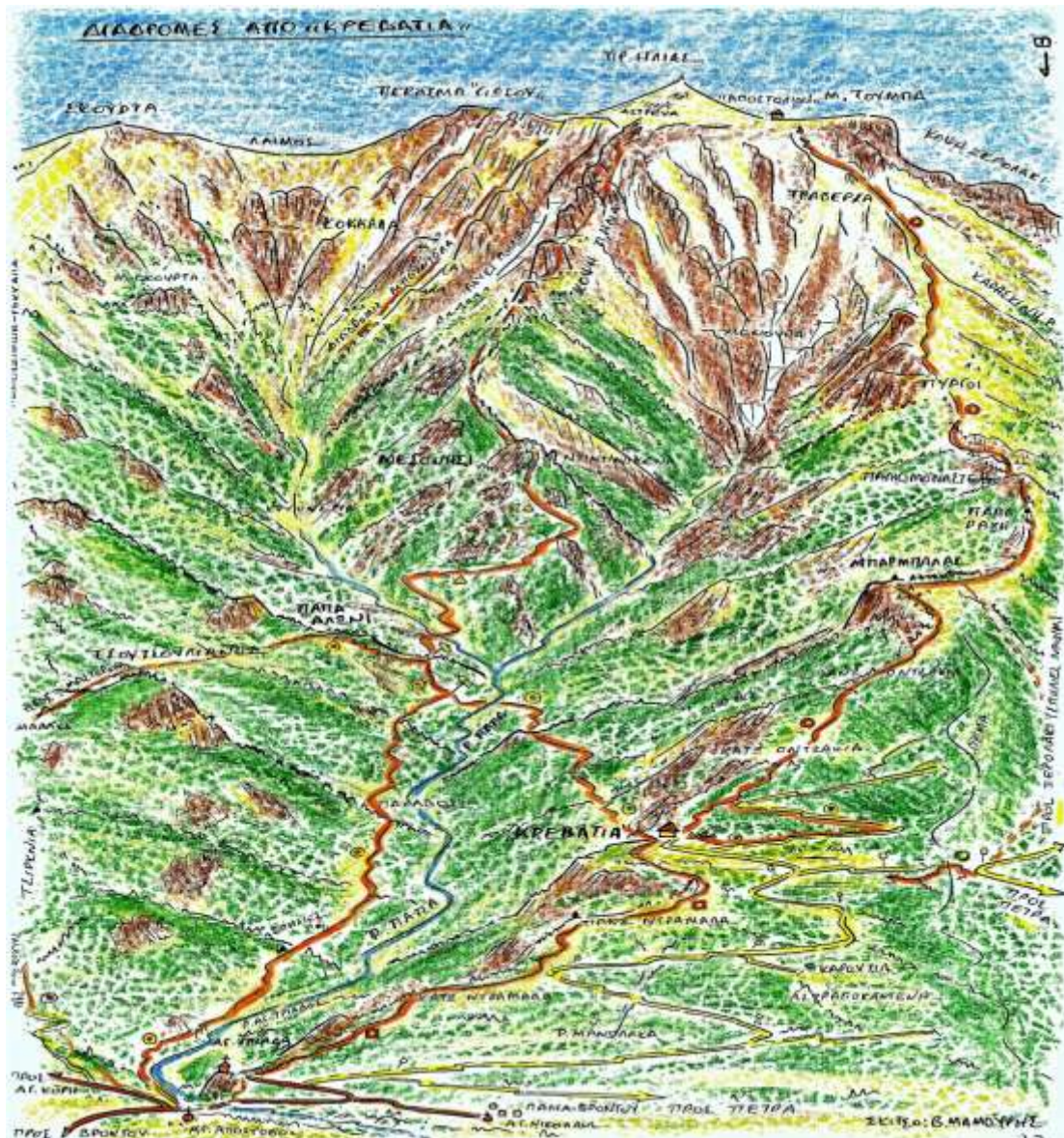

Το προφίλ της κόψης από Μπαρμπαλά

Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ: Από τα Κρεβάτια (1008μ.) παίρνουμε το μπλε-κίτρινο μονοπάτι που μας κατεβάζει στη ρεματιά του Παπά (800μ.) και στη συνέχεια περνά απέναντι και μας βάζει στο κόκκινο-κίτρινο μονοπάτι για Παπά-Αλώνι.

Το ακολουθούμε για λίγο και σύντομα το αφήνουμε για να ακολουθήσουμε την κίτρινη σήμανση για Μεσονήσι. Αυτή θα μας περάσει ξανά από το ρέμα (900μ.θέση Κρουονέρια) και θα μας οδηγήσει μέχρι τα 1400 μέτρα ψηλά, στη θέση Διδηνίκαινα και στην αρχή της κόψης.

Μέχρι εδώ το μονοπάτι, η σήμανση, και το σταθερό σχοινί στα δύσκολα, κάνουν την ανάβαση εύκολη, παρόλη την έντονη κλίση. Από εδώ και πέρα η κόψη γίνεται δύσβατη. Περνά ένα βράχινο εμπόδιο από αριστερά και σιγά-σιγά φαρδαίνει και μετατρέπεται σε ράχη με έντονη κλίση. Ανεβαίνουμε τη ράχη από το ψηλότερο σημείο της, έχοντας στα δεξιά μας απότομη ρεματιά. Η αρχή της ρεματιάς είναι και το τέλος της ράχης που ξαναγίνεται απότομη κόψη. Περνάμε με προσοχή κάποιες πλάκες, μπαίνουμε σε δάσος με μεγάλα ρόμπολα και βγαίνουμε σε στενό σημείο που καταλήγει σε τοίχο που απαιτεί αναρρίχηση(2000μ.). Η πεζοπορία εδώ παίρνει τέλος και ένα επίπεδο σημείο κάτω από ένα από τα τελευταία ρόμπολα της κόψης προσφέρεται για ξεκούραση και διανυκτέρευση. Στο, χωρίς μονοπάτι, κομμάτι αυτό της ανάβασης, υπάρχει και αραιή σήμανση με κίτρινα τρίγωνα. Κάποιος άγνωστος φίλος τα έβαλε στα δέντρα περισσότερο σαν επιβεβαίωση της σωστής πορείας και τον ευχαριστούμε για αυτό.

Ο εντυπωσιακός δεύτερος μεγάλος πύργος

«Για δεύτερη φορά πέφτουμε στο ρέμα και εδώ στα Κρυονέρια η δροσιά και η ομορφιά του τοπίου είναι απίστευτη. Ξέρουμε ότι από εδώ και πάνω δεν θα βρούμε νερό. Ξέρουμε ότι πρέπει να φορτώσουμε αρκετό από αυτό και να βαρύνουμε και άλλο τα σακίδια. Ξέρουμε την ανηφόρα που μας περιμένει καθώς και το ρίσκο στο σαθρό πεδίο ψηλότερα.

Κι όμως αφήνουμε τον παράδεισο, φορτώνουμε και ξεκινάμε. Τα πρώτα βήματα στην κόντρα βαριά και ήδη πριν τα 1000 μέτρα αρχίζουν οι ερωτήσεις του τύπου: Ποιος είμαι; Που πάω; Τι πάω να βρω εκεί πάνω και άλλα τέτοια. Και το κακό είναι ότι θα συνεχιστούν για άλλα 1000 μέτρα υψομετρικής.»

Ψάχνοντας τη διαδρομή στην τελευταία σχοινιά

Η ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΗ: Δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες αν είστε εξοικειωμένοι με σαθρά πεδία. Ο καιρός όμως και το βάρος του σακιδίου μπορεί να ανεβάσουν το βαθμό δυσκολίας. Πολύ προσοχή απαιτούν οι τραβέρσες και τα εύκολα λούκια αν γίνουν ανασφάλιστα. Για το αναρριχητικό κομμάτι πέρα από τον ατομικό σας εξοπλισμό, θα χρειαστείτε 5-6 σετάκια, εξτρά ιμάντες και καράμπινερ, μια σειρά καρύδια, 3-4 μεσαία φρέντς και 5-6 σχισμόκαρφα κυρίως για τα ρελέ. Σχοινιά κατά προτίμηση εξηντάρια. Η αναρρίχηση ξεκινά στα 2000μ. με ένα τοίχο ακριβώς πάνω από το μπιβουάκ. Ένα σφηνωμένο καρύδι και ένα καρφί με ιμάντα μας δείχνουν την πρώτη σχοινιά της διαδρομής. Αν σκαρφαλώσουμε ευθεία επάνω είναι μισή σχοινιά πάνω από τον πέμπτο βαθμό. Άλλο ένα καρύδι και ένα καρφί, που θέλουν πάντα έλεγχο, μας βοηθούν να βγούμε και να κάνουμε ρελέ σε μικρό ρόμπολο.

Μπορούμε όμως μετά το πρώτο καρφί με ιμάντα να τραβερσάρουμε και προς τα δεξιά. Έτσι θα βγούμε πιο εύκολα κάνοντας όμως μια ολόκληρη σχοινιά.

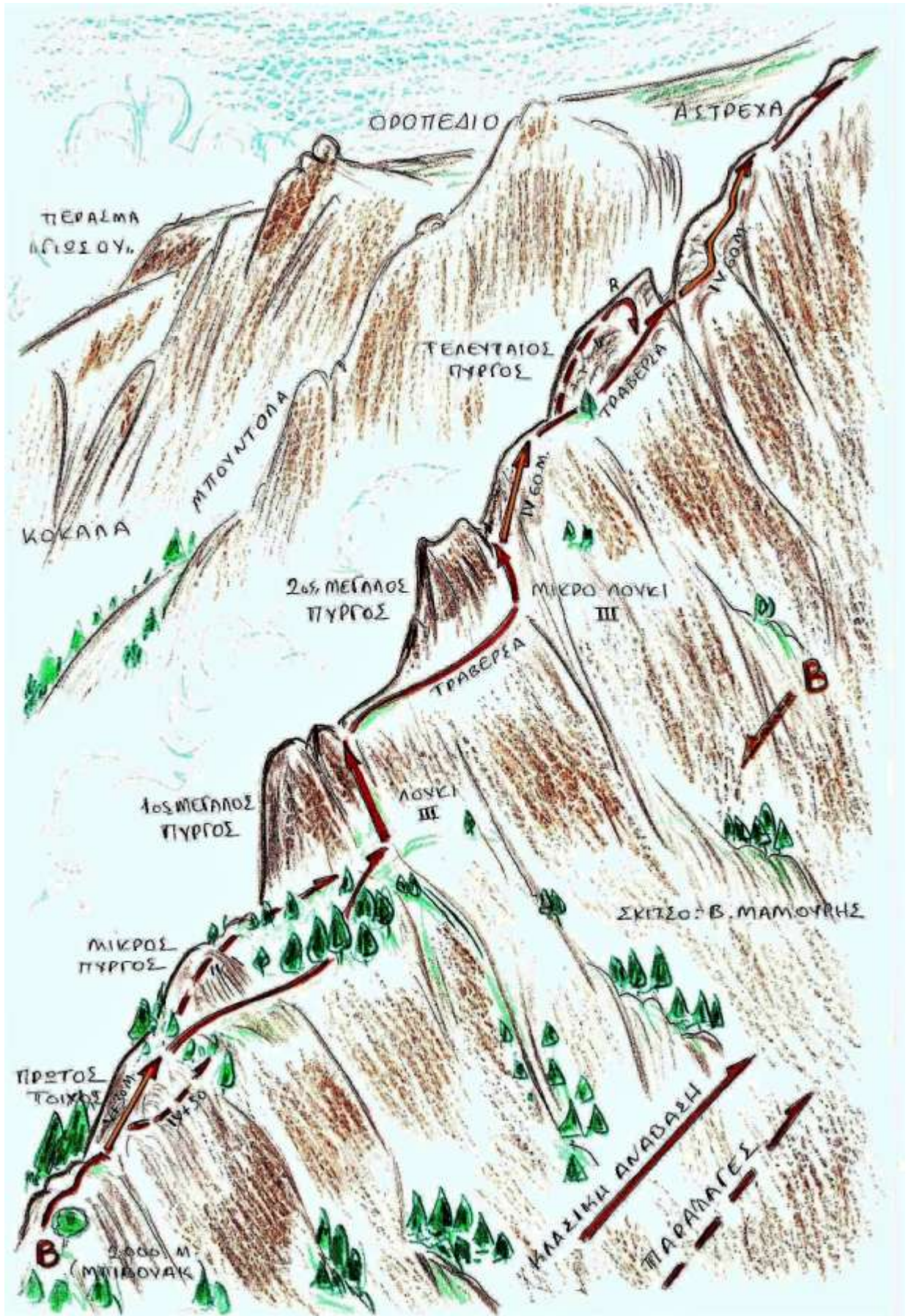
Σε κάθε περίπτωση πάνω από τον τοίχο μαζεύουμε σχοινιά και τραβερσάρουμε από δεξιά μικρό πύργο και βράχια που βρίσκονται από πάνω μας και πάνω στην κόψη. Κινούμαστε στη δεξιά πλευρά της κόψης και ανηφορίζουμε προς μικρό δάσος από ρόμπολα πάνω από το οποίο βλέπουμε τον πρώτο μεγάλο πύργο της κόψης. Ανεβαίνουμε σε έντονη κλίση και ανάμεσα στα δέντρα, προς τα δεξιά του πύργου, μέχρι χαρακτηριστικό λούκι με βράχια και θάμνους. Το λούκι αυτό (τρίτου βαθμού) θα μας βγάλει πάνω στην κόψη και πίσω από τον πύργο. Μπροστά μας το τελευταίο εύκολο πεδίο με χόρτα και μετά το βασίλειο της πέτρας. Ένα δύο μικρά ρόμπολα σφηνωμένα στα βράχια σπάνε λίγο τη μονοτονία του καφέ και του γκρι αλλά την παράσταση κλέβει ο δεύτερος μεγάλος πύργος που στέκεται εντυπωσιακά πάνω στην κόψη...

«Πάνω στη στενή κόψη αντικρίζουμε τον δεύτερο μεγάλο πύργο. Το μέτωπό του εντυπωσιακό με μια υπέροχη σχισμή, σε προκαλεί παρά τη μεγάλη δυσκολία και το ραπέλ που κρύβει από πίσω. Κοντοστεκόμαστε με τα σχοινιά στα χέρια, κοιτάμε το χάος πίσω μας, τα γκρέμια δεξιά και αριστερά και τις άκρες του οροπέδιου ακόμα ψηλά... Χωρίς δεύτερη κουβέντα τον τραβερσάρουμε και ευχαριστούμε το θουνό για αυτό το πατάρι που άφησε εδώ για μας!»

Δεξιά και στη βάση του πύργου με πολύ προσεκτικές κινήσεις, εφόσον κινούμαστε ανασφάλιστοι, περνάμε από ένα φυσικό πατάρι στην πίσω μεριά του πύργου σε λούκι τρίτου βαθμού. Ανεβαίνουμε για λίγα μέτρα και βλέπουμε στα δεξιά μας κίτρινο ιμάντα που σημαδεύει την είσοδο στην δεύτερη σχοινιά της διαδρομής. Σκαρφαλώνουμε επιλέγοντας τον πιο εύκολο τρόπο, μια σαθρή σχοινιά τετάρτου βαθμού περίπου εξήντα μέτρα . Πριν την έξοδο σε πατάρι διακρίνουμε καρφί που προφανώς χρησιμοποιήθηκε για ρελέ με πενηντάρι σχοινί. Μαζεύουμε πάλι σχοινιά και κινούμαστε στην κόψη προς τον τελευταίο πύργο που και αυτός κρύβει πίσω του ένα σαθρό και επικίνδυνο ραπέλ. Γι αυτό κάνουμε ακόμα μια τραβέρσα από δεξιά, προς το τελευταίο μικρό ρόμπολο της κόψης . Κινούμαστε προσεκτικά εφόσον είμαστε ανασφάλιστοι και περνάμε από την πίσω μεριά του πύργου αγνοώντας καρφί με ιμάντα που βρίσκεται ψηλά από λάθος επιλογή (ή παραλλαγή). Πίσω από τον πύργο υπάρχει ένα στενό χωμάτινο πέρασμα και απέναντι τα τελευταία βράχια που πρέπει να σκαρφαλώσουμε. Κάνουμε ρελέ και ανεβαίνουμε μια σχοινιά εξήντα μέτρα περίπου τετάρτου βαθμού που τα έχει όλα. Επικλινή βράχια, τραβέρσα, λούκι και μπόλικά σαθρά θα μας βγάλουν στην έξοδο σε πεδίο που το ρελέ είναι μια πραγματικά δύσκολη υπόθεση.

Είμαστε λίγο πάνω από τα 2400 και τα δύσκολα έχουν περάσει καθώς μπροστά μας η κόψη γίνεται πια εύκολη χωρίς τεχνικά περάσματα και απαιτεί μόνο προσεκτικό περπάτημα μέχρι την βάση του Προφήτη Ηλία και το Οροπέδιο των Μουσών. Περνάμε ένα βράχο που μοιάζει με τραπέζι και κινούμαστε προσεκτικά στο πολύ σαθρό πεδίο αποφεύγοντας κάποια βραχώδη ζωνάρια από αριστερά.

Περνάμε δίπλα και πάνω από το λούκι του Προφήτη Ηλία και βγαίνουμε στη βορειοανατολική πλευρά της κορυφής σε αδιόρατο μονοπάτι. Η περιοχή εδώ λέγεται Αστρέχα και από εδώ έχουμε δύο επιλογές. Η πρώτη είναι να περάσουμε τον Προφήτη Ηλία από Ανατολικά και να βγούμε στο μονοπάτι για Κάκκαλο και Αποστολίδη. Η δεύτερη είναι να κινηθούμε προς την βόρεια και δυτική πλευρά της κορυφής κατευθείαν προς το καταφύγιο του Αποστολίδη σε πιο σαθρό όμως πεδίο. Σε κάθε περίπτωση όμως μπορούμε να χαλαρώσουμε... Είμαστε πια στο Οροπέδιο!

Τραβερσάροντας στο «βασιλείο» του βράχου

«Το μάτι πιάνει το πράσινο του Οροπεδίου και το σώμα επιτέλους χαλαρώνει. Για πέντε ώρες περίπου ήμασταν μέσα στην ένταση. Ψάξιμο της διαδρομής, ανασφάλιστες τραβέρσες και λούκια για να κερδίσουμε χρόνο, τραβήγματα και πατήματα σε βράχια που ελπίζεις να κρατήσουν... Και όλα αυτά σε ένα μέρος του Ολύμπου που δεν ελπίζεις σε καμιά βοήθεια. Εμείς και το βουνό...

Το λούκι του Προφήτη Ηλία από κάτω και η διαδρομή του Μπουντόλα απέναντι μοιάζουν άπιαστα όνειρα. Ακόμα πιο δύσκολη πρόσβαση, πιο δύσκολη αναρρίχηση, λιγότερη πληροφόρηση. Ξαφνικά σύννεφα εμφανίζονται από το πουθενά και ανατριχιάζω στη σκέψη της καταιγίδας εδώ πάνω. Σκέψεις για το ανώφελο του πράγματος με κατακλύζουν και το μόνο που θέλω είναι να βρεθώ γρήγορα στο καταφύγιο. Μιχάληηηη βάλε καφέ, ερχόμαστε!

Την άλλη μέρα το πρωί με άλλη διάθεση, κάνουμε στάση και χαζεύουμε ένα μεγάλο λούκι, κάτω από τους πύργους της κόψης του Μπαρμπαλά... Καμιά κουβέντα για πρόσβαση, σαθρά, συνθήκες, ανώφελα κ.τ.λ. Μόνο μια ευχή να μαζευτούμε πάλι, να δοκιμάσουμε κάτι καλό και το Χειμώνα . Γιατί το βουνό είναι πάντα όμορφο και η παρέα είναι καλή...»

Οι δύο μεγάλοι πύργοι της κόψης

Υ.Γ. Αφιερωμένο στους πρωτοπόρους της διαδρομής. Στον Σάκη τον Σπανούδη και την παρέα από Θεσσαλονίκη. Αλλά και στον Ηλία, στο Στέριο, στο Σωτήρη, στον Πάνο, στον Τόμυ και στο Χρήστο... Και άλλους που ακολούθησαν.

Αφιερωμένο σε όλους τους ερωτευμένους με αυτό το βουνό, που βρίσκοντας καινούριους δρόμους και ψάχνοντας κάθε βράχο και γωνιά του, το νιώθουν και το αγαπούν σαν το σπίτι τους...

Κεφ. 16 : Κρυονέρια Κόκκαλα

Το κείμενο αυτό γράφτηκε το 2008 τη χρονιά που έφυγα από το καταφύγιο Κρεβάτια. Κάπου στην πορεία προς τη δημοσίευση χάθηκε, μαζί μάλιστα, με το πρωτότυπο σκίτσο που το συνόδευε... Δημοσιεύτηκε τελικά πολύ αργότερα στον τοπικό τύπο και πρόσφατα σε ιστοσελίδες. Το σκίτσο εδώ είναι πρόσφατο και καλύτερα ενημερωμένο. Δε διαφέρει όμως πολύ ούτε λείπουν στοιχεία από το αρχικό. Κάποια μέρη με πολύ ομορφιά και πολύ «ζόρικες» καταστάσεις δεν ξεχνιούνται ποτέ...

ΚΡΥΟΝΕΡΙΑ-ΚΟΚΚΑΛΑ «Το βασίλειο του κρύου»

Έχετε βρεθεί ποτέ στο Λαιμό καλοκαίρι με καύσωνα αναζητώντας μια δροσερή γωνιά για να πάρετε μια ανάσα; Δεν έχετε παρά να πιάσετε την βόρεια πλευρά του, πάνω από τα εντυπωσιακά Κόκκαλα και θα νιώσετε την δροσερή αύρα που έρχεται από την ρεματιά κάτω από τα πόδια σας.

Αν πάλι είστε στη ρεματιά του Παπά με καύσωνα και η δροσιά της δεν σας φτάνει, πιάστε το αριστερό μεγάλο παρακλάδι της προς Μεσονήσι και μετά προς Κρυονέρια. Θα νοιώσετε κατευθείαν τη διαφορά της θερμοκρασίας και θα μπειτε σε έναν κόσμο αλλιώτικο... Αν τώρα δοκιμάσετε κάτι τέτοιο το Χειμώνα ετοιμαστείτε για το βασίλειο του κρύου!

Στα «Κρυονέρια»

Περιγραφή της περιοχής-Πρόσβαση-Ονομασίες :

Η περιοχή Κρυονέρια-Κόκκαλα ορίζεται από την ράχη από Παπά Αλώνι-μέχρι Παλιοκοπρισιά και Σκούρτα , και στη συνέχεια από το Λαιμό, τις βορειοανατολικές άκρες του Οροπεδίου και την κόψη του Προφήτη Ηλία μέχρι το Μεσονήσι.

Είναι ένα τεράστιο βόρειο αμφιθέατρο δύο φορές μεγαλύτερο από τα Μεγάλα Καζάνια με σπασμένες ορθοπλαγιές, κόψεις και λούκια που καταλήγουν σε μια όμορφη ρεματιά με νερό από τα 1200 μέτρα και κάτω. Είναι ουσιαστικά η μια από τις δύο μεγάλες ρεματιές που συγκλίνουν στα 900 περίπου μέτρα για να σχηματίσουν την κύρια ρεματιά του Παπά Η περιοχή, ίσως, έχει τα πιο απότομα δάση μαύρης πεύκης, οξιάς και ρόμπολου για αυτό και δύσκολα θα βρούμε το οποιοδήποτε μονοπάτι.

Τα εντυπωσιακά Κόκκαλα

Φτάνουμε εδώ από Άγιους Απόστολους ή από Κρεβάτια κινούμενοι προς Παπά Αλώνι και Μεσονήσι. Για να μπούμε στη ρεματιά , στα «Κρυονέρια», αφήνουμε από νωρίς τα κίτρινα σημάδια που οδηγούν προς Μεσονήσι και κόψη Προφήτη Ηλία και μπαίνουμε στο ρέμα χωρίς μονοπάτι. Βράχια και καταρράκτες θα μας αναγκάζουν συχνά να αφήνουμε για λίγο το ρέμα προς το δάσος μέσα στο οποίο θα συναντάμε μόνο μονοπάτια ζώων που έχουν βρει εδώ ένα τελευταίο καταφύγιο.

Στην περιοχή είχαμε στο παρελθόν ελάχιστες ανθρώπινες δραστηριότητες και μόνο κάποιοι κυνηγημένοι και τολμηροί κυνηγοί την επισκέπτονταν .Αυτό το αποδεικνύουν και οι ελάχιστες ονομασίες στην περιοχή. Η ονομασία «Κρυονέρια» αφορά κυρίως την είσοδο της ρεματιάς . Ψηλότερα συναντάμε μόνο την ονομασία «Κόκκαλα» που αναφέρεται για πρώτη φορά στον χάρτη του στρατού και μάλλον λανθασμένα. Σύμφωνα με τους ντόπιους τα Κόκκαλα είναι μια περιοχή ανατολικότερα, προς την Πετρόστρουγκα, όπου κάποτε κεραυνοί χτύπησαν ένα μεγάλο κοπάδι πρόβατα γεμίζοντας την περιοχή με τα οστά των άτυχων ζώων.

Η ονομασία όμως έχει πια καθιερωθεί από τους ορειβάτες για την συγκεκριμένη περιοχή κάτω από το Λαιμό και έχει πια την δική της ορειβατική ιστορία..

Ορειβατικού τύπου είναι και οι υπόλοιπες ονομασίες που θα βρείτε εδώ και που προέκυψαν ελλείψει άλλων, από την προσπάθεια να γίνει μια καλύτερη αναγνώριση και περιγραφή, μιας πραγματικά άγνωστης πλευράς του βουνού.

«Μικρή Σκούρτα» και Σκούρτα

Βαθιά στη ρεματιά και στα ρέματα-λούκια της περιοχής:

Κινούμενοι στο ρέμα πολύ σύντομα θα συναντήσουμε μικρότερα ρέματα που πέφτουν σε αυτό και τα οποία με την σειρά τους ψηλότερα μετατρέπονται σε εντυπωσιακά λούκια. Τα λούκια αυτά που πολλές φορές μοιάζουν με απότομα φαράγγια έχουν μεγάλη υψομετρική διαφορά και ελάχιστες επισκέψεις .

Έτσι πληροφορίες για κλίσεις και τεχνικές δυσκολίες δεν υπάρχουν πόσο μάλλον όταν όλα αυτά αλλάζουν με την ποσότητα του χιονιού. Την ποσότητα αυτή όπως και τις χιονοστιβάδες δύσκολα μπορεί κανείς να υπολογίσει καθώς εξαρτώνται όχι μόνο από την χιονόπτωση αλλά και από τους ανέμους και την μορφολογία του βουνού ειδικά στην έξοδο του κάθε λουκιού. Το μόνο σίγουρο εδώ είναι η καλή ποιότητα του χιονιού και του πάγου από τα τέλη του Γενάρη όταν εκτός από το πολύ κρύο έχουμε και κάποιες ώρες με ψηλές θερμοκρασίες. Γνωρίζουμε τέλος ότι λίγο πολύ με τις πρώτες ζεστές ημέρες όλα κατεβάζουν αρκετή πέτρα. Πριν λοιπόν δοκιμάσουμε την τύχη μας εδώ καλά είναι να γνωρίζουμε πού μπαίνουμε την κάθε φορά και τι περίπου βρίσκεται πάνω από τα κεφάλια μας .

Έτσι το πρώτο ρέμα-λούκι που θα συναντήσουμε ανεβαίνοντας είναι προς τα αριστερά μας και εξίσου φαρδύ με αυτό που κινούμαστε. Είναι ένα ρέμα που οδηγεί προς την βάση της Σκούρτας, εκεί που το μονοπάτι της Πετρόστρουγκας αφήνει το δάσος για την αλπική ζώνη στα 2100 περίπου μέτρα .

Από την μέση και μετά γίνεται απότομο και σπάει σε φαρδιά λούκια με εξόδους ψηλότερα στην κόψη της Σκούρτας και δίπλα από το κλασικό μονοπάτι προς την κορυφή. Το δεύτερο μεγάλο λούκι το συναντάμε στα δεξιά του κυρίως ρέματος μετά από χαρακτηριστική κατολίσθηση.

Κατολισθήσεις υπάρχουν πολλές στην περιοχή και θέλει προσοχή, καθώς χρόνο με το χρόνο, αλλάζουν το τοπίο και πολλές φορές με χιόνια, δίνουν την εντύπωση της αρχής ενός λουκιού. Το δεύτερο αυτό λούκι πέφτει σε βράχια και σπάει σε μικρότερα που βγάζουν πάνω στο Μεσονήσι από τα 1800 έως και τα 2000 μέτρα αλλά και προς τους πύργους της κόψης. Συνεχίζουμε βαθύτερα και ενώ το κυρίως ρέμα έχει στραφεί λίγο Ανατολικά αφήνουμε στα αριστερά μας δασωμένο στενό ρέμα που οδηγεί προς την κορυφή της «Μικρής Σκούρτας».

Η κορυφή αυτή είναι ουσιαστικά μια βραχώδης έξαρση στα 1800 μέτρα μιας ράχης που κατεβαίνει από την Σκούρτα προς την ρεματιά. Σε λίγο το κυρίως ρέμα φαρδαινει και στα δεξιά μετά από μικρή ορθοπλαγιά συναντάμε το μεγάλο λούκι του Προφήτη Ηλία. Από τα 1400 μέτρα, ομαλά στην αρχή, εκτινάσσεται στην συνέχεια, τότε με εντυπωσιακά περάσματα και τότε με την μορφή απότομου φαραγγιού μέχρι την έξοδο στα 2600 μέτρα στην περιοχή «Αστρέχα» κάτω από τον Προφήτη Ηλία. Από την μέση και πάνω και προς τα δεξιά δημιουργεί παρακλάδια που καταλήγουν στους πύργους της κόψης του Προφήτη Ηλία.

Τα ρέματα-λούκια όμως δεν τελειώνουν και έτσι στην συνέχεια προς τα αριστερά συναντάμε άλλο που μας οδηγεί πάνω από την «Μικρή Σκούρτα» σε χαρακτηριστική ράμπα κάτω από τα βράχια της κυρίως κορυφής στα 2300 περίπου.

Συνεχίζουμε και επιτέλους φτάνουμε στο τέλος της ρεματιάς κάτω από τα Κόκκαλα. Εδώ το ρέμα σπάει στα δύο. Το αριστερό παρακλάδι πολύ βαθύ ανεβαίνει προς το Λαιμό για να καταλήξει στα βράχια κάτω από την κορυφή της Σκούρτας στα 2400 μέτρα . Στην πορεία αυτή έχει δύο παραλλαγές προς το Λαιμό. Η πρώτη με την μορφή λουκιού και η δεύτερη με την μορφή παγοκαταρράκτη. Τέλος το δεξί παρακλάδι ανεβαίνει σχετικά ομαλά αφήνοντας προς τα δεξιά εντυπωσιακές ορθοπλαγιές και κόψεις που πέφτουν από το Οροπέδιο των Μουσών, και λούκια από την πλευρά του Λαιμού.

Παγοκαταρράκτης στα Κρυονέρια

Λούκι προς το πέρασμα του Γιώσου

Δημιουργεί περάσματα με την μορφή φαραγγιού και εκτινάσσεται απότομα στο Οροπέδιο δίπλα από το Πέρασμα του Γιώσου στα 2600 μέτρα. Τα δύο αυτά τελευταία λούκια κινούνται κάτω από μεγάλες πλαγιές χιονιού που υπάρχουν στο Λαιμό και κάτω από τις άκρες του Οροπεδίου και δέχονται μαζί με το λούκι του Προφήτη Ηλία τις περισσότερες χιονοστιβάδες. Αν μάλιστα μετά την χιονόπτωση ακολουθήσουν Νότιοι και Δυτικοί άνεμοι οι πλαγιές φορτώνουν με ακόμα περισσότερο χιόνι και τα πράγματα γίνονται πιο επικίνδυνα.

Το βασίλειο του κρύου :

Η ρεματιά Κρυονέρια δεν πήρε τυχαία αυτό το όνομα και φροντίζει να το επιβεβαιώνει ειδικά το χειμώνα . Ο καθαρά βόρειος προσανατολισμός και η θέση της βαθιά μέσα στο βουνό σχεδόν 8 χλμ από την Αγία Τριάδα δεν αφήνουν τα θερμά ρεύματα από την πεδιάδα και την θάλασσα να την επηρεάσουν. Ο ήλιος μπαίνει σε ελάχιστα σημεία της και για λίγους μήνες το χρόνο και έτσι θα βρούμε χιόνια εδώ το καλοκαίρι ακόμα και σε χαμηλά υψόμετρα. Το χειμώνα δημιουργούνται παγοκαταρράκτες όχι μόνο στα λούκια αλλά και στη ρεματιά χαμηλότερα. Δεν θα αναφερθούμε σε ακριβείς θερμοκρασίες αλλά θα πούμε ότι αυτές αποτελούν πολλές φορές μια από τις αιτίες υποχώρησης από κάποιο λούκι μετά από μια μαρτυρική διανυκτέρευση.

Πολλές φορές επίσης η ρεματιά παρουσιάζει ένα δικό της μικροκλίμα εγκλωβίζοντας αέρα και κρατώντας θερμοκρασίες προηγούμενων ημερών.

Έτσι δεν πρέπει να παραξενευτούμε αν με μια απότομη μεγάλη πτώση θερμοκρασίας στη γύρω περιοχή εδώ βρούμε μεγαλύτερες θερμοκρασίες για κάποιες ώρες. Το κρύο όμως της περιοχής ήταν πάντα αρκετό ώστε ακόμα και σε χαμηλό υψόμετρο, σε βαθιές ανήλιες κοιλάδες, να διατηρούνται χιόνια δεκαετίας με εντυπωσιακές στρώσεις διαφορετικού χρώματος . Δυστυχώς το ζεστό καλοκαίρι του 2007, μετά από ένα χειμώνα που ποτέ δεν ήρθε, οι μικροί αυτοί παγετώνες εξαφανίστηκαν, σαν μια ακόμα απόδειξη των αλλαγής που συμβαίνει στο κλίμα όλου του πλανήτη...

Σαν επίλογος :

Στην αρχή ήταν τα ενθουσιώδη ερωτήματα γύρω από το τζάκι στο καταφύγιο... Από πού ξεκινά εκείνο το λούκι; Έχει δύσκολη έξοδο το δίπλα; Ο Τάκης ο Μπουντόλας από πού βγήκε; Έχει άραγε καλό πάγο εκεί μέσα;

Και μετά ήρθαν οι πρώτες επισκέψεις και τα πρώτα συμπεράσματα που μας προσγείωσαν... Έχει κάτι βράχια στην αρχή εκείνο. Κατέβασε κάτι χιόνια το άλλο. Είναι τεράστιο το δίπλα. Που να τραβιέσαι εκεί πάνω. Και κάνει και ένα κρύο!

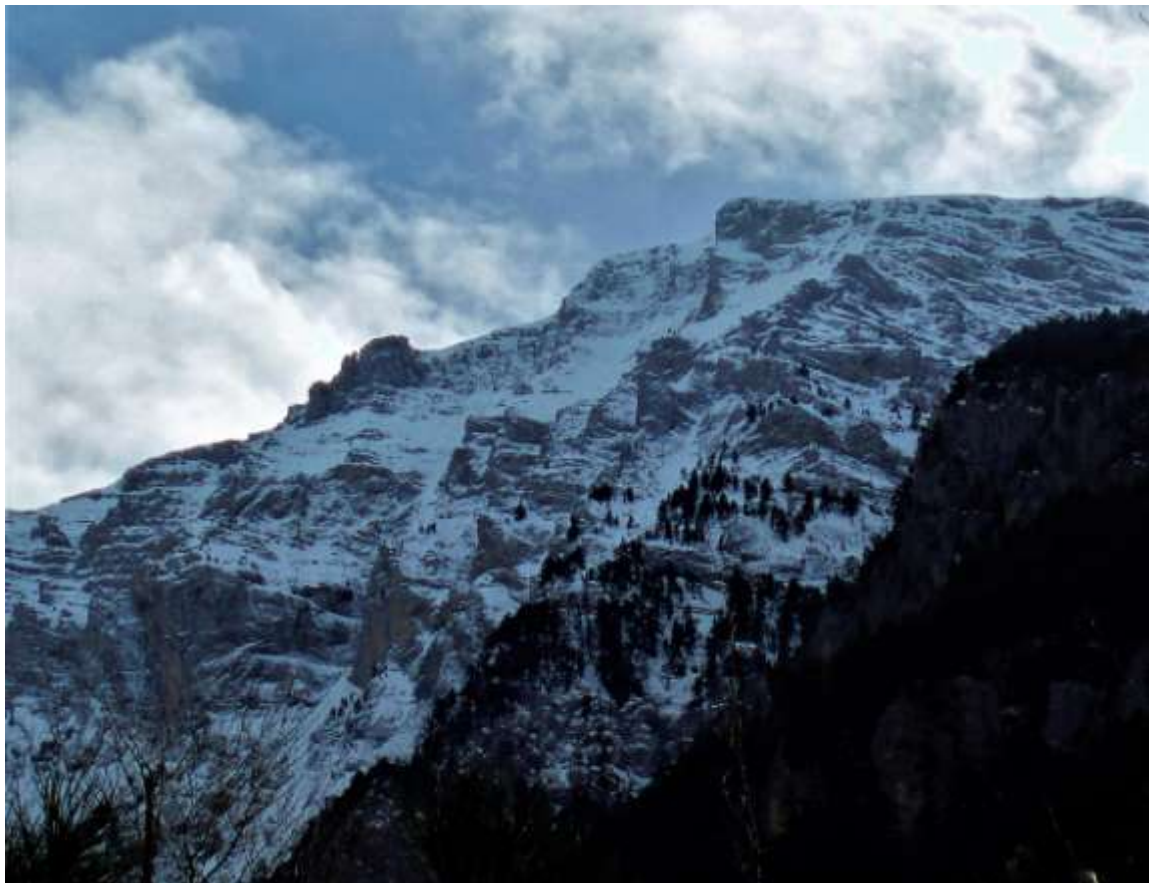
Δειλά ήρθαν όμως οι πρώτες ονομασίες... Το λούκι του Προφήτη Ηλία. Το λούκι στο Μεσονήσι . Η Μικρή Σκούρτα. Το λούκι για το Πέρασμα...

Και μετά η πραγματική εκτίμηση του βουνού και της δυσκολίας... Δεν έχει βαθμολογίες εκεί. Πολύ σκαρφάλωμα και πολύ περπάτημα μαζί. Θέλει να μελετήσεις πολλά πριν δοκιμάσεις. Θέλει να ξέρεις πότε να γυρνάς.

Θέλει να μιλάς με το βουνό!

Και έτσι το σκηνικό για ορειβατικά όνειρα στήθηκε.

Και έτσι το βουνό απόκτησε ακόμα ένα μύθο...

Διαδρομή Μπουντόλα

Κεφ. 17 : Δρόμοι προς το Οροπέδιο

Το κείμενο γράφτηκε το 2012 λίγο πριν τις «γιορτές» για τα 100 χρόνια από την πρώτη ανάβαση στην κορυφή του Ολύμπου. Δεν είναι όμως «δρόμοι για το Μύτικα» ο τίτλος, αλλά «δρόμοι για το Οροπέδιο». Υπάρχουν άνθρωποι που έχουν ανεβεί στην ψηλότερη κορυφή του βουνού και δεν έχουν περάσει από το Οροπέδιο.

Είναι σαν να μην έχουν γνωρίσει τον Όλυμπο...

Όποιο δρόμο όμως και να διαλέξεις, μια ανάβαση στο Οροπέδιο και μία, ή καλύτερα δύο, διανυκτερεύσεις εκεί, είναι εμπειρία ζωής.

Το Οροπέδιο των Μουσών

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ

«Αρχές Άνοιξης στα βόρεια του βουνού. Η νύχτα πέφτει μετά από μια όμορφη μέρα και ξαφνικά ο ασύρματος αναστατώνει την παρέα. Κάποιοι πάνω στην κόψη του Ξερολακίου προσπαθούν να ενημερώσουν ότι έχουν πρόβλημα και κάνουν υποχώρηση. Κάποιοι άλλοι φίλοι τους έρχονται για βοήθεια και προσπαθούν να ενημερώσουν εμάς να έχουμε το νου μας. Έχουν καταλήξει και οι μεν και οι δε ότι η κατάβαση γίνεται προς το ρέμα του Παπά, άρα προς τη μεριά μας... Ακολουθεί μια προσπάθεια για να καταλάβουμε όλοι ότι τα ραπέλ γίνονται προς το ρέμα Καρασκίνη, κάτω από την κόψη και πάνω από το δρόμο του Ξερολακίου. Για το ρέμα του Παπά έπρεπε να προηγηθεί τραβέρσα προς κόψη Μπαρμπαλά! Και σε κάθε περίπτωση αν έγινε αυτό, γιατί να κάνεις ραπέλ στο ρέμα του Παπά και να μην κατεβείς το μονοπάτι για Κρεβάτια...

Η επικοινωνία πήρε τέλος, αυτοί που κατέβαιναν βρέθηκαν με τους άλλους και όλοι μαζί πήραν το δρόμο για την Πέτρα... Μια ακόμα μικρή ιστορία προστέθηκε, στις πολλές ευχάριστες αλλά και δυσάρεστες, που έχουν συμβεί στις διαδρομές γύρω από τα ψηλά καταφύγια του Ολύμπου.

Διαδρομές τόσο διαφορετικές αλλά και τόσο κοντά η μία στην άλλη, που μπορούν να μπερδέψουν τον καθένα. Καλά είναι να γνωρίζουμε αρκετά για αυτές, πού κινούνται, τη φύση τους, το τοπίο που τις περιβάλλει. Ένα τοπίο που γοητεύει και οδηγεί συχνά τα βήματά μας εκεί. Στους δρόμους για το Οροπέδιο.»

1^{ος} Δρόμος «Τα Ζωνάρια»

Η πιο κλασική είσοδος για το Οροπέδιο κάτω από τις κύριες κορυφές. Από το Ε4 στο τέλος της Χονδρομεσοράχης το μονοπάτι τραβερσάρει μια τεράστια πλαγιά γεμάτη σαθρά πετρώματα που τα συγκρατούν βραχώδη ζωνάρια. Το πρώτο της κομμάτι, με την κορυφογραμμή και την κορυφή της Σκάλας από πάνω, παραμένει σε καλή κατάσταση χάρη και στις συχνές επεμβάσεις-συντηρήσεις. Το δεύτερο κομμάτι των Ζωναριών από το μεγάλο λούκι της Σκάλας μέχρι το Οροπέδιο, κάτω ακριβώς από τα βράχια των κορυφών, είναι ακόμα πιο σαθρό και ευαίσθητο. Η κίνηση μας εδώ απαιτεί προσοχή ενώ παρατηρούμε ελάχιστες επεμβάσεις στο μονοπάτι καθώς η μορφολογία δεν το επιτρέπει. Και σίγουρα δεν βοηθούν οι τρείς (!) Μαραθώνιοι με τους εκατοντάδες αθλητές που περνούν από εδώ, και ειδικά πάνω από την λεπτή λωρίδα γης, στη εύθραυστη σάρα κάτω από το Στεφάνι... Το χειμώνα από το Οροπέδιο προς το Μύτικα προσέχουμε αυτό το κομμάτι, κατεβαίνοντας αν χρειαστεί στη γούρνα του Στεφανιού. Το κυρίως μονοπάτι στα Ζωνάρια βάλλεται από χιόνια που ξεκινούν από τις κορυφές και κατεβαίνουν την μεγάλη πλαγιά μέχρι την ρεματιά που κατεβαίνει από το Οροπέδιο. Σαρωμένα ρόμπολα και κορμοί πάνω και κάτω από το μονοπάτι Ε4 λίγο πριν το Σπήλιος Αγαπητός μαρτυρούν τη δύναμη των χιονοστιβάδων. Πριν φτάσουν εδώ περνούν και πάνω απ' το σύντομο μονοπάτι από το καταφύγιο προς τα ψηλά, το «Κοφτό»...

2^{ος} Δρόμος «Το κοφτό»

Από το καταφύγιο Σπήλιος Αγαπητός το Κοφτό μονοπάτι κινείται πάνω από την μεγάλη ρεματιά με στόχο το ξεκίνημά της, στο διάσελο του Στεφανιού με το Οροπέδιο. Τα λούκια των κορυφών, με μεγαλύτερο αυτό της Σκάλας, τα βράχια, το σαθρό πεδίο και η έντονη κλίση δεν εμποδίζουν την όμορφη πορεία του. Με τη βοήθεια και των ανθρώπων του καταφυγίου είναι πάντα σε καλή κατάσταση και μας ανεβάζει γρήγορα στο Οροπέδιο. Στο μονοπάτι θα γίνει σύντομα και καινούρια συντήρηση, με πρόγραμμα του ΕΣΠΑ, που θα βελτιώσει κι άλλο την εικόνα του. Σε όλη τη διαδρομή όπως και από τα Ζωνάρια έχουμε υπέροχη θέα των κορυφών, του Μαυρόλογγου και του Ενιπέα μέχρι τη θάλασσα. Εντυπωσιακές είναι και οι νότιες πλαγιές του Οροπεδίου, τα Καλάγια, που οι διαδρομές τους αποτελούν παραλλαγές εισόδου στο Οροπέδιο των κύριων δρόμων για τα ψηλά. Όπως του «Κοφτού» και της κόψης του Γομαρόσταλου απέναντι...

3^{ος} Δρόμος «Ο Γομαρόσταλος»

Από τα Πριόνια στη νοτιανατολική άκρη του Οροπεδίου η κόψη του Γομαρόσταλου είναι ίσως η πιο σύντομη διαδρομή για τα ψηλά καταφύγια. Με αρκετές παρεμβάσεις και προσπάθεια γίνεται όλο και πιο ασφαλέστερη και δημοφιλής. Πυκνό δάσος και καλή σήμανση στο πρώτο κομμάτι ανάμεσα στο Μαυρόλογγο και στο ρέμα του Γκαβού μέχρι το μονοπάτι Μαγαλιά-Πετρόστρουγκας. Ξεκάθαρη στενή ράχη στα όμορφα Γομαροστάλια στη συνέχεια και σκαρφάλωμα τρίτου βαθμού με σήμανση στα βράχια στο τέλος. Αν δεν θέλουμε να σκαρφαλώσουμε η τραβέρσα από τα τελευταία δέντρα προς τα Καγκέλια και το πέραςμα του Γιώσου είναι δυνατή το καλοκαίρι.

Το χειμώνα, αν εξαιρέσει κανείς την έντονη ανηφόρα, χρειάζεται μόνο ανάλογη εμπειρία και προσοχή στο τελευταίο κομμάτι.

Αυτό μπορεί να γίνει και από λούκι, δεξιά από τα βράχια της κόψης. Ανάμεσα στις νότιες, σχεδόν κάθετες πλαγιές (Καλάγια) του Οροπεδίου και στις πιο ήπιες ανατολικές ο Γομαρόσταλος προσφέρει μια απίστευτη θέα. Προς το Μαυρόλογγο και τις ψηλές κορυφές από τη μια και προς το ρέμα του Γκαβού και την διαδρομή της Σκούρτας και του Λαιμού απ' την άλλη...

Στο «δρόμο» του Γομαρόσταλου

4^{ος} Δρόμος «Από Σκούρτα και Λαιμό»

Προς το νέο καταφύγιο της Πετρόστρουγκας και στη συνέχεια προς Σκούρτα οι επιλογές πολλές. Στη συνέχεια όμως η διαδρομή είναι μία, προς το Λαιμό, τα Καγκέλια και το πέρασμα του Γιώσου. Στενό πέρασμα, απότομη πλαγιά, σάρες και βράχος δεν εμποδίζουν το μονοπάτι να βγει στο Οροπέδιο. Ο Γιώσος Αποστολίδης και άλλοι παλαιότερα, ξένοι εθελοντές φοιτητές στη συνέχεια αλλά και πρόσφατα έργα, έχουν κρατήσει το μονοπάτι σε καλή κατάσταση. Πολύ λίγοι που περπατούν εδώ και στα Ζωνάρια, γνωρίζουν ότι σε πολλά σημεία των μονοπατιών πατούν πάνω σε ξερολιθιές ή ότι αυτές κρατούν τόσα χρόνια τις στροφές και τις όμορφες κλίσεις τους. Και μάλλον κανείς από τους «βιαστικούς» ορειβάτες δεν γνωρίζει την ζημιά που κάνει όταν «κόβει δρόμο» δημιουργώντας καινούρια μονοπάτια-ρέματα, γκρεμίζοντας έτσι τις ξερολιθιές που τα προστατεύουν. Πολύ περισσότερο εδώ στα Καγκέλια που τα μουλάρια που τροφοδοτούν τα καταφύγια, ακολουθούν τους νέους σύντομους δρόμους! Το χειμώνα ο Λαιμός γίνεται κόψη και τα Καγκέλια απότομη χιονισμένη πλαγιά που απαιτούν προσοχή και εμπειρία. Το πέρασμα του Γιώσου εξαφανίζεται και ανεβαίνουμε από το μόνιμο συρματοσχοίνο που υπάρχει εδώ. Η θέα όλου του βουνού και της Πιερίας απίστευτη! Η ρεματιά του Παπά χάνεται κάτω από το Λαιμό και τα εντυπωσιακά «Κόκκαλα». Είναι τα βράχια που ανεβαίνουν μέχρι τις βορειοανατολικές άκρες του Οροπεδίου. Εκεί, που όσο δύσκολο και αν δείχνει, βρίσκεται ένας ακόμα δρόμος. Η διαδρομή Μπουντόλα...

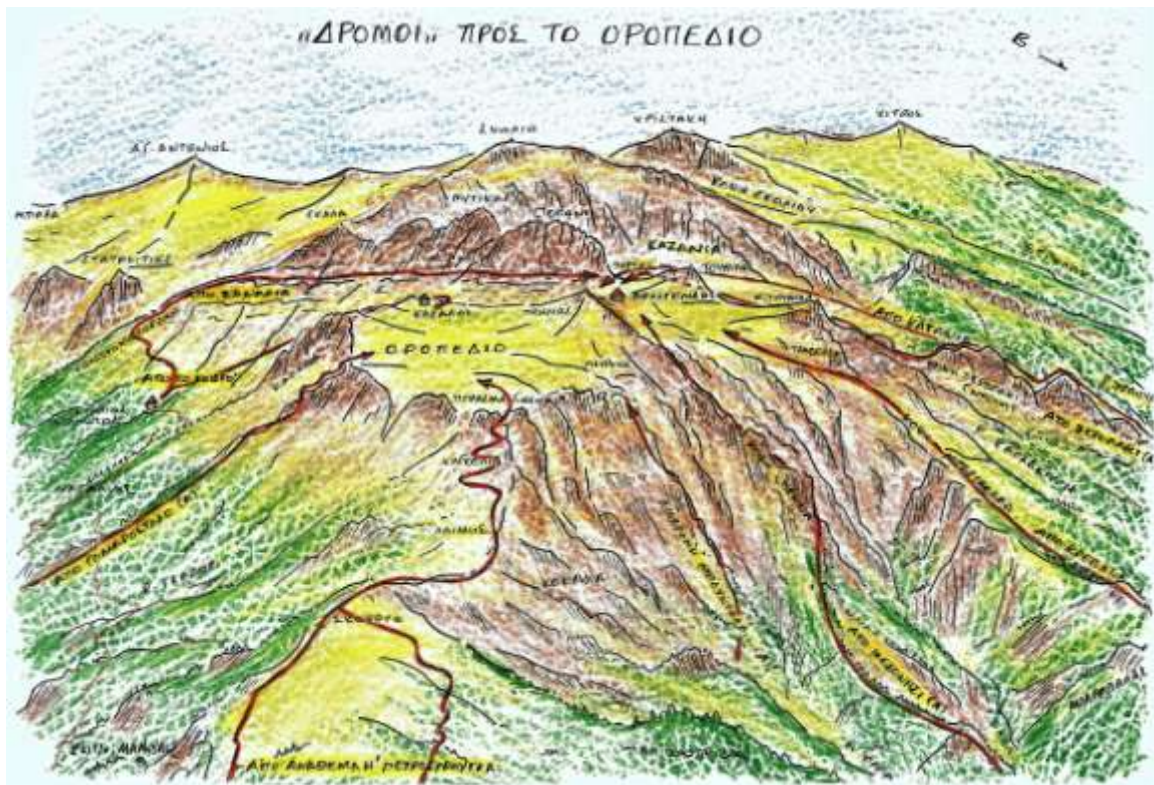
Στο «δρόμο» της κόψης του Προφήτη Ηλία

«Χειμώνας κάτω από το πέρασμα του Γιώσου. Σύντομη στάση, οι σφυγμοί πέφτουν και το τοπίο γύρω γεννά εικόνες. Να εκεί στα Κόκκαλα μια μοναχική φιγούρα ψάχνει το δρόμο για το Οροπέδιο. Πιο εκεί στην κόψη του Προφήτη Ηλία κάποιος σκαρφαλώνουν μέσα στη ανοιξιιάτικη χιονοθύελλα. Πάνω απ' το Πέρασμα, κάποιος ασφαλίσει τους συντρόφους του, αψηφώντας το κρύο και την ταλαιπωρία μιας άσχημης νύχτας στο Οροπέδιο. Απέναντι στα βράχια του Γομαρόσταλου κάποιος βάζουν μπλε σημάδια για τα ψηλά, και ξαφνικά, δύο νέα παιδιά πετάγονται από το πουθενά και με ορειβατικά γλιστρούν στην πλαγιά προς το Γκαβό... Και ύστερα, ξαφνικά πρόσωπα και ιστορίες εξαφανίζονται. Ξαναγίνονται μονοπάτια, βράχια και διαδρομές, δρόμοι για το Οροπέδιο... »

5^{ος} Δρόμος «Διαδρομή Τάκη Μπουντόλα»

Θα μπορούσε να είναι μια αναρριχητική παραλλαγή εισόδου στο Οροπέδιο αν δεν είχε αυτή την απίστευτη προσέγγιση. Από την Παλιοκοπρισιά, από την βάση της Σκούρτας ή ακόμα και από το Λαιμό η τραβέρσα στα Κόκκαλα είναι μια απίστευτη διαδρομή. Και ύστερα από τα τελευταία ρόμπολα μέχρι τη βορειοανατολική άκρη του Οροπεδίου αναρρίχηση σχεδόν 700 μέτρα υψομετρικής τετάρτου και βαθμού! Όλα αυτά από τον Τάκη Μπουντόλα μοναχικά και μια μόνο φορά καθώς η διαδρομή παραμένει ανεπανάληπτη. Το παλιό κλέφτικο μονοπάτι από την Παλιοκοπρισιά περνούσε κάτω από τη Σκούρτα και το Λαίμο στα Κόκκαλα και στο Μεσσηνήσι. Σ'αυτό κατέβηκε ο Τάκης μέχρι την βορειοανατολική κόψη και πάνω και δίπλα σ' αυτήν σκαρφάλωσε. Αριστερά της μια δύσκολη ορθοπλαγιά και το μεγάλο λούκι που βγάζει στο πέρασμα του Γιώσου. Δεξιά της το επίσης μεγάλο λούκι του Προφήτη Ηλία. Δύο χειμερινοί ασκαρφάλωτοι «δρόμοι» για το Οροπέδιο.

Το παλιό κλέφτικο μονοπάτι δύσκολα θα το βρει κανείς ενώ η πρόσβαση από χαμηλά, από ρέμα Παπά και Κρυονέρια, πολύ δύσκολη. Πολλοί λίγοι έχουν σκαρφαλώσει κάποια μικρότερα λούκια προς τη βάση της Σκούρτας και το Μεσονήσι και ακόμα λιγότεροι έχουν βγει καλοκαίρι από δω στο Λαιμό. Χιονοστιβάδες και κατολισθήσεις διαμορφώνουν το ανάγλυφο χρόνο με το χρόνο και ο ορειβάτης εδώ θα χρειαστεί πολύ χρόνο, δύναμη και εμπειρία. Για αυτό και οι διαδρομές αυτές χαρακτηρίζονται ως «αλπικές κούρσες» και οι προσπάθειες, ειδικά το χειμώνα σπανίζουν, καθώς ο ήλιος μπαίνει σπάνια και οι χαμηλές θερμοκρασίες σπάνε ρεκόρ. Λίγο καλύτερα είναι τα πράγματα στον διπλανό βόρειο δρόμο για τα ψηλά ,την κόψη Προφήτη Ηλία...

6^{ος} Δρόμος «Κόψη Προφήτη Ηλία»

Μέχρι τα 1400 μέτρα ψηλά στο Μεσονήσι, έρχεται πια κανείς σχετικά εύκολα, με σημαδεμένο μονοπάτι. Από εδώ η ράχη μέχρι τα 2000 μέτρα, που αρχίζει το σκαρφάλωμα, είναι δύσκολη αλλά μονόδρομος. Η αναρρίχηση στη σωστή πορεία, δεν ξεπερνά τον τέταρτο βαθμό, καθώς αποφεύγουμε τους δύσκολους πύργους από δεξιά σκαρφαλώνοντας πίσω τους, σε εύκολα λούκια και βράχια, μέχρι τη βάση του Προφήτη Ηλία. Καρφιά, ιμάντες και σφηνωμένα καρύδια, «δείχνουν» το σωστό δρόμο. Καμιά σχέση με την ταλαιπωρία των πρωτοπόρων, που ξεκίνησαν από τη Αγία Τριάδα ψάχνοντας, και με μια ανοιξιάτικη χιονοθύελλα να τους περιμένει ψηλά στα βράχια. Ακόμα και τώρα όμως η πρόσβαση παραμένει δύσκολη και η αναρρίχηση σ' ένα ακόμα σαθρό και απομονωμένο μέρος του Ολύμπου, απαιτεί ανάλογη εμπειρία. Η καλοκαιρινή μέρα ίσως δε φτάσει εδώ, ενώ η πολύ κρύα και μικρή χειμερινή, σε συνδυασμό με τις συνθήκες στα βράχια, κάνουν δύσκολη την ανάβαση χειμώνα. Η διαδρομή πρόσβασης όμως είναι σχετικά ασφαλής καθώς δεν δέχεται χιονοστιβάδες.

Το αντίθετο ακριβώς συμβαίνει γύρω της προς τα Κόκκαλα αλλά και δεξιά της, στη μεγάλη σπασμένη ορθοπλαγιά, που πέφτει από το διάσελο Προφήτη Ηλία και Μικρής Τούμπας. Μια περιοχή με λούκια, βράχια, ορθοπλαγιές και παγοκαταρράκτες ως κάτω στη ρεματιά του Παπά. Μπορεί να τη χαζέψει κανείς και από απέναντι, από τον επόμενο δρόμο, την κόψη του Μπαρμπαλά...

Οροπέδιο και Στεφάνι

7^{ος} Δρόμος «Κόψη Μπαρμπαλά»

Αφού βγάλουμε την ανηφόρα του Μπαρμπαλά η όμορφη κορυφογραμμή της ράχης του Παπά θα μας οδηγήσει στην εντυπωσιακή αλπική ζώνη της κόψης. Μπροστά μας η απότομη σαθρή πλαγιά που πάνω της ανηφορίζει με όμορφες στροφές το μονοπάτι. Στα αριστερά μας εντυπωσιακοί πύργοι πετάγονται από την καταπράσινη ρεματιά του Παπά και στα δεξιά μας το ρέμα του Καρασκίνη κατηφορίζει για να συναντήσει τη μεγάλη ρεματιά του Ξερολακίου. Από τη θέση Πετραλέξη, στο δρόμο της ρεματιάς προς τις σπηλιές του Ναούμ, μπορεί να γίνει και ανάβαση προς την κόψη. Ανεβαίνουμε με οδηγό τα βράχια που φτάνουν μέχρι την κορυφή Παλιομονάστηρο στη ράχη του Παπά. Η κόψη του Μπαρμπαλά φτάνει μέχρι τα βράχια της Μικρής Τούμπας.

Το μονοπάτι όμως την αφήνει, κάνει αριστερά και τραβερσάρει πάνω από τις βόρειες ορθοπλαγιές, προς μια σαθρή ράχη που θα μας βγάλει στο Οροπέδιο. Είναι το κομμάτι που θέλει προσοχή ιδίως κατά την κατάβαση. Το χειμώνα το αλπικό κομμάτι της κόψης δέχεται λίγες επισκέψεις και απαιτεί εμπειρία και καλό εξοπλισμό. Μετά από ατύχημα που έγινε στη τραβέρσα το χειμώνα του '99 πολλοί προτιμούν να ψάξουν δρόμο για το Οροπέδιο προς τη Μικρή Τούμπα. Πρόσφατα έγινε χειμερινή ανάβαση σ' αυτήν τη μεριά της κορυφής και από την άλλη κόψη που καταλήγει εδώ. Την κόψη του Ξερολακίου...

Ο «δρόμος» της κόψης του Ξερολακίου

8^{ος} Δρόμος «Κόψη Ξερολακίου»

Η κόψη είναι γνωστή και σαν κόψη του Ναούμ, όταν όμως ακούς αυτούς που την πρωτοσκαρφάλωσαν να μην την αναφέρουν έτσι, σταματάς να την αναφέρεις και συ... Ο ίδιος άνθρωπος που σκαρφάλωσε και την κόψη του Προφήτη Ηλία, θα έβρισκε πιο πριν ένα δρόμο που έμελε να γίνει η πιο κλασσική παραδοσιακή γραμμή των Ελληνικών βουνών. Η διαδρομή αν γίνει ολόκληρη στο τέλος ξεπερνά και τον πέμπτο βαθμό, ενώ αν αποφύγουμε τα δύσκολα, τοπικά αγγίζει τον τέταρτο. Σκαρφάλωμα στο Πόδι του Ναούμ ή κόντρα ανηφόρα θα μας φέρει στο πρώτο αδιέξοδο στα 2000 μέτρα. Η συνέχεια απαιτεί ραπέλ αλλά κανένα πρόβλημα. Φτάνει να βγεις εκεί ψηλά στους πύργους, που πάνε κόντρα με τις ψηλότερες κορφές από πίσω! Κι άλλο ραπέλ και ύστερα «καβάλα» στο πιο στενό σημείο. Ξανά ραπέλ, το μεγαλύτερο, και μάζεψε πάλι τα σχοινιά για τη μεγάλη ανηφόρα, στο μεγάλο ζωνάρι για ψηλά. Για λίγο πάλι πάνω και ύστερα πάλι ζωνάρι, πάντα στ' αριστερά της, μέχρι καλό σημείο να σκαρφαλώσεις πάνω της για τελευταία φορά.

Κι ύστερα, θέλει πολύ κουράγιο, για να μην τραβερσάρεις προς τις Πόρτες και το Οροπέδιο αλλά να συνεχίσεις, με πιο δύσκολη αναρρίχηση προς την Μικρή Τούμπα. Όμως όπως και να βγεις στο Οροπέδιο λίγη σημασία έχει. Είσαι στο τέλος ενός ακόμα απίστευτου δρόμου...

Το χειμώνα χιόνια και βράχια δεν μας κάνουν πάντα το χατίρι. Η διανυκτέρευση όπως και η υποχώρηση προς το ρέμα του Καρασκήνη, είναι πάντα πιθανή. Έστω κι έτσι, πριν μπούμε στα σχοινιά, μια τελευταία εικόνα στη άλλη πλευρά, θα μας αποζημιώσει. Τα Καζάνια να σβήνουν προς την σκοτεινή ρεματιά του Ναούμ...

9^{ος} Δρόμος «Ρέμα Ναούμ-Καζάνια»

Το ίδιο σύντομη με το Γομαρόσταλο αλλά εντελώς διαφορετική η διαδρομή στα Καζάνια είναι μια καθόλου κλασσική πεζοπορία.

Πορεία ανάμεσα και πάνω στα βράχια της ρεματιάς στην αρχή, έξοδος απ' αυτή και κόντρα για τον πάτο των Καζανιών στη συνέχεια και κίνηση σε βράχια ζωνάρια και μικρά λούκια πριν το τέλος. Κλασικό έστω και σαθρό μονοπάτι θα βρούμε μόνο λίγο πριν τις Πόρτες και το Οροπέδιο. Προσοχή θέλει στα σημεία που πρέπει να αφήσουμε το ρέμα και τον πάτο των Καζανιών για να μην μπλέξουμε σε σάρες και ζωνάρια που δεν οδηγούν πουθενά. Η σήμανση απαιτεί την προσοχή μας, καθώς το αμφιθέατρο των κορυφών γύρω, κατεβάζει νερά και χιόνια που τη φθείρουν γρήγορα. Επίσης, το συνήθως ξερό ρέμα, μπορεί κάποιες φορές να μετατραπεί σε απειλητικό χείμαρρο. Το χειμώνα για να μπει κάποιος εδώ πρέπει να ξέρει να «διαβάζει» τα χιόνια και να γνωρίζει καλά τους σχετικά ασφαλείς δρόμους των Καζανιών. Γνωστή παρέα ορειβατών χιονοδρόμων της Πιερίας, με πολύχρονη δράση στην ευρύτερη περιοχή του Ξερολακίου, μόλις πρόσφατα την πρόσθεσαν στις διαδρομές τους. Γιατί σ' αυτό το βουνό πέρα από όλα τ' άλλα πρέπει να ξέρεις να περιμένεις. Και ύστερα μια όμορφη μέρα θα σε ανταμείψει, στρώνοντας τα χιόνια όπως πρέπει. Για να γλιστρήσεις στα Καζάνια και πάνω από τους βράχους του ρέματος του Ναούμ, που έχει σκεπάσει με απίστευτο χιόνι...

« Οι Πόρτες είναι πια πολύ κοντά και δεν χρειάζεται βιασύνη. Ο ήλιος πέφτει και τα πάντα θάφονται κόκκινα. Σύννεφα, βράχια και σκιές, μπερδεύονται και παίζουν παιχνίδια με το μυαλό. Η μνήμη ξεσηκώνει εικόνες από το παρελθόν και φιγούρες εμφανίζονται. Μορφές και πρόσωπα, γνωστοί άνθρωποι αυτού του βουνού, φίλοι, χαμένοι σύντροφοι ... Να εκεί στο Σκολιό, ο Θεόφιλος ο Χατζησυρλής στο τέλος μιας διαδρομής, και ο Θοδωρής ο Χριστόπουλος, μόλις βγήκε κορυφογραμμή στο Στεφάνι, και πιο εκεί... Και ύστερα ξαφνικά οι φιγούρες χάνονται και γίνονται ένα με το μονοπάτι και τις διαδρομές τριγύρω. Δεν τους βλέπεις πια, τους νιώθεις όμως γύρω σου. Κι αυτό θα συμβαίνει πάντα εκεί ψηλά. Στους δρόμους για το Οροπέδιο...»

Ο «δρόμος» από Σκούρτα και Λαιμό

Κεφ. 18 : Κοκκινοπλός Λιτόχωρο

Το κείμενο αναφέρεται σε μια διάσχιση του βουνού από ένα πραγματικό πρόσωπο που δεν την επανέλαβε όμως σε προχωρημένη ηλικία, όπως περιγράφεται. Σχεδόν κάθε μονοπάτι αυτού του υπέροχου βουνού συνδέεται με πραγματικές αλλά και στα όρια του μύθου, ιστορίες. Η καταγραφή τους, αλλά και η παρουσίαση διαδρομών του Ολύμπου, μέσα από τις ιστορίες αυτές, θα ήταν πολύ ενδιαφέρουσα. Αποτελεί πρόκληση για ένα νέο βιβλίο στο μέλλον...

ΚΟΚΚΙΝΟΠΛΟΣ-ΛΙΤΟΧΩΡΟ

«Μια άλλη διάσχιση»

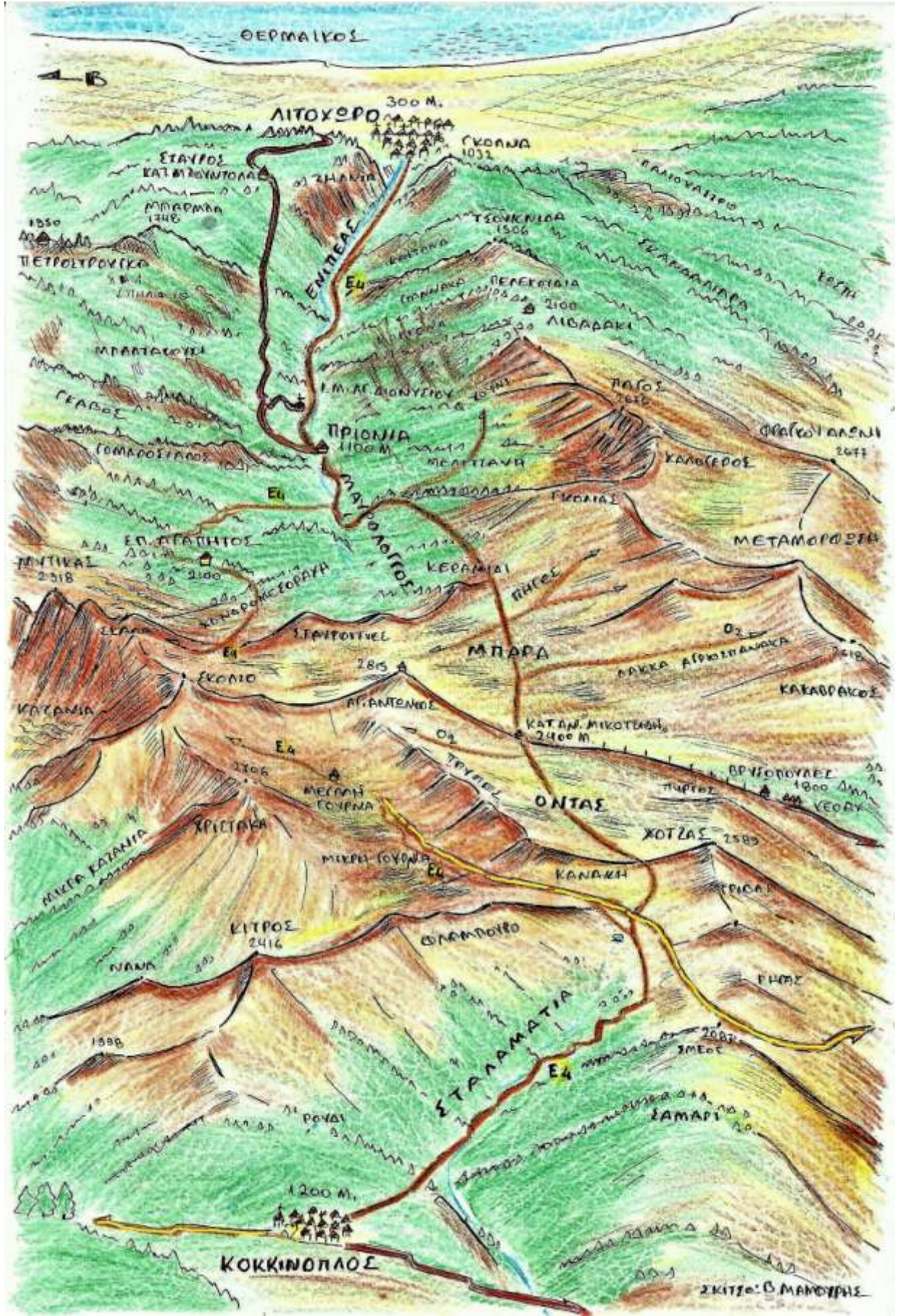
Ο Μπάρμπα Χρήστος ο Τριανταφύλλου φόρτωσε τα τελευταία στο μουλάρι και έριξε μια ματιά προς το βουνό. Ο ήλιος δεν είχε βρει ακόμα το χωριό. Είχε όλη τη μέρα μπροστά του. Είχαν περάσει πολλά χρόνια από τότε που 'κανε για τελευταία φορά αυτό που είχε στο μυαλό του...

Σαν ήταν νέος ήταν διασκέδαση γι' αυτόν. Να φορτώνει στα ζωντανά τηνπραμάτεια του από το μαντάνι, και να ανηφορίζει το βουνό. Προς τη Μπάρα! Περνούσε ένα βράδυ εκεί με φίλους και βοσκούς και την άλλη μέρα κατέβαινε στο Λιτόχωρο. Άλληπραμάτεια από κει και την άλλη μέρα κινούσε για πίσω. Τώρα σ' αυτή την ηλικία ήξερε ότι θα κουραστεί. Το 'χε τάμα όμως να το κάνει το «ταξίδι»... Για τελευταία φορά. Να δει τα παλιά λημέρια. Πήρε μόνο τα απαραίτητα να μη φορτώσει πολύ το ζωντανό. Και αυτό είχε πολλά χρόνια στην πλάτη του.

Σε πολύ λίγο ήταν πάνω από το χωριό. Ανηφόριζε το μονοπάτι που γλυκά έπαιρνε ύψος μέχρι το δάσος. Στη ράχη που κατεβαίνει από το Ρούδι σταμάτησε. Πριν μπει στη ρεματιά της Σταλαματιάς γύρισε να αντικρίσει το χωριό. Πόσο άλλαξε αυτά τα χρόνια! Και τι δε θα 'δινε να βγάλει από πάνω του όλα τα καινούρια υλικά. Να το ξαναδεί όπως ήταν τότε. Και τι δε θα 'δινε να γυρίσει το χρόνο πίσω... Του φαίνονταν σα χθες... Λες και ξανάβλεπε σειρά τα μουλάρια φορτωμένα. Και κείνο τον Ελβετό μηχανικό, Κουρζ τον ελέγανε, που κινούσε στο μονοπάτι για να φτιάξει χάρτη του βουνού. Δεκαεπτά χρονών τότε ο Μπάρμπα Χρήστος δεν μπόρεσε να πάει μαζί, μα σαν έγινε άντρας έκανε πολλές φορές το ίδιο δρομολόγιο.

Μπήκε στη Σταλαματιά ακολουθώντας το μονοπάτι. Σύντομα έπεσε στη ρεματιά και άρχισε να ανηφορίζει κάτω από αραιά πεύκα και έλατα. Μέχρις εδώ βρήκε το μονοπάτι σε καλή κατάσταση. Το έμπειρο μάτι του κατάλαβε ότι ήταν επισκευασμένο, αλλά όχι από παλιά μαστόρια. Πρόσεξε και τα κίτρινα-άσπρα σημάδια με το γράμμα E και τον αριθμό 4. Είναι σημάδι, του είχαν πει, μονοπατιού που έρχεται εδώ από την Ισπανία. Άκου απ' την Ισπανία!

Η ρεματιά φάρδυνε σε λίγο και η βλάστηση ήταν πιο αραιή. Πιο πυκνή πάντως απ' την τελευταία φορά που βρέθηκε εδώ. Και οι πλαγιές προς το Φλάμπουρο και το Σμέο και αυτές πιο δασωμένες του φάνηκαν. Λιγόστεψαν τα κοπάδια σκέφτηκε. Και τότε κατάλαβε ότι δύο ώρες τώρα, σχεδόν κάτω απ' το πηγάδι του Σμέου, δε συνάντησε άνθρωπο...

«Άνοιξη στου Κανάκη»

Το μονοπάτι πριν την αρχή της Σταλαματιάς πιάνει τη δεξιά μεριά της ρεματιάς και ανηφορίζει με φουρκέτες προς το Σμέο. Εδώ ζορίστηκε λίγο όπως και το ζωντανό. Στάθηκε στο τέλος της ανηφοριάς δίπλα στο πηγάδι αλλά δεν κατέβηκε στην τρύπα για νερό. Είχε αρκετό μαζί και το ζωντανό τον τράβηξε στο ομαλό και φαρδύ μονοπάτι. Προς το λιβάδι που πρασινίζει στην αρχή της ρεματιάς. Στου Κανάκη!

Βγήκε στα ισιώματα. Μια δεξαμενή και τσιμεντένια μαντριά τράβηξαν την προσοχή του. Ο δρόμος όμως που είδε τον τρόμαξε. Τι άλλα καινούρια πράγματα θα συναντούσε τόσο ψηλά στο βουνό! Πίεσε με το ζόρι το μουλάρι και γρήγορα παρόλο που ήταν και οι δύο κουρασμένοι διέσχισε το δρόμο.

Πήρε την ανηφόρα για το διάσελο κάτω απ' την κορυφή του Χότζα. Το παλιό μονοπάτι είχε σχεδόν χαθεί αλλά το προτιμούσε απ' το άλλο που το 'φαγε ο δρόμος. Δυσκολεύτηκε λίγο κάτω από την κορυφή λόγω της σάρας αλλά είχε στο μυαλό ακόμα τη γραμμή. Τη στράτα που τόσες φορές είχε περάσει. Το μεσημέρι τον βρήκε να ξεκουράζεται κάτω από το διάσελο στις πρώτες λάκκες του Οντά. Εδώ τα πάντα ήταν όπως τα θυμόταν.

Άφησε το ζωντανό να βοσκήσει και να πάρει κι αυτός μια ανάσα. Στ' αριστερά του η κορυφογραμμή έφτανε μέχρι τον Αγιαντώνη. Από πίσω ήταν οι Γούρνες και «εις το Χριστάκι» και Σκολιό.

Στα δεξιά ο Χότζας κατηφόριζε με πύργους μέχρι το Σπαρμό κι ανάμεσα ο Οντάς με τις λάκκες του. Κάτω απ' τον Αγιαντώνη προς τις Βρυσσούλες κάτι διαφορετικό έβλεπε αλλά τα μάτια του δεν τον βοηθούσαν. Τ' απόγεμα θα 'ταν εκεί... Βγαίνοντας από τον Οντά βρήκε πάλι μονοπάτι με 0 και 2 τώρα αλλά και ροδιές... Άρχισε στο μυαλό του να συνδυάζει τα σημασμένα μονοπάτια με δρόμους! Πέρασε πάνω από μια ξύλινη καλύβα και μπήκε γρήγορα στα λιβάδια της Μπάρας. Οι σιδερένιοι στύλοι που κατέβαιναν μέχρι το στρατόπεδο δεν ήταν αυτό που ήθελε να δει και ένιωσε μεγάλη χαρά στις πρασινάδες της Μπάρας. Κι ας μη βρήκε τα γιατάκια των παλιών φίλων και βοσκών. Έστησε το δικό του γιατάκι για το βράδυ και στρώθηκε στο φαί χαζεύοντας τις κορφές τριγύρω. Τη Μεταμόρφωση τον Κακάβρακα.

Έλαμπαν στον απογεματινό ήλιο όπως εκείνο τον καιρό. Ένα κοπάδι κατηφόριζε προς τις Βρυσσούλες και ένα μικρό κοπάδι από αγριόγιδα τον παρατηρούσαν. Ξάπλωσε κοιτώντας τον ουρανό και νιώθοντας όμορφα σαν τα παλιά... Λίγο πριν τον πάρει ο ύπνος αναρωτήθηκε πώς τόση ώρα δεν είδε έναν αητό εκεί ψηλά...

«Καλοκαίρι στου Οντά τις λάκκες»

Η πρωινή δροσιά τον ξύπνησε κι ένιωσε σαν παλικαράκι. Πολύ σβέλτα φόρτωσε το ζωντανό, άφησε το 0 και 2 και πήρε τις λάκκες της Μπάρας, τις Πηγές. Άφησε το Κεραμίδι αριστερά και γρήγορα έπιασε το όριο του δάσους κάτω από το Γκόλια. Ο Μαυρόλογγος, ο Ενιέας μέχρι κάτω στο Λιτόχωρο και τη θάλασσα...

Το παλιό μονοπάτι ίσα που πατιόταν απ' το μουλάρι, όμως ανθρώπινα σημάδια, πρόσφατα, τούδειχναν το δρόμο. Πέτρες η μία πάνω στην άλλη και άλλα σημάδια τον τράβηξαν στην τελευταία ράχη του Γκόλια.

Μικρές ρεματιές και η Καζανιά του Καλόγερου πάνω από την δασωμένη ράχη τον έκαναν να κοντοσταθεί. Κάπου πριν είχε χάσει το παλιό μονοπάτι...

Έπρεπε να είχε κατέβει την ράχη με τις οξιές, σχεδόν μέχρι κάτω στο Μαυρόλογγο. Θα το βρω στο γυρισμό σκέφτηκε και συνέχισε να ακολουθεί τα σημάδια και τη ράχη. Σύντομα βγήκε σε λιβάδι και καλογραμμένο μονοπάτι. Κατάλαβε ότι ήταν στο μονοπάτι από Λιβαδάκι και έκανε αριστερά για να πέσει στο Μαυρόλογγο. Πριν το μεσημέρι ήταν στα Πριόνια και δροσίζονταν.

Και τα Πριόνια είχαν αλλάξει πολύ και αυτό το Ε και 4 που ξαναβρήκε, πολύ κόσμο ρε παιδάκι μου.. Του παν όμως πως μέχρι το Λιτόχωρο δε θα γίνει δρόμος και δε θα χει και τόσο κόσμο. Λίγο πριν το μοναστήρι νόμισε ότι τον κορόιδεψαν με τον κόσμο και τη φασαρία που συνάντησε. Μετά τη σπηλιά του Αγίου όμως ξαναβρήκε το βουνό που ήθελε. Και όμορφα γιοφύρια βολικά και για το ζωντανό. Στο Λιτόχωρο είχε πάει πρόσφατα και έτσι τίποτα δεν του φάνηκε παράξενο.

«Φθινόπωρο κάτω από τον Καλόγερο»

Την άλλη μέρα έφυγε ξημέρωμα και το μεσημέρι τον βρήκε ήδη στον Μαυρόλογο. Ούτε κατάλαβε πως βγήκε από το μονοπάτι για Λιβαδάκι. Το ζωντανό λες και τον έσπρωχνε με την μουσούδα προς το ξεχασμένο μονοπάτι. Ανηφόριζε παράλληλα με το ρέμα στην αρχή και μετά πιο απότομα κάτω από τις γέρικες οξιές.

Τα πόδια έβρισκαν κάτω απ' το παχύ στρώμα των φύλλων το παλιό μονοπάτι.

Την κάθε φουρκέτα...

«Χειμώνας στο Μαυρόλογο»

Σε μια στροφή ο Μπάρμπα Χρήστος σταμάτησε... Τα μάτια του έψαξαν ένα γέρικο κορμό, τα δάχτυλα άγγιξαν τα παλιά σημάδια. Ένα γράμμα, κι ένα ακόμα...μια χρονολογία. Τα γόνατα του Μπάρμπα Χρήστου λύγισαν και έγειρε... Άφησε τη χαρά και τα δάκρυα να κυλίσουν. Έκλαψε, έκλαψε σα μικρό παιδί...

Κεφ. 19 : Κορομηλιά Σέλωμα

Το κείμενο ξεφεύγει συχνά από την κλασική περιγραφή και γράφτηκε με κάποιο «θυμό» για όλα όσα στραβά συμβαίνουν στο βουνό. Θύμωνα γράφοντας το και με τον εαυτό μου και με όλους . Γιατί τίποτα δεν κάνουμε για τις δύο μεγαλύτερες πληγές του βουνού: Το λατομείο και το πεδίο βολής Λιτοχώρου. Ίσως γιατί κάθε φορά που περνάμε από κει κοιτάμε μόνο ψηλά, μόνο τις κορυφές...

Εν έτη 2020 πάντως τα πράγματα πάνε καλά γύρω από το καταφύγιο καθώς είναι ευτυχώς στα χέρια ανθρώπων του βουνού που συντηρώντας παλαιά και νέα μονοπάτια αναδεικνύουν την ομορφιά της περιοχής.

Από τη ράχη Κράνα το Καταφύγιο της Κορομηλιάς

ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ-ΣΕΛΩΜΑ

Καλοκαίρι του 2007.

Τελευταίο σημάδι στη ράχη της Κορομηλιάς κάτω από το καταφύγιο. Απέναντι η ράχη Κράνα υψώνεται απότομα και πάνω της το μονοπάτι προς το Σέλωμα. Μια πανέμορφη διαδρομή που θα ήταν καλό να καθαριστεί και να σημαδευτεί. Να ενώνει τις διαδρομές της ανατολικής και της βόρειας πλευράς του βουνού, το Σταυρό και τη Γκορτσιά με τη Κορομηλιά. Έτσι θα έκλεινε κι ένας όμορφος κύκλος με την Πετρόστρουγκα...

Κοιτάζω το έρημο καταφύγιο και αρνητικές σκέψεις με καταλαμβάνουν. Θα λειτουργήσει άραγε ποτέ; Θα έρθουν εδώ ορειβάτες να περπατήσουν; Μήπως τσάμπα το δίκτυο των διαδρομών; όλα όσα γίνανε εδώ θα κρατήσουν; Κάνω μια ευχή και κατηφορίζω προς τη δροσιά του Ορλιά για να αλλάξω τη διάθεση μου.. Ίσως φταίει η κούραση κι η ζέστη...

Ιούνιος του 2014

Στέκομαι και πάλι κάτω από το καταφύγιο Κορομηλιά μπροστά σε μια ταμπέλα που γράφει «Σέλωμα»! Δεν κρατιέμαι και μπαίνω στο μονοπάτι! Θα πιώ μετά καφέ με το Δημήτρη ,το φύλακα. Θέλω να δω τη δουλειά που έκανε, μαζί με τους εθελοντές του μεγάλου ορεινού αγώνα δρόμου, που από φέτος περνά από δω.

Να χαθώ για λίγο στις σκιές του ρέματος του Ξιδιά... Το καταφύγιο λειτουργεί εδώ και τρία χρόνια καθημερινά! Και το καταφύγιο στα Κρεβάτια κλείνει δέκα χρόνια λειτουργίας! Και τα μονοπάτια κρατούν ακόμα και απλώνονται.

Τίποτα δεν πάει χαμένο...

Ψηλές οξιές στο ρέμα του Ξιδιά

Στη διαδρομή...

Το μονοπάτι κάνει μια όμορφη τραβέρσα και αφού περάσει μικρό «δάσος» από κορομηλιές πέφτει στο ανώνυμο ρέμα που χωρίζει τη ράχη του καταφυγίου από τη ράχη που είναι γνωστή σαν ράχη Κράνα. Μετά το ρέμα, που είναι στεγνό τέτοια εποχή, ανηφορίζει έντονα στην αρχή και στη συνέχεια πιο γλυκά μέσα σε δάσος μαύρης πεύκης. Από εδώ έχουμε όμορφη θέα του καταφυγίου που ο Δημήτρης φροντίζει να' ναι πάντα σε καλή κατάσταση «σαν το σπίτι του». Άλλωστε μένει συνέχεια εδώ μαζί με τη γυναίκα και τη μικρή του κόρη.

Στο νου μου έρχεται το άλλο καταφύγιο «Κορομηλιές» Λεπτοκαρυάς... Κακώς αναφέρεται σε διάφορους οδηγούς ακόμα και τοπικούς, σαν καταφύγιο. Από το κτήριο έχουν μείνει μόνο οι τοίχοι. Χρησιμοποιείται σαν στάβλος για τις αγελάδες της περιοχής κι έχει κριθεί κατεδαφιστέο από το δασαρχείο!

Γενικώς το θέμα των καταφυγίων στον Όλυμπο αξίζει να το ψάξει κανείς. Ιστορικά αλλά και με τη βοήθεια της πολεοδομίας και του δασαρχείου. Θα διαπιστώσει ότι η κακή πολιτική, εθνική και τοπική, η ανθρώπινη ματαιοδοξία και τα οικονομικά συμφέροντα έμπαιναν και μπαίνουν και στο χώρο του βουνού, καταστρέφοντας την χώρα ακόμα και στα πιο ψηλά της σημεία...

Τέλος η παρένθεση και βγαίνω στη φαρδιά ράχη όπου και διασταύρωση με πινακίδες. Δεξιά κίτρινη σήμανση παίρνει την κορυφογραμμή, που συνεχίζει με την ονομασία «Πατάτα», και μας πάει μέχρι τη θέση «Τραμπάλα». Από κει μονοπάτια για περισσότερο «ψαγμένους» θα μας οδηγήσουν προς τις κλασικές διαδρομές για Πετρόστρουγκα..

Συνεχίζω ακολουθώντας την ίδια πορτοκαλί σήμανση προς Σέλωμα βγαίνοντας από την άλλη μεριά της ράχης. Περνάω δίπλα από μικρή σπηλιά και εμφανίζεται μπροστά μου η καταπράσινη ρεματιά του Ξιδιά ή Ξυλιά, όπως ονομάζεται χαμηλότερα, αφού ενωθεί με το προηγούμενο ανώνυμο ρέμα. Απέναντί το Σέλωμα και η ράχη που συνεχίζει με την κορφή Μπάρμπα και τα βράχια της Κόκκας, για να καταλήξει στο Στράγκο και την Πετρόστρουγκα. Η ρεματιά στενεύει στη έξοδό της προς το κάμπο και προς τα χωριά Πλατανάκια και Δίον. Από εδώ φαίνεται ο αρχαιολογικός χώρος, τα καταπράσινα περιβόλια της Πιερίας, η θάλασσα, η Πλάκα και η ευρύτερη τουριστική περιοχή του Λιτόχωρου. Και στο κέντρο όλων αυτών το πεδίο βολής και το τεράστιο λατομείο! Ένα λατομείο που θέλουν να μπαζώσουν με απόβλητα βιομηχανίας μπαταριών! Οι ίδιοι που μιλούν για τουριστική ανάπτυξη!

Κλείνω κι αυτή τη παρένθεση και κατηφορίζω προς τη ρεματιά...

Σε λίγο εμφανίζονται οι πρώτες οξιές που επικρατούν μέχρι το ρέμα με ένα καταπληκτικό δάσος. Εδώ το μονοπάτι χάνονταν κάτω από τα φύλλα τη οξιάς και έχει γίνει πραγματικά πολύ καλή δουλειά στο καθαρισμό του. Σκαμμένο στη κυριολεξία στο παχύ στρώμα των φύλλων μας κατεβάζει με όμορφες φουρκέτες μέχρι το ρέμα.

Εδώ αξίζει μια παρένθεση (η τελευταία!) για τους εθελοντές του αγώνα ορεινού δρόμου που δούλεψαν εδώ. Όσο κι αν συμφωνώ με το μεγάλο δάσκαλο Μιχαηλίδη που δεν ήθελε χρόνους και πρωταθλητισμό στο βουνό κι όσο κι αν παράγιναν πολλοί και μεγάλοι οι Αγώνες, κανείς δε μπορεί να μην επαινέσει τη δουλειά τους, σε μονοπάτια που χάνονταν.

Ακόμα και η σήμανση έχει γίνει πιο διακριτική από τα παλιά απαράδεκτα σπρέυ.. Τέλος τα σχόλια καθώς φτάνω και περνάω το υγρό, χωρίς όμως νερό σ' αυτό το σημείο, ρέμα του Ξιδιά. Βρίσκομαι στο πιο υπέροχο κομμάτι της διαδρομής!

Ρέματα κατεβαίνουν απότομα και στις όχθες τους υψώνονται τεράστιες ψηλόκορμες οξιές. Δημιουργούν μια τεράστια «ομπρέλα» με τα κλαδιά τους και αφήνουν φώς να περάσει τόσο όσο να κάνει το τοπίο μαγικό!

Σ' ένα από τα ρεματάκια βρίσκω νερό και συνεχίζω προς την ανηφόρα για το Σέλωμα. Σύντομα τα πεύκα κυριαρχούν και πάλι και βγαίνω στη ράχη σε δρόμο που έρχεται από τη Γκορτσιά. Γυρίζει προς τα δεξιά και σταματά πιο κάτω μέσα στη ρεματιά. Στο βάθος ψηλά φαίνεται το καταφύγιο της Πετρόστρουγκας και ένα μονοπάτι φεύγει από εδώ προς Μπάρμπα. Κάνω αριστερά και ακολουθώντας τον δρόμο περνάω ένα ανώνυμο ρέμα και βγαίνω σε στροφή στη ράχη που είναι γνωστή σαν Σέλωμα.

Από κάτω η ρεματιά της Μάννας και απέναντι το καταφύγιο Τάκης Μπουντόλας (Σταυρός). Ο δρόμος συνεχίζει για Γκορτσιά ενώ το μονοπάτι που φτάνει εδώ από τη Μάννα συνεχίζει στη ράχη προς Μπάρμπα και Πετρόστρουγκα. Μιάμιση ώρα περίπου πέρασε μέχρι εδώ κι άλλη τόση θα χρειαστώ μέχρι πίσω. Καιρός να γυρίσω, στις οξιές θα' χει σχεδόν σκοτεινιάσει...

Καλοκαίρι του 2013.

Στο βουνό και στα πέριξ λαμβάνουν χώρα εκδηλώσεις και πανηγυράκια για τα 100 χρόνια από την πρώτη ανάβαση στη κορυφή του Ολύμπου. Δεν έχω καμιά διάθεση να παρακολουθήσω κάποια εκδήλωση και δε ξέρω τι ακριβώς με ενοχλεί σ' αυτές. Μαθαίνω όμως πως στο «Αλεξάνδρειο» κάτω από το Λιτόχωρο θα βρεθεί και θα μιλήσει ο Arne Strid. Ο άνθρωπος με το μεγαλύτερο έργο-προσφορά σε ότι αφορά έρευνα και συγγραφή με θέμα τα φυτά και τη φύση του Ολύμπου. Δεν χάνεις ποτέ μια ευκαιρία να ακούσεις από κοντά ένα πραγματικό «δάσκαλο».

Μετά το τέλος της εκδήλωσης βγαίνω εντυπωσιασμένος. Δε μπορώ να ξεχάσω τη λάμψη στα μάτια του κάθε φορά που ανέφερε τη λέξη «Όλυμπος»! Κατεβαίνω τα σκαλιά του κτηρίου που είναι κτισμένο στους πρόποδες του βουνού, εκεί που έδρασε κυρίως αυτός ο μεγάλος ερευνητής. Κοιτάζω γύρω μου και επιστρέφω στη πραγματικότητα! Βρίσκομαι στο μεγαλοπρεπές «Αλεξάνδρειο» που φιλοξένησε και τις περισσότερες εκδηλώσεις-γιορτές. Και ξέρω ακριβώς τι υπάρχει γύρω μου. Λατομείο και πεδίο βολής. Δύο τεράστιες πληγές στα σπλάχνα του βουνού και εμείς εδώ ακριβώς «πανηγυρίζουμε»! Φυσιολάτρες και ορειβάτες ! Να λοιπόν τι με ενοχλεί σε μια επέτειο. Δεν είναι μόνο η έλλειψη προβληματισμού και αυτοκριτικής. Είναι η υποκρισία!

Έξοδος του Ξιδιά, πεδίο βολής, λατομείο, Θερμαικός...

Ιούλιος του 2014...

Επιστρέφω από το Σέλωμα προς τη Κορομηλιά. Πριν βραδιάσει θα πιω εκείνο τον καφέ με το Δημήτρη.. Σταματάω να γεμίσω το παγούρι μου από μικρό ρεματάκι λίγο πριν τη ρεματιά του Ξιδιά και παίρνω μια ανάσα. Κάνω να σηκωθώ αλλά μένω ακίνητος ! Πρώτα ακούω και μετά βλέπω τη φιγούρα στο μονοπάτι. Τα ποδαράκια του τόσο λεπτά λες και στέκεται στον αέρα! Τα μάτια του μεγάλα και γυαλιστερά κοιτούν με απορία! Κουνάει τη μουσούδα του σα να μυρίζει τον αέρα και γυρίζει το υπέροχο κεφάλι προς τη ρεματιά! Ύστερα σα να άκουσε ένα κάλεσμα από κει τινάζεται στη απότομη πλαγιά! Με σίγουρα χορευτικά άλματα χάνεται στις σκιές..

Σηκώνομαι και κατεβαίνω το μονοπάτι ως τη ρεματιά. Μπαίνω μέσα στο στεγνό ρέμα, το ακολουθώ και γρήγορα σταματάω καθώς πέφτω σε μεγάλο σκαλοπάτι. Ακούω το νερό που βγαίνει πιο κάτω. Φαντάζομαι, το μικρό πλάσμα που συνάντησα, να βρίσκει την παρέα του εκεί... Σε ένα παράδεισο κρυφό, δικό τους! Γυρίζω πίσω στο μονοπάτι κι πιάνω την ανηφόρα για τη ράχη ..

Σε κάποιους παράδεισους ας μη μπει άνθρωπος ποτέ...

Η ρεματιά του Ξιδιά ή Ξυλιά και η ράχη Μπάρμπα-Κόκα

Κεφ. 20 : Τα μονοπάτια του Ολύμπου

*Κείμενο για την ιστορία το παρόν και το μέλλον των μονοπατιών του βουνού...
Γράφτηκε μετά το τέλος της διαβούλευσης για την ψήφιση σχετικού νομοθετικού
πλαισίου και με το Προεδρικό Διάταγμα για τον Όλυμπο κάπου «χαμένο» στη
πορεία για υπογραφή...*

Σήμανση στα Ρομπολάκια-Έλατο

ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

Για τους περισσότερους ορειβάτες που ανεβαίνουν στον Όλυμπο, τα μονοπάτια είναι ο δρόμος για τις κορυφές και προς τα όμορφα τοπία που τους οδηγούν.

Τους ενδιαφέρει να είναι καθαρά, συντηρημένα και καλά σημαδεμένα, ώστε η πορεία τους να είναι ασφαλής και όμορφη. Λίγοι μπαίνουν στον κόπο να σκεφτούν πως δημιουργήθηκαν, πως έφτασαν στην μορφή που είναι σήμερα, αλλά και πως θα είναι στο μέλλον. Οι περισσότεροι όμως διαμαρτύρονται συχνά για την κατάσταση τους, ζητώντας περισσότερα ή και λιγότερα.

Τα όσα γράφονται παρακάτω ίσως βοηθήσουν να δούμε λίγο αλλιώς το θέμα των μονοπατιών, του Ολύμπου και όχι μόνο.

Πέτρινα σκαλοπάτια στο Λαιμό

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ...μια μικρή ιστορία

Πολύ πριν εμφανιστούν οι άνθρωποι στο βουνό, τα ζώα ήταν αυτά που χάραξαν τις πρώτες γραμμές. Ακολουθώντας το ένστικτό τους έβρισκαν τους ασφαλέστερους και οικονομικότερους δρόμους. Ο άνθρωπος ακολούθησε τα μονοπάτια αυτά, για βιοποριστικούς λόγους, και όταν χρησιμοποίησε ζώα φόρτου, έγιναν πιο συγκεκριμένα και μεγαλύτερα. Επιλέχθηκαν έτσι διαδρομές που μπορούσαν να σταθούν με ασφάλεια στις κλίσεις του βουνού, καθώς και να φροντίζουν για την καλύτερη οικονομία δυνάμεων.

Η χρήση τους όμως, σε συνδυασμό με τα καιρικά φαινόμενα, κατέστρεφαν σε πολλά σημεία τα μονοπάτια αυτά. Εκεί ο άνθρωπος παρέμβαινε με τη χρήση εργαλείων και εκτός από τον καθαρισμό φρόντιζε και για την επισκευή τους. Τα υλικά που χρησιμοποιούσε ήταν κυρίως από το ίδιο το βουνό και τα αποτελέσματα, στατικά και αισθητικά, ήταν πραγματικά αξιοθαύμαστα.

Η ανάβαση στο βουνό για λόγους αναψυχής ήρθε ταυτόχρονα με την ανάπτυξη της τεχνολογίας. Δεν φαίνεται όμως αυτό να βοήθησε στο να κρατηθούν τα μονοπάτια σε μια καλή κατάσταση. Ούτε ακόμα και σε βουνά όπως ο Όλυμπος, με τους τόσο πολλούς επισκέπτες. Η κατασκευή των καταφυγίων ψηλά στο βουνό είχε σαν αποτέλεσμα τη βελτίωση τους αλλά και τη δημιουργία καινούριων μονοπατιών. Ορειβάτες και υπεύθυνοι των καταφυγίων, με πολύ δουλειά, διαμόρφωσαν τα μονοπάτια έτσι ώστε να οδηγούν τους πεζοπόρους αλλά και τα ζώα φόρτου-ανεφοδιασμού, μέχρι κάτω από τις ψηλότερες κορυφές του Ολύμπου.

Ξερολιθιές στα Ζωνάρια

Οι τουρίστες ορειβάτες όμως που πήραν την θέση των κτηνοτρόφων, των ξυλοκόπων και των άλλων ανθρώπων του βουνού, ήταν περισσότεροι και σε λίγες συγκεκριμένες διαδρομές. Το αποτέλεσμα ήταν η μεγάλη φθορά των μονοπατιών αυτών αλλά και η σχεδόν εξαφάνιση των υπολοίπων, από τη μη χρήση και την έλλειψη συντήρησης. Το διαχειριστικό σχέδιο του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου, είχε προβλέψει αυτή την κατάσταση, και πρότεινε σωστή διαχείριση επισκεπτών για την αντιμετώπισή της. Ο καθαρά συμβουλευτικός όμως ρόλος του (ακόμα και μέχρι τώρα), δε μπόρεσε να βοηθήσει. Τα λίγα έργα, όχι σωστά καταναμημένα και εκτελεσμένα, που εξασφάλιζε κατά καιρούς η Περιφέρεια μάλλον έκαναν την κατάσταση χειρότερη.

Μια καλή προσπάθεια έγινε στη συντήρηση-σήμανση του Ε4 καθώς και στα κλασικά μονοπάτια του Οροπεδίου, από ξένους φοιτητές, στα πλαίσια της πρακτικής τους.

Στα υπόλοιπα μονοπάτια του βουνού το έργο της συντήρησης και σήμανσης, αφέθηκε στα χέρια των ορειβατικών συλλόγων και ορειβατών εθελοντών, με συζητήσιμα πολλές φορές αποτελέσματα.

Αφήσαμε για το τέλος ένα έργο που προσπάθησε να ασχοληθεί συνολικά με τα μονοπάτια του βουνού. Αξίζει ειδική αναφορά, για να αντιληφθεί κανείς τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται τις περισσότερες φορές, το θέμα της συντήρησης και σήμανσης των μονοπατιών του Ολύμπου.

Ζωνάρια, κλείσιμο «κοψίματος» μονοπατιού

..η μικρή ιστορία

Το έργο αφορούσε συντήρηση, ανάπλαση, σήμανση και ανάδειξη όλων των καταγεγραμμένων μέχρι το 2002 μονοπατιών.

Ξεκίνησε το 2007 από τα χαμηλά με κάποιες σειρές **τσιμεντένια** σκαλοπάτια μέσα στο δάσος! Για ψηλότερα και μέχρι τα δάση του ρόμπολου το έργο προέβλεπε περισσότερα αλλά και συνεχόμενα. Κάτι σαν τις σκάλες στα κλιμακοστάσια των πολυκατοικιών! Για το αλπικό τμήμα το τσιμέντο συνεχίζονταν με πάνω από πενήντα σειρές τσιμεντένια σκαλοπάτια στο Λαιμό, στα Καγκέλια και αλλού! Στο πέρασμα του Γιώσου προέβλεπε ένα τεράστιο σιδερένιο πλέγμα, συγκράτησης βράχων, σε όλο το μήκος της μεγάλης ξερολιθιάς που κρατά το μονοπάτι! Για τη σήμανση, κίτρινο φωσφόρου τρίγωνο παντού και μόνο στην ανάβαση! Τσιμέντο και σίδηρο, από το μελετητή, παντού στο βουνό, και ένα σωρό άλλες άστοχες παρεμβάσεις. Όλα αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα αντιδράσεις και πολύ γρήγορα. Και τον εργολάβο, εκτελεστή του έργου, απελπισμένο, να έχει σταματήσει και να ζητά βοήθεια... Ακολούθησαν πιέσεις για να αλλάξει η μελέτη, να γίνουν τα έργα με υλικά φιλικά στο περιβάλλον του βουνού, να δοθεί σημασία στις αντιστηρίξεις και τις ξερολιθιές, να ακολουθήσει η σήμανση τα πρότυπα της ομοσπονδίας κ.α. Το γραφειοκρατικό κομμάτι της υπόθεσης στη συνέχεια, δεν το παρακολούθησα, βρέθηκα όμως πολύ κοντά στην πράξη.

Μαζί με τον Ηλία Παπαβασιλείου το γνωστό «Ολύμπιο» αναλάβαμε τη συντήρηση των μονοπατιών Χονδρομεσοράχη-Ζωνάρια και Σκούρτα-Λαιμός-Πέρασμα Γιώσου.

Ο Ηλίας είναι γνωστός «Πετράς» με καταγωγή από τα μαστοροχώρια της Καστοριάς. Εκεί πάνω όμως μαζί ανακαλύψαμε τη θαυμαστή δουλειά και την τέχνη των παλαιότερων. Προσπαθήσαμε με σεβασμό να συντηρήσουμε τις αντιστηρίξεις και όλες τις ξερολιθιές. Φτιάξαμε καινούριες, όπου χρειάζονταν, και προκειμένου να κόψουμε καινούρια μονοπάτια-ρέματα. Επαναφέραμε παλιές χαμένες στροφές και καθαρίσαμε από σαθρά τις διαδρομές. Όλα τα σκαλοπάτια φτιάχτηκαν από πέτρα του βουνού και έγινε φαρδύτερο το πέρασμα του Γιώσου. Δεν μπορέσαμε δυστυχώς να αποφύγουμε το τσιμέντο στους αρμούς και κάποια σίδερα στηρίξεως.

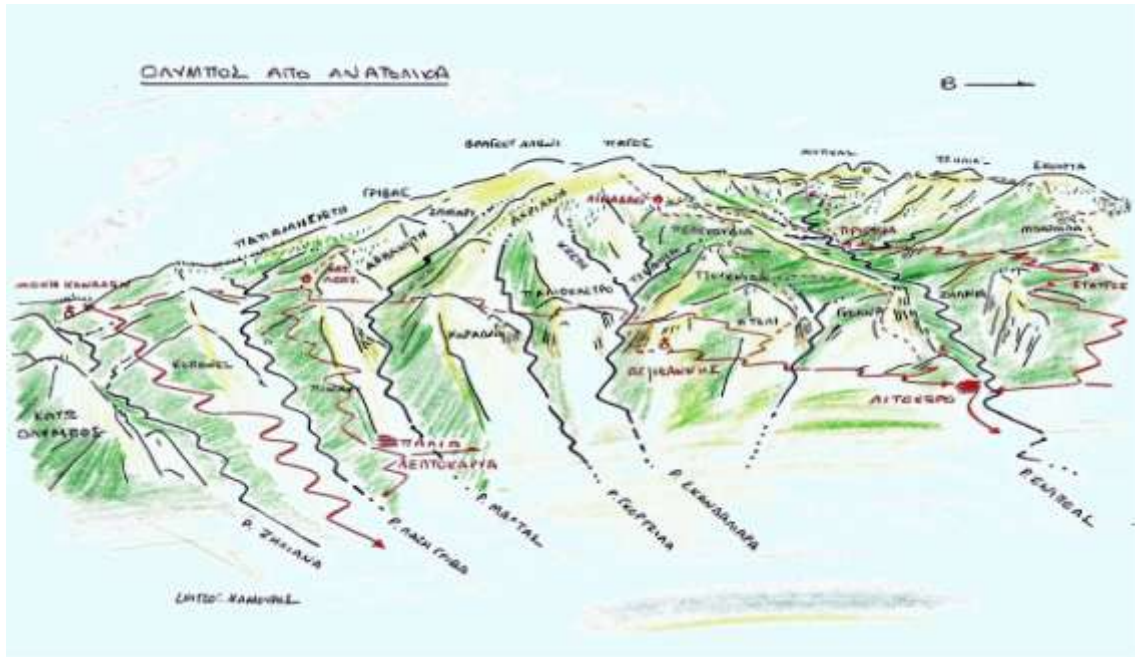

Πέρασμα Γιώσου, διάνοιξη και ξερολιθιά στήριξης

Χαμηλότερα στα υπόλοιπα μονοπάτια, τα σκαλοπάτια έγιναν ξύλινα και έγινε καθαρισμός, κάποια τσιμεντένια όμως παρέμειναν. Μπήκαν και για πρώτη φορά σημάδια διαφορετικά σε κάθε διαδρομή και πινακίδες διασταυρώσεων. Το έργο συμπληρώθηκε και με παγκάκια, κιόσκια και πινακίδες σε σημεία θέας.

Δέκα χρόνια μετά, πολλά που έγιναν δεν υπάρχουν πια, καθώς η άγρια φύση του βουνού αλλά και οι άνθρωποι που κινούνται σ' αυτό, προκαλούν φθορές. Η συντήρηση ανά τακτά διαστήματα είναι απαραίτητη. Φτάνει αυτή να γίνεται με σεβασμό στην παράδοση και τη φύση του βουνού. Πολλές φορές αναρωτιέμαι, πως θα ήταν σήμερα τα μονοπάτια του βουνού αν είχε εκτελεστεί η αρχική μελέτη. Αναρωτιέμαι επίσης πως εγκρίθηκε μια τέτοια μελέτη, γιατί δε μπορώ να φανταστώ ότι δε ζητήθηκε χωρίς συγκεκριμένες προδιαγραφές. Επίσης ποιος θα ήταν αυτός που θα έκανε την παραλαβή ενός τέτοιου έργου.

Τέλος είμαι πολύ περίεργος για το πώς έγινε τελικά (αν έγινε), η παραλαβή ενός έργου που καμιά σχέση δεν είχε με την αρχική μελέτη καθώς αυτή ποτέ δεν ανακλήθηκε ή άλλαξε... Εύχομαι να μην πάρω απαντήσεις μέσα από παρόμοιες ή χειρότερες καταστάσεις στο μέλλον.

ΣΗΜΕΡΑ...

Το τελευταίο έργο στον Όλυμπο εκτελέστηκε πρόσφατα στο μονοπάτι Ε4 (Λιτόχωρο-Πριόνια-Καταφύγιο Σπήλιος Αγαπητός-κορυφές). Σε κάποια από τα υπόλοιπα μονοπάτια ο καθαρισμός και η σήμανση γίνεται από τους διοργανωτές των αγώνων ορεινού δρόμου. Έχει γίνει έτσι σημαντική δουλειά και στην ανάδειξη ξεχασμένων διαδρομών του ανατολικού αλλά και του νότιου Ολύμπου. Σημαντική δουλειά γίνεται και από ορειβάτες, ατομικά ή στα πλαίσια της δράσης ορειβατικών συλλόγων. Κάποιοι από αυτούς (ΕΟΣ Βροντούς) έχουν φτάσει στο σημείο να τοποθετούν και πινακίδες στις βάσεις των διαδρομών και να κατασκευάζουν μέχρι και γεφύρια στα ρέματα...

Ξύλινο γεφύρι στην Αγία Κόρη

Συνοπτικά για τη σήμανση: υπάρχει ακόμα αυτή του έργου του 2007-08 με αρκετές ελλείψεις και χρήση της κλασικής κόκκινης μπογιάς. Υπάρχει η σήμανση του δικτύου μονοπατιών βορείου Ολύμπου και οι σημάνσεις των δρόμων βουνού (άσπρη κόκκινη στα μη κοινά κομμάτια των προηγούμενων διαδρομών). Γενικά στο θέμα της σήμανσης έχει γίνει πολύ δουλειά. Λόγω όμως των πολλών μονοπατιών και αγώνων, αισθητικά αλλά και ουσιαστικά, κάποια πράγματα έχουν αρχίσει να ξεφεύγουν... Φυσικά υπάρχουν πάντα και εκείνοι οι «ορειβάτες» που την ασπροκόκκινη πλαστική ταινία δεν τη θεωρούν σκουπίδι, επειδή κρέμεται στο δένδρο... Συνεχίζει να μπαίνει τέτοια σήμανση, καθώς και τα απαράδεκτα σπρέυ, ακόμα και πάνω σε ήδη όμορφα σημαδεμένες διαδρομές. Μαζί με όλα τα άλλα ήρθε και η καινούρια νομοθεσία (Υπουργική Απόφαση) για τη συντήρηση και τη σήμανση για να βάλει μια τάξη στα πράγματα...

Το ενιαίο δίκτυο μονοπατιών Ολύμπου δεν πρόκειται να υπάρξει αν δεν αναλάβει η πολιτεία την κατάσταση στα χέρια της, με συγκεκριμένο σχέδιο και έργα. Είναι αυτή επίσης που θα οργανώσει και θα αξιοποιήσει και την, χωρίς αμφιβολία, θετική ενέργεια των εθελοντών.

Άγιοι Απόστολοι, πινακίδες κατεύθυνσης

Στο θέμα του καθαρισμού και της συντήρησης των μονοπατιών γίνεται και πάλι εθελοντική δουλειά αλλά τα πράγματα εδώ είναι ακόμα πιο δύσκολα και ειδικά στο αλπικό κομμάτι του βουνού. Εδώ απαιτείται πολύ γνώση και εμπειρία και η ευθύνη της επέμβασης είναι μεγαλύτερη. Η καλή διάθεση του εθελοντή δε φτάνει και η πολιτεία τα τελευταία χρόνια είναι απύσχα. Οι πιο παρατηρητικοί μπορούν να προσέξουν την φθορά χρόνο με το χρόνο των πολύ ευαίσθητων μονοπατιών κάτω ακριβώς από τις κορυφές. Τις ρωγμές και τις καταστροφές, σε σημαντικές ξερολιθιές, που χρόνια τώρα κρατούν τα μονοπάτια. Όπως στα Καγκέλια, στο πέραςμα του Γιώσου και στα λούκια της Σκάλας.

Τις στροφές που εξαφανίζονται, και τα «κοφτά» μικρά μονοπάτια που σύντομα γίνονται ρέματα και κόβουν το κυρίως μονοπάτι. Χρειάζεται απαραίτητα λοιπόν ένα έργο που θα δει επιτέλους σοβαρά και συνολικά τη συντήρηση και το καθαρισμό των μονοπατιών του Ολύμπου.

Τα μονοπάτια όμως χρειάζονται τη φροντίδα και τη προσοχή του καθενός μας. Μεγάλη σημασία έχει και ο τρόπος που κινούμαστε στο βουνό αλλά και το πώς «βλέπουμε» τελικά τα μονοπάτια. Χρειάζεται να τα δούμε όχι μόνο σαν κάποιους ακόμα «δρόμους πρόσβασης». Είναι μέρος της ιστορίας αυτού του βουνού και αξίζουν το σεβασμό μας. Θα πρέπει να κρατήσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και να παραδοθούν ακόμα καλύτερα στους επόμενους.

Ενημερωτική πινακίδα μονοπατιών στην Αγία Κόρη

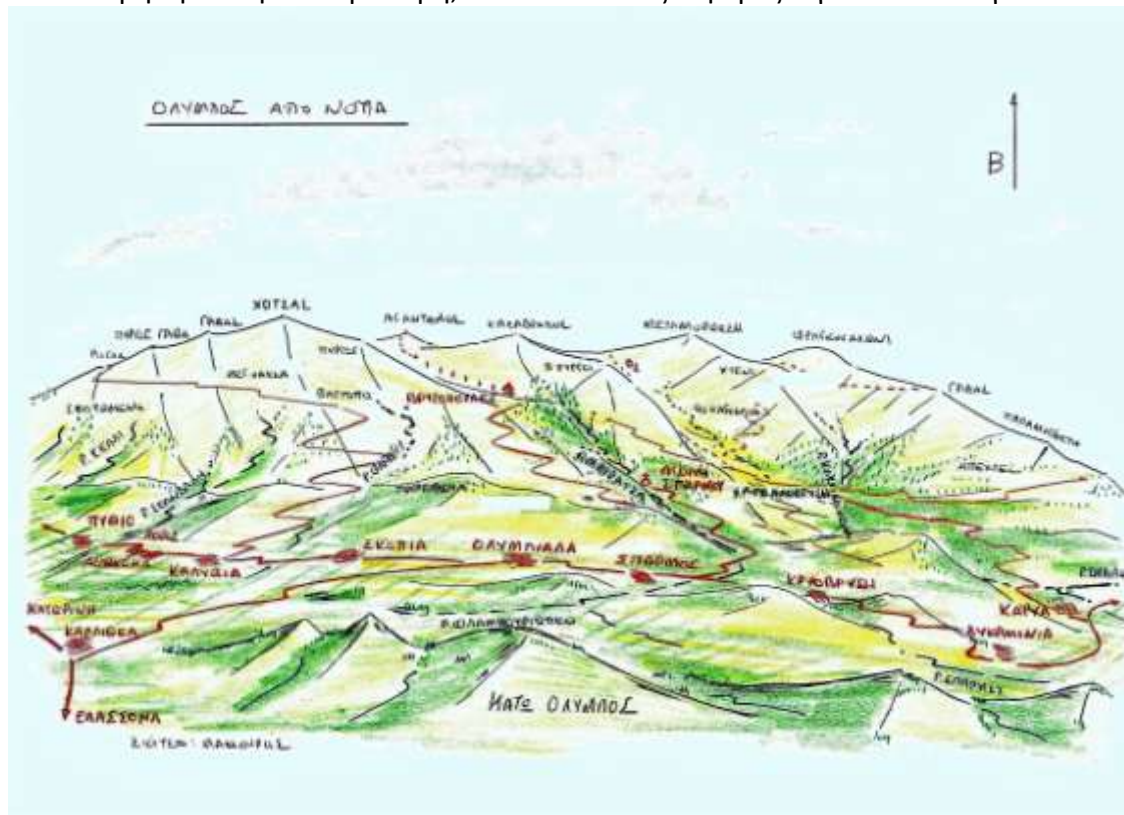
ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ...

Των μονοπατιών και του βουνού

Η κατάσταση που επικρατεί μάλλον δε φαίνεται να αλλάζει όταν δεν αλλάζει η νοοτροπία και η πρακτική των ανθρώπων που είναι υπεύθυνοι. Η κεντρική κυβέρνηση την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές προχωρά με νέο σχέδιο νόμου για τα μονοπάτια και ένα Προεδρικό διάταγμα για τον Όλυμπο, μετά από σχετική διαβούλευση. Ακόμα και αν υποθέσουμε ότι και τα δύο προχωρήσουν και γίνουν νόμοι του κράτους αυτό δε σημαίνει ότι θα εφαρμοστούν ή ότι θα «ερμηνεύονται» με το σωστό τρόπο. Νόμοι και διαχειριστικά σχέδια υπήρχαν και υπάρχουν, κανείς όμως φορέας κρατικός δεν έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα της εφαρμογής τους και του ελέγχου γενικότερα.

Ο τρόπος επιλογής των έργων, η μελέτη, εκτέλεση και παραλαβή τους, χρόνια τώρα, είναι υπόθεση που χειρίζονται η Περιφέρεια, οι Δήμοι και κάποιες αναπτυξιακές και ιδιωτικές εταιρίες.

Το κράτος με τα ανάλογα Υπουργεία και τις τοπικές υπηρεσίες, ακόμα και το δασαρχείο, συνήθως συναινούν. Όταν θα γίνει κάποιο λάθος επιρρίπτουν ευθύνες ο ένας στον άλλο. Με το τελικό αποτέλεσμα, έχουμε πολλές φορές μεγάλη καθυστέρηση στην παραλαβή, που πολλές φορές γίνεται αναγκαστικά.

Φυσικά κανείς δεν ασχολείται με τις επεμβάσεις των εθελοντών, που δρουν πολλές φορές ανεξέλεγκτα και χωρίς να ενημερώνουν κανένα. Ποιος λοιπόν θα εφαρμόσει ότι ισχύει ή και ότι ψηφιστεί; Ποιος θα πάρει την ευθύνη της οργάνωσης του Δρυμού και των έργων που χρειάζεται να γίνουν;

Η απάντηση ίσως βρίσκεται στο καινούριο σχέδιο για τις προστατευμένες περιοχές (μέσα στο 2007), που θα αλλάξει και θα ενισχύσει τις αρμοδιότητες των Φορέων Διαχείρισης. Φτάνει να το επιδιώξουν όλοι οι φορείς που θα λάβουν μέρος στη διαμόρφωσή του και όλοι οι εθελοντές να το υποστηρίξουν.

Το ερώτημα είναι αν θέλουν πραγματικά, όλοι αυτοί που ασχολούνται και εμπλέκονται, την ισχυροποίηση των Δρυμών και συγκεκριμένα του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. Φοβάμαι ότι τοπικοί, δημόσιοι και ιδιωτικοί παράγοντες, αλλά και εθελοντές, προτιμούν την κατάσταση ως έχει, ο καθένας για τους δικούς του λόγους. Έχω την αίσθηση ότι πολλές φορές σταματούν και αξιόλογες ενέργειες που γίνονται από ανθρώπους μέσα από τις υπηρεσίες.

Η επιστημονική επιτροπή «Φύση 2000» του Υπουργείου, ο Δρυμός και άλλοι ειδικοί, έχουν γνώσεις και έχουν από καιρό καταθέσει αξιόλογες προτάσεις. Χρειάζεται λοιπόν η πολιτεία να στηρίξει τις πρωτοβουλίες αυτές. Να αλλάξουν και κάποια πρόσωπα, να έρθουν και νέα, μέσα από αξιοκρατικές διαδικασίες. Υπάρχουν επιστήμονες, νέα παιδιά με διάθεση, γνώσεις και εξειδίκευση. Δασολόγοι, βιολόγοι, γεωλόγοι, περιβαλλοντολόγοι και άλλοι, με επιστημονικό έργο ειδικά πάνω στον Όλυμπο και με αγάπη για την όμορφη φύση του.

Ας σταματήσει η πολιτεία, και στην περίπτωση του Ολύμπου, να αγνοεί τους ειδικούς και τους νέους που έχουν γνώσεις και όραμα. Ας τους δώσει, θέση και δύναμη, έστω το λόγο. Έχουν πολλά να πουν και είναι η μόνη ελπίδα για το μέλλον. Έχω την εντύπωση ότι αυτοί που πρέπει δεν έχουν μιλήσει ακόμα. Κι αν μίλησαν μάλλον δεν ακούστηκαν.. Από την «θόρυβο», που προκαλούν ακόμα, όσοι θα έπρεπε εδώ και καιρό να σιωπούν...

Καγκέλια, πριν και μετά τον καθαρισμό και τη συντήρηση

Κεφ. 21 : Από τον Ορλιά στον Αραπλάκο

Το μικρό αυτό αφιέρωμα στην περιοχή και στον Ηλία Ξηρομερίτη δημοσιεύτηκε στα τέλη του 2017. Ήρθε σε μια περίοδο που οι ορειβατικοί σύλλογοι της περιοχής και όχι μόνο αποφάσισαν να ενώσουν τις δυνάμεις τους στην υπόθεση «μονοπάτια Ολύμπου» αλλά και σε άλλες δράσεις. Μακάρι η όλη προσπάθεια τους να έχει καλή κατάληξη και να γίνει πραγματικότητα το όνειρο πολλών ανθρώπων που δούλεψαν και προσπάθησαν για αυτό. Πρόσφατα ο Φυσιολατρικός Όμιλος Λιτοχώρου μαζί με τον ΕΟΣ Καρίτσας ξεκίνησαν την συντήρηση των διαδρομών της περιοχής και τη σήμανσή τους. Στο τέλος του άρθρου ακολουθεί ειδικό αφιέρωμα στην προσπάθεια τους που φτάνει στο τέλος και έχει σαν αποτέλεσμα την δημιουργία του δικτύου μονοπατιών που είχε βάλει στόχο ζωής ο Ηλίας...

Το ξωκλήσι του Αρχάγγελου Γαβριήλ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΡΛΙΑ ΣΤΟΝ ΑΡΑΠΛΑΚΟ-ΑΡΑΠΗ

«Τα μονοπάτια του Ηλία»

Το τηλέφωνο με βρήκε πολύ μακριά από το βουνό αλλά στην άλλη άκρη της γραμμής ήταν ένας άνθρωπος από ένα χωριό στους πρόποδες του Ολύμπου. Ο Ηλίας ο Ξηρομερίτης από την Καρίτσα, πάλευε καιρό τώρα στα μονοπάτια πάνω από το χωριό του, και έφτανε η ώρα της σήμανσης τους. Τα μονοπάτια αυτά, από το ρέμα του Ορλιά μέχρι το ρέμα του Αράπη ή Αραπλάκου, ήταν σχεδόν έτοιμα για την ένταξή τους στο δίκτυο μονοπατιών Βορειοανατολικού Ολύμπου. Η δουλειά που χρειάζονταν ήταν ακόμα αρκετή, αλλά η κουβέντα για την σήμανση και τα χρώματα των μονοπατιών έπρεπε να γίνει.

Ο Ηλίας, με τον ενθουσιασμό και την δύναμη που τον διέκρινε, μπροστάρης πραγματικός, οδηγούσε μια ομάδα παιδιών του τοπικού συλλόγου στην πραγματοποίηση ενός ονείρου. Τον καθαρισμό, τη σήμανση και τη προβολή, κάποιων μονοπατιών που κινούνται στα ρέματα της περιοχής. Μονοπάτια που συνδέουν τις ήδη υπάρχουσες διαδρομές του δικτύου, και οδηγούν και ψηλότερα προς την Πετρόστρουγκα και τις κορυφές.

Ήταν δυστυχώς η τελευταία φορά που θα μιλούσα με τον Ηλία...

Χωρίς τον άνθρωπο που τραβούσε μπροστά, η όλη προσπάθεια ατόνησε αρκετά, τα μονοπάτια άρχισαν να κλείνουν και πάλι από τη βλάστηση και η σήμανση δεν ολοκληρώθηκε ποτέ. Παρόλα αυτά, κάποιες βασικές διαδρομές είναι σε καλή κατάσταση και οι άνθρωποι που γνωρίζουν, καθώς και κάποιοι σύλλογοι, τις επισκέπτονται συχνά. Μέχρι κάποιος άλλος Ηλίας να εμφανιστεί και να συνεχίσει τη δουλειά, θα διατηρηθούν μόνο αν γίνουν ευρύτερα γνωστές και περισσότερο επισκέψιμες. Σε κάθε περίπτωση το έργο του Ηλία του Ξηρομερίτη ενός ακόμα εθελοντή αυτού του βουνού δε πρέπει να ξεχαστεί...

Στη ράχη από Μελίσι προς Ορλιά

Η ΠΕΡΙΟΧΗ

Η περιοχή ουσιαστικά είναι μια μεγάλη ράχη γνωστή ως ράχη της Αλαταριάς που ορίζεται στα ψηλά από την Πετρόστρουγκα και την Παλιοκοπρισιά και κατεβαίνει ανάμεσα στα ρέματα του Ορλιά και του Αράπη. Πιο συγκεκριμένα η ράχη κατεβαίνει από την περιοχή της Αλαταριάς και από τα Κόκκαλα και δημιουργεί συνεχόμενες ομαλές κορυφές και διάσελα από τα οποία ξεκινούν ρέματα προς την μεριά του Ορλιά, του Αράπη και την περιοχή της Κλεφτόβρυσης.

Έτσι δικαιολογείται και η ονομασία «Καναλάκια» που βρίσκουμε σε παλιούς χάρτες της περιοχής. Η ράχη αυτή μετά τη Διασέλα και το Ξέραχο και κάτω από τα 1100 μέτρα σπάει σε μικρότερες, που ανάμεσά τους κυλούν δύο μικρά εποχιακά ρέματα, το ρέμα του Αρχάγγελου Γαβριήλ ή Γαβρόλακκα και το ρέμα του Μπαμπίτσι. Τα πάντα καταλήγουν στο δασικό δρόμο που ενώνει το εκκλησάκι του Αγίου Βασιλείου (4 χιλιόμετρα ασφαλτος από την Καρίτσα), με το ασφαλτόδρομο Βροντού-Αγία Κόρη. Ο δασικός δρόμος κόβεται από όλα τα παραπάνω ρέματα και από το ρέμα της Αγίας Κόρης και πολλές φορές το χειμώνα είναι δύσβατος ή και αδιάβατος.

ΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

Οι διαδρομές έχουν σαν αφετηρίες τα εκκλησάκια του Αγ.Βασιλείου και του Αρχάγγελου Γαβριήλ και τη θέση Δέση Αράπη στην έξοδο της ρεματιάς του Αράπη-Αραπλάκου. Η κύρια διαδρομή που βρίσκεται σε καλή κατάσταση και με επαρκή σήμανση είναι αυτή που ξεκινά από το εκκλησάκι του Αγ.Βασιλείου και αφού περάσει το ρέμα Μπαμπίτσι και πάνω από το ρέμα του Αρχάγγελου Γαβριήλ (Κρασιά), φτάνει μέχρι τον Αράπη.

Τον περνά και φτάνει μέχρι την ράχη Παγίδα, που κατεβαίνει από την κορυφή Κατάρτι, και συνεχίζει με λίγο ψάξιμο, μέχρι το μονοπάτι Αγ.Κόρη-Ίταμος-Έλατος-Πετρόστρουγκα! Σε διάφορα σημεία της διαδρομής αυτής καταλήγουν διαδρομές από τις άλλες αφετηρίες με πολλά όμως δύσβατα σημεία και προβλήματα στην σήμανση (έτος 2017). Από αυτή επίσης ξεκινούν και μονοπάτια προς τα ψηλότερα που χρειάζονται περισσότερο ψάξιμο και εμπειρία. Εξαιρεση αποτελεί η διαδρομή από το ρέμα Μπαμπίτσι προς τον Ορλιά και τον καταρράκτη του Κόκκινου Βράχου, καθώς είναι σε καλή κατάσταση, και αποτελεί σε συνδυασμό με το μονοπάτι του Ορλιά από τον Αγ. Κωνσταντίνο ένα όμορφο κύκλο. Σε συνδυασμό με το κύριο μονοπάτι της Κρασιάς ενώνει ουσιαστικά σε χαμηλό υψόμετρο τις διαδρομές του δικτύου βορειοανατολικού Ολύμπου από τον Ορλιά μέχρι την Αγ.Κόρη.

Διαδρομή Αγ.Βασίλειος –Ρέμα Μπαμπίτσι-Κρανιά- Αράπη

Η κύρια διαδρομή ξεκινά ακολουθώντας το τσιμεντένιο κανάλι που έρχεται από τον Ορλιά και περνά δίπλα από την εκκλησία του Αγ.Βασιλείου. Περνάμε το κανάλι και μπαίνουμε στο μονοπάτι που είναι φαρδύ και με κίτρινη-κόκκινη σήμανση μας οδηγεί ανάμεσα από πουρνάρια και πεύκα μέχρι την περιοχή Καστράκι

Αγνοούμε παρακλάδι αριστερά και με την ίδια σήμανση μπαίνουμε σε πυκνό δάσος όπου κυριαρχούν οι αριές.

Κινούμαστε ουσιαστικά πάνω από το ρέμα Μπαμπίτσι και αγνοούμε μονοπάτια που κατεβαίνουν δεξιά προς αυτό. Κάποια στιγμή φτάνουμε στην κοίτη που συνήθως το καλοκαίρι είναι στεγνή. Πριν από αυτή αριστερά ξεκινά με άσπρη-κόκκινη σήμανση το μονοπάτι για Μελίσι και Ορλιά.

Εμείς περνάμε τη ρεματιά και ανηφορίζουμε για να πιάσουμε την απέναντι ράχη και την περιοχή Γκορτσούλα ή Γκορτσούκι. Εδώ στα αριστερά συναντάμε και άλλο μονοπάτι που βγάζει στο Μελίσι και στο μονοπάτι του Ορλιά. Συνεχίζουμε και ακολουθώντας τη ράχη βγαίνουμε στη περιοχή Χαρέλα πάνω από τη Γαβρόλακκα, τη ρεματιά του Αρχάγγελου Γαβριήλ. Για τους πιο ψαγμένους υπάρχει εδώ παλιό μονοπάτι για τη ρεματιά και λίγο ψηλότερα το μονοπάτι για Ξέραχο-Διασέλα-Μικρό Ξέραχο, ράχη Αλαταριάς και Πετρόστρουγκα. Ουσιαστικά η σήμανση του κόκκινου ρόμβου σε κίτρινο φόντο επιλέχθηκε για αυτή τη διαδρομή, Αγ. Βασίλειος-Πετρόστρουγκα. Το δύσκολο όμως πεδίο, το μεγάλο μήκος και η υψομετρική διαφορά της διαδρομής,(από τα 220 μ. στα 1920), αποδείχθηκε ένα δύσκολο εγχείρημα και χρειάζεται πολύ δουλειά ακόμα. Συνεχίζουμε για τον Αράπη περνώντας από τη πηγή Κρανιά που τροφοδοτεί εποχιακά πάντα το ρέμα του Αρχάγγελου Γαβριήλ. Σύντομα βγαίνουμε σε ράχη και συναντάμε από δεξιά το μονοπάτι που ανηφορίζει από τη θέση Δέση Αράπη. Περνάμε πια στη ρεματιά του Αραπλάκου και τραβερσάρουμε κατηφορικά προς το ρέμα σε πυκνή βλάστηση αλλά ευδιάκριτο μονοπάτι. Αγνοούμε μονοπάτι αριστερά, που οδηγεί προς τις πηγές του Αράπη και το τέλος του δρόμου από Μαστορούλι και πέφτουμε στο ρέμα.

Μετά το ρέμα κινούμαστε προς τις περιοχές Πλατανάκο και Πεύκο για να πιάσουμε την απέναντι ράχη Αράπη. Πάνω της κινείται το κακοτράχαλο μονοπάτι μέχρι τη θέση Δέση Αράπη. Από εδώ μπορούμε να κινηθούμε και προς τον Ίταμο και το μονοπάτι Αγ.Κόρη-Πετρόστρουγκα. Αν καθαριστεί και σημανθεί αυτό το κομμάτι θα ενώσει τη διαδρομή αυτή με τον Ορλιά και θα δώσει μια ακόμα όμορφη εναλλακτική στο υπάρχον δίκτυο του βορειοανατολικού Ολύμπου.

Διαδρομή Αγ.Βασίλειος-Ρέμα Μπαμπίτσι-Μελίσι-Καταρράκτης Κόκκινου Βράχου

Ξεκινάμε πάλι από τον από τον Αγ.Βασίλειο και ακριβώς πριν το ρέμα Μπαμπίτσι φεύγουμε ευθεία πάνω προς τη ράχη πάνω από τον Ορλιά. Το μονοπάτι κινείται συχνά δίπλα και πάνω σε επικλινή βράχια και σαθρό έδαφος και σύντομα μας βγάζει στη ράχη στην τοποθεσία Μελίσι.

Εδώ μπορούμε να βγούμε και περνώντας το ρέμα Μπαμπίτσι και αφήνοντας τη διαδρομή προς Αράπη από την Γκορτσούλα. Από τη ράχη το μονοπάτι πέφτει εντυπωσιακά προς το βάθος της ρεματιάς του Ορλιά περνώντας κάτω από κάθετα βράχια πριν πιάσει το πυκνό δάσος.

Ακούμε το ρέμα και σε λίγο βλέπουμε από ψηλά τον εντυπωσιακό καταρράκτη του Κόκκινου βράχου. Η βλάστηση οργιάζει και η κλίση γίνεται απότομη.

Αγνοούμε μονοπάτι στα δεξιά, που πηγαίνει προς τις πηγές του Ορλιά και ακολουθούμε το κύριο μονοπάτι που γυρίζει προς τα αριστερά και με σκαλοπάτια, για να κατεβεί στην κοίτη του ρέματος.

Φτάνουμε στο ρέμα και λίγα μέτρα δεξιά μας βρίσκεται ο μεγάλος καταρράκτης ενώ το μονοπάτι συνεχίζει απέναντι για να συναντήσει το μονοπάτι Αγ. Κωσταντίνος –Κορομηλιά. Μπορούμε να γυρίσουμε από εκεί και αφού περάσουμε το ρέμα από τον Αγ.Κωσταντίνο προς τον Αγ.Βασίλειο, να κλείσουμε έναν όμορφο κύκλο.

Καταρράκτης στον Αράπη

Διαδρομή Δέση Αράπη-Ράχη Κοκάζακου-Γεράση-Κρανιά

Για να φτάσουμε στη θέση Δέση Αράπη ακολουθούμε το χωματόδρομο δεξιά από τον Αγ.Βασίλειο που αφού περάσει διαδοχικά το ρέμα Μπαμπίτσι τη Γαβρόλακκα και το εκκλησάκι του Αρχάγγελου Γαβριήλ φτάνει στο ρέμα του Αραπλάκου. Το περνά και αυτό και αμέσως βγαίνει σε δύστροτο. Αν συνεχίσουμε ευθεία περνάμε και το ρέμα της Αγ.Κόρης και βγαίνουμε στην ασφαλτο Βροντού-Αγ.Κόρη. Αν κάνουμε αριστερά σε πολύ λίγο ο δρόμος σταματά στη κοίτη του Αράπη σε χαρακτηριστικό μικρό φράγμα ύδρευσης πάνω από το οποίο σχηματίζονται όμορφες λίμνες και μικροί καταρράκτες. Είμαστε στη Δέση Αράπη και στην άλλη μεριά της κοίτης διακρίνουμε εκκλησάκι, χάρτη διαδρομών και ένα μικρό μνημείο αφιερωμένο στον Ηλία Ξηρομερίτη που έφυγε μόλις στα 41 του χρόνια...

Εδώ φτάνει και μονοπάτι από την Καρίτσα και τον Αρχάγγελο Γαβριήλ ενώ η διαδρομή μας αρχίζει ανηφορικά και απότομα πάνω στην ράχη που χωρίζει τη ρεματιά του Αράπη από τη διπλανή Γαβρόλακκα. Το μονοπάτι στη αρχή είναι ευδιάκριτο και συνεχίζει έτσι προς τη ρεματιά. Αν το ακολουθήσουμε θα βγούμε σε όμορφο καταρράκτη στο ρέμα. Πιο πριν διακλάδωση μας περνά απέναντι και μας ξανακατεβάζει στη Δέση κλείνοντας έναν όμορφο μικρό κύκλο. Όλα αυτά όμως είναι εκτός της διαδρομής μας που δεν πιάνει τη ρεματιά αλλά συνεχίζει πάνω στη ανηφορική κακοτράχαλη ράχη.

Το μονοπάτι δεν είναι ξεκάθαρο αλλά ακολουθώντας τη ράχη θα βγούμε ψηλότερα στη ράχη του Κοκάζακου όπου και αποκτά ένα σταθερό ίχνος. Σε κάποια σημεία έχει κλείσει από τη βλάστηση, ενώ σε κάποια άλλα αφήνει τη ράχη για να αποφύγει δύσκολα σημεία με βράχια, τα λίγα όμως μπλε σημάδια μας βοηθούν να μην χάσουμε τη διαδρομή μας. Έτσι κινούμενοι περνάμε τη θέση Γεράση και φτάνουμε σχεδόν στα 1000 μέτρα υψόμετρο όπου και θα συναντήσουμε τη διαδρομή από Αγ.Βασίλειο. Κάνουμε δεξιά για να κατηφορίσουμε προς τον Αράπη και επιστρέφουμε στη Δέση από τα ίδια η από την απέναντι ράχη Αράπη...

Διαδρομή Δέση Αράπη-Ράχη Αράπη-Πλατανάκος-Αράπης

Η διαδρομή ξεκινά από τη τελευταία στροφή λίγο πριν τη Δέση Αράπη. Ουσιαστικά αφήνουμε το αυτοκίνητο στο τέρμα του δρόμου και γυρίζουμε πίσω για να περάσουμε πάνω από τα απότομα βράχια που δεσπόζουν πάνω από τη Δέση και στην αρχή της Ράχης που συνοδεύει τον Αράπη από βόρεια-βορειοδυτικά. Γιδόστρατα και νερό έχουν δημιουργήσει εδώ πολλά μονοπάτια αλλά η χαμηλή βλάστηση μας βοηθά να βρούμε το δρόμο.

Το μονοπάτι δεν είναι ξεκάθαρο και πολλές φορές χάνεται πάνω στη σαθρό και απότομο έδαφος αλλά η ράχη μας οδηγεί και κερδίζουμε γρήγορα ύψος. Το μονοπάτι ξεκαθαρίζει καθώς μπαίνουμε σε πιο πυκνό δάσος και συναντάμε διακλάδωση προς τα δεξιά που οδηγεί προς τον Πεύκο, τον Ίταμο και την Αγία Κόρη. Η διαδρομή μας συνεχίζει προς την περιοχή του Πλατανάκου και τον Αράπη, σε πυκνή βλάστηση, αλλά πιο ξεκάθαρο πια μονοπάτι...

Από τη Γκορτσούλα η Πιερία

Διαδρομή στο ρέμα Αρχάγγελου Γαβριήλ

Και σε αυτή τη διαδρομή θα δυσκολευτούμε να βρούμε την είσοδο καθώς δεν υπάρχουν σημάδια και ξεκάθαρο μονοπάτι στον πουρναρότοπο γύρω από το εκκλησάκι του Αρχάγγελου Γαβριήλ. Ο πιο εύκολος τρόπος είναι να αφήσουμε το αυτοκίνητο στην εκκλησία και να πάρουμε το δρόμο προς τον Αγ.Βασίλειο. Περνάμε το ρέμα Γαβρόλακκα και μετά τη στροφή απέναντι μπαίνουμε δεξιά σε αδιέξοδο δρόμο ξύλευσης. Στο τέρμα του διακρίνουμε το μονοπάτι που όσο ανηφορίζει γίνεται ξεκάθαρο.

Σύντομα μας ανεβάζει ψηλά πάνω από το ρέμα και περνά κάτω από χαρακτηριστικό μονόλιθο. Η θέση εδώ λέγεται Φύλακας μάλλον λόγω της μορφής του βράχου που μοιάζει με ανθρώπινη φιγούρα. Το μονοπάτι συνεχίζει πάνω σε φυσικά πατάρια προς το βάθος της ρεματιάς, κάποια στιγμή προσεγγίζει το ρέμα και αρχίζουν τα προβλήματα... Η βλάστηση εδώ έχει κλείσει το μονοπάτι και παρόλο που το ίχνος του είναι ξεκάθαρο η κίνηση μας είναι πολύ δύσκολη. Αν επιμείνουμε και συνεχίσουμε τη διαδρομή μας, αφού ακολουθήσουμε για αρκετή ώρα το ρέμα κάποια στιγμή το περνάμε και πιάνουμε την απέναντι ράχη συναντώντας το μονοπάτι από Δέση Αράπη για Ράχη Κοκάζακου-Γεράση και Κρασιά .

Σε κάθε περίπτωση και αυτή η διαδρομή όπως και οι δύο προηγούμενες διαδρομές από Δέση Αράπη απαιτούν αρκετό ψάξιμο σε κακοτράχαλο ή δύσβατο πεδίο και με ελάχιστη σήμανση.

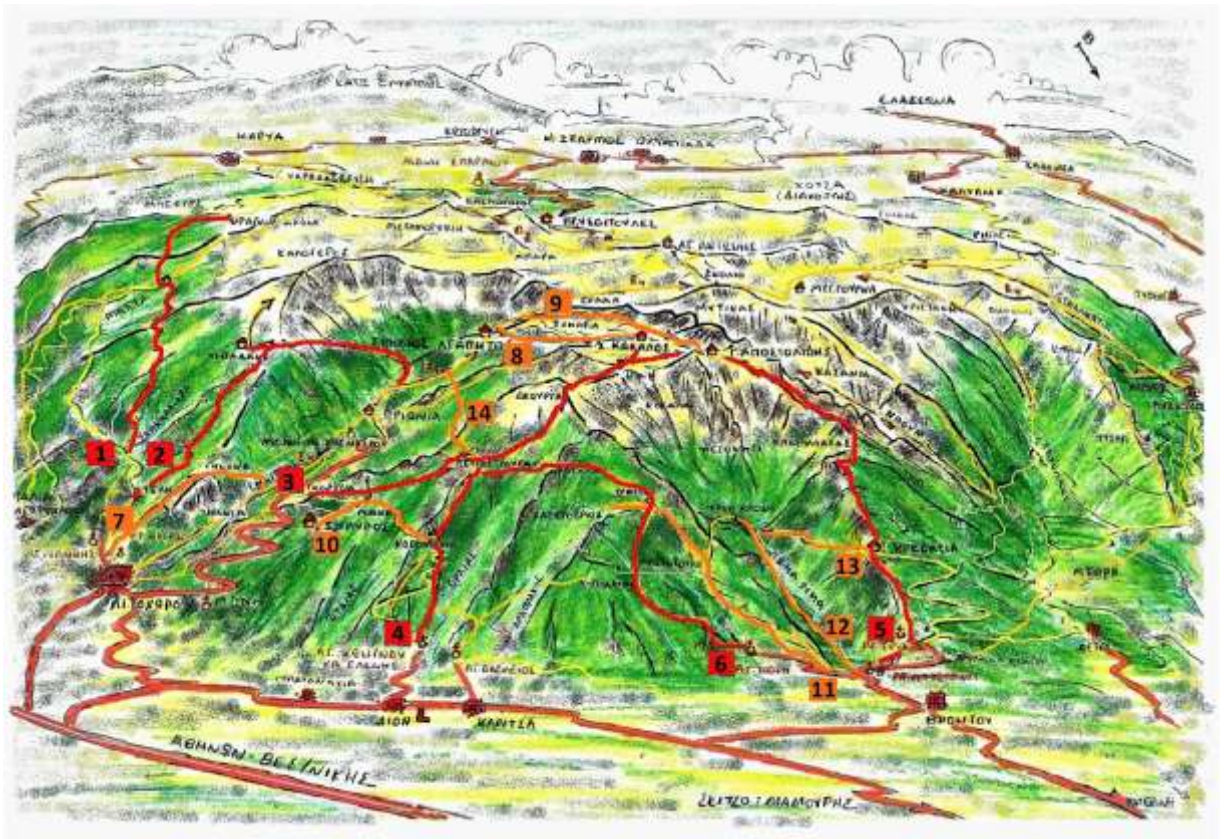
Το ίδιο συμβαίνει και με άλλες διαδρομές της περιοχής που οδηγούν ψηλότερα προς πηγές Αράπη, από εκεί προς Ξέραχο και Διασέλα, προς Καναλάκια, προς πηγές Ορλιά κ.α. (έτος 2017).

Είναι για πεζοπόρους σχετικά έμπειρους, που ψάχνουν το διαφορετικό χωρίς να υπολογίζουν την ταλαιπωρία, φτάνει να ανακαλύπτουν κι άλλες όμορφες πλευρές αυτού του βουνού...

ΣΑΝ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η κατάσταση των μονοπατιών της περιοχής σίγουρα ήταν πολύ καλύτερη όσο ζούσε ο Ηλίας ο Ξηρομερίτης . Ο τοπικός σύλλογος όπως και άλλοι σύλλογοι σε άλλες περιοχές του Ολύμπου κάνουν ότι μπορούν. Εθελοντές και άνθρωποι αυτού του βουνού, φρόντιζαν και φροντίζουν τα μονοπάτια μέχρι να φύγουν κι αυτοί ή να κουραστούν και να εγκαταλείψουν. Η δουλειά όμως του Ηλία και των άλλων δεν μαζεύεται ποτέ και δεν προστίθεται σε ένα συνολικά όμορφο αποτέλεσμα...

Πρόσφατα οι ορειβατικοί και φυσιολατρικοί σύλλογοι της Πιερίας δημιούργησαν μια ομάδα προκειμένου να στηρίξουν όλοι μαζί τέτοιες και παρόμοιες προσπάθειες. Η ομάδα ανέλαβε δράσεις όπως η προβολή της ταινίας Frozen Amnrosia, η δημιουργία τμήματος συνοδών βουνού στο ΙΕΚ Κατερίνης, κοινές αναβάσεις κ.α. Πρόσφατα είχε μια συνάντηση με τη Διεύθυνση δασών και τον Εθνικό Δρυμό Ολύμπου με θέμα τα μονοπάτια του βουνού. Ακολούθησε μια πιο επίσημη συνάντηση με καλεσμένους και τους συλλόγους Λάρισας και Θεσσαλονίκης και τους Διοργανωτές των Αγώνων ορεινού τρεξίματος, καθώς όλοι εμπλέκονται στη υπόθεση. Στόχος όλων ήταν η καταγραφή των μονοπατιών και η σήμανσή-συντήρησή τους σύμφωνα και με τη νέα σχετική υπουργική απόφαση. Η όλη προσπάθεια είχε σαν αποτέλεσμα την κατάθεση στο νέο Εθνικό Μητρώο Μονοπατιών 14 διαδρομών (6 κύριες και 8 δευτερεύουσες) με συγκεκριμένη ενιαία σήμανση. Η εξέλιξη αυτή είναι μια ευκαιρία για να γίνει πραγματικό έργο στο βουνό και να μην πάει χαμένη καμιά εθελοντική προσπάθεια. Το οφείλουμε στον Ηλία και σε όλους τους ορειβάτες πρωτοπόρους του βουνού αλλά και στο ίδιο τον Όλυμπο.

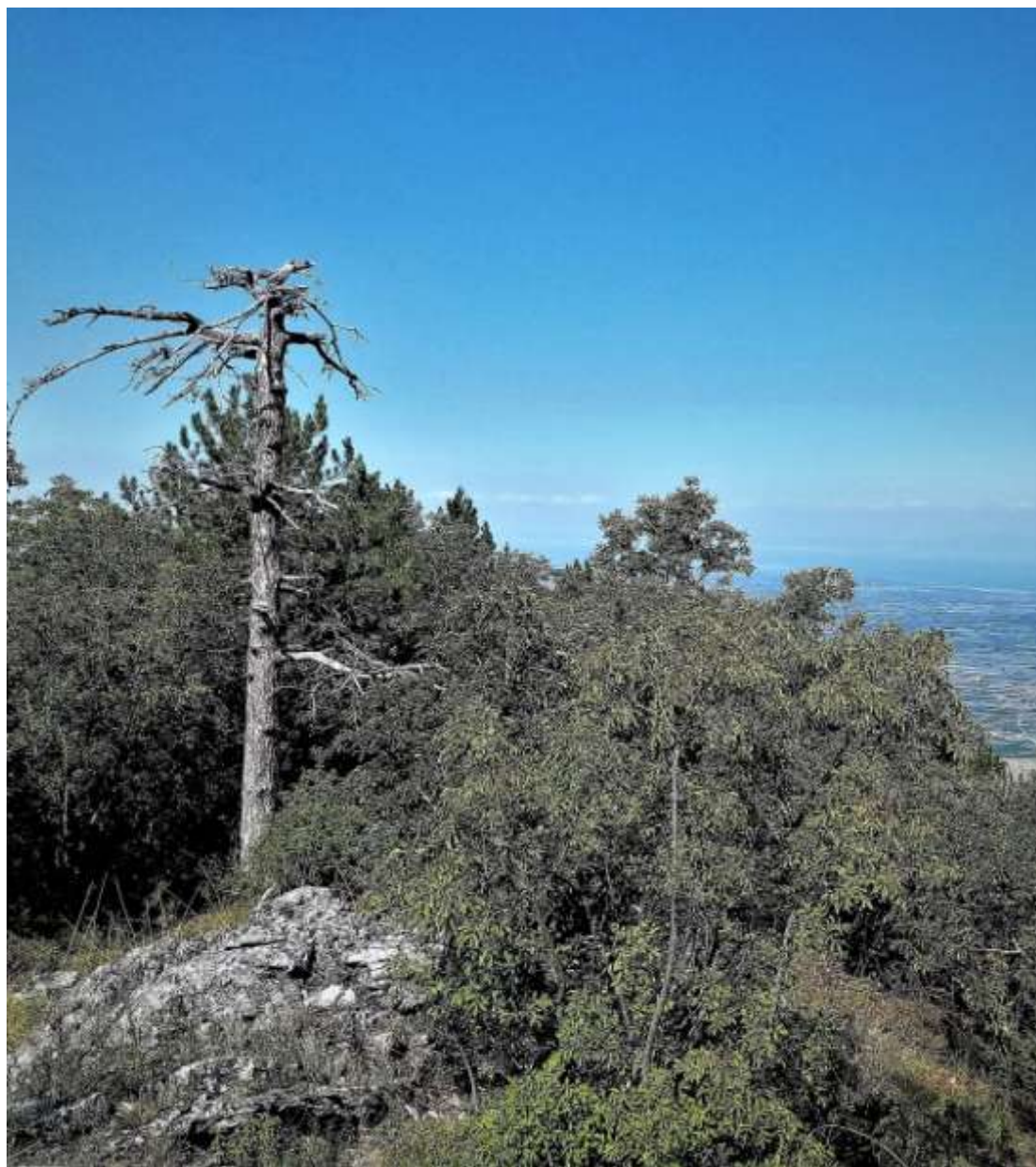
Γιατί πρέπει επιτέλους να γίνει πραγματικότητα ένα δίκτυο μονοπατιών αντάξιο της φήμης του και της ομορφιάς του...

ΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 2020

Στα τέλη του 2020 η περιοχή έχει αλλάξει ριζικά όσο αφορά την κατάσταση των μονοπατιών. Οι εθελοντές του Φυσιολατρικού Ομίλου Λιτοχώρου και του ΕΟΣ Καρίτσας έχουν κάνει καταπληκτική δουλειά όσο αφορά τον καθαρισμό και την συντήρηση όλων των διαδρομών που περιγράψαμε αλλά και άλλων.

Απομένει η σήμανσή τους με τα χρώματα που είχε επιλέξει ο Ηλίας ο Ξηρομερίτης. Εξάιρεση αποτελεί η διαδρομή στη ράχη Αράπη που θα έχει, τιμής ένεκεν, την σήμανση, (κόκκινο ελατάκι σε άσπρο φόντο), που χρησιμοποιούσε στα μονοπάτια του Ολύμπου ο Νίκος ο Πετρούδης, ένας ακόμα πρωτοπόρος του βουνού...

Η συντήρηση έγινε με την άδεια της Διεύθυνσης Δασών, σύμφωνα με την νέα Υπουργική Απόφαση για τα μονοπάτια και οι διαδρομές χαρακτηρίζονται σαν Τριτεύοντες ενώνοντας Δευτερεύοντες και Πρωτεύοντες της περιοχής του Βορειοανατολικού Ολύμπου.

Η θέση «Πεύκος»

Χάρη στις διαδρομές αυτές μπορεί κάποιος να ξεκινήσει από το καταφύγιο της Κορομηλιάς και περνώντας από Μελίσσι, Κρανιά, ρέμα Αράπη να φτάσει στη θέση Πεύκος και από εκεί να κινηθεί προς Ίταμο, Μαστορούλι, Παπά Αλώνι και να φτάσει μέχρι το καταφύγιο στα Κρεβάτια. Περνώντας όλα τα ρέματα της Βορειοανατολικής πλευράς του Ολύμπου και κινούμενος σε ένα υψόμετρο από 600 περίπου έως 1100 μέτρα. Αναλυτικά οι συντηρημένες πια διαδρομές τις περιοχής στις οποίες θα έχουμε και διαφορετική σήμανση:

Άγιος Βασίλειος-Μπαμπίτση-Κρανιά-Ξέραχο-ράχη Αλαταριάς
 Λιανοξιά-Καναλάκια-Ξέραχο-Πηγές Αράπη
 Μπαμπίτση-Μελίσσι-καταρράκτης Κόκκινου Βράχου
 Κρανιά- Αράπη-Πλατανάκος-Πεύκος-Ίταμος
 Αρχάγγελος Γαβριήλ-Δέση Αράπη-ράχη Κοκάζακου-Γεράση-Κρανιά
 Δέση Αράπη-ράχη Αράπη-Πλατανάκος

Επίσης έχουν συντηρηθεί και διαδρομές που οδηγούν από τις διαδρομές μας σε καταρράκτες του Αράπη και σημεία ενδιαφέροντος.

Κεφ. 22 : Νότιος Όλυμπος

Το κείμενο γράφτηκε στις αρχές του 2018, μετά από αλληπάλληλα ατυχήματα στο βουνό, που προβλημάτισαν όλη την ορειβατική οικογένεια αλλά και όλη τη Ελλάδα. Η εκπαίδευση, η ορεινή διάσωση και η οργάνωση του Δρυμού, ώστε να αποτραπούν τα ατυχήματα μπήκαν ξανά σαν θέματα. Μέχρι και η κατάσταση του χιονιού και οι ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούσαν μπήκαν στη συζήτηση.. Ο καιρός πάντως, ήταν σχετικά ζεστός μέχρι την αρχή του νέου χρόνου, και με λίγα χιόνια. Ότι έπρεπε δηλαδή για μια ανάβαση από Νότια...

Χότζας, Εννέα Πύργοι και στο βάθος ο Άγιος Αντώνης

ΝΟΤΙΟΣ ΟΛΥΜΠΟΣ

« Από το Χότζα στου Φράγκου το Αλώνι »

Η συνάντηση στο Φορέα του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου ήταν στο καλύτερο της σημείο. Αντιπρόσωποι των Ορειβατικών Συλλόγων από Πιερία, Θεσσαλονίκη και Ελασσόνα πρότειναν, τα προς ένταξη στο Εθνικό Μητρώο, μονοπάτια του Ολύμπου. Τα ονόματα και οι τοποθεσίες έπεφταν βροχή και από κάποιο σημείο και μετά, κάπου στα μονοπάτια της Νότιας πλευράς, δεν ήμουν πια εκεί... Ρήγας, Γρίβας, Χότζας... Με το μυαλό μου ανέβαινα πια τη Νότια κορυφογραμμή. Πέρασα τις Βρυσσούλες κι έπιασα τον Κακάβρακα, είχα φτάσει πια μέχρι του Φράγκου Αλώνι! Τα πρώτα χιόνια είχαν πέσει.. Γεμάτες ήταν οι όμορφες λάκκες! Ξέχιονες οι κορυφογραμμές οδηγούσαν τα βήματά μου.. Εκεί στα Νότια του Ολύμπου...

Η ΠΕΡΙΟΧΗ

Ο Νότιος Όλυμπος προσεγγίζεται από την παλιά εθνική οδό Κατερίνης Ελασσόνας ή από τη Νέα εθνική οδό στο ύψος της Λεπτοκαρυάς. Ο δρόμος που ανεβαίνει από την Λεπτοκαρυά προς τα αρχαία Λείβηθρα συνεχίζει ελικοειδής μέχρι το οροπέδιο της Καρυάς. Περνά το ομώνυμο χωριό και στη συνέχεια τα χωριά Συκαμηνιά, Κρυόβρυση, Σπαρμό, Ολυμπιάδα για να καταλήξει στην Καλλιθέα πάνω στο δρόμο Ελασσόνας-Κατερίνης. Από τη διαδρομή έχουμε μια συνεχόμενη όμορφη εικόνα του Νότιου Ολύμπου. Για μια πιο συνολική θα πρέπει να πιάσουμε τις κορυφές του Κάτω Ολύμπου, νοτιότερα, ή να κατεβούμε προς Ελασσόνα και Λάρισα. Με καθαρή ατμόσφαιρα ο εντυπωσιακός όγκος του φαίνεται από τα όλα τα βουνά που πλαισιώνουν τον Θεσσαλικό κάμπο, ειδικά όταν πέσουν χιόνια στις κορυφές του. Κορυφές που από τα 800 μέτρα και τα οροπέδια του βουνού, υψώνονται επιβλητικά 2000 μέτρα ψηλότερα!

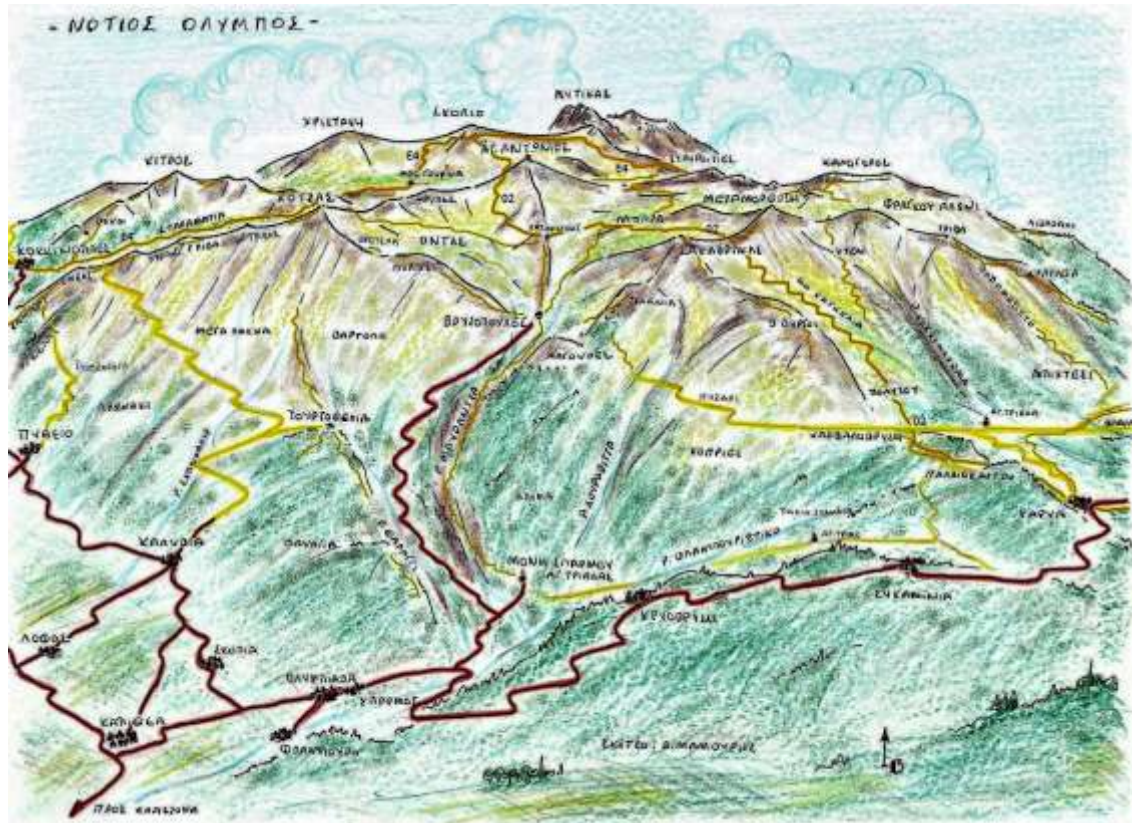

Κακάβρακας και ρεματιά του Μαυραντζά

Η ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Ο Νότιος Όλυμπος θα μπορούσαμε να πούμε ότι χωρίζεται στα δύο από την μεγαλύτερη ρεματιά της περιοχής, της ρεματιά του Μαυραντζά, που ξεκινά από τις Βρυσσούλες για να καταλήξει στη Μονή Σπαρμού. Στα δυτικά της ξεχωρίζει η κορυφή του Χότζα στην οποία καταλήγουν η κορυφογραμμή του Γρίβα πάνω από τη ρεματιά της Σταλαματιάς και τον Κοκκινοπλό, καθώς και του Πύργου πάνω από τις Βρυσσούλες. Διαμορφώνουν έτσι έναν γυμνό σχετικά ορεινό όγκο με συνεχόμενες ομαλές ράχες και ρεματιές προς τα χωριά Πύθιο, Καλύβια, Ολυμπιάδα.

Στα ανατολικά της ένας ακόμα μεγαλύτερος όγκος διαμορφώνεται για να καταλήξει στις κορυφές Κακάβρακα, Μεταμόρφωση και Φράγκου Αλώνι. Εδώ έχουμε βαθύτερες ρεματιές (ρέμα Δουροβίτσα και ρέμα Κοκκινόχωμα) αλλά και ανοιχτές ρεματιές και λιβάδια (Σαράντα Καγκέλια, Μπεχτές). Το κομμάτι αυτό του βουνού κατεβαίνει μέχρι τη Μονή Σπαρμού και τη Χαρβαλόβρυση, την Καρυά και το ρέμα της Βλάχας... Πίσω από τους δύο ορεινούς αυτούς όγκους έχουμε τα αλπικά λιβάδια του Οντά και της Μπάρας, από τα οποία και μαζεύει τα νερά της η ρεματιά του Μαυραντζά. Στο κέντρο όλων αυτών και ψηλότερα ξεχωρίζει η κορυφή του Αγίου Αντωνίου που φτάνει μέχρι τα 2816 μέτρα.

Ο Όλυμπος εδώ είναι δασωμένος κυρίως στις κλειστές ρεματιές. Οι μεγάλες γυμνές ράχες με χαμηλή βλάστηση, τα αλπικά λιβάδια και οι κωνικές κορυφές χαρακτηρίζουν το κομμάτι αυτό του βουνού αλλά και του δίνουν ιδιαίτερη γοητεία. Ατελείωτες ομαλές κορυφογραμμές και υπέροχα διάσελα-περάσματα δίνουν αμέτρητες επιλογές και μια αίσθηση ελευθερίας στον ορειβάτη. Το ήπιο όμως ανάγλυφο, σε συνδυασμό με την ομίχλη, μπορεί να αποδειχθεί επικίνδυνο χωρίς τον κατάλληλο εξοπλισμό γνώση και εμπειρία. Οι άνεμοι και η βροχή πολλές φορές χτυπούν δυνατά τη Νότια κορυφογραμμή και την κάνουν απρόσιτη. Το χειμώνα κάποιες πλαγιές φορτώνουν επικίνδυνα με χιόνι, ενώ οι μεγάλες διαφορές θερμοκρασίας δημιουργούν παγίδες πάγου. Πολλές φορές, όπως και παντού στον Όλυμπο και άλλα βουνά, ίσως χρειαστεί να αναβάλουμε την ανάβαση μας...

«Σαν βγει όμως ο ήλιος, λειώνει το χιόνι στις κορυφογραμμές για να ανηφορίσεις! Και την άνοιξη, με καφέ και άσπρο τις ρεματιές ζωγραφίζει! Και σαν καλοκαιριάσει, το χορτάρι πρασινίζει, και με χρώματα τα λιβάδια γεμίζει! Εδώ στα Νότια...»

ΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

Ξεκινάμε από το χωριό του Κοκκινοπλού, το ψηλότερο του Ολύμπου στα 1200 μέτρα. Από εδώ είτε επιλέξουμε τη διαδρομή της Σταλαματιάς και το Ε4 είτε τη διαδρομή από Ρούδι, Κίτρος, Φλάμπουρο θα βρούμε στο μικρό οροπέδιο Κανάκη. Με το Ε4 θα συνεχίσουμε προς Γούρνες και Σκολιό, αλλά για την καθαρά Νότια πλευρά θα ανεβούμε προς το Διακόπι δίπλα στην κορυφή του Χότζα. Από το διάσελο, ακολουθώντας πότε μονοπάτια και πότε τις γυμνές ράχες και πλαγιές του βουνού έχουμε πολλές επιλογές: Την κορυφογραμμή Τρύπες μέχρι το Αγ.Αντώνιο, την κοιλάδα του Οντά προς το καταφύγιο Ανάγκης (Μιγκοτζίδα), την κορυφογραμμή Δριστέλα-Πύργος προς Βρυσσοπούλες. Μπορούμε ακόμα και να κατηφορίσουμε προς την Τουρτοφωλιά και το χωριό Καλύβια... Στο Χότζα από Κοκκινοπλό, αλλά και από το χωριό Πύθειο, μπορούμε να βρεθούμε ανεβαίνοντας και την ράχη Σαμάρι. Αυτή συνοδεύει από Νότια τη Σταλαματιά μέχρι το Σμέο. Στη συνέχεια ακολουθούμε την κορυφογραμμή Ρήγας- Πύργος Γρίβα-Γρίβας.

Ράχη Γρίβα κορυφή Χότζα και ράχη Πύργου

Από το χωριό Καλύβια χωματόδρομος φτάνει μέχρι το Σμέο και το Διακόπι και έτσι μπορούμε να μειώσουμε τις προηγούμενες διαδρομές. Από το δρόμο αυτό, χαμηλότερα, μπορούμε να κινηθούμε προς τη Τουρτοφωλιά και ακολουθώντας την κορυφογραμμή και την τελική ράχη να βρεθούμε πάλι στην κορυφή του Χότζα. Ο δρόμος αυτός ψηλότερα συνεχίζει προς τη Μεγάλη Γούρνα εξαφανίζοντας το Ε4...

Φτάνοντας εδώ ψηλά ο δρόμος, «εξαφάνισε ορειβατικά» και τη διαδρομή του Ε4 στη Σταλαματιά, την ομορφιά του τοπίου στις Γούρνες, αλλά και ένα μεγάλο μέρος της πανίδας της περιοχής...

Από τα χωριά Ολυμπιάδα και Σπαρμός κινούμαστε προς την Μονή Αγ.Τριάδας Σπαρμού. Από εδώ ξεκινά μια από τις πιο όμορφες και ιστορικές διαδρομές του βουνού. Η διαδρομή κινείται μέσα στη στενή ρεματιά του Μαυραντζά και οδηγεί στις Βρυσπούλες. Στη συνέχεια παίρνει τη δεξιά μεριά της ράχης του χιονοδρομικού, που κατεβαίνει από τον Αγ.Αντώνιο, και πέφτει στη ρεματιά που έρχεται από την Μπάρα. Βγαίνει σε αυτή και συναντά το Ο2 για να συνεχίσει προς Πηγές και κάτω από τον Καλόγερο προς Μελιτζάνη και Μαυρόλογγο. Αποτελεί μέρος της διαδρομής που ένωνε την Μονή Σπαρμού με τη Μονή Αγ.Διονυσίου. Από τη Μπάρα μπορούμε να κινηθούμε και προς Κακάβρακα, Μεταμόρφωση και άλλες κορυφές της περιοχής καθώς και προς Σκολιό και Μύτικα.

Βρυσπούλες, καταφύγιο ανάγκης και Άγιος Αντώνης

Από τις Βρυσπούλες, που φτάνει άσφαλτος, μπορούμε να ανεβούμε κατευθείαν προς τον Αγ.Αντώνη καθώς και προς Οντά και Χότζα. Ακόμα μπορούμε να κάνουμε την κορυφογραμμή Πύργος – Δριστέλα - Χότζας και από την άλλη μεριά μια κατευθείαν ανάβαση προς Σκαμνιά-Κακάβρακο. Φτάνει να ξέρουμε να κινηθούμε και χωρίς μονοπάτι, στις βατές πλαγιές και ράχες του βουνού.

Κορυφογραμμή Εννέα Πύργοι-Κακάβρακας πάνω από Χαρβαλόβρυση

Από το χωριό Καρυά περνά το εθνικό μονοπάτι Ο2 και ανηφορίζει προς τις Νότιες πλαγιές του βουνού και την Χαρβαλόβρυση. Στη συνέχεια μπαίνει σε ανοιχτή ρεματιά και με συνεχόμενες στροφές φτάνει στο διάσελο Κακάβρακα - Μεταμόρφωσης. Από κει πάντα με βόρεια κατεύθυνση πέφτει στη Λάκκα Αγριοσπάνακα και πιάνει το οροπέδιο της Μπάρας. Συνεχίζει δυτικά προς το καταφύγιο ανάγκης (Μιγκοτζίδα) και στη συνέχεια κυκλώνει από δυτικά την κορυφή του Αγ.Αντωνίου. Βγαίνει στη βόρεια πλευρά της, στη ράχη από Σκολιό, στο οποίο και καταλήγει συναντώντας το Ε4. Στη Χαρβαλόβρυση φτάνει και χωματόδρομος από Καρυά που στη συνέχεια κάνει κύκλο γύρω από την κορυφή Εννέα Πύργοι. Από το δρόμο αυτό μπορούμε να ανεβούμε στην κορυφή και να συνεχίσουμε στην κορυφογραμμή μέχρι τον Κακάβρακα. Από το τέλος επίσης του δρόμου μπορούμε να κινηθούμε προς τις Μαγούλες και τη Σκαμνιά, πάνω από τις Βρυσπούλες και κάτω από τον Κακάβρακα. Από τη Χαρβαλόβρυση επίσης ξεκινά και το παλιό μονοπάτι για το Χτένι και την κορυφή Φράγκου Αλώνι. Και το μονοπάτι αυτό κάνει πολλές στροφές εδώ, όπως το Ο2 δίπλα, και έτσι δικαιολογείται απόλυτα και η ονομασία Σαράντα Καγκέλια της περιοχής. Από το χωριό Καρυά μονοπάτι και δρόμος, αφού περάσει κάτω από τη βαθιά ρεματιά Κοκκινόχωμα, μας πάει προς τη τοποθεσία Μπεχτές ή Μπιχτέςι. Από το τέλος του Δρόμου εδώ στο Μπιχτέςι το παλιό μονοπάτι θα μας πάει πάνω από το ρέμα της Βλάχας ή Λάζη Γρίβα προς το Πηγαδάκι, τη Μάλτα, τη Σκανδαλιάρα, το Λιτόχωρο... Από τα ορεινά λιβάδια της περιοχής και ακολουθώντας τη ράχη Παπαμησιώτη μπορούμε να κινηθούμε προς την κορυφή Φράγκου Αλώνι και προς τη Δραγασιά.

Από εδώ μια ράχη κατεβαίνει Ανατολικά προς τον Αρβανίτη το Πηγαδάκι μέχρι και την Παλιά Λεπτοκαρυά.. Από την κορυφή Φράγκου Αλώνι μπορούμε να πάμε προς Καλόγερο, Λιβαδάκι, προς τις Πηγές και την Μπάρα, προς την Μεταμόρφωση, προς την Χαρβαλόβρυση...

Ρέμα Κοκκινόχωμα και κορυφή Φράγκου Αλώνι

Γενικά το γυμνό ανάγλυφο, οι λάκκες και οι ομαλές κορυφές μας επιτρέπουν εδώ στα Νότια να κινηθούμε και εκτός των σημαδεμένων και χαραγμένων διαδρομών. Διάσελα και κορυφογραμμές χωρίς σοβαρά εμπόδια μας δίνουν πολλές δυνατότητες να ενώσουμε διαδρομές και να κάνουμε όμορφους κύκλους. Φτάνει να αναγνωρίζουμε το τοπίο και να έχουμε μαζί μας τα απαραίτητα. Χάρτης, πυξίδα ή GPS είναι απαραίτητα καθώς με την πρώτη ομίχλη τα πάντα δείχνουν ίδια και το ομαλό ανάγλυφο γίνεται μια επικίνδυνη παγίδα...

ΣΑΝ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Είναι πράγματι πάρα πολλές οι επιλογές για τον πεζοπόρο στον Νότιο Όλυμπο. Οι διαδρομές ξεκινούν από τα όμορφα χωριά της περιοχής, που βρίσκονται ψηλά, από τα 700 έως τα 1200 μέτρα. Χωριά, που έχουν παραδοσιακό χρώμα και θα μπορούσαν να έχουν ακόμα περισσότερο. Σε συνδυασμό με κάποια καταφύγια σε κομβικά και καλά επιλεγμένα σημεία, και ένα οργανωμένο δίκτυο μονοπατιών, η περιοχή θα μπορούσε να έχει πολύ περισσότερους επισκέπτες. Το χειμώνα, η περιοχή έχει εύκολη πρόσβαση στα ψηλά, και αποτελεί επίσης και έναν παράδεισο του ορειβατικού σκι.

Μαζί με την περιοχή του Ξερολακίου, το πιο όμορφο ίσως κομμάτι όλου του βουνού, θα μπορούσε να προσφέρει τα πάντα στο επισκέπτη, όλες τις εποχές του χρόνου. Λίγοι όμως προτιμούν να ανεβούν τον Όλυμπο από τα Νότια και σε όλη την περιοχή δεν λειτουργεί ούτε ένα οργανωμένο καταφύγιο!

Οι όμορφες «γραμμές» του Χότζα

Φαίνεται ότι και εδώ, δεν υπάρχουν κάποια σχέδια για την ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού. Ακούγονται μόνο τα γνωστά για δρόμους, χιονοδρομικά, τελεφερίκ και άλλα, που μπορούν να εξαφανίσουν την ιστορία και το μύθο του βουνού, και μαζί και όλους τους επισκέπτες. Σα να μη έφτανε αυτό, πολλοί που θεωρούν ότι ξέρουν τα πάντα για την ορεινή ανάπτυξη, ή και για δικούς τους απίθανους λόγους, άνοιξαν παράνομα δρόμους και έχτισαν παράνομα «καταφύγια», χωρίς καμία μελέτη και πρόβλεψη. Σε όλα αυτά ο κακώς εννοούμενος τοπικισμός, αλλά και ο ανταγωνισμός, με την μεριά της Πιερίας, δημιούργησε μια προβληματική κατάσταση. Τα τελευταία χρόνια όμως κάποιοι νέοι άνθρωποι προσπαθούν ιδιωτικά αλλά και μέσα από Υπηρεσίες, να δουν τον Όλυμπο συνολικά, να προστατέψουν την όμορφη φύση του, να επενδύσουν σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Προτάσεις όπως αυτή της Δ΄ ζώνης στο Προεδρικό Διάταγμα, (που ακόμα περιμένουμε να υπογραφεί), καθώς και άλλες δράσεις του Δασαρχείου, των τοπικών συλλόγων αλλά και ιδιωτών έχουν πολύ ικανοποιητικά αποτελέσματα. Αργά αλλά σταθερά οι νοοτροπίες του παρελθόντος αλλάζουν..

Και εδώ στον πανέμορφο Νότιο Όλυμπο...

Επίλογος

...και στον επίλογο, με μια δημοσίευση θα κλείσουμε το λεύκωμα αυτό. Το κείμενο είναι φανταστικό, με χρήση πραγματικών τοπωνύμιων ανάποδα. Δημοσιεύτηκε σε μια ειδική έκδοση του ΣΕΟ Κατερίνης το 2003 για τα 40 χρόνια δράσης του αλλά παραμένει επίκαιρο... Αφιερώνεται σε όσους συνεχίζουν να παλεύουν να κάνουν πράξη τα οράματά τους αλλά και σε όσους δεν έχουν οράματα!

Από το Πρώτο Ραπέλ η κόψη του Ξερολακίου

ΔΥΟ ΑΝΑΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΟΡΟΣ ΣΟΠΜΥΛΟ

Βουνό πάνω από τα 3000 μέτρα στο Βόρειο Μεξικό πολύ κοντά στη Θάλασσα. Με δικό του κλίμα, σπάνια χλωρίδα και πανίδα, γεμάτο ιστορία και μύθους, με έντονη τουριστική και ορειβατική κίνηση. Βουνό εντυπωσιακό με δύσκολη μορφολογία και αρκετά ατυχήματα ως το 1990.

ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΒΑΣΗ 1992

Προτιμήσαμε την κλασική ανάβαση από την μικρή πόλη ΟΡΟΧΩΤΙΛ στους πρόποδες του βουνού. Από εδώ κινείται το 80% των ορειβατών.

Η κλασική διαδρομή ξεκινά από τα 1000 μέτρα με έντονη κλίση και δυσκολία μέχρι 3^{ου} βαθμού στα τελευταία 200 μέτρα πριν την κορυφή ΣΑΚΙΤΥΜ.

Πληροφορίες για το βουνό δεν είχαμε αλλά πέσαμε πάνω τους. Σε κεντρικά σημεία της πόλης υπήρχαν πινακίδες-χάρτες των διαδρομών με πληροφορίες για τα μονοπάτια, τα καταφύγια κ.α. Επίσης παρέπεμπαν στον σταθμό πυρόσβεσης και διάσωσης λίγο έξω από την πόλη για περισσότερη ενημέρωση. Στο δρόμο για το μονοπάτι σταματήσαμε στην είσοδο του Δρυμού. Εδώ μας έγινε «έλεγχος» και μας δόθηκαν πληροφορίες από τους φύλακες του Εθνικού Πάρκου του ΣΟΠΜΥΛΟ. Πληρώσαμε και ένα μικρό αντίτιμο για την είσοδο, καθώς και την απαραίτητη άδεια κορυφής. Έτσι γίνεται σωστή διαχείριση των επισκεπτών και κρατιέται σε ασφαλή επίπεδα ο αριθμός των ορειβατών ψηλά στα επικίνδυνα σημεία. Σταθμός διάσωσης και φυλάκιο λειτουργούν συνεχώς για έλεγχο, πληροφορίες, και επικοινωνία, με ορειβάτες που θα ανεβούν ή είναι ήδη στο βουνό.

Φτάσαμε στα 2400 μέτρα της κορυφής ΑΤΡΟΥΚΣ και κάναμε ένα μεγάλο διάλειμμα. Εδώ μας πρόλαβαν δύο φύλακες που πήγαιναν προς τα καταφύγια των κορυφών. Πάντα υπάρχουν φύλακες εκεί για κάθε βοήθεια, πληροφορίες αλλά και έλεγχο των επισκεπτών. Οι περισσότεροι είναι και ορειβάτες συλλόγων της περιοχής με εμπειρία και άριστη γνώση του βουνού. Μας ενημέρωσαν για την ανάβαση στην κορυφή και για την ιδιαίτερη χλωρίδα του βουνού. Ποντάρουν στην επαφή με τους ορειβάτες και καταφέρνουν έτσι να ελέγχουν την κυκλοφορία, περιορίζοντας φωτιές και ατυχήματα στο ελάχιστο. Στο πλευρό τους πάντα οι γιατροί και πυροσβέστες του σταθμού διάσωσης. Η επέμβαση τους όπου χρειάστηκε ήταν άμεση και αποτελεσματική...

Ο κόκκινος κρίνος *lilium chalkedonicum*

ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΝΑΒΑΣΗ 2002:

Δέκα χρόνια μετά ξαναβρισκόμαστε στη μικρή πόλη που έχει αλλάξει αρκετά. Έχουν δημιουργηθεί αρκετά γραφεία ορεινού τουρισμού με Οδηγούς και Συνοδούς που εξυπηρετούν ορειβάτες από όλο τον κόσμο. Εμείς προτιμούμε να πάρουμε, για μια διάσχιση, έναν ντόπιο Συνοδό Βουνού. Οι Συνοδοί αυτοί έχουν βγει από τοπική σχολή και εκτός από τα τυπικά προσόντα, έχουν ιδιαίτερες γνώσεις για το βουνό, καθώς όλη τους η εκπαίδευση, έγινε πάνω σε αυτό. Το Εθνικό Πάρκο φτάνει πια μέχρι τα 400 μέτρα και η κίνηση στους δρόμους του, γίνεται μόνο με ταξί και μικρά λεωφορεία του Δήμου. Έχει συγκεκριμένες εισόδους από τα χωριά της περιοχής, που όλα έχουν πια στραφεί στον ορεινό τουρισμό, προβάλλοντας τα τοπικά προϊόντα και την παράδοση του τόπου. Ο σταθμός διάσωσης διαθέτει πια ελικόπτερο που φροντίζει και για τον εφοδιασμό των καταφυγίων στα ψηλά. Συντηρημένα καθαρά μονοπάτια για όλους, με όμορφη σήμανση, αναρριχητικά πεδία, ποδηλατικές διαδρομές, όμορφα καταφύγια. Η οργάνωση του Δρυμού έφερε περισσότερο κόσμο και όλα ήταν έτοιμα, για τον σωστή διαχείριση των επισκεπτών και την προστασία της όμορφης φύσης του βουνού.

Δύο μέρες μετά ο Συνοδός μας κατεβάζει προς το χωριό ΑΡΤΕΠ στην άλλη μεριά του βουνού. Στην πλατεία του παραδοσιακού χωριού χαζεύω μια πινακίδα. Το βουνό χιονισμένο και πάνω του χαραγμένες διαδρομές για ορειβασία και ορειβατικό σκι. Το ΣΟΠΜΥΛΟ δεν ησυχάζει ούτε το χειμώνα. Πάμε στο φυλάκιο του Δρυμού για πληροφορίες, μιλάμε με κάποιον Οδηγό Βουνού, και η τρίτη ανάβαση στο βουνό, η χειμερινή, έχει κανονιστεί...

Η κόψη Μπαρμπαλά χειμώνα...

Φανταστικό είναι το βουνό που ανεβήκαμε. Σαν κι αυτό όμως βουνά πολλά. Κι ένα από αυτά δίπλα μας, το πιο γνωστό. Με φύση και ιστορία μοναδική και επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Τίποτα από όσα περιγράψαμε όμως δε συμβαίνει εκεί. Κι όλοι που κατοικούν εκεί γύρω για αυτά μιλάνε. Για σωστή οργάνωση και φύλαξη του Δρυμού, του Εθνικού Πάρκου. Για ανάπτυξη και νέες θέσεις εργασίας, με σεβασμό, στην παράδοση και τη φύση του βουνού. Κι όλο μαζεύονται και πάντα συμφωνούν για το τι πρέπει να γίνει. Μα όλο κάτι άλλο έχουν στο μυαλό τους... Και ύστερα ο καθένας το δικό του δρόμο παίρνει. Χωρίς σχέδια και οράματα στα λόγια μόνο μένουν. Και όλο γκρινιάζουν διαρκώς και για όλα φταίνε οι άλλοι. Την επιτυχία και το γρήγορο κέρδος ψάχνουν χωρίς να νοιάζονται για το βουνό, για το μέλλον...

Είναι όμως κι αυτοί που κάτω δε το βάζουν! Έχουν όνειρα, και το φανταστικό βουνό, εδώ και χρόνια, Όλυμπο το λένε. Τι κι αν η φαντασία από την πραγματικότητα απέχει. Τ' όνειρο πανέμορφο και ζωντανό δύναμη τους δίνει. Και κάτι σαν να γίνεται στο πέρασμα του χρόνου...

Και κάτι σαν να φαίνεται κι εδώ. Καταγράφεται και μέσα απ' αυτές τις γραμμές.

Είκοσι χρόνια τώρα... Είκοσι χρόνια δημοσιεύσεις για τον Όλυμπο...

Οι κορυφές...

Στα Βόρεια...

ΠΗΓΕΣ:

ΝΙΚΟΣ ΝΕΖΗΣ ΟΛΥΜΠΟΣ

MARCEL KURZ ΟΛΥΜΠΟΣ Le mont olymppe

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΕΙΝΑΣ ΟΛΥΜΠΟΣ «Ο Γνωστός Άγνωστος»

ΧΑΡΤΕΣ ΟΛΥΜΠΟΥ ΕΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ, ΑΝΑΒΑΣΗΣ, ROUTES, GEOPSIS

Κάθε γνήσιο αντίγραφο φέρει την υπογραφή του συγγραφέα...

**ΟΛΥΜΠΟΣ
20 ΧΡΟΝΙΑ**

1998 - 2018

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ : «Καζάνια»

**ΟΛΥΜΠΟΣ
20 ΧΡΟΝΙΑ**

1998 - 2018